
הנס-גה

איזה טעים שותים היום?

עלית

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • עורך־תכנית: יוסי שנק • רכזי מערכת: שרית ישי ושלמה פרנקל • עורכי כיתוב: תמי מוטוביץ וגיורא גוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר ועמנואל פרגופטי • ראש המינהלה: אברהם פיטוסי • מחלקת המנויים: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„חדפוס החדש" בע"מ, תל אביב, רחוב בן־אביגדור • חפצה „גר" בע"מ • גלופות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קריאה יקרה.

השיגעון הזה, ששמו ימית, נגמר. לא רק השיגעון הקטן של הימים האחרונים, הקומדיה של „עוצרי הנסיגה". אלא גם השיגעון הגדול, הטראגי, זה שבהקמת העיר ימית עצמה.

ולא סתם נגמר, אלא נהרס, הושמד, נמחק מעל פני האדמה, עד שלא נותרה אבן על אבן.

אם יש לך זיכרון טוב, תזכיר לך תמונה זו כמה דברים.

דיין, גולדה בגין

השקעתי השבוע שעתיים־שלוש ב־קריאת מאמרים שהתפרסמו בשבועון זה לפני עשר שנים, ובעיון בדברי הכנסת. הקריאה לא שימחה אותי. היא העציבה אותי מאוד. האימרה „אמרנו להם" מעולם לא נתנה לי סיפוק.

כתבנו בשבועון זה רבבות מילים, ונאמרו בכנסת רבבות מילים נוספות, כדי להזהיר מפני הקמתה של העיר ימית בפרט, ומפני ההתנחלות בפיתחת־רפיח בכלל.

אמרנו כי איוולת היא לחשוב שניתן בימינו לשנות גבולות על־ידי התנחלות. רעיון זה התאים לפלשתינה (א"י) של שנות ה־20 וה־30, אך לא לשנות ה־70. „(וזהי) תחבולה מפוקפקת, חסרת־שחר," אמרתי בכנסת על ההתנחלות הראשונה בפיתחת־רפיח, ב־20 בינואר 1971. „מישהו חושב שאפשר לנהוג עכשיו לפי שיטות משנת 1905 או שנת 1925. שאפשר להשפיע על הכרעות בינלאומיות בכך שמתיישבים במקום מסויים. כאילו אנחנו חיים עכשיו בתקופת תל־חי, בשנת 1920. זהו אבסורד מוחלט, אנאכרוניזם גמור."

אזהרותינו היו ככול קורא במידבר. מיפלגת־העבודה החליטה להקים את העיר ימית. האיש שלחץ לקבלת החלטה זו באופן אולטימטיבי היה משה דיין, בעזרת ישראל גלילי. האשה שהכריחה את המיפלגה לקבל את המצע הזה היתה גולדה מאיר. מנחם ביגין תמך בכך, כמובן, בכל מאודו.

הצענו אז שוב ושוב שממשלת־ישראל תודיע לממשלת־מצריים שהיא מוכנה להחזיר את כל השטח הכבוש תמורת שלום מלא. ממשלת גולדה מאיר סירבה בפירוש, ובפה מלא. לקבל הצעה זו. גולדה מאיר שפכה עלי לא פעם קיתונות של בוז ולעג, בשל דרישה זו. מנחם בגין תמך בה, ואף עלה עליה. את אנוור אל־סאדאת כינה בגין או בשם „רודן צמא־דם".

תחת להכריז הכרזה כפי שהצענו, הוחלט להקים את העיר ימית. כפי שניבאנו — מעל דפי שבועון זה ומעל דוכן הכנסת — הגיב אל־סאדאת על כך בפתיחת מילחמה. הרבה אלפי בחורים — ישראלים ומצרים — נהרגו בגלל ימית זו, עוד לפני שנבנה בה הבית הראשון.

לא רק דם הושקע בה, אלא גם כסף. הון־עתק. בכסף שהושקע בימית אפשר היה לצפות את קירות הבתים שם בזהב (ראה עמודים 25—24). הכסף הזה נגזל מתושבי המדינה, מבתי־הספר ומבתי־החולים, משכונות־המצוקה ומפיתוח המשק.

שרון, רבין, פרס

את חסוף ראינו השבוע. הכל נהרס, הושמד, נמחק.

וזה קרה בדיוק כפי שניבאנו מראש. בדיוק נמרץ.

מנחם בגין — אותו מנחם בגין — החזיר את סיני, עד המילימטר האחרון, תמורת שלום מלא — בדיוק כפי שהצענו. העיר והיישובים בחבל־ימית לא שינו את קו־הגבול אף בחצי מטר. כאשר דיברו על הגבול, פשוט התעלמו מקיומם של היישובים — כפי שחזינו מראש.

גם פרטי־ההסדר עצמם הם כפי שהצענו. כך אמרתי, בכנסת, ב־9 בפברואר 1971: „הרעיון שייווצר בין צה"ל והצבא המצרי חיץ של כוח זר, שאינו ניתן לפינוי, הוא רעיון שאין לפסול אותו בלי בחינה יסודית מאוד." כאשר הצענו זאת, הותקפתי על כך בשצף־קצף.

בגין החזיר את סיני. משה דיין, האיש שהכריח את מיפלגתו לקבל את רעיון הקמתה של העיר ימית, היה שר־החוץ שפעל למען השגת הסכם זה. גולדה מאיר הלכה לעולמה, אך שרי ממשלתה, שהיו שותפים לפשע — ישראל גלילי, שימעון פרס, אבא אבן והאחרים — חיים ופעילים. וגם יצחק רבין, ראש־הממשלה בתקופה שבה הוקמה ימית. ואילו אריק שרון שהרס את ישובי הבדואים במיבצע אכזרי מאין כמוהו, הרס עכשיו את העיר שקמה במקומם.

אף אחד מהם אינו משלם את החשבון. אף אחד מהם גם אינו מבקש סליחה ומחילה מן ההורים השכולים, שבניהם הוקרבו על מיזבח האלילה ששמה ימית, ומן המתנחלים, שהאמינו להם ושהלכו להתיישב במקום. (אלה לפחות יצאו משם ברכוש גדול.)

ואילו שבועון זה, שהזהיר והתריע, ושכל נבואותיו התמלאו בדייקנות מדהימה, נשאר מושמץ ומותקף, כיום כמו אז. מה גם שאנחנו מזהירים ומתריעים עתה מפני הישנותה של פרשה זו, בממדים חמורים עוד יותר, בשאר השטחים שכבשנו במילחמת ששת־הימים.

נדמה לי שכיום מוטל על שבועון זה תפקיד חשוב שיבעתיים, כי הסכנה גדולה פי כמה וכמה. מעולם לא היה קיומו של העולם הזה חשוב יותר מאשר עכשיו.

למותר להוסיף: אף מילה מכל אשר אמרנו אז לא הוזכרה השבוע בכלי־התיקשורת — ואילו אותם שטענו, וש־הביאו עלינו את החורבן הזה, היו גיבורי־התיקשורת גם השבוע. ללמדך: כדאי לטעות תמיד. בישראל, רק מי ששוגה, צודק.

אורי אבנרי

כתבות השער הקידמי:

הלם השלום

האדמה החרוכה של בגין

צוות העולם הזה מסקר את פיצוץ ימית. הפינוי עבר ללא כל תקלות. „הרב" כהנא הפך משיח, הרב גורן הכטיח לחזור ל־ימית וגאולה כהן סכה בין ההיכבות. 6

הברבארים

פינוי ימית היה יכול להיות מאיץ בדרך לשלום. מי ביקש להפוך את הפינוי ל־מוקש? אורי אבנרי כותב על הסכנות שבהמשך התהליך ועל שיחתו עם סאדאת על ימית. 10

שטח־הפקר בטבה

גורלו של כפר־הנופש של רפי נלסון עדיין לא ידוע. צוות העולם הזה היה בטבה, והוא מדווח על הערימים והמתים של נלסון. 56

הכסף נקבר בחולות

כל מתיישב בסיני עלה למשלם־המיסים בישראל 152 מיליוני לירות! העולם הזה ערך את החשבון האמיתי של הביזבוז הנורא ביותר בתולדות ישראל — ומה אפשר לעשות בכסף שבוזבז. 24

כתבות השער האחורי:

העבר האפל של ארגוב

העולם הזה מגלה: חזמר זוהר ארגוב, שזכה במקום ראשון בפס־טיבל שירים, נשפט לשנה בכלא בגלל אונס! „כשבחור־רה אמרה שאני מגיע, זה לא הרתיע אותי," אומר ארגוב. 77

שופטת במצור

מה גרם לגזר־הדין המקל, שפסקה השופטת ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן לאהרון אבו־חצירא? האם היא נבהלה מן האיומים הגלויים וה־שלכות החברתיות של מאסר בפועל? 74

מפלה בלטרון

זו היתה המפלה המחפירה ביותר בתולדות צה"ל — אך ההיסטוריה שוכתבה כדי להסיר את נטל ה־אחריות מבן־גוריון. ה־היסטוריון אריה יצ־חקי מביא את הסיפור שביקשו להסתירו. 36

מי ירה בצלם?

קיבוצניק וסרן בשיריון הוא הצלם ש־תמונותיו על המתרחש בגדה המערבית הסעירו את העולם. למחנק־לים הוא מוכר היטב. מי ירה באלי פסטמן בעיר ה־עתיקה בירושלים? 60

אבל מוקדם מדי

מודעת־אבל זדונית בישרה, כי אמו של הזמר הפופולארי יהורם גאון נפטרה. היא מאמינה שזו סגולה לאריכות ימים. מי פירסם את המודעה ומדוע? 73

אש ואהבה

הנער בן ה־16 התאהב בכוכבנית הצעירה אורנה דגן, שלא נענתה לחיזוריו. כעת נעצר כחשוד בנסיון לשרוף את ביתה. 63

תסרוקת בן־דגע

איך לרכך שיער לבד ובזול, איך להיות בלונדית טיבעית בעזרת לימון, וכיצד צריך להס־תרק אחרי הרחצה בים? הכל על השיער בקיץ. 54

מדורים קבועים:

תשקיף	4	רחל מרחלת	43
במדינה	5	מה הם אומרים — ניצה שפירא־ליבאי, עדי סמל, אלכס גילעדי, ראובן וימר, אריק סיני וטלי עומר	46
הנדון — הברבארים	10	קולנוע — פראנצ'סקו רוזי והאדומים	48
הוריסקופ	15	שידור	50
מיכתבים	16	מדריך שידורים — ישראל וירדן	51
תשבץ	18	חשבון עובר ושב	53
פורום	22	איש ממאדים	58
יומן אישי — מדוע אנחנו כאן, חסידי אומת העולם, זכור את עמלק	23	זה היה העולם הזה שהיה	59
עולם קטן — תנועת השלום האמריקאית ומזרח גרמניה	27	נמר של נייר — אגדת נעמי שמר	64
אנשים בעולם	29	לי לה לו	66
אנשים	32	אתה וחשקי	71
בזונים	35	ספורט	78

דף תשקיף

הי"ג יחשוף ציפורניים

שר־החוץ האמריקאי, אלכסנדר הייג, עומד לוותר על תפקיד „האיש הטוב" כלפי ישראל, שנטל על עצמו בחודשים האחרונים, כמישקל־נגד לעמדתו של שר־ההגנה, קספר ויינברגר.

כמה מצעדיה האחרונים של ישראל עוררו את חמתו של הייג, ועתה, עם השלמת הנסיגה מסיני, הוא יחשוף את ציפורניו.

המערך יוסה כוחו

המערך לא יצטרף לממשלת־ליכוד־לאומי לפני שינסה את כוחו בהפלת ממשלת־בגין וחקמת ממשלה בראשות המערך.

בצמרת המערך מעריכים כי עם התחדש מושב הכנסת ייווצרו תנאים סבירים להפלת הממשלה.

המנכ"ל נגד השגריר

מנכ"ל משרד־התיירות, רפי פרבר, שיגר למישרד־החוץ תקונה על שגריר ישראל במדינה אירופית.

פרבר הוזמן ללישכתו של השגריר בעת היותו לאחרונה באירופה, והבחין כי תלוייה שם רק תמונתו של נשיא־המדינה, יצחק נבון. פרבר טען באוזני מישרד־החוץ כי הדבר מעיד על כך שהשגריר הוא מפא"ניק, ויש להחיותו.

קשרי שרון – רבין

בין יריביו של יצחק רבין במערך שורר רוגז על פגישותיו התכופות עם שר־הביטחון, אריאל שרון. **הטענה המושמעת נגד רבין היא ששרון קונה את תמיכתו של רבין בעמדות הממשלה, תמורת מידע ביטחוני שהוא מוסר לו.**

לפוקלנד אין השפעה

בחוגי־הבורסה מעריכים כי לסיכסוך בין ארגנטינה ובריטניה בפרשת איי־פוקלנד לא תהיה שום השפעה על התנהגות שוק המניות בתל־אביב.

ספקולנטים ממהרים בימים אלה לקנות לירות־שטרלינג, ששערן נמוך, מתוך הערכה ששער המטבע הבריטי יעלה במהירות, כאשר יפתיים הסיכסוך.

לסקוב אושפז

נציב תלונות החיילים בצה"ל, רב־אלוף (מיל') חיים לסקוב, אושפז לאחרונה בבית־חולים. מצבו בעת האחרונה כימעט שאינו מאפשר לו להתמסר לעבודתו בצה"ל.

איגרות־חוב משחלמות

יתכן שהעליה האחרונה בשערי איגרות־החוב הממשתיות הנסחרות בבורסה תימשך עוד תקופה ארוכה.

ב־1983 יחול מועד פידיונן של סידרות גדולות של איגרות־חוב, שהונפקו ב־1974, ומישרד־האוצר ובנק ישראל מעוניינים לשמור על רמת־שערים גבוהה לאיגרות־החוב לקראת מועדי הפידיון.

פרשה נוספת לנאור

היועץ המישפטי לממשלה, הפרופסור יצחק זמיר, בודק בימים אלה חומר שנמסר לו על־ידי עיתונאים מאירופה. החומר נוגע במזכיר הממשלה לשעבר, אריה נאור.

פרשת נאור השנייה עומדת להתפוצץ בימים אלה.

החשבונות יכולים לחכות

אזרחים שקיבלו חשבונות ארנונה ומים לשנה שלמה מעיריית תל־אביב אינם צריכים למהר ולשלמם.

למרות שנאמר כי המועד האחרון לתשלום החשבונות הוא האחד באפריל, אפשר לשלמם ללא תוספת וקנס גם עד לסוף חודש מאי.

קרע בתנועת־המושבים

שורה של ההפגנות שייערכו מטעם ועד־הפעולה של המושבים בשבוע הבא, עלולה לגרום לקרע חמור בתנועת־המושבים.

ההפגנות ייערכו בעיקר על־ידי המושבים החדשים, המבקשים למחות על מצבם. הדבר נעשה ללא תיאום עם מוסדות תנועת־המושבים, שלפי טענת אנשי המושבים החדשים היא מייצגת בעיקר את המושבים הוותיקים.

שתיקה מוזרה

ח"כ המערך, אבא אבן, גילה בנאום שנשא בארצות־הברית מה היה תוכן הפגישה שנערכה לפני שבועיים בין צמרת הליכוד וצמרת המערך. אבן אמר, כי בגין ביקש שהמערך יתמוך בכך שצה"ל יפלוש ללבנון ויתפוס בה שטחים. לדברי אבן, סירבה מיפלגת־העבודה לתמוך בתוכנית.

סוכנות־הידיעות „יונייטד פרס" העבירה את הידיעה, ששודרה בארץ במהדורת־החדשות של השעה 11 בליל ביום החמישי השבוע, אך לא היה לה כל איזכור נוסף בדבריו ובכל כלי־תיקשורת שהוא.

שריר נגד משל

מישרד־התיירות מתכוון לארגן כנסי עובדים, כהשתתפות אנשי התאחדות בתי־המלונות, כדי להציג לפניהם את חוק־הנופש של השר אברהם שריר.

חוק הנופש, שעיקרו הוא ניצול דמי־הבראה פטורים ממס, אינו מקובל על צמרת ההסתדרות. זה יהיה נסיון פומבי ראשון של ממשלת־הליכוד לצאת נגד המערך באמצעות ועדי־העובדים.

יורדים למילואים

שגרירויות ישראל בחו"ל פונות עתה לישראלים לשעבר, שכבר אין ברשותם דרכון ישראלי וחם אינם אזרחים ישראליים, לבוא ולעשות שרות־מילואים בישראל.

לצורך זה מוכנה השגרירות לספק ליורדים תעודות־מסע, בלי לחייב אותם בחידוש אזרחותם הישראלית.

יוגוסלאוויה תחדש יחסים?

לא מן הנמנע שבקרוב יהיו מגעים לחידוש היחסים הדיפלומטיים בין יוגוסלאוויה וישראל.

היוזמה לכך תהיה יוגוסלאווית דווקא. הסיבה: ממשלת המדינה הזאת מבקשת ליצור לחץ על התנועה הבדלנית של החבל המוסלמי בארצה. שדרישתו לעצמאות נתמכת על־ידי מישטרו של מועמר קד־אפי הלובי וכמה פלגים באש"ף.

סגן מוסלמי

אחמד נטור מונה השבוע כסגן־מנהל המחלקה למוסלמים במישרד־הדתות.

זו הפעם הראשונה שערבי־מוסלמי מכהן בתפקיד זה. מנהל־המחלקה הוא, כמובן, יהודי.

עלייה במיספר מבקשי דרכונים

כחודש אפריל נרשמה עליה של 25 אחוז במבקשי דרכונים במישרד־הפנים, לעומת חודשי־שיא בשנים שעברו.

העומס הרב והפיתאומי גרם לעיכובים בהוצאת דרכונים חדשים וי בחידוש דרכונים שפג תוקפם.

שפייזר ישחלט על המישמרת

אם חיים רמון, יושב־ראש המישמרת הצעירה של מיפלגת־העבודה, לא יתמודד בפעם השלישית על התפקיד, יתמודד עליו משה כהן, עוזרו של ח"כ אליהו שפייזר.

כהן, איש־עסקים צעיר, מעורר השתאות כשהוא מגיע לבניין המיפלגה ברחוב הירקון במכונית־פאר.

מחפשים תפקיד לשרייבר

במפד"ל מחפשים תפקיד למנכ"ל המודח של מישרד־הדתות, גדליה שרייבר.

ההצעה הרצינית ביותר בינתיים: סגן־יושב־ראש המרכז לחינוך תורני של המפד"ל.

רום לא יחמנה?

נראה שח"כ חרות, יוסף רום, לא יהיה סגן־שר במישרד לענייני־כיבלה, שבראשות יעקב מרידור.

מתברר שמינויו עלול לעורר תביעות דומות מצד הח"כים יצחק פרץ ואמל נאצר־אל־דין. ואילו ח"כ אמנון לין, מסניף חיפה, מוכן שרום יהיה סגן־שר, בתנאי שאשתו של רום, יעל, לא תתמודד מטעם הליכוד על ראשות עיריית חיפה, אלא הוא.

אירגון־שלום אמריקאי

קבוצת מנהיגים בקהילה היהודית בארצות־הברית, שחקקם תמכו בעבר בממשלת־הליכוד, דנה בהקמתו של אירגון יהודי־אמריקאי למען שלום במרחב.

בקבוצה יש מנהיגים של תנועת־העבודה הציונית, אך גם המשייכים למחנה האזרחי ולקהילות הקונסרבטיביות והרפורמיות.

מגד מכין רשימה

הסופר והמרצה, הד"ר מתי מגד, השוהה בשנת־שבתון בארצות־הברית, התבקש על־ידי אירגון הסופרים האמריקאים להכין דו"ח מדוייק על צווי המינהל האזרחי לאיסור הפצתם של ספרים שונים בגדה המערבית וברצועת עזה.

מגד קיבל מישראל רשימה הכוללת 1100 ספרים אסורים, והוא מכין עתה את הדו"ח לקראת הגשתו.

קבוצה של סופרים יהודי־שם בארצות־הברית תפרסם, בעיקבות יוזמה זאת, קריאה נרגשת לממשלת־ישראל, לבטל את הרשימה השחורה של הספרים.

במדינה

העם

המבוכה הגדולה

אנשי־המיקחמה עשו את השלום הזה — וכך הוא גם נראה.

מעולם לא היה הציבור הישראלי נבוך כמו ערב יום־העצמאות ה־34 של מדינתו.

זהו יום־העצמאות הראשון אחרי שהשלום הישראלי—מצרי נכנס ל־תוקפו המלא. אך במשך השבועות האחרונים נערך בניצוחה של הממ־שלה מחול־שדים, שבמרכזו עמדו שונאי־השלום ושונאי־הערבים.

מול תשפוכת השמאלץ הלאומני, שנשפך מכלי־התיקשורת על ראשי הציבור (ראה להלן) היו דיברי־הש־לום עלובים, כמיצוות אנשים מלו־מדה. התוכנית־הטלוויזיה הישרא־לית־מצרית גראתה משני הצדדים ככפויה וכמאולצת, כשאנשים מ־דקלמים דברי־פיוס שהתרוקנו מכל תוכן ריגשי בעיקבות המאורעות האחרונים.

גם יום של מלל מתחסד אינו יכול לעמוד מול העדות המוחצת של חוסר־אמונה בשלום: החלטתם של מנחם בגין ואריאל שרון להרוס את העיר ימית עד היסוד (ראה הנדון).

פאראדוכס טראגי. כל זה יכול היה להיות אחרת. יום־העצמ־אות ה־34 יכול היה להיות חגיגה גדולה לשלום, אחרי שורה ארוכה של טקסים מצריים—ישראליים עם מסירת חצי־האי. הפינוי יכול היה להיות אקט גדול של אמונה ותיק־וה, ובמרכזו מיפגש־צמרת של חוסני מובארכ ומנחם בגין.

מדוע זה לא קרה?

היו לכך סיבות עמוקות. רובצת תהום בין האישיות הלאומית של שני הצדדים, בין הפחדים התוק־פניים של הישראלים והסבלנות ה־פאטאליסטית של המצרים, בין ה־מעשיות הישראלית המחפשת „עוב־דות בשטח" והמפעילה את הדחפור, ובין החוכמה העתיקה של המצרים, המתבטאת לא־פעם בחוסר־מעש ו־ביחס סביל לזמן.

היו אנשים אשר יכלו לקפוץ מעל לתהום הזאת, לתרגם את לשון העם האחד באוזני העם השני — החל בעזר וייצמן, שתפס אינטואיטיבית את האפשרויות האדירות הגלומות ביוזמת אנוור אל־סאדאת, וכלה ב־אנשי־השלום הישראליים, שחק־דישו עשרות שנים מחייהם לבניין גשרים עם המצרים ושאר הערבים. אך כל אלה נדחקו הצידה.

נוצר הפאראדוכס: אנשי־המיל־חמה בישראל, אנשים בעלי פסיכו־לוגיה לאומנית קיצונית ובוז עמוק לערבים, הם שעשו את השלום.

האיש המסמל את הפאראדוכס הזה הוא מנחם בגין. מתנגדי־הנסיגה שרפו את בובתו בימית, ואילו הוא „הושיט להם יד" ודאג לכך שאיש מהם לא יועמד למישפט על התי־פרעותו המגונה. הוא ביצע את התחייבותו כלפי מצרים עד המי־לימטר האחרון — וביום הגשמת השלום איים עליהם בצורה מעליבה, בשידור אמריקאי, „לפעול במהירות נגדם" אם „תהיה הפרה". הוא הש־תדל להיות איש־השלום. אך אין הוא יודע, מטבע ברייתו, מה זה שלום.

בסוף השנה ה־34, הוא הדמות הטראגית של ישראל.

הפינוי

לעזאזל השלום.

השיקר הטראומה

הטלוויזיה, הרדיו והעיתונות גוייסו כדי לביים משבר לאומי שלא היה ולא נברא.

המיבצע נקרא „יונה אדומה".

השם הנכון היה: „שטיפת־מוח".

מאז קום המדינה לא היה בה עוד מיבצע כה רצוף וכולל של שטיפת־מוח, תוך שילוב כל אמצעי התיקשורת.

המטרה: לשכנע את הציבור ש־עוברת עליו טראומה נוראה, ממ־אירה, מכאיבה ורווייית־דמעות.

איך נוהל הכיבוש. כאשר החל המיבצע, היה הקהל אדיש למדי. הוא ידע כי הוחלט מזמן, על דעת הרוב העצום של הציבור, להחזיר את חצי־האי סיני לבעליו המצריים, תמורת שלום.

פה ושם חש הציבור צער מסויים, בייחוד על הנופים היפהפים של אופירה וחוף ים־סוף. אך המתנחלים עוררו בו רק רוגז. הוא ידע כי מתנחלים אלה לא השקיעו פרוטה מכספם, ומעט מאוד עבודה עצמית, אך יצאו משם ברכוש עצום. הם גם ידעו כי „עוצרי הנסיגה" הם קומץ של קנאים מטורפים, מהם משוגעים שהתקבצו כאן מקצוות־תבל כדי ל־השתגע על עם־ישראל.

ניתן היה להחזיר את סיני במיבצע פשוט, שכל סגן־מישנה יכול היה לבצעו, אילו נסגר החבל מזמן, ואילו נותקה אספקת החשמל, המים ושאר השרותים, לפני שהובאו לשם מ־פירי־החוק. אפשר היה להפוך את הפינוי להפגנה יפה ומכובדת של שלום, תוך התיידדות עם השכן הדרומי, שהפך עתה ידיד.

אך לא זאת היתה הכוונה של מנחם בגין, ובוודאי לא של אריאל שרון ורפאל איתן.

בגין רצה להוכיח לעולם כי החז־זרת סיני היתה כרוכה בטראומה נוראה, המונעת מראש כל מחשבה על החזרת שטחים נוספים. אריאל שרון רצה לרכוש את אהדתם של קנאי ארץ־ישראל השלמה, המהווים את קהל־הבוחרים הטיבעי שלו ב־מאבק על ראשות־הממשלה. ואילו הרמטכ"ל ואנשיו הם שותפים־לדיעות של גוש־אמונים, ומעולם לא הסתירו זאת.

עיזרו של שרון. כך בויימה ההצגה הגדולה. היא האפילו על כל מיבצעי ססיל דה־מיל ושאר הבי־מאים של סרטי־הראווה ההוליבודיים הגדולים. קטעים מסויימים אף נראו כאילו נגזרו מסרטי־הוליבוד ישנים על מילחמות ימי־הביניים.

כל אנשי־התיקשורת שסיקרו את האירועים — מילבד אותם שהיו שטופי־מוח בעצמם — ידעו את האמת. הם ראו את הפיברוק מקרוב.

העיד על כך אחד העדים האוב־ייקטיביים, כתב־הטלוויזיה יגאל גורן. בערב־ראיונות גילה: „אנשי התנועה־לעצירת־הנסיגה אמרו לי שתת־אלוף אורי בראון, עוזרו של שרון, סייע להם על כל צעד ושעל... האלוף חיים ארז אמר לי כל הכל היה מתוכנן ומוסכם מראש. היה הסכם עם המתבצרים על האנדרטה, בראשות צחי הנגבי. היו הסכמים עם אנשי התנועה־לעצירת־הנסיגה והיה הסכם לפינוי עם הרב אריאל, שבסופו של דבר הסתיים בחיבוקים ובנישוקים... אלמלא היה מגיע הרב כהנא, לא זו בלבד שאנשיו לא היו מתאבדים, אלא הם היו עושים את הכל כדי לרוץ אחרי כוחות צה"ל, שיצילו אותם... מי שנתן לאנשים לפלוש לבתים, חיבר אותם לרשת־החשמל הארצית ונתן להם אישורי כניסה ויציאה, רצה בנוכחותם שם."

הכל היה מפוברק: הקרבות על הגגות, ה„התאבדות" של אנשי־כהנא, הבאת המנהיג מארצות־הברית והטסתו במסוק של צה"ל, הקרב על האנדרטה. היה רק ויכוח על נקודה אחת: אם להרשות לכל אנשי־התיקשורת לבוא לשם, או רק לסוכנים מובחרים. אריק שרון, ש־לא סמך על אנשי־התיקשורת, ביקש להגביל את הסיקור לאנשי־חסדו, התלויים בו. אך בסופו של דבר נוכח לדעת שטעה: כל העיתונאים היו מוכנים לשרת אותו.

„קול חנוק ברמעות". השאלה הגדולה — והמבהילה ביותר—היא: מדוע שיתפו אנשי־התיקשורת פעו־לה עם מיבצע־ענק זה של בלוף ושטיפת־מוח?

אנשים שידעו את האמת הציפו את המדינה בדיווחי־כזב. ממקלטי הרדיו והטלוויזיה בקע זרם בלתי־פוסק של דברי־הבל על „דמעות בעיני חיילים", „טראומה נוראה" (שלוש פעמים במישדר אחד של רון בן־ישי), „קול חנוק", „מראות קשים־מנשוא" ושאר דברים של שמאלץ מבחיל מתחתית החבית של עיתונות־שקר.

על המירקע הופיע קרב־איתנים, שבו כבשו חיילי־צה"ל את היעד המבוצר, כאילו הופעלו זרנוקים, אלות, צמיגים בוערים, אבנים, ומה עוד. היו אף יריות־באוויר.

בתי־החולים בגדה המערבית וב־עזה מלאים באנשים שנפצעו מ־„יריות באוויר", ממהלומות של אלות, מידוי אבנים, מגאז מדמיע. בחבל־ימית, בשבוע של קרבות נו־ראים, שמילאו את מירקע־הטלוויזיה בדראמה רוטטת, קרה נס משמיים: אף איש אחד לא היה זקוק אפילו לחובש.

אנשי הטלוויזיה והרדיו דיווחו בקול נרגש על הדראמה הנוראה המתחוללת לנגד עיניהם. העיתו־נאים כתבו על כך מיליוני מילים, שנראו כאילו נכתבו ביד רועדת. בכל אלה לא היתה אף מילה אחת של אמת לאשורה.

מיך השמאלץ. יתכן כי אנשי־התיקשורת פעלו בתום־לב. היו ש־סברו כי המטרה היא טובה: לשכנע את העולם שאכן שולם מחיר כבד עבור השלום. היו שכתבו מפני ש־עורכיהם דרשו זאת, והדבר עזר למכור עיתונים. היו שדיווחו סתם כך, כדי שיהיה מעניין. האחד הד־ביק את השני.

כולם יחד נתנו דוגמה מבהילה של תעמולה טוטאליטרית בחברה דמוקרטית — דוגמה המוכיחה כי אין צורך במיניסטריון־תעמולה,

יום העצמאות ה־34

בובת־בגין בימית
לעשות שלום ולהעליב

נוסח יוזף גבלס, כדי לשטות א־מוחו של ציבור שלם, להסוך י־ללילה ולילה ליום.

התוצאה היתה כמבוקשת על־י־הבימאים: מאחרי מסך־העשן ש־הטראומה המפוברקת החליטו מנו־בגין ואריאל שרון לבצע את אש־רצו לעשות מלכתחילה: להשמ־את העיר ימית (ראה הנדון), כ־למנוע את הפיכתה לסמל הנסיג־הישראלית.

שאר התוצאות לא הושגו. הע־תונות אחראית בעולם תנתח א־את המאורעות ותגלה את האמ־איש לא יאמין כי אכן ממשלו־ישראל אינה מסוגלת עוד להחזי־שטחים תמורת שלום. אחרי שענ־הרגש המזוייף יתנדפו, תישאר הא־פיזודה כולה בזיכרון הציבור כקוז־מיה עלובה.

את סיגנונה קבע מלך־השמאלי־מנחם בגין, כאשר שיבח את אלון־הפיקוד, בעל הדמעות המזוייפו־וקבע שמעולם לא הוטלה משימה כ־קשה על מפקד כלשהו בצה"ל ובכ־צבא אחר בעולם.

עיתונות

מיליון מלחכי־פיתכה

לכאורה רשמה ועדת העורכים פרק מפוא־בתולדותיה. אך זה ל־היה חלק כל־כך

הכרזתו של שר־הביטחון, אריא־שרון, כי צה"ל יגביל את הסיקו־העיתונאי בחבל־ימית גרמה לכינו־דחוף של ועדת־העורכים של הע־תונים היומיים. מוסד זה, המשמ־בדרך־כלל כחותמת־גומי של ה־שילטון — כל שילטון — היה הפע־נסער ונרגש.

בדיון נוצרו קואליציות מוזרות־חלק מן היונים חברו לכמה מהניציי־תומכי הממשלה הנוכחית, והתנגד־לפעולה תקיפה. הנימוק של היר־נים: יש לגלות התחשבות במניעי־של שר־הביטחון. מול אלה ניצב־חלק אחד מהיונים, המתנגדים בכ־תנאי להגבלת חופש־הביטוי, וכמו־מהניצים הקיצוניים, שברוב המיק־רים אינם יוצאים מעורם כדי להב־על חופש־העיתונות.

האחרונים ניצחו, לא במעט בגל־עמדתו הבלתי־מתפשרת של עורך־מעריב, שמואל שניצר.

לא היתה זו הפעם הראשונה שש־ניצר נוקט בעמדה כזו. במהלך ה־שנתיים האחרונות הועלו בוועדת־העורכים ובמוסדות אחרים של העי־תונאים הצעות למחות נגד פגיעו־בחופש־העיתונות. הצעות אלה כלל־תביעה להשאיר את עמוד הראשו־בעיתון לבן, ואף לשבות. שניצר־תמך תמיד בעמדות התקיפות, אך־עד עתה לא נעשה דבר. ההצעות־תמיד נדחו או מוסמסו בגלל טיפו־איטי מצד ועדת־העורכים.

יריביו של שניצר טוענים שהוא־תקיף במיוחד בזמן האחרון בעמ־דותיו נגד הממשלה, בגלל „חתו־שחור" שעבר בינו ובין ראש־הממ־שלה, מנחם בגין.

מה חמור יותר. בציבור־העיתונאים עצמו היתה החלוקו־מסובכת לא פחות מכפי שהיתה ב־וועדת־העורכים. תומכי הממשל־שבין העיתונאים זכו בהתקפו־חריפות מצד חבריהם. „בין אלף־וחמש מאות העיתונאים בישראל י־מיליון מלחכי־פינכת השילטון," אמרו עליהם. יש התובעים לחקו־מדוע, בשעה שכתב־הטלוויזיה יגא־גורן הושלך על־ידי עוצרי־הנסיגה מימית, טרחו הללו להבריח אל תו־העיר את רון בן־ישי, שהכין עליהם לבסוף כתבה אוהדת ביותר, ש־שירתה את מטרותיהם (ראה לעיל).

עיתונאים אחרים זועמים על כך שוועדת־העורכים טרחה לחשוף את־שיניה בפעם הראשונה בפרשת־ימית, ולא בפרשה הקודמת, והח־מורה אף יותר, של סגירת כפרי־הדרוזים הנצורים בגולן לפני הע־תונאים.

סוף ימית

עם סיומה של ימית, כמו בסיומה של כל הצגה ראויה לשמה, עלו השחקנים על הבימה, התחבקו והתנשקו לעיני ה־צופים. כולם הסירו את המסיכות והודו איש לרעהו.

בסוף השבוע שעבר, בעוד הדחפורים הופכים את בתי ימית לעפר ואפר, התנשקו מול מצלמות הטלוויזיה אלוף־הפיקוד, חיים ארז, והרב ישראל אריאל, ממנהיגי המת־נגדים שמילאו את העיר בחודשים האח־רונים. הם שיבחו האחד את השני, חלקו זה לזה מחמאות. היה זה סיום מוזר, אם כי לא בלתי־צפוי, למה שהציגה ישראל בעולם כמחיר הכבד שעליה לשלם עבור השלום.

הבטחות בצל עשן

ביום הרביעי, בשעות הבוקר, נעצרה בחריקת־בלמים מכונית פורד אסקורט לבנה. ישבו בתוכה שלושה בחורים. אחד מהם הושיט יד החוצה וקרא: „שלום אנשי העולם הזה. אני שמח לראות אתכם כאן. בואו למוטל, כי זה המקום שיעשה את הכותרות בכל העיתונים.“

יוסי דיין, מזכיר תנועת „כך“ של „הרב“ כהנא, הרגיע: „אין מה לדאוג, אף אחד מבין יושבי הבונקר לא יתאבד. זוהי רק הצגה. אנחנו חייבים את זה ליהודים בארצות־הברית. ששולחים כסף כדי להקים פה ישיבות.“

מחוץ לבונקר, בשטח המוטל, התקבצו עשרות חיילים ושוטרים. על החבורה ניצח אלוף חיים ארז, יחד עם סגנו, אלוף־משנה עודד. בכל כמה דקות הם הורו ל„רב“ כהנא לגשת לפתח האיוורור ש־בקיר ולדבר אל המתבצרים בבונקר. הרב גורן, הרב הצבאי הראשי גד נבון, הרב לוינגר ועוד כמותם ביקשו אף הם לעזור מברך אותי ומבקש שאמנע שפיכות־דמים.“

בשעה 16.00 הודיעו בחדשות. שצה“ל התחיל בפינוי העיר ימית. מתוך הבונקר נשמעו צעקות. כהנא מיהר בבהלה אל החור בקיר, הקשיב והרים ידיו באכזבה.

מאת

מרסל זוהר, גילה רזין וציון צפריר

במסע השיכנוע כדי להביא לכניעת המת־בצרים.

מסע ה„שיכנוע“ הצליח. בשעה 15.00 הודיעו הבלופרים שאיימו בהתאבדות, ל־אלוף ארז שהם נסוגים מאיומם.

אחרי שמשימת התיווך, שבה השתתפו כה רבים, הצליחה, ניגש איש נמוך קומה ועטור בזקן לבן — שלמה גורן, הרב הראשי האשכנזי — אל ילדה כבת 9, שעמדה ליד המיקלט ומיררה בבכי. „אל תבכי, ילדה,“ ליטף את ראשה האיש והרגיע. „אנחנו עוד נחזור לימית...“ תמרות העשן והדי־הפיצוץ שעלו מרובע האיכסים באותו הרגע כמו ביקשו לשים ללעג את הבטחתו.

באותה שעה הופיע במקום האדריכל ישראל גודוביץ'. הוא התייצב לפני „הרב“ כהנא והסביר לו: „אני שליח דוארי־הוא שאל. „כהנא התקשה להבין. „מה?“ הוא שאל, „לשטח ההרוס הזה מגיע עדיין דואר?“

גודוביץ, מתכנן האנדרטה, הגיש לכהנא המופתע שני מיברקים. „הרב“ היה המום. הוא פתח וקרא בקול רם: „הרב מבוסטון יושבי הבונקר שמעו בטרנזיסטור, שהחזיקו בתוך המיקלט, על התחלת הפינוי. ההסכם שנעשה איתם היה שהם יוותרו על כוונתם להתאבד, אם העיר ימית לא תפונה.

אנשי־הצבא התכנסו בשטח בדחיפות. כשהמעגל שוב נפתח, יצא מתוכו כהנא בדרכו אל החור בקיר. הוא קרא למפקד הבונקר: „יהודה, זה שקר. האנשים ש־הודיעו על פינוי ימית בחדשות לא דיברו אמת!“ בכך הושגו עוד כמה דקות של שקט.

יוסי דיין, שהתהלך כל אותה עת בשטח חסר־מעש, רץ גם הוא לכוון החור. כמו איילה קלת רגלים ניתר על השולחן ל־מרגלות החור המפורסם, וצעק פנימה: „יהודה, משקרים אותך!“ אחרים התרגשו מהמחזה, אך אלוף־משנה עודד נראה מחייך.

כעבור חצי שעה ניתנה הוראה לפנות את כל האנשים מהדירות במוטל. כהרף־עין פשטו חיילים, שוטרים ומנופאים על הדירות, ובתוך כרבע שעה הוצאו שוכניהן בכוח.

טרקטורים פלשו בו־זמנית לשטח, והחלו הורסים את הבתים. שלושה אוטובוסים, שלתוכם נדחפו תושבי המוטל, עזבו את העיר כשקולות־בכי בוקעים מתוכם.

ביום הרביעי, עם רדת החשכה, נותרו בשטח רק המתבצרים בתוך הבונקר, יחד עם מאיר כהנא ויוסי דיין, שיצאו ונכנסו אל הבונקר, הסגור־כביכול, בחופשיות.

שרה גל, שהתגוררה בדירות המוטל סמוך למיקלט, סיפרה: „יש שם בפנים מטורף אחד. הוא מסוכן. כשהוא בחוץ, הוא קופץ ליד המיקלט עם בקבוק שבור בידו, עושה תנועות של אדם לא נורמלי.“

„הורד את המדים!“

ברומה של ימית עמדה עד השבוע שעבר „שכונת האיכסים“. רובה של השכונה — בתים גמורים בחלקם, שלא יושבו מעולם. אחרי הסכמי קמפ־דייויד סומנו דלתות הבתים בצלב גדול, לאות כי איש לא גר בהם וגם לא יגור. מכאן שמה.

בחודשים האחרונים פלשו אליה מתנגדי השלום, הפכו את בתיה לבית־מלון־חינם ענקי. על גגות שכונת האיכסים התרחשו בימים הרביעי וההמישי הקרבות האחרו־נים בין החיילים והשוטרים מזה, ובין מתנגדי הנסיגה מזה.

גל של קרשים, אבנים, צמיגים, בקבוקים וחפצים אחרים ניתך מן הגגות על ראשיהם של החיילים.

לובשי המדים טיפסו על סולמות שהוצבו ליד קירות הבתים, ניסו להגיע לגגות, נהדפו לאחור וחזור חלילה. מלמטה, ב־

פיצוץ האנדרטה

שלוש שעות נמשך פיצוץ המיבנים בימית. האנדרטה לזכר חיילי אוגדת הפלדה, שנפלו במילחמת ששת הימים, נבחרה להיות היעד האחרון לפיצוץ. היא הוקמה ביוזמה פרטית של 180 משפחות שכולות, ב־1974, והם אלה שהורו לצה"ל להרוס אותה מחשש שהמצרים יפגעו בה, לאחר שיוחזר האיזור לשליטתם.

שלושת, בקטע שבין העיתונאים והבונקר, וחיילים שוטטו אנה ואנה.

ארבע פעמים ניסו, בעזרת דחפורים בעלי שרשרות, לפרוץ את שתי דלתות הבונקר, אך ללא הצלחה. חיילים רבים התיישבו על הריסות בנייני המוטל וחזו בהצגה. יוסי דיין, בטוב ליבו ביין, טיפס על גג־הבונקר, החזיק בידו שמיכה אדומה וניענע אותה כמו לוחם שוורים.

החום החל נותן אותותיו באנשים, וכל מימיה צבאית עברה מפה אל פה. השוטרים, מסתבר, צויידו בשתיה מרווה יותר. שוגרו אליהם שקיות מיץ, וחלק מהן הם שלחו אל העיתונאים הצמאים.

לקראת שעת השין פלשו לשטח לובשי המדים הירוקים. עשרות חיילי מישמר־הגבול שהופיעו בשטח, הודיעו מייד לעיתונאים: „נעשה פה סדר. לא ניתן לכם לצלם."

בצידו האחורי של הבונקר הופיעה מכונה בצבע כתום, שנראתה כאילו לא מתאימה לציבעי לבן־אפור, ששלטו בשטח. פטיש האוויר, המופעל בלחץ שמן, נגע בקיר, כמו אצבע ענקית של אדם המקיש בדלת. אך נקישות המכונה הן הרסניות, פורצות חור גם בקיר משוריין, כמו זה של ה־מיקלט.

ההצגה עברה אל גג המיקלט. כל ה־עיתונאים מיהרו להתמקם שם, ואחריהם רצו גם החיילים, השוטרים וכמובן חיילי מישמר־הגבול.

בעוז־רוח דחף אלוף־המישנה, האחראי על הפשיטה, את ראשו אל הבונקר הפרוץ. הוא הוציא מיכל מים, כיסא ומקלות שהיו מונחים בפתח שנפער. הורה לכבאים ל־הביא את צינורות המים, פקד על חיילים אחרים לחתוך את הברזלים הבולטים מתוך הבטון השבור, והכין את חייליו לפריצה.

החיילים הציצו לתוך המיקלט — ו־נפגעו. שניים נאלצו לנקות את פניהם מהביצים שהוטחו בהם, אחר נדקר בזרועו ממכשיר חד.

הדבר לא הרתיע את החיילים. הפריצה לא עוכבה.

בזה אחר זה הוצאו מהבונקר חמישה גברברים, קשורים ברגליהם ובידיהם ב־סרט פלסטי לבן.

העיתונאים ניסו לצלם, אך נדחפו הצידה בגסות על־ידי אנשי מישמר־הגבול. כל צלם שכיוון את עדשת מצלמתו נדחף, הועף ונחבט. האנשים שהוצאו מהבונקר לא הספיקו להשמיע הצהרות. השוטרים רצו, כשהם נושאים אותם בידיהם, אל מכונית טרנזיט משטרתית, וכדי למנוע את התקהלות אנשי־התיקשורת סביב ה־מכונית הם הורו לנהגים לצאת מיד לדרך. על כל מכונית הועמסו שלוש חבילות — חובשי כיפות כבולים — וזו יצאה מייד לדרך.

העיתונאים ניסו למחות על כך שאנשי מישמר־הגבול מונעים מהם את האפשרות לסיקור, אך קולם נבלע בהמולה. שלמה פרנקו, איש־הקול של צלם טלוויזיה, קבל לפני נציג דובר צה"ל על מניעת אפשרות הסיקור, אך לא זכה בתשובה. הוא פרץ בקול אדיר אל החיילים: „תביאו לכאן את המפקד שנתן לכם הוראה אידיוטית! אנחנו נמצאים פה באישור צה"ל, כדי לדווח לעולם על הפינוי!" עשרות חיילי מישמר־הגבול התקבצו סביבו. הם התכוונו להכות אותו, כפי שהם יודעים לעשות, אבל צעקותיו, בקול בוטח ותקיף, גרמו להם לסגת לאחור. הוויכוח הקולני בין אנשי־התיקשורת והחיילים הביא להפוגה בפינוי. חיילי צה"ל ניסו לשכנע את ה־עיתונאים שאין יותר אנשים בונקר, אבל

זרנוקי כבאים, ניתזו סילוני־מים וקצף. אלה כיסו את המתבצרים ואת החיילים המטפסים כאחד.

„בוגדים, בוגדים, הורידו את הדרגות שלכם!" קראו הרמקולים מהגגות. „בגין בוגד! שרון בוגד!"

גם סגן־הרמטכ"ל, אלוף משה לוי, ש־התקרב למקום, לא ניקה ממטח עלבונות דומה. הוא בא למקום לחזק ידיו של אלוף הפיקוד, שניצח על מיבצע בנוסח ימי־הביניים: כיבוש מיבצר פיאודלי.

הרמקולים המשיכו לזעוק בהיסטריה: „אם אתה רוצה להיות טוב לערבים, למה שלא תלך להיות איתם בארצותיהם? עזוב את מדינת ישראל!"

לפנות ערב יום הרביעי הביא הרמקול בשורה משמחת: „דובר צה"ל הודיע, ש־חיל־האוויר הפציץ בלבנון. יש עשרות הרוגים." אנשי הגגות פצחו בתרועה. החדשה הפיחה בהם רוח־קרב, ומטר חדש של חפצים, רענן ונמרץ מקודמיו, הומטר על ראשי החיילים.

18.30 לפנות ערב, ברחוב האיכסים. יום רביעי. שורה אחת של הבתים כבר פונתה ממתנגדי הנסיגה. עשן של צמיגים בוערים עולה מעל הרחוב ומעל הגגות, שעליהם מתגוששים החיילים והמתנגדים.

קצין חיל־הים בדרגת רב־סרן, העומד בפתח בית שפונה, פנה אל עיתונאי ב־גערה: „אל תדרוך על הפרחים!" העיתונאי שביקש לקצר את הדרך בין רחוב לרחוב, צעד כמה מטרים על ערוגה בין הבתים. „אל תדרוך על הפרחים!" גער בו הקצין שנית. למה? „כך הם מבקשים." ענה „אלה מהגג. לא כדאי לעצבן אותם..."

שמיכה אדומה

ב יום השישי, בשעה 7.00 בבוקר, עצר יוסי דיין את מכונית העולם הזה ו־ביקש הסעה אל בית־הכנסת. הוא הוסיף וביקש ליווי עד פתח בית־הכנסת ממש, כדי שהחבר'ה יראו אותו בחברת אשה. בקשתו נענתה. בדרך הסביר: „עכשיו כל התשובות שלי הן חצי־חצי, כי אני אחרי בקבוק שלם."

בדרך לבית־הכנסת הוא סיפר שיהודה, המפקד, שרוי כבר שלושה ימים בהלם. „הוא לא מסוגל לדבר, ולכן הרב כהנא מפקד בעצם על היושבים בתוך הבונקר." בשעה 9.00 עברה ההצגה בימית לאיזור הבונקר.

עשרות עיתונאים תפסו מקומות מול פתח מבנה הבטון. עשרות שוטרים עמדו ב־

„כיבוש" הבונקר

הרב כהנא ויוסי דיין יצאו ונכנסו לבונקר כ־אות־נפשם. לעומתם, חיילי צה"ל דחו את פינוי הבונקר בטענה שהוא חסום. אחרי שנפרץ חור בקיר המיקלט, המשיכו יושביו להתנגד לפינוי. השליכו ביצים על ראשי החיילים לכן נעזרו החיילים בהתזת מים מצינורות כיבוי, ורק לאחר מכן פרצו פנימה.

(המשך מעמוד 7)

העיתונאים לא האמינו. הם נשארו בשטח. בשעה 13.00 הוצאו שלוש נשים מהבונקר. גם הן נקשרו בידיהן וברגליהן, והושלכו לגיידת. צלמים שניסו לצלמן, הוכו.

אף ילד לא הוצא מהבונקר, שאפפו אותו סיפורי־אגדות על ילדים המוחזקים בו נגד רצונם. הילד (10) היחיד שהיה בשטח, היה בנו של איש־הצבא הבכיר שפיקד על הפינוי. הוא ישב בג'יפ, מול פתח הבונקר, וחזה בהצגה מקרוב, באין מפריע.

יוסי דיין לא הסכים לוותר על הפינוי. עד היום נהניתי יותר, אני לא רוצה לחיות. ראש־הממשלה ושריו הוליכו אותי שולל, אין לי בשביל מה לחיות למחרת הפינוי." לכל מי שהיה מוכן לשמוע, הוא הסביר: "כשיבואו אלי החיילים, אני אשב בחדר־השינה, יחד עם אשתי ושלושת ילדי. לא אפתח להם את הדלת." בחדר־השינה החזיק אבינועם מיכל גאז ושקית עם מסמרים. "אם ינסו לפרוץ בכוח, אצעק עליהם שאני אתאבד."

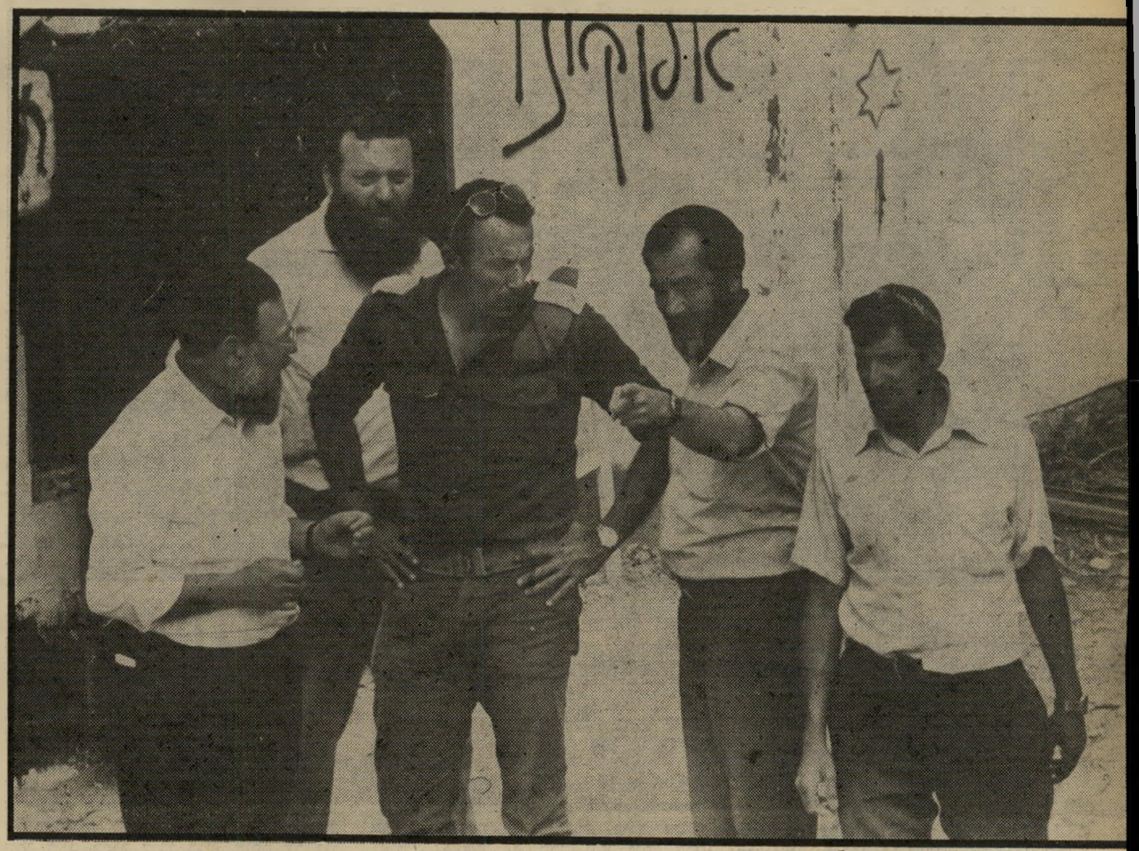
עם רדת החשיכה הגישה אשתו של מרגלית תה וקפה לאורחים, שישבו בסלון לפרוץ את הדלת המבוצרת, היו נתקלים בבעיה. הסביר פרידמן: "החבל היה מהר־דק היטב, כך ששום חייל לא היה יכול אפילו לחתוך אותו. חייל שהיה מקבל פקודה לפנות אותי, היה מושך בחבל, ואז הוא היה גורם למותי."

תיכנון מחוכם זה הוא לדעתו מירשם להתאבדות דה־לוכס: גם עולה בקנה אחד עם ההלכה היהודית — האוסרת התאבדות — גם מטיל האשמה למותו על אחר.

"בסוף, לא היה בכך צורך," חייך פרידמן בסיפוק. "האלוף הסכים לכל תנאיי, אני נשאר כאן עד היום האחרון."

סיפרה מיכל פרידמן: "אחרי פינוי תלמי־יוסף משאר המתיישבים, שלח אלינו האלוף ארז ארגז מיצרכים מלא כל־טוב. במשך היום עוברים חיילים ושואלים לש־לומנו, ודואגים לכל דבר שחסר לנו, הם מביאים מים במיכלים וגם מדווחים לנו מה קורה בחבל."

מיכל החליטה לעזוב ביום השלישי עם שני התינוקות את הבית, בגלל ההורים, שדאגו כל־כך. מנחם נשאר. הוא התגייס לעזרת מתנגדי הנסיגה, שפלשו שוב לאי־זור, להתמקם בשדה סמוך לישוב.

כהנא מפקד על צה"ל

קציון צה"ל, "הרב" כהנא שיצליח לשכנע את היושבים במרתף להתפנות שהיה אחר־אי על פינוי המתבצרים בבונקר שאיימו בהתאבדות, סמך על מרצון. החנאי שהציב כהנא: שצלם טיים דייוויד רובינגר יסולק. בתמונה הוא מצביע בזעם לעבר רובינגר. מימינו: תת־אלוף עודד.

מהנדסת ממוצא בדואי

שני חיידי־מודיעין, שסבבו באיזור תלמי־יוסף ביום השלישי במכונית רנו 5, חיפשו אחרי הפולשים החדשים. הם כנראה לא התאמצו ביותר במלאכתם, ולא הצליחו לאתר את הקבוצה שעיתונאים הגיעו אליה בקלות.

12 הפולשים, אנשי התנחלות קדומים שבגדה המערבית, התמקמו בצילו של עץ עבות, בנוף של דיונות חול. לידם סבבו בדווים, ששרתו אותם ודאגו לכל מח־סורם. "הם מביאים לנו הכל," אמרה שוש שילה הג'ינג'ית, "מים, מזון — הכל, חוץ ממזון שמיים."

על הבדווים הוטל להסוות את נוכחותם בשטח של המתנחלים־של־הרגע־האחרון, ולבנות להם קורת גג ארעית.

"זוהי המהנדסת," הציגו המתנחלים את הבדווית, שעסקה אותה עת בחפירת בורות ליתדות. "תעבדי מהר, כי לנו אין זמן." פנו בעברית בטון מצווה לנערה שאינה מבינה כלל את שפתם.

ראש המדברים, רפי, הסביר: "הבדווית המהנדסת מלמדת אותנו איך להקים בית. היא מלמדת אותנו איך להתארגן ב־מידבר."

אחרי שעה עמדו כבר יסודות הסככה, והיה חסר רק הגג.

הבדווית קמה והלכה. רפי נבהל, וניסה לעצור בעדה. היא הסבירה לו בתנועות ידיים שהיא עוד תחזור. הוא רץ אל חבריו וסיפר להם ששמע אותה אומרת כי היא הולכת להביא חשיש. אחרי התייעצות בלשנית ארוכה, החליטו שהיא אמרה, כנראה, כי היא הולכת להביא ענפי שיח יבשים, שבהם תבנה גג לסככה. "באמת זה לא בסדר," קבלה אחת המתנחלות, "למה היא לא לומדת עברית?"

עוד שני מתחזים למתאבדים: ביום השלישי **בערב** נודע **לחברי ועד תושבי**

הוא קפץ ברגע האחרון לתוך הבונקר, דרך הדלת הקידמית, ביקש שיקשרו אותו כמו את חבריו. בקשתו נענתה.

עוד קודם לכן, במהלך התיווך בין צה"ל והמתבצרים בבונקר, גילה מאיר כהנא את צלם טיים בישראל, דייוויד רובינגר. הוא דרש מהמפקד להוציא את רובינגר ולא, הוא לא ימשיך בתיווך. כדי למנוע עימות ביצע הקצין את הוראת "הרב" כהנא, והורה לרובינגר לעזוב את המקום. הוא אמר: "המצב עדין, מדובר בהצלת חיי־אדם, לכן אל תעשה בעיות ותסתלק."

רובינגר לא נבהל. הוא לא עזב את המקום מול הבונקר, שבו התבצרו אנשי־כהנא, והמשיך לצלם. למרות נוכחותו איש לא התאבד.

הסיכסוך בין כהנא ורובינגר החל לפני חודשיים, כשצלם־העיתונות זיהה את ה־סקנדליסט במדי צה"ל ברמאללה. רובינ־גר התקשר עם דובר צה"ל וביקש את תגובתו. הדובר השיב שהמדובר בטעות, והוא ידאג להוצאתו של כהנא מהעיר.

אחרי שבוע גילה רובינגר שכהנא עדיין עושה את שרות המילואים בעיר, והתקשר שנית לדובר. הוא הסביר לו שהטעות שלו עדיין מטיילת ברחובות רמאללה, ורק אז סולק כהנא מהעיר.

בתגובה פירסם כהנא בג'ואיש פוסט בניו־יורק מאמר נגד רובינגר, שבו כינה את צלם טיים כעוכר ישראל.

רימונים טובים לפיצויים

לום רביעי, 13.00. בחדשות הודיעו שבעוד שעה יחל הפינוי. אבינועם מרגלית תושב ותיק בימית, ישב בסלון ביתו. הוא קם והלך למיטבח. הוא דחף ידו לתוך צידנית ירקרקה ומישש את שני הרימונים. "אני אתאבד!" הוא אמר בהחלטיות. "די, מספיק לי לחיות 38 שנים. לאור נרות. "הצלחתי, הצלחתי!" הוא קרא בשימחה. "הביאו אלי משמים את שמואל אלבק, ראש יחידת־הפינוי. הוא דפק בדלת, אמרתי שאני לא פותח. הוא ניסה לשכנע אותי, ואז עמדתי מולו כששני הרימונים תלויים לי על הצוואר."

אלבק, לדבריו של אבינועם, פרץ בבכי. "אלבק והשניים שבאו איתו היו חיוורים כמו סיד," סיפר אבינועם בחיוך ניצחון. "שלפתי את הסְפסים, ואמרתי לאלבק: תחתום פה, ואז אוריד את הרימונים."

כך היה. כשהטרקטורים כבר הרסו את כל שורות הבניינים עד לשורה שבה הוא גר, הצליח מרגלית לקבל את הפיצוי שלטענתו הגיע לו. בהתרגשות הוא נופף בטפסים. "הנה, קיבלתי סוף־סוף חותמת ממשלתית על גובה הפיצוי שדרשתי."

ביום שני, בשעה 7.10 בבוקר, הופיעה שיירה בת עשרות משאיות צב־איות, אוטובוסים אזרחיים ושני מנופי ענק בכניסה לתלמי־יוסף. מכונית העולם הזה התקדמה כמעט עד לראש הטור. שם התבקשה לעצור. שוטר ניגש למכו־נית והודיע שאסור להיכנס לתוך הישוב. כי בעוד חצי שעה יחל פינוי תלמי־יוסף.

כעבור שעתיים הסתיים הפינוי. רק מישפחה אחת נותרה בעיר.

דובר־צה"ל דיווח: "אלוף־הפיקוד הגיע להסכם עם מישפחת פרידמן, לפיו תפונה מהמקום ביום בו ייסוג צה"ל, כי מנחם פרידמן אייים להתאבד."

למחרת התלוננה אשתו, מיכל פרידמן, שנותרה בביתה: "בעלי לא התכוון להת־אבד. ההורים בירושלים, ששמעו על כך, נחרדו ומיהרו להגיע לתלמי־יוסף. הר־גענו אותם, ואמרנו שהדיווחים הם שקר."

על משקופי הדלתות והחלונות נותרו עדיין המסמרים הכפופים ומוטות העץ, שנועדו לחסום את כניסתם של החיילים. אשתו סיפרה, כי ביום הקודם הוא ישב בסלון ביתו כשחבל כרוך על צווארו.

אילו החיילים והשוטרים היו מצליחים

דום לצחי

עסקני־הסטודנטים שעל האנדרטה השמיעו את ההימנון, וחיילים וחבריו נגד צה"ל. התייצבו בדום, למרות שהיתה זו הפגנה פוליטית של צחי הנגבי לא היה זה טקס רישמי של צה"ל או של המישפחות השכולות.

על ראש האלוף

חיים ארז השליכו מתבצרים על גג בית ברחוב האיקסים בימית צמיג בוער. אלוף פיקוד־הדרום לא הגיב על הפעולה שנעשתה נגדו. חיילי צה"ל בפיקודו המשיכו בניסיונותיהם לטפס אל גג הבית, אך ללא הצלחה. רק למחרת הם השתלטו על המיבנה והורידו ממנו את המתבצרים הרבים, חובשי־הכיפות.

ימית, כי יעקב אביטן, מפעיל חוף־הרחצה בעיר, מאיים להתאבד. אביטן נטל תת־מקלע עוזי, פנה לשפת־הים והסתגר ב־מיסעדה הנטושה. לא, הוא לא דרש מהממ־שלה שתבטל את חוזה־השלום. בקשתו היתה צנועה יותר — תמורת החוף שעליו לנטוש בימית, מגיע לו, כך אמר, זיכיון להפעלת חוף־רחצה באילת.

נציגי הוועד מיהרו אליו לחוף ושיכ־נעוהו לבל יממש את איומיו. אביטן נענה. תחת ליטול נפשו בכפו, הוא כילה את זעמו בכיסאות־הנוח ובמיתקנים שעל ה־חוף, שיבר אותם, העלה אותם באש, והכל בא על מקומו בשלום.

לזאב זפרן, מורה בן 45 מפתח־תיקווה, היו לעומת זאת דרישות מדיניות. „אסור לעזוב את ימית," הכריז כשקשר את עצמו למיכל־גאז בדירה ברחוב האיכסים.

ביום החמישי הוא היה האחרון שנותר בשכונה, הוא ומיכל־הגאז בחיקו. אלוף הפיקוד מיהר אל האיש, ואחרי דין־ודב־רים הסכים להתפשר — אמנם ימית תפר־נה, אך הוא יישאר בה עד הרגע האחרון.

ביום החמישי אחרי הצהריים, ירד צחי הנגבי, נציג 15 המתבצרים על ראש האנדרטה לזכר 180 חללי אוגדת הפלדה, והלך לבקר את אלוף פיקוד־הדרום, חיים ארז, במיפקדתו.

בשעת חצות נודע מפי אמו של הנגבי, גאולה כהן, שלמחרת בשעה 6.30 בבוקר יירדו כולם ללא התנגדות.

למחרת, בשעה 7.00 בבוקר, טרם ירדו המתבצרים.

בשעה 8.00 החל טרקטור שובר עמודים סביב האנדרטה, כדי לפלס דרך למנוף ענק, שהיה אמור להוריד את המתבצרים.

על ג'יפ צבאי שסבב במקום ישב אזרח, לבוש בדובון צבאי וקרא ברמקול: „בעוד חצי שעה יתחילו לפוצץ את העיר. כל האנשים מתבקשים להגיע לבית־הכנסת, משם יקחו אותם בהסעה מאורגנת אל מחוץ לעיר."

החייל שנהג בג'יפ לבש מדי צה"ל. מוטי וגנר, שישב לידו עם המיקרופון, לבש רק דובון צבאי.

הסביר מוטי: „אני קצין בצה"ל. לפני חצי שנה ביקשתי חופשה מהיחידה שלי, והצטרפתי לתנועה לעצירת הנסיגה. באתי להגן על ימית עם אשתי ותינוק. היום אני מארגן את הקבוצה שנשארה בי.ר. אבל חוץ מזה, אני גם עוזר בהתנדבות לצה"ל, בהידברות עם האזרחים."

הכל התנהל בעצלתיים. שעת פיצוץ העיר חלפה ללא התרחשות כלשהי. הטרק־טור המשיך לפלס דרך אל האנדרטה, והיושבים במרומיה הסתדרו בפוזה, התי־קינו את הדגל והקשיבו להוראות שקיבלו מהעיתונאים. לצלמים היה חשוב שה־מחזיק בדגל ישחרר את הבד בכל פעם שהרוח תסבך אותו במוט.

סוף־סוף החלה הדרמה. מאות חיילים נשאו מבטיהם אל על כשצחי הנגבי החל משמיע נאום שקרא מהכתב. בעזרת מגבר־קול יכלו כל הנוכחים לשמוע כמה אנשים יושבים למעלה, כמה ימים הם עושים זאת ומדוע.

ישראל גודוביץ', האדריכל שתיכנן את האנדרטה, היה נרגש. בשלושה הימים האחרונים של ימית הוא שהה לידה והביט בה. בעוד דקות ספורות, הוא ידע, היא תיהרס. „המישפחות השכולות ביקשו מ־צה"ל להרוס אותה," אמר. „האנדרטה החדשה נבנית בכרם־שלום היא העתק מושלם, אבל בשבילי היא כמו בן זר."

בעוד גודוביץ' מדבר, נשבע קול מגניבה. ההימנון הלאומי — התיקווה — שבקע מהרמקול שבראש המיגדל, הקפיץ לדום את כל הנוכחים. מאות החיילים שסביב האנדרטה, העיתונאים וסתם סקרנים עמדו דום ללא ניע.

רק עיתונאית של שבועון ישראלי סיר־בה לעמוד דום. היא צעדה, בכוונה, סביב שלושה אלופי־מישנה. אחד מהם לא הצ־ליח לשלוט בעצביו והורה לה בצעקות לעמוד בדום, כמו האחרים. „אני עומדת דום רק כשההימנון מושמע בסקס רישמי," השיבה. „אני הוציא אותך מהאיזור!" הוא איים בתקיפות. „נשבור לך את המצל־מות!" צעקו שני חיילים, חסרי־דרגות.

אחרי שנסתיימה המנגינה, ניגש אלוף־המישנה אל העיתונאית וצעק: „זהו טקס שעורך צה"ל כדי לכבד את הנופלים והמישפחות השכולות."

לא היתה זו אמת. היה זה בבירור מעשה־סחטנות של צחי הנגבי וחבריו, סחטנות שהנוכחים נכנעו לה.

חלפו כמה דקות. המנוף הוריד את עסקני הסטודנטים הימניים בקבוצות של שלושה. הם צעדו מחוץ לשטח האנדרטה בליווי חי־לים, כמו היו גיבורים.

בסוף המסלול חיכו להם גאולה כהן ויובל נאמן. כהן קראה בקול: „אנחנו עוד נחזור לכאן."

קבורת חמור

ב יום השישי, בשעה 13.30, סיימו החיילים לכבוש את הבונקר ואת האנדרטה. דרך הרמקולים, שהותקנו על הג'יפ הצבאי של מוטי וגנר, הורו לכל האנשים שנותרו בעיר לצאת ממנה מייד, כי בעוד חצי שעה יחלו בפיצוץ.

חיילים שלא היו בתפקיד נסעו לחוף־הים. בחורי־ישיבה, ובראשם משה לווינגר, נסעו אף הם לחוף. כל העיתונאים נסעו אחריהם.

בשעה 14.00 הגיעו למיגדל המים של ימית אנשי חיל־ההנדסה ומפקדים בכירים. האלוף ארז נחת בהליקופטר על החלוות בסמוך למיגדל, וכולם חיכו לפיצוץ הסופי.

חייל מחיל־ההנדסה אמר לחברו בהת־פעלות: „13 טון טי־אן־טי הכנסנו בעירי!"

ראשון פוצץ מיבנה המרכז המיסחרי: בום אדיר, טון וחצי טי־אן־טי והמבנה קרס. ענני עשן עלו אל על, והרוח נשאה אותם לכיוון דרום, כך שכיסו את כל העיר.

בפיצוץ השני קרסו מיבני מגורים בעלי שלוש קומות. אחר־כך, בזה אחר זה, המיקלטים הפזורים בכל העיר.

בשעה 17.45 נשמע קול ברשת הקשר הצבאית: „הרב לווינגר מבקש להיכנס עם אנשיו, לפני כניסת השבת."

קול אחר שבקע ממכשיר־הקשר, צעק: „תוציאו אותו מייד מהעיר!" קצין אחר ענה: „לא צריך, שייכנסו. נשאר רק לפוצץ את האנדרטה, ואם הם נוסעים רק לבית־הכנסת, הם יישארו מחוץ לתחום הסכנה."

האוטובוס שבו לווינגר ואנשיו נכנס לעיר ופנה לכיוון בית־הכנסת. זה המיב־נה היחיד שנועד להישאר על תילו.

שעה 18.07. טבעת־אש מקיפה את שני עמודי האנדרטה. מייד אחריה נשמע רעש הפיצוץ. העמודים קרסו. ענן־עשן היתמר באוויר.

כעבור דקה התניעו כולם את ריכבם והתכוננו לנסוע. סגן מחיל־הנדסה הביט בשעון ואמר לפקודיו: „בלילה נגיע לתל־אביב. לי יש אשה, כך שלא אצטרך ללכת לחפש, אתם עוד תספיקו לצאת לחפש חתיכות, במסיבה שטרם הסתיימה."

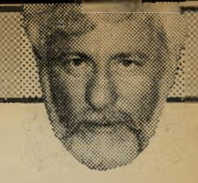
קבורת־החמור שנערכה לעיר ימית הס־תיימה דקות ספורות אחרי כניסת שבת־קודש.

מפקד הבונקר

אותו אל מחוץ לעיר ימית. יהודה ריכטמן מוצא מהבונקר, אחרי שידיו ורגליו נקשרו בסרט פלסטי. הוא מובל אל מכונית משטרתית, שתסיע למעשה, הוא היה שרוי בהלם כבר שלושה ימים.

מפקד הפינוי

מוציא במו ידיו כיסא מהבונקר שנפרץ, וחודר ראשון כדי להכניע את המתבצרים, שהתנגדו לפינוי. כל אותה העת צופה בנו בן ה־10 באירוע, בעוד שהצלמים סולקו בגסות מהמקום.

הברבארים

ל מית נמחקה מעל פני האדמה. כמו קרתגו.

המצרים שחזרו אל הגבול הישן־חדש, כשדגל השלום בידיהם — זהו המראה שראו עיניהם. עיר שנהרסה בדם קר. עיר־חרבות. אנדרטה לזכר הוואנדאל ה־ישראלי.

להחריב עיר — אין זה אקט של שלום. זהו אקט של מילחמה. זהו מעשה המעיר כאקט עדים כי לא תמונה־של־שלום עומדת לנגד עיניו של הברבאר שניצח על מלאכה זו, אלא תמונה־של־מילחמה.

ואכן, הכתב הצבאי של הטלוויזיה, רון בן־ישי, המקורב למקורות־המידע של שר־הביטחון, הסביר זאת להמוני ישראל ב־לשון חדה ופשוטה. ימית נהרסה כדי ש־במילחמה הבאה לא ייתקל צה"ל באיזור מיושב, שכיבושו יעלה בקורבנות.

המעשה האחרון של ממשלת־מה.

ואכן, הכתב הצבאי של הטלוויזיה, רון בן־ישי, המקורב למקורות־המידע של שר־הביטחון, הסביר זאת להמוני ישראל ב־לשון חדה ופשוטה. ימית נהרסה כדי ש־במילחמה הבאה לא ייתקל צה"ל באיזור מיושב, שכיבושו יעלה בקורבנות.

המעשה האחרון של ממשלת־מה.

בעניין מילחמת־אוקטובר. מפני שזה היה חלק מן ההשפלה, ולא רק מן המפלה — להקים עיר חדשה על האדמה שלי! זה היה אחד הגורמים החשובים.

אכנרי: מה יקרה בימית, אחרי ש־ישראל תחזיר את השטח?

סאדאת: אני מתכנן את המשך קיו־מה של העיר, עם נמל. אני מתכנן לבנות שם נמל, ועיר של מאה אלף איש — לפחות! מייד אחרי שהעיר תעבור לידינו, מייד היא תאוכלס!

אכנרי: זה יהיה רגע פסיכולוגי מכריע בישראל, כאשר הטלוויזיה תראה את ה־מצרים נכנסים לבתי ימית. כמה נאומים באלכסנדריה — שההתנחלויות בסיני יירדו עימו לקבר. לקבר שלו.

אכנרי: הוא גם הכריז פעם, לפני היוזמה שלך, שהוא רוצה להיקבר שם, באחת ההתנחלויות בצפון־סיני.

אני מאמין כי מיעים אלה של אנוור אל־סאדאת חרצו את גורלה של ימית. אנשים כמו מנחם בגין ואריאל שרון פשוט לא יכלו לפ־כוך את הרעיון שהמוני ישראל יראו, באחד הימים, את אלפי ה־מצרים נכנסים לבתי ימית.

בהתקף של זעם אין־אונים, בחימה אי־רציונלית, החליטו להרוס את העיר. ה־

המלך בין תל־אביב וקאהיר, היתה הופכת סמל של שלום, וגם ערובה לשלום.

ואילו עיי־החורבות, אנדרטה עגומה זו לשינאה, היא סמל לאי־האמונה בשלום. בדיוק כמו קונייטרה ברמת־הגולן, שנהר־סה על־ידי ממשלת ישראל, בהתקפה של זעם מטורף, ערב לפני החזרתה לסוריה — ושהפכה מאז אתר לעלייה־לרגל לכל מבקר זר.

■ ■ ■

א ך אל־נא נשקע בשבוע זה במרה שחורה.

כך זה היה צריך להיות: ימית כעיר־שלום בחזונו של סאדאת -

ישראל בסיני היה מעשה של הכנה למילחמה הבאה.

את התירוץ לכך סיפקו, על פני הזמ־נה, בני־חסותו ובעלי־בריתו של אריאל שרון, „התנועה לעצירת הנסיגה". אריאל שרון הביא אותם לימית. אריאל שרון סיפק להם את כל השרותים עד לרגע האחרון. אריאל שרון פקד לפנות אותם, ברגע האחרון ממש, בהצגה מבויימת של „איפוק" צה"לי, תוך התחנפות מבחילה לאוזניי השלום והדמוקראטיה.

אלה, „החלק הטוב בעם", איימו לחזור לימית. כדי ש„לא יהיה להם לאן לחזור", כדבריו של האלוף ששפך דמעות בחיקו של מנהיג־המתפרעים, נהרסה — כביכול — ימית.

■ ■ ■

א ני מאמין לאמתלה זו, וגם לא לנימוק האסטראטגי. איני מאמין ש־נימוק רציונלי כלשהו הביא לתגיגה זו של תאוות־ההרס, שהשתוללה בימית.

אין לכך סיבה רציונלית. הסיבה היא אי־רציונלית בהחלט.

היא טמונה בתצלום, שפורסם כשבועון זה לפני שנתיים בדיוק.

היה זה פוטומונטאז' עתידני, שבו נרא־תה העיר ימית ביום שהמצרים ייכנסו אליה. בתצלום מורכב זה הראינו שער חגיגי של קבלת־פנים, ועליו דיוקנו של אנוור אל־סאדאת. (את השער המקורי צילמנו באיסמעאיליה, והוא הוקם שם כדי לקבל את פניו של סאדאת אחרי ביקורו בירושלים.)

התמונה באה ללוות את הדברים שאמר לי אנוור אל־סאדאת בשיחתנו האחרונה, כפי שפורסמו באותו גיליון של העולם הזה (2224):

סאדאת: ...אגיד לך, אורי — ימית היתה אחד המניעים העיקריים להחלטתי

- ימית כפי שנותרה אחר ההריסה

נאמתי (בכנסת) נגד הקמת ימית! לפני שבועיים היה לנו ויכוח בכנסת, ואחד השרים — השר ניסים — אמר שיש עכ־שיו קונסנזוס של 110 חברי־כנסת, מתוך 120, שלעולם לא תקום מדינה פלסטינית, ושלעולם לא נחזור לגבולות הקודמים. אמרתי לו בקריאת־ביניים: הרשה לי להזכיר לך שהיה בשעתו קונסנזוס של 110 חברי־כנסת שלעולם לא תוחזר פית־חת־רפיח למצריים.

סאדאת (צוחק): נכון! בגין אמר לי באחת הפגישות שלנו, באסואן — לא, הסכמה לכך, שנסחטה מחוסני מובארק, יורשו של סאדאת, אינה משנה דבר.

והלב בוכה. לא רק על 150 מיליון ה־דולארים (30 מיליארד לירות!) שהמצרים היו מוכנים לשלם תמורת העיר. כמה שכונות־מצוקה אפשר היה לשקם בכסף זה!

לא, הלב בוכה בעיקר על ההזדמנות שאבדה.

כפי שחבין אל־סאדאת, גאון־השלום — ימית המיושבת, כעיר מצרית פורחת על הגבוך, כדרך־

מאחרי הקלעים של הטירוף המפוברק שהשתולל בימית, קרו בשבוע היסטורי זה דברים מפוארים.

אל־נא נניח למטורפים ולבעלי־חסותם להסיח את דעתנו מן ה־עיקר.

דברים גדולים קרו השבוע, ויש להם משמעות אדירה לגבי עתיד המדינה, עתיד השלום.

השבוע הוגשם בחצי־האי־סיני העיקרון, שהטפנו לו במשך 15 שנים: להחזיר את כל השטחים שכבשנו ב־1967, עד ה־מילימטר האחרון, תמורת שלום מלא.

והוא הוגשם על־ידי האיש שהתנגד לו יותר מכל אדם אחר: מנחם בגין.

גם מבוך של דיברי־הבל אינו יכול להעלים את הלקח הפשוט, המובן לכל: שזהו עתה המודל ה־קובע, שיישמש דוגמה לשלום גם בשאר חזיתות הסיכסוך.

לפני שהוחזר השטח, פורקו בו כל ה־יישובים הישראליים, העירוניים והכפריים.

באחת מנקודות־המשבר של המשא־ומתן הישראלי־מצרי אמר מנחם בגין ל־עורכי־העיתונים המצריים, שבאו לירוש־לים: „כל ממשלה שתחליט על פירוק ההתנחלויות בפיתחת־רפיח תיפול מייד!" והנה הוחלט מה שהוחלט, וגם בוצע — וממשלה לא נפלה. פרשת אהרון אבו־חצירא וטיסות אל על בשבת מסכנות את קיומה יותר מפינוי ימית ובנותיה.

ואולי חשוב מכל: החשש מפני התקוממות המונית נגד הנסיגה התברר לחלוטין.

מאות אלפי ישראלים לא חשו לחבל־ימית, כדי למנוע את הנסיגה. גם לא רבבות. גם לא אלפים.

קומץ זעיר של קנאים מטורפים, רבים מהם טיפוסים תימהוניים מארצות־הברית

(המשך בעמוד 73)

בלתי נשכח,
תענוג ועונג!

VOLVO

"מאיר"
חברה למכוניות
ומשאיות בע"מ
מאיר קז ובניו,
תל אביב,
רח' קרליבך 23, טל. 289191

חדש

אגפא טרמפ

המצלמה לצעירים

אגפא טרמפ - המצלמה לצעירים, לטיולים ולהרפתקאות עם תיק מקורי.

1. מנוע - המאפשר העברה אוטומטית של התמונות(10 שנות אחריות למנוע)

2. סנסור - לחיצה קלה על כפתור הסנסור וקליק... מתקבלת תמונה חדה וברורה.

3. מבזק(פלש) - תוכל לצלם בבית באמצעות המבזק האלקטרוני האוטומטי המחובר למצלמה.

4. תיק מיוחד לאגפא טרמפ המאפשר לך לשאת את המצלמה בנוחיות רבה על המותן או על הכתף.(ר' צלום)

5. 3 סרטי אגפא 100 (24 תמונות) - תקבל עם רכישת המצלמה וזאת ללא כל תוספת מחיר.

מצלמה עם מנוע

עם אגפא זה מצליח.

קשר בואנ&שותי

שמוליק ארבטר מוכן לקבל את פני כל אחד מ-50 אלף הנוסעים שעוברים בתחנה המרכזית של רמלה בכל יום.

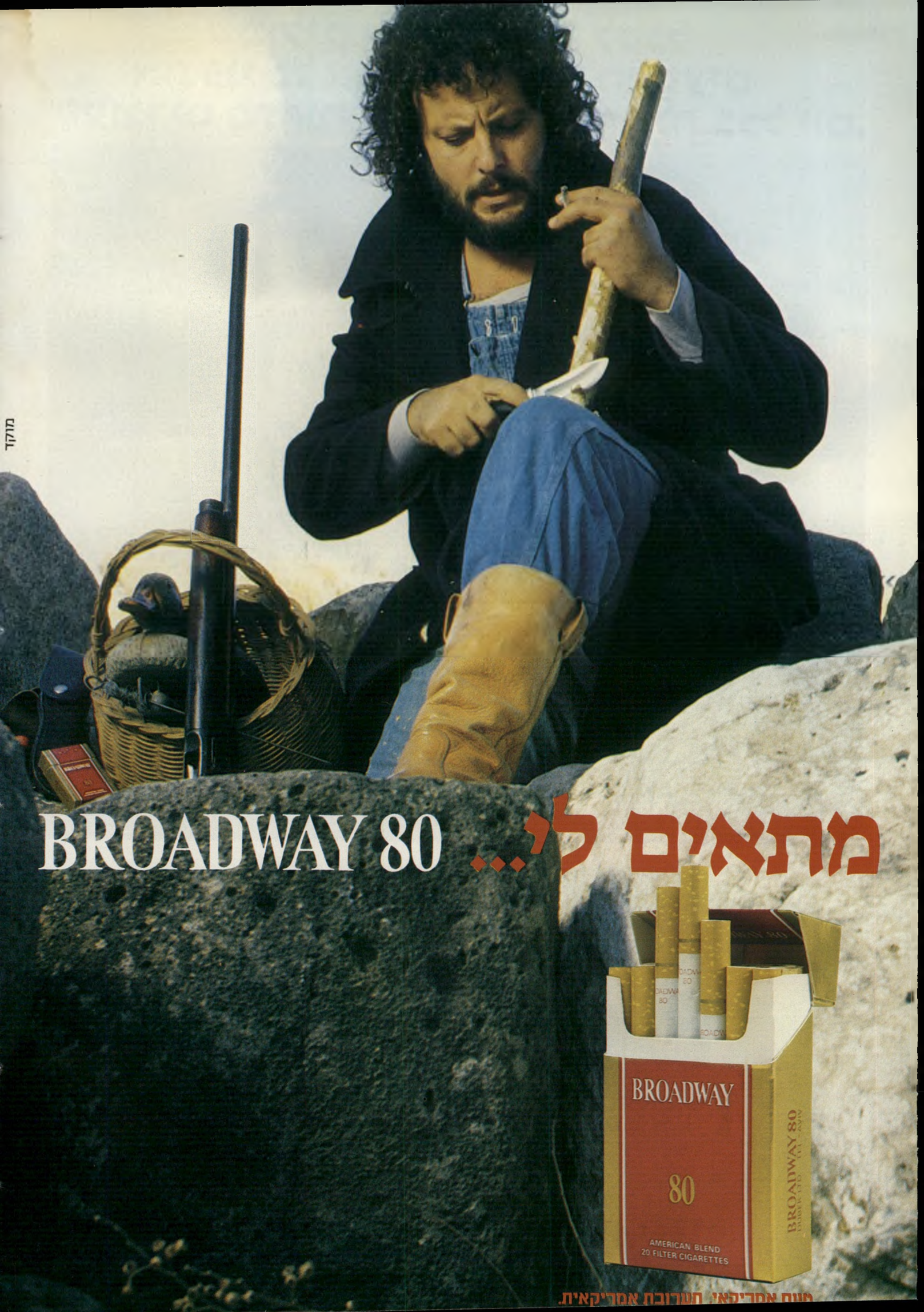

התחביב של שמואל ארבטר הוא איסוף בולים

אפילו בשעה 6.00 בבוקר דלת משרדו פתוחה בפניך. שמוליק ארבטר, מנהל סניף רמלה של אגד, מתייצב במשרדו עם שחר, כדי שאתה הנוסע, תהנה בכל יום מחדש משירותיה הטובים והנוחים של אגד. ניהול תחנה מרכזית בעיר גדולה אינה משימה קלה, אך שמוליק המנוסה רותם את מלוא מרצו לעניין. בסיומו של יום עבודה, לאחר שוידא שהאוטובוסים תקינים ומגיעים ליעדם בזמן, ושהמסעדה, המוסך, הקופות, המודיעין ושאר המחלקות מתפקדים כהלכה –הוא מתפנה לטפל גם בעניניהם הפרטיים של חברי אגד ומשפחותיהם. שמוליק נושא באחריות רבה וסדר יומו עמוס, אך הוא תמיד ימצא זמן בשבילך. יש לך שאלה, בקשה או תלונה–פתח את הדלת והכנס. אפילו ב–6.00 בבוקר.

טל-אריה

אגד האדם הוא המניע

BROADWAY 80
מתאים לי...
BROADWAY
80
AMERICAN BLEND
20 FILTER CIGARETTES
BROADWAY 80
מוקד
טעם אמריקאי, תערובת אמריקאית.

מרים בניחיני

מזל החודש: שור - דרור זייגרמן

נולד כ־12 שעות אחרי שדויד בן־גוריון הכריז על הקמת מדינת ישראל. התאריך הזה מצביע על קשר מיוחד בינו ובין המדינה. למרות הקשר האסטרולוגי (תאריך זהה) גורל המדינה ו־גורלו של האיש שונים, בשל ההבדל ש־מבדילים האסטרולוגים בין אסטרולוגיה פוליטית ובין אסטרולוגיה אישית. בנוסף על כך ישנו, כמובן, השוני בשעת הלידה.

למדינת ישראל אופק עולה במאזניים (נולדה ב־4 אחר־הצהריים של ה־14 ב־מאי). ואילו לו אופק עולה בטלה. (נולד בסביבות השעה 4 בבוקר של ה־15 במאי 1948).

קיים קשר גורלי בינו ובין המדינה, כאשר השמש שלו נמצאת בבית השביעי של המדינה. הבית השביעי מסמל שותפויות או נישואין. את הקשר שלו עם המדינה אפשר לראות כמעין ,קשר נישואין', או לפחות קשר של מחוייבות עמוקה.

בעל המפה הוא אידיאליסט שנלחם על עקרונותיו וסולד ממשחקי הפוליטיקה

הוא אידיאליסט שנלחם על עקרונותיו, ואיכפת לו מה שקורה במדינה. הוא סולד ממישחקי הפוליטיקה המקובלים. אצלו אין „אחד בפה ואחד בלב". אפשר להסביר זאת במיקום האופק העולה (טלה). כידוע, טלאים אומרים מה שהם חושבים בצורה ישירה.

גם השמש בשור מצביעה על כך שרגליו של האיש מונחות על הקרקע, ושהוא אינו אוהב תיחכומים ותיכנונים מפורטלים. הוא אדם מאוד רגיש, רך וטוב־לב, אוהב אנשים, ידידותי לאנשים רבים. הוא חש צורך לעזור לזולת ואינו מתעלם מטובת הכלל.

כוכב אוראנוס נמצא בבית השלישי, המסמל חשיבה. הדבר מצביע על מחשבה מהירה, רעיונות מקוריים בלתי שיגרתיים ולפעמים אפילו מתפכניים. קשה לצפות מה תהיינה תגובותיו לאירועים והתרחשויות במדינה. אלה שמכירים אותו ועובדים עימו יהיו בטוחים שיגיב בצורה מסויימת, ואילו הוא יגיב בצורה בלתי צפוייה לחלוטין.

כוכב ונוס נמצא במזל סרטן ומראה על פטריוטיזם עמוק ואהבת המולדת. כוכב ונוס מסמל קשר ריגשי ואהבה לזולת. מאחר שוונוס של בעל המפה נמצא בצמוד לכוכב ונוס של המדינה, הדבר מחזק עוד יותר את הקשר הריגשי שלו למדינה ולתפקידיו בה.

חבית החמישי מסמל בין השאר כי שרון לעיסוק בפוליטיקה. מאחר שבית זה מאוכלס בארבעה כוכבים חשובים, גורלו מחייבו לעסוק בפוליטיקה, להצליח בה ולהיות מקובל. בית זה נמצא במזל אריה שהוא מזל השילטון, וזו תוכחה נוספת ליעודו של בעל המפה.

במעלה ה־28 במזל אריה נמצא כוכב־שבת ששמו רגולוס. לכוכב זה השפעה חזקה ביותר. כל אדם שיש לו כוכב כלשהו על במעלה זו מגיע בהכרח לפיר־סום. לדוגמה: במפת הלידה של אריק שרון נמצא כוכב נפטון (שהוא שליט ה־מפה שלו) ב־28 מעלות באריה, והתוצאות ידועות. גם לבן־גוריון, משה דיין וגולדה מאיר היו כוכבים בנקודה זו.

כוכב מארס (שהוא שליט המפה שלו) נמצא בדיוק על כוכב רגולוס, ומשמעות הדבר שהאיש יתפרסם ויגיע לגדולה. מאחר שכוכב מארס הוא כוכב מילחמות, הוא ייאלץ להיאבק על רעיונותיו ועקרונותיו וכך יגיע ליעודו.

הוא בעל כישרון כתיבה בולט וגם בדיבור הוא מביע את עצמו בצורה מעניינת ומרעננת. אין לו כל קושי או מעצור למצוא מילים כאשר הן דרושות לו. מרקורי בתאומים מדגיש תכונה זו, ולמעשה אפשר לומר שאם לא היה עוסק בפוליטיקה יתכן שהיה מתמסר לכתיבה.

יופיטר בבית התשיעי מקשר אותו ללימודים גבוהים ולעולם האקדמי. יתכן מאוד שהוא היה פעיל במיסגרת סטודנטיאלית כלשהי, שאף הביאה אותו ל־מעמד, וקידמה אותו בדרך הפוליטית שבה הוא צועד. יופיטר בבית התשיעי מראה על אינטלינגנציה גבוהה, על אופקים רחבים ונכונות לקבל רעיונות חדשים, ועל רצון לקידמה. למעשה כל חייו הוא יהיה קשור בצורה זו או אחרת עם מוסדות אקדמיים ועם סטודנטים. למרות עיסוקו הפוליטי הוא מסור לבית ולמישפחה ואוהב ילדים. הוא לא מאלה ש־השאפתנות מנתקת אותו מחיי־המישפחה ומידידים.

הבית ה־12 מסמל אויבים נסתרים, ותככים שמאחורי הגב. אצל בעל המפה נמצא הבית ה־12 במזל דגים, כששליט הבית (נפטון) נמצא בבית השביעי, שהוא בית השותפויות. לכאן מתאימה האימרה הידועה „אלוקים שמור אותי מידידי, מאויבי אשמר בעצמי." הסכנה העיקרית הנשקפת לקאריירה שלו היא דוקא משותפיו הקרובים ביותר. למזלו, הזהירות היא אחת מהתכונות הבולטות ב־מפתו, ולכן הוא מסוגל להתמודד גם עם בעיה זו.

הבית העשירי, שהוא בית הקאריירה, נמצא במזל גדי ומדגיש עוד יותר את השאפתנות והרצון להגיע להישגים מסויימים בתחום שבו הוא מאמין. ה־שליט של בית זה (סטורן) נמצא בבית החמישי באריה, ומראה על פופולריות בקרב אנשים רבים, דבר שיעזור לו ב־קידום הקאריירה שלו.

עלינו לשאוף לכך שמצבה של המדינה יהיה תמיד טוב, כי בכל פעם שהמדינה תסבול, גם הוא עלול לחיות ב־מצוקה.

המניע שלו צריך להיות כפול ומכופל — לשאוף לטובתה של המדינה, שהיא בעקיפין טובתו שלו.

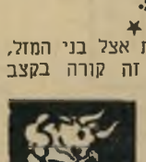
ישנם קווים מקבילים רבים בינו ובין עזר וייצמן, ויש סיכוי שבעתיד יפעלו יחדיו.

הטלאים חשים שוב יכולת להחליט החלטות מהירות בתוך שניות מעטות. למרות התרגשה האופטימית דרושה זהירות מיוחדת, ביחוד בכל מה שקשור להשקעות כספים או לרכישות חדשות. תוכניות הקשורות להחלפת מקום המגורים קשורות אף הן בסיכון. רצוי לשקול היטב את הרעיונות החדשים. במקום העבודה נהנים לעבוד קשה וכמעט לא מרגישים בעייפות פיסית.

* * *

התעוררות חדשה מורגשת אצל בני המזל, אך כשאר הדברים גם זה קורה בקצב איטי מהרצוי. התקופה של חשבון הנפש שעוברת עליכם מביאה את כם למסקנות חשובות לגבי העתיד. אופטימיות עיוורת ושיפוט מוטעה היוו את הגורמים העיקריים להרגשת התיסכול והאכזבה. הנטיה עדיין קיימת, לכן רצוי להפעיל את הזהירות המסבעית הקיימת בכם, ביחוד כשהדבר קשור בפגישות עם אנשים.

* * *

חוסר שקט מאפיין את התקופה, מצד אחד חשים צורך להתבודד ולתכנן את החיים מחדש, ומצד שני קשה להישאר לבד, ואתם מחפשים חברה כדי לנסות לשכוח את הדברים המעיקים. פיתרון למצב זה עדיין לא נמצא, אך התמסרות לקאריירה ולתפקידים שבשיגרה עשויה להועיל ולהקל על ההרגשה הכבדה. יש להיזהר במיוחד מקשרים חדשים — כבדהו וחשדהו. רצוי להתאפק.

מצבי־הרוח המשתנים ממשיכים להטריד אתכם. רצוי להיעצר ולמסור לעצמכם דין־וחשבון של המצב האמיתי. נכון, המצב אינו קל, אך יחסית ל־חודשים שעברו מורגש שיפור. האנשים הקרובים אליכם מתגעגעים לשמוע את צחוקכם ה־מתגלגל והסוחף. גם אתם כמעט שכחתם את טוש ההומור המפותח, שכרגיל מחלץ אתכם ממצבים מגוחכים. העניינים הכספיים מתחילים להסתדר. רצוי להשקיע ממאץ נוסף.

* * *

אריות עומדים לפני דרך חדשה. לא מעט חששות מלווים את התקופה, אך למעשה אתם עומדים לפני קידום והכרה בעבודה הקשה שביצעתם. התקופה מתאימה לתיכנון לטווח ארוך. אין לצפות לתוצאות מיידיות. למרות שהזמן מדכא מעט, אפשרית התגשמות חיובית. בתחילת השבוע רצוי לשים לב למצב הבריאותי. אותי ולא לתזניח את הדורש טיפול. המשברים שהיו ביניכם עירערו בטחונכם.

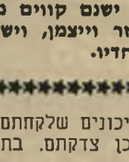
* * *

יחסים חיוביים ודינמיים עם ידידים יביאו להחלטות פוריות ומקדמות, החיים מלאי אירועים יותר מתמיד.

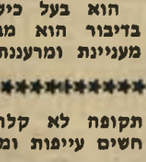

המקוריות פורחת והתנהגותכם מאוד לא צפויה ובלתי־רגילה. הישגים כספיים עשויים לבוא ממקור מוזר ואפילו משעשע. ההתקדמות הכספית אינה מוצלחת כפי שהיא נראית, לכן רצוי להיזהר כדי למנוע מתיחות בתקופה מאוחרת יותר. קשרים עם ידידים בחו"ל יביאו לתוצאות מקוות, לטובה.

מעבר לפינה

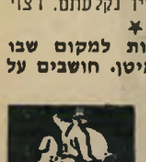

סיכונים שלקחתם על עצמכם מוכיחים שאכן צדקתם. בתקופה זו יש סיכוי טוב להצלחה בכל מה שקשור להתערבויות, ספקולציות ואפילו „מישחקים מסוכנים". אי־הבנה שהיתה עם מי־שהו מבני המין השני תתברר, וגם כאן התוצאות ישביעו רצון. הפופולריות שלכם עולה. במקום העבודה מעונייניים בחברתכם. קשרים חדשים מביאים להתלבטויות וקשה למצוא פיתרון למצב שאליו נקלעתם.

* * *

תוכניות חדשות הקשורות למקום שבו אתם גרים מתבשלות לאיטן. חושבים על מעבר לדירה אחרת או על שינוי הדירה הנוכחית. ידידים שעמם לא התראיתם זמן ממושך עשויים להגיע בפתיע ולהביא למתח ביניכם ובין בני־הזוג. גם במקום העבודה מוטלת עליכם אחריות רבה, אך אנשים אינם מעריכים את הרעיונות הטובים והיעילים שאתם מכניסים. בקרוב ישתנה המצב לטובה.

* * *

נסיעות קצרות וטיולים צפויים השבוע. למרות שלפעמים צריך לשכנע אתכם לזוז ממקומכם הקבוע — המאמץ כדאי. הכרויות חדשות צפויות אך לא במקומות הקבועים שבהם אתם מסתובבים. קשרים מסובכים עומדים לפני סיום, אך קשרים חדשים ומושכים יותר עומדים בפתח. יש לפקוח את העיניים ולא להחמיץ את ההזדמנות. ביחסים עם שכנים יש לנהוג בזהירות ובטקט. היו זהירים בענייני כספים.

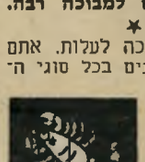

* * *

תקופה לא קלה לבני מאזניים. אתם חשים עייפות ומתח רב. סיכסוכים פורצים לפתע גם במקום העבודה וגם בביתכם. העניינים הכספיים גורמים לדאגה מהתוכניות שנראו כל־כך בטוחות וטובות אינן משביעות רצון. בכל זאת לא כדאי לשנות דבר ברגע זה. אלא לדאוג שכל המיסמכים יהיו חתומים כחוק. מבחינה ריגשית חשים מעין „בלוק" — המצב שנוצר גורם לכם למבוכה רבה.

* * *

הפופולריות שלכם ממשיכה לעלות. אתם מפגינים חביבות, ומצטיינים בכל סוגי השותפויות. גם במקום העבודה וגם ביחסים עם בני המין השני. יתר מדי פרשיות אהבה גורמות לדראמות מביכות. יש לרסן מעט את ההתלהבות מהצלחה שכה מאירה לכם פנים לאחרונה. העקרבים שעיסוקם עם קהל יזכו לשבחים רבים ושמם יילך לפניהם. ידידויות חדשות וישנות מתפתחות בתקופה זו ועשויות לעניין אתכם.

* * *

חוסר־שקט מורגש לאחרונה. חלקו נגרם בגלל עומס עבודה. קיימת הרגשה שיותר מדי תפקידים מוטלים עליכם. הדאגות שפיתחתם לאחרונה ושאינה אופיינית לכם בדרך־כלל, עלולה להביא לבעיות בריאותיות. שותפיכם לעבודה או לחיים מעוררים ביקורת כלפיכם ואינם מוכנים להתחשב בדעתם של אחרים. מחשבות הקשורות לנסיעה חופשית בשבוע זה יותר ויותר למציאותיות.

מכתבים

לעצור את שרון

אריק שואג, מי לא ייראה?

אני מתנגד לכל מדיניותו של ראש־הממשלה הנוכחי, מנחם בגין, ואף־על־פי־כן אני מתפלל מדי יום לשלומו ולאריכות ימיו, ולא כי פנסיונר אלא כראש־ממשלה דוור־קא.

וזאת למה? מפני שכל עוד מכהן מר בגין בתפקיד, מובטח לי שאריק שרון לא יהיה ראש־ממש־לה. רמז למה שמסוגל שר־הביט־חון לעשות קיבלנו בשבועות ה־

שר שרון
מי יצילנו?

אחרונים. את הדברים האלה, משו־לחי־הרסן, הצליח לעשות כאשר הוא שר־ביטחון בלבד, ועדיין יש מי שמסוגל לבלום אותו. אך מה היה קורה אלמלא בגין? כבר היינו שקיעים מן הסתם במילחמה עקו־בת־דם ומיותרת בלבנון, וההתקפה נגד האופוזיציה וחופש העיתונות היתה חריפה ונוראה הרבה יותר.

אך האמנם אפשר לסמוך על בגין לאורך זמן? דומני כי מיפלגת ה־מערך תיטיב לעשות אם תשקול את כניסתה לממשלה ולו מטעם זה בלבד, שאם יוצא תיק־הביטחון מידיו של אריאל שרון ויועבר אליה, יהיה סיכוי למנוע אסון מ־ישראל.

ברוך קורן, תל אביב

● ● ●

מי המשוגע?

מדוע חושדים בהארי אלן גודמן שהוא מעורער ב־נפשו, שואל הקורא.

גודמן ירה בערבים כפי שעשו רבים בשבועות האחרונים. אותם ערבים היו חסרי־מגן, וגם בכך אין חידוש. גודמן השתמש במעשה ה־הרג שלו בנשק של צה"ל, וזה ב־וודאי אינו חדש. הוא לבש מדים כשעשה את מעשיו הנפשעים — ומה חדש בזה?

גודמן הכריז כי הוא עושה את מעשיו מתוך פטריוטיזם טהור, ו־אין כאן חידוש. הוא השתמש ב־אוצר הביטויים שבהם עושים שי־מוש הרבנים הראשיים, נערי גוש־אמונים ורמטכ"ל צה"ל. אם גודמן מעורער בנפשו — מה מצבם של כל האחרים?

שאול קלנר, חיפה

● ● ●

גם גבורה!

הפרטיזן־לשעבר קורא ב־מיכתב גלוי לשר־החינוך לערוך שינויים בתוכנית הלימודים.

אני פרטיזן, היושב בישראל זה 34 שנה. בתור עד ושותף למעשי הגבורה בימי השואה, אני מופיע מדי שנה בשנה לפני אלפי תל־מידי־תיכון, ובעיקר לפני חיילי צה"ל במחנותיהם בהצלחה רבה.

עלי לציין, כי בכל פעם חוזרת ונשנית השאלה, כעין הטחה: „מדוע הלכתם כצאן לטבח?" זה נשמע לי כעלבון וחילול זיכרם הקדוש של ששת המיליונים של עם ישראל, אשר בתנאים בלתי־אנושיים נלחמו ונאבקו בצורר ה־נאצי. כמובן, אחרי הסבר האמת והוכחה, שטעות בידי השואלים — לא הלכנו כצאן לטבח; הנכון הוא, כי רומינו, הולכנו־שולל וכי אנו יכולים להיות גאים ביחס לכל עמי אירופה הכבושה על שהעזנו להת־נגד, להתקומם ואף לצאת במרד גלוי — מקבלים את תשובותי ב־סיפוק ובגאווה.

במשך 33 שנה מוקדש רוב רובו של יום השואה — הנקרא גם יום הגבורה — לטבח הגדול, לרצח ההמוני, כאילו לא היו יהודים פר־טיזנים, לוחמי המחתרות למיניהן, בכל אירופה הכבושה. הרי באופן יחסי אנו היינו הרוב בין הלוחמים המתנגדים למישטר המדכא והסא־דיסטי.

רבים היהודים שברחו ליערות ולא נתקבלו על־ידי חבריהם לנשק הגויים. נשק צריכים היו להשיג לבדם. הגויים דחו אותם, רק כאשר הוכחנו יוזמה, תחבולות והקרבה, התגדבות לכל משימה בלתי־אפ־שרית ומסוכנת ביותר, רק אז איפ־שרו לנו לחיות עימם ביער. נאצי פחד להתקרב לפרטיזן יהודי יותר מאשר לפרטיזן בן עם אחר. ואכן רבים מבני עמנו, צעירים וגם יל־דים, הקריבו חייהם בפעולות מסכ־נות ונפלו כשנשקם בידם.

אחרי כל הרצאה כזאת אני שומע מפי השומעים: „אנו מאמינים שכל מה שסיפרת אמת היא. מדוע, איפוא, אין מלמדים בבתי־הספר התיכון והאוניברסיטות על הגבו־רה, אלא רק על השואה והטרגדיה האיומה?"

זוהי הסיבה לפנייתי אליך, אדוני השר, ובאמצעותך רוצה אני הפעם

(המשך בעמוד 18)

ודי לח"כים ברמיזא

יו"ר סבידור
המארח

כל סדר והסדר שלו.

בערב פסח סבידור / ארח בוודאי חמולה / היכן היו גדולי הדור / תופיק טובי וגאולה? / שהרי היו"ר מטעם / וזה אינגו סוד מחדר / בוודאי יותר מפעם / כבר קרא אותם לסדר! **משה כנען**, רמת־השרון

טיולים נהדרים

במסלולים המרתקים ביותר!

★ אירופה – 8-31 יום.

★ ארה"ב, קנדה ומכסיקו – 22-31 יום.

★ המזרח הרחוק – 23-30 יום.

★ דרום אמריקה – 31 יום.

★ דרום אפריקה – 16 יום.

- 10% הנחה למשלמים 75 יום לפני הנסיעה.
- 40% בתשלומים לא צמודים וללא ריבית.
- 10% הנחה למשתתפים בטיולינו, בכל טיול נוסף של אירופה טורס עד סוף 1985.

הארגון התכנון והביצוע ע"י אירופה טורס טל. 243227 (03)

חוברת עם פרטים מלאים והרשמה בכל משרדי הנסיעות!

אירופה טורס בע"מ
EUROPA TOURS

הטיול הטוב ביותר שלך

בתנאים הסבירים ביותר!

51 שנות נסיון לשירותך!

קול המפרסם

Roberto קולקציית מין
Italy-Style
יצרני ויבואני חולצות לגברים
בסטייל איטלקי
עשרות דגמים
לבעלי חנויות בלבד
ת"א, רח' לוינסקי 24
טל. 820635

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
דמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

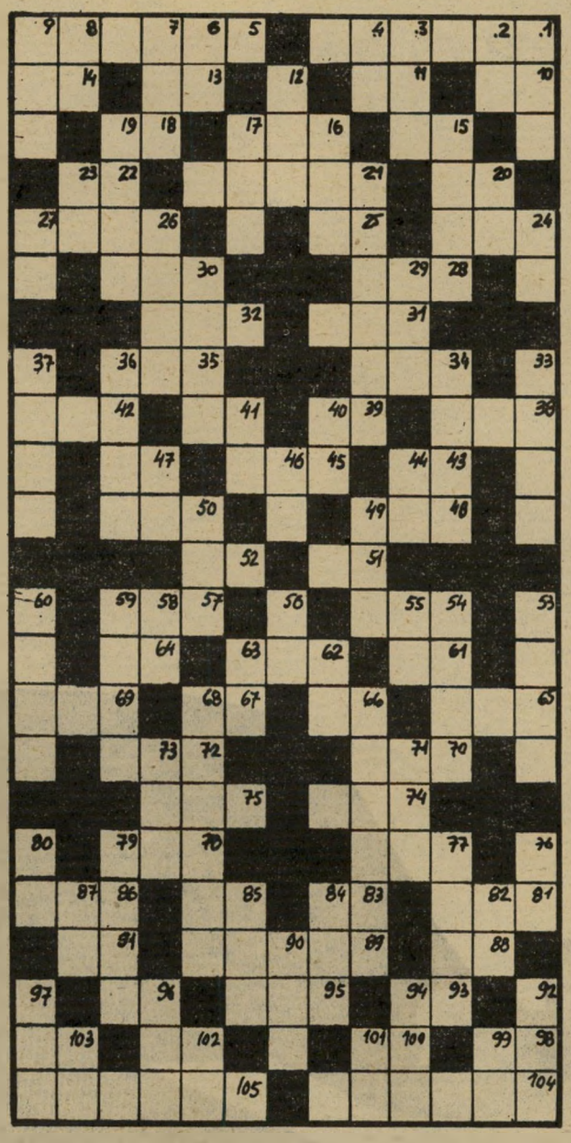
תן טרמפ לחייל

הלהיט האופנתי של פייר קרדין,
חולצה עם צווארון סיני,
מבד כותנה מעודנת במבחר צבעים.

השוקם חוה 2330

תשבץ העולם הזה 2330

מאת **אביגיל ינאי**

לכבוד יום העצמאות, שלבנו בתשבץ הפעם אחדים ממבצעי צה"ל במלחמת השחרור.

מאוזן:

1) אי ציות למלא פקודה; 5) רציונות (3, 3); 10) אחד מעיטורי צה"ל (כ"י); 11) שנון; 13) בסיס; 14) עבר; 15) נכנס, חדר, (ארמית); 16) קובץ סימנים וקיצורים למבקרים; 18) מערב; 20) התבוננו היטב; 21) מרגמה גדולה מתוצרת בית; 22) מתנפל; 24) אבן בבגד החושן; 25) בסולם הצלילים; 26) סערה עזה; 28) דרש טוב; 30) מבצע לטיהור הנגב המערבי, דצמבר 1948; 31) עלה על גדותיו; 32) שבת, תהלה; 34) כנף; 35) מבצע לטיהור מרחב הדרום, מאי 1948; 38) העיר שנכנעה במבצע "חמץ"; 39) בבואה; 41) מילת שאלה; 42) סטו מן הדרך; 43) מבושל למחצה; 45) מבצע להעברת ציוד ואספקה לנגב במטוסים גדולים; 47) בטול הזווג; 48) עטרה; 50) עיוות, עיקם; 51) עמוד זכרון; 52) פקודה ליירות; 54) שילב, שיבץ; 57) מגדולי אמוראי בבל; 61) אל תיערות; 62) תקופה קבועה מראש — פרק זמן (ר"ת); 64) מסוגי השיש; 65) שבלים שצלו אותן; 66) מספר; 67) מגיח; 6) זעזוע, צמרמורת; 7) אחד ממפקדי חיל האוויר (ש"מ); 72) מבצע התקדמות צה"ל לסדום ולים המלח; 74) אחת מצוללות צה"ל; 75) מוט לנשיאת דליים; 77) אחת מלחמות צה"ל; 78) התחיל בקמת המפעל; 81) העיר שלידה נערך מבצע "בן-עמי"; 83) לנסתרת; 85) מספר הצדיקים בגימטריה; 86) כינוי לתבואה שבקצה השדה; 88) עריסה; 89) הסוס שניתן לפי המיתולוגיה היוונית, במתנה למוזות; 91) מילת זירוז; 93) תן!; 95) מידת אורך מקובלת; 96) כאן; 98) צעיר; 100) זיק; 102) אציל; 103) אביון; 104) מתווך מטעם בא"ם בסכסוך הא"י, שנרצח; 105) חגיגה גדולה בסיסמה — "עם אחד ביחד!".

מאונך:

1) קבוץ במבואות הנגב המערבי; 2) סוד; 3) חיל בצה"ל; 4) סופר של "עדות"; 6) מלחין ברוך צאצאים; 7) המבצע לכיבוש רמלה, לוד; 8) רץ; 9) תואר לאלהים; 12) עיר בשפלת יהודה; 15) העלאת מספר בחזקה שלישית; 16) אסף, כינס; 17) מבצע לכיבוש נצרת והגליל התחתון; 19) חברת תעופה ישראלית; 20) שם אחד משדות התעופה בארץ; 21) נימוס, התנהגות נאה 3, 3); 23) זאטוטים; 24) כינוי למלך פרס; 26) ר"ת שמה המלא של רוסיה; 27) כת-קול; 28) גוש עפר; 30) אי איטלקי קטן שנמסר לנפוליון; 33) מבצע לשחרור הגליל המרכזי; 43) בנו של יהודה אשר שיחת את זרעו; 36) אחד מהרי ירושלים (מבצע "נחשון"); 37) מבצע הידוע גם בשם "עשר מכות"; 40) שלילי; 41) רקב; 44) בעבר; 46) שם כללי למיני הדגן; 47) קבוץ בדרום; 49) לח, רטיבות בגוף; 50) באור, פירוש; 53) מסך הסלווויזיה; 54) מושבה בשומרון שאליה הגלו את הגימנסיה "הרצליה" במלחמה"ע ה-1; 55) מפרנס; 56) חג לצאן; 58) ענף; 57) ההר שעליו נחה תיבת נח; 60) מושיע; 62) מוקש; 63) אחד מחילות צה"ל (ר"ת); 66) שדה התבואה לאחר הקציר (3, 3); 68) פיסיקאי שבדי שהמציא שיטה לחלוקת מעלות חם; 71) פרח גוי; 73) רקוד סלוני; 76) חבר; 77) שמה הקודם של גבעת כ"ח; 79) שיח שמעליו עוטרים זרים לנצחים; 80) מן הצאן; 82) מספר בחורי ה"הגנה" שירדון בסירה; 84) יצא להשתקע בארץ זרה; 85) בית ל"גבר"; 87) מילת ברירה; 90) חבר עובדים במוסד כלשהוא; 92) נעים, טעים; 94) מעל; 96) צעד; 97) נגמר; 99) שדה; 101) הוראה; 102) תשורה; 103) שופט.

מכתבים

(המשך מעמוד 16)

לפנות אל כלי־התיקשורת ולתבוע איזון של תוכניות יום השואה והגבורה. יש לשנות את השיגרה ולזיום שיחות עם אנשים חיים, שהשתתפו בפועל במרד ובהתקוממות, שיספרו ברדיו ובטלוויזיה את כל שעבר עליהם, כדי שהנוער שלנו ישמע וילמד ממקור ראשון על גודל הגבורה והאומץ, שיהודים הוכיחו בזמן הטבח הנורא.

אליעזר לידובסקי, ירושלים

● ● ●

מיהו נאצי

ראש־הממשלה מנחם בגין כינה את ראש־העירייה ת־מודח של רמאללה נאצי, והקורא כועס.

הדברים הללו מרתיחים את דמי. השימוש בכינוי הזה ופריטתו ל־

ראש־עיר ח'לף
מיהו נאצי?

פרוטות שחוקות והשימוש המופרז בשואה מזעזעים אותי. ראש־הממשלה עושה את מלאכתם של אלה הטוענים שכלל לא היתה שואה, ואין היא אלא בחזקת תעמולה יהודית. כי אם כארים ח'לף הוא נאצי, הרי שהשואה היתה לכל היותר יידוי אבנים והשלכת בקבוקי תבערה על יהודים.

ועוד דבר על הצביעות. מנחם בגין עומד בראש מדינה המקיימת קשרים הדוקים וידידותיים מאוד עם מדינה שהיא הקרובה ביותר באידיאולוגיה שלה לגרמניה הנאצית, מדינה שקיימים בה חוקי־גזע הדומים לחוקי־נירנברג — דרום־אפריקה.

אני מתרעם גם על כך שהגשיא, יצחק נבון, מצא לנכון לבקר בימית אצל התנועה לעצירת הנסיגה. בכך הוא מעודד, לדעתי, פריצת־חוק ונותן לגיטימציה לאנשים המתייחסים אל צה"ל כאל אוייב, אנשים שאינם מקבלים הכרעות דמוקרטיות.

אגב, אולי ימצא עכשיו הנשיא נבון לנכון לבקר אצל הדרוזים בגולן, הנמצאים זמן רב בהסגר?

יוסי זיו, תל־אביב

● ● ●

לפזר את הרבנות

הרבנות אינה משרתת את כלל הציבור אלא את קיצוניים בלבד.

הרבנות הראשית יצאה במודעות גדולות בעיתונות אל הציבור הרחב ובהן היא מסיתה את כל עם ישראל להפעיל לחץ על ממשלת ישראל בצום, בתפילות ובזעקות.

הרבנות הכריזה על „יום כיפור קטן".

היא פנתה לממשלה לשנות את החלטותיה ובכך להפר את הסכמי השלום. בכל אלה מגלה הרבנות הראשית את פניה הפוליטיים החד־צדדיים, ובמקום לשמור על עמדה נייטראלית ולשרת את כלל האוכלוסיה הדתית, היא משרתת את הקיצוניים המעטים שבגושאמונים ובתנועה לעצירת הנסיגה, תנועתו של „הרב" כהנא ודומיהם.

בכל מדינה מתוקנת היו מפזרים מוסד מעין זה, אשר מסית נגד מדיניות הממשלה.

דן יהב, תל־אביב

● ● ●

בחינה לשוטרים

מה הסיבה לירידה ברמת השוטרים?

אצל המעוניינים להתגייס למישטרת ישראל נבדקים המצב הברי־אותי, היציבות הנפשית וההשכלה.

אולם למרבית הפלא לא עובר אדם כזה בדיקות פסיכוטכניות מדוקדקות כדי לעמוד על מידת מוסריותו, יושרו האישי וסטיותיו. אין צורך לפרט עד כמה חשוב הדבר שאיש־מישטרה — בגלל סמכויותיו ותפקידיו — יהיה מוסרי וישר.

אין פלא, איפוא, שאנו שומעים חדשות לבקרים על מעורבותם של שוטרים במעשים פליליים שונים,

קורא אלון
בחינה פסיכוטכנית

או מעשים הנוגדים את הנוהל הסדר הטוב.

אלי אלון, תל־אביב

● ● ●

תפקידו של עיתון

הקורא מתרעם על הצגת המתרחש בימית כתיאטרון (העולם הזה 2327).

לפעמים קשה ביותר המשימה שלא להתערב בנעשה מסביב, למרות שאני מאמין שזכותו של כל אחד להביע את דעתו אפילו כשהיא מכאיבה לפעמים ולא נעימה לאוזן.

אך הפעם נדמה לי, כקורא קבוע של עיתונכם, שאתם איכשהו „פיספסתם" כאן. אולי מבלי משים ואולי בכוונה תחילה, אתם מציגים את ההפגנות בימית כבימוי של העיתונאים. אך מה באשר להפגנות שהיו בגדה, האם גם הן מבויימות? מה שפועל על תושבי ימית, פועל גם על תושבי הגדה, או שאולי אתם חושבים שהם לא בני־אדם?

לדעתי, יש להראות את המציאות כמות שהיא, להביא עובדות — זהו תפקידו של עיתון טוב. עובדות ללא כחל־ושרק וגם ללא פרשנות. יש לסמוך על הקורא הנבון שיהיה מסוגל לפרש את העובדות בעצמו.

דויד פונינו, עכו

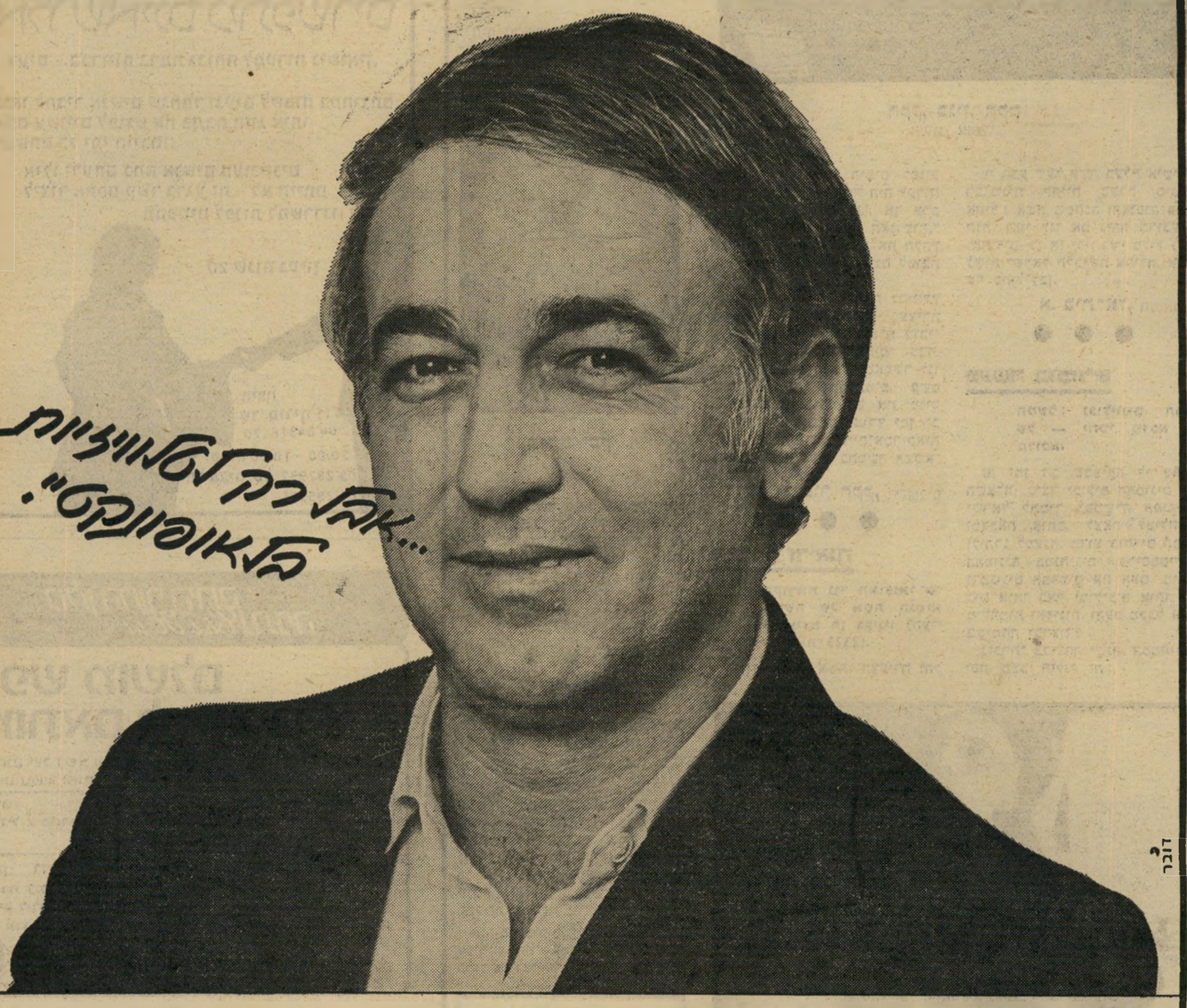
המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי

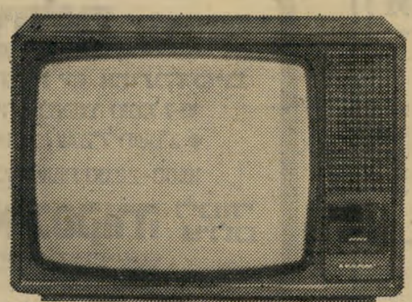
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור.
הוצאת שיער בשעווה
* הנחת נחושת *
• מחירים עממיים • שרות מעולה •

תל-אביב יודפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת-גן הרצל 86 מול בנין אואזיס "סלון אוה"

"כולם נותנים ביטוח לשנה ואני נותן עוד שנה על חשבוני."

"אצלי בחנות, תוכל למצוא טלוויזיות של הפירמות הידועות ביותר. יש לי גרמניות, יפניות, אמריקניות ואפילו ישראליות. את כולן אני מוכר. אבל רק בלאופונקט מקבלת אצלי אחריות לשנתיים. שנה אחת מהחברה ושנה נוספת על חשבוני. וזה כדאי לי, כי טלוויזיות בלאופונקט פשוט לא רוצות להתקלקל...
בדרך כלל אני לא עושה עסקים עם חברים, אבל טלוויזיה בלאופונקט אני מוכן למכור גם לחבר, בבטחון שנשאר ידידים טובים עוד שנים רבות.

אברהם רוזנבוים
שיווק הוגן, דיזנגוף סנטר (ליד אלסקה), תל־אביב.

בלאופונקט-בכל מחיר.

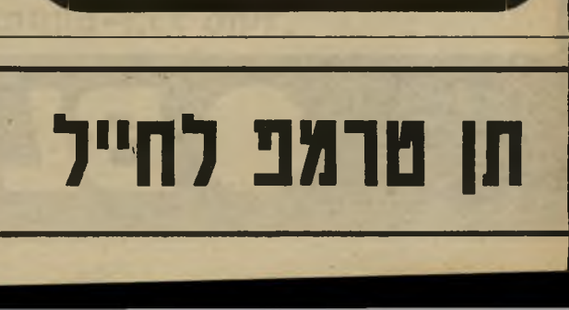
BLAUPUNKT

היבואן הבלעדי: טרכף יבוא בע"מ, רחוב בוגרשוב 70, תל־אביב.

מכתבים

חיים יבין סופר־סטאר

על ערב מרגש בברלין.

זכיתי להיות נוכחת בהופעת שרתי לך ארצי שבעריכת הד"ר דן אלמגור ובהגשתם של חיים יבין, יואל לרנר, דני ליטאני ו־נורית גלרון, שהתנדבו לסיבוב הר־פעות באירופה לקראת פתיחת שנת המגבית.

היה זה אחד הערבים המרשימים של אמנים ישראליים בחו"ל. דן

מנחה יבין
מרגש

אלמגור העביר שיעור מרתק, תמ־ציתי ומשכנע של ההיסטוריה העב־רית בתקופה החדשה, באמצעות הבריטון של חיים יבין, שהוא סופר־סטאר גם בלשון הגרמנית, וכל זאת בליווי זימרתם של ה־מעולים שבזמרינו.

זרדה פז, ברלין

● ● ●

גם לטובת אמריקה

מיכתב גלוי לראש־הממש־לה מר מנחם בגין.

פגשנו אותך ב־8 ביוני 1977, ערב היכנסך לתפקיד. יצאנו מן השיהה מעודדים ומלאי־תיקוות. והנה מתקרב ה־26 באפריל, יום הרה־גורל. לפני 34 שנים, ב־26 באפריל 1948, שבועיים לפני קום המדינה, נולדנו. השנה יהיה לנו יום זה יום עצ'ב, אם אכן ייעשה המעשה הנורא.

אנו כותבים אליך בדאגה ובכאב עצור ומתוך אמונה שיהודי חכם כמוך בוודאי יידע להפנות את מוט־

המצאה מהפכנית

בעיקבות החרזן דידי מנוסי.

הארכיאולוג פרופסור יעקב קרצר / בהמצאתו הגאונית / באחריות מלאה / למגיעת ה־לידה / המציא את גלולת ה־דינמיט...

זאב שלובסקי, תל־אביב

ההילוכים ל„הילוך אחורי" בטרם יתקרבו גלגלי־הרכב אל פי־התהום. בימי שיבתך באופוזיציה ביקרת את הסכם הנסיגה מסיני (1956).

היטב דיברת על מחיר־דמים ששילמנו בעבור שקט זמני. טענת שהיה זה מישגה כפול, מבחינת אמריקה וישראל גם יחד. בעת ה־משא־ומתן על הסדר־הביניים ב־1975 כתבת במעריב: „מסתבר כי לעתים יכולה אומה קטנה ‚גלחצת' להציל, על־ידי עמידה איתנה, גם את הלוחצים עצמם מעשיית מיש־

חקק, בגין, חקק
הילוך אחורי

גה, העלול ברבות הימים לפגוע קשות גם בהם. כך יכול היה לקרות באירופה, בשנות ה־'30, אך קרה ההיפך, לאסונה של האנושות." האם אין זו העת לדחות את הלחץ האמריקאי גם לטובתנו וגם לטובת אמריקה?

נכבדנו, אין דרך אחרת להיחלץ מן המיצר, בלתי אחת — עצירת הנסיגה. תנאי השלום האלה מובי־לים לאסון ול„מחיר־דמים" כבד. כלל מישפטי בינלאומי מאפשר לנו לדרוש פתיחת ההסכמים, בשם השתנות הנסיבות. אם אין מנוס מנסיגה, יש לבצעה לאורך זמן רב ותוך התחייבות מצרית־אמריקאית באשר לעמדותיהם בהמשך המשא־ומתן.

הרצל וכליפור חקק, ירושלים

● ● ●

אופירה ודיאנה

הקוראת נגד האופנאי ש־לבושה של אשת הנשיא לא מצא חן בעיניו (העו־לם הזה 2323).

ליידי דיאנה, אשתו הצעירה וה־מי קבע שעל אשה בעלת אישיות רב־גונית להיות בעלת סיגנון אחיד? אשה משתנה והאופנה מש־תנה, ואיו לנו אם נהיה מרובעים ואחידים, כי אז יכין ג'רי מליץ לכל נשות ישראל תלבושת אחידה, אולי אף כחול־לבן.

א. כית־אל, תל־אביב

● ● ●

מעשה בנפוליון

המשל: נפוליונים. הנמ־של — יחסי מדכא ו־מדוכא.

זה זמן רב שמציקה לי מאוד השאלה, כיצד יכולים ההמונים ב־ישראל לתמוך בממשלה המנצלת ומדכאת אותם, לצאת למילחמה וליהרג למענה. מדוע בוחרים תמיד ההמונים במנהיגים „כריסמטיים" ודמגוגים המרמים את העם, מוש־כים אותו באף ומוליכים אותו ל־מילחמות ואסונות, והעם מקבל זאת בשימחה וברצון?

נזכרתי בבדיחה ישנה, הממחישה יפה מצב חולני זה:

אופנאי מדיץ
ממורמר?

„בבית חולים פסיכיאטרי היו שני חולי־נפש שטענו שהם נפוליאון. רופא אחד החליט לנסות שיטת־ריפוי חדשה. שני הנפוליאונים הוכנסו לחדר סגור. מהחדר בקעו שאגות וזעקות אימים, וקירות ה־חדר רעדו. כששקטו הקולות ונפ־תחה הדלת, יצא הראשון והכריז: „אני נפוליאון!" השני יצא והכ־והכריז: „אני ז'וזפין!" (אשת נפוליאון.)

כך מצטיירת דמותם של תושבי־ישראל, המעריצים כוח ומוכנים להשתעבד למנהיגים מטורפים (בן־גוריון, דיין, בגין, שרון), למרות הסבל והקורבנות.

כדאי לקיים דיון מעל דפי ה־עיתון בעניין כאוב זה, יחסי מדכא־מדוכא והמנטליות של המדוכאים.

שבתאי לוי, רמת־גן

הפשע מתוחכם
ספקיוריטי עוד יותר

מערכת הגנה מושלמת ב-19 שקל ליום*

***מוקד אלחוטי ממוחשב *ניידות סיור פרטיות *אנשי אבטחה מאומנים**
כלבי תקיפה *קשר מיידי למשטרה

נסיון פריצה לביתך או לעסקך? אל דאגה.

3 שניות מרגע שיתחיל להתבצע נסיון פריצה לביתך או לעסקך יהיו כבר בדרך אליך ניידות הסיור האזוריות של "ספקיוריטי". אנשי אבטחה מאומנים (יוצאי עילית של צה"ל שעברו אמונים מיוחדים) וכלבי תקיפה יהיו במקום הארוע, קרוב לודאי, לפני שבני הבית יהיו ערים למתרחש וימנעו את הפריצה. שכן "ספקיוריטי" מפעילה מוקד אלחוטי אלקטרוני וממוחשב, יחיד במינו בישראל, המפעיל במהירות הבזק את יחידות האבטחה, שנועדו להגן על היקר לך מכל.
חברת "ספקיוריטי" בטוחה כל כך ביעילותה של מערכת ההגנה שלה, עד כי היא מעניקה לך התחייבות חסרת תקדים: כיסוי הנזק הראשוני עד מליון ל"י במקרה של נזק, שעלול להיגרם, עד שניידת ספקיוריטי תגיעה למקום. יתרון בלעדי זה מאפשר לך אבטחה באמצעים המעולים ביותר וירזיל את פוליסת הביטוח שלך בכ-50%.
כל המערכת המשוכללת הזו תעמוד לרשותך במחיר של 19 שקל ליום ותספק לך ולבני ביתך שקט נפשי ובטחון אמיתי.
התקשר עוד היום למוקד "ספקיוריטי" ונשמח להסביר לך (ללא כל התחייבות כמובן) את יתרונות המערכת ומה היא מבטיחה לבני ביתך ולעסקך.

"ס.ה.ק. - ספקיוריטי"
מקבוצת "חברות ספקטור"
רח' הרכבת 22 בית הדר ת"א,
טל. 615088,622676

בלעדי לספקיוריטי
עד מליון לירות
על חשבוננו
במקרה של נזק

* לפי מחירון אפריל - 19 שקל לדולר.

עמוד שמאלי סגור

שלום עכשיו – עם מי?

אורי אבנרי ביומנו האישי (העולם הזה 2327) קובע כי שלום עכשיו אינה מוכנה לחגיע להסדר עם העם הפלסטיני, ולפיכך מציע כי השלום אליו חותרת שלום עכשיו ייכרת עם „עם סימפאטי מאוד — העם ההולנדי."

די לצטט כתגובה ממיסמך, שאותו פירסמה שלום עכשיו לפני כשנתיים:

שלום עכשיו קוראת לממשלת ישראל לפתוח ביוזמה שתפרוץ את מעגל האיבה הישראלי־פלסטיני ותקדם אפשרות לפיתרון קבע באזורנו.

ממשלת ישראל תנהל משא־ומתן עם כל גורם פלסטיני אשר יכיר בדרך המשא־ומתן כדרך היחידה לפיתרון הסיכסוך במיזרח התיכון.

1. משא־ומתן זה יונחה על־ידי העקרונות הבאים:

● הפלסטינים יכירו בזכות קיומה הריבוני של מדינת ישראל כמדינה יהודית בגבולות בטוחים וינטשו את דרך הטרור. ישראל מצידה תכיר בזכות הקיום הלאומי של הפלסטינים, כל עוד עולה הוא בקנה אחד עם בטחונה של מדינת ישראל.

● שני הצדדים ינהלו את המשא־ומתן תוך הכרה שרק ויתור הדדי על תביעות פוליטיות, המבוססות על זכויות היסטוריות של שני העמים, עשוי להוביל את האיזור לשלום.

● ישראל תוותר על תביעתה העקרונית לריבונות בגדה המערבית ורצועת־עזה, ותסתמך בדרישותיה על שיקולי ביטחון בלבד. במהלך המשא־ומתן יופסקו כל פעולות ההתנחלות וחקיקה העלולות לפגוע בתהליך השלום.

2. לנציגים הפלסטינים יינתן מעמד

> **הצגת עמדה הגובלת בשלילת תפקידה הציבורי של תנועת שלום עכשיו הינה מסוכנת ביותר לכל אדם הנאבק למען השלום**

שווה זה של נציגי יתר המדינות שתשתתפנה בפיתרון בעייתם ובפיתרון בעיית הגדה המערבית ורצועת־עזה.

3. במיסגרת הפיתרונות שייבחנו לתקופת המעבר בגדה המערבית ורצועת־עזה, תיבדק גם תוכנית לכינון מימשל עצמי בעל סמכויות נרחבות כשלב־מעבר בדרך לפיתרון כולל. כל פיתרון־מעבר או תקופת ביניים אמורים יהיו לבסס את הערובות הביטחוניות העתידיות לגבולה המיזרחי של מדינת ישראל, וכן ליצור אווירת פיוס שתקל על שלביו הבאים של המשא־ומתן.

4. המשא־ומתן, בין כל הצדדים שיצטרפו לתהליך־השלום, יתנהל על בסיס הסכמי קמפ־דייוויד והחלטה 242 של מועצת־הביטחון. ישראל תראה בבעיה הפלסטינית בעיה של קבוצה בעלת ייחוד לאומי ולא שאלת פליטים בלבד.

המיסמך המצוטט לעיל הינו מיסמך העמדה המרכזי של שלום עכשיו, שצוטט פעמים אין ספור בהופעות ציבוריות של אנשי שלום עכשיו, בפגישות עם עיתונאים ובכל פורום ציבורי שעומד לרשות אנשי שלום עכשיו. תמוה לכן שמר אבנרי בוחר להתעלם מעמדת שלום עכשיו בנושא. מר אבנרי עשוי שלא להסכים עם דרך הניסוח של המיסמך או עם העמדות המובעות בו, אך יהיה זה לפחות בלתי־מדוייק לטעון כי „הסיסמה שלום עכשיו אינה מתייחסת לשלום עם הפלסטינים."

מר אבנרי במאמרו גם קובע, כי לאנשי שלום עכשיו שדיברו מעל הבימה „לא היה הרבה מה לומר, וגם לא ידעו — כך נדמה לי — מה מתרחש בגדה, במרחק של שעת־נסיעה."

מר אבנרי גם טוען כי לא נאמרה בהפגנה מילה בנושא מדיניותו של פרופסור מילסון בשטחים. (יש לציין כאן ולומר כי המדיניות הינה מדיניותו של שרון, המבוצעת בידי מילסון).

אני מצטט מתוך תנאום שנשאתי באותה הפגנה, שאליה מתייחס מר אבנרי:

מאורעות השבועות האחרונים אינם מכת טבע. הם נגרמו על־ידי הממשלה.

> **האם פירוש השלום נוסח שרון־מילסון הוא שילטון מוחלט בשטחים ביחד עם כמה משתפי־פעולה קטנים, אומרי הן?**

נסיון להנציח שליטה על עם אחר מוביל להתנגדות. התנגדות מוליכה לדיכוי. דיכוי כרוך בדם.

הציבור הישראלי מזועזע ממאורעות השבועות האחרונים. אך אין זה מספיק לומר: אני מתנגד להם.

יש לומר: אני מתנגד למדיניות שהביאה את מאורעות הדמים. יש לומר: אני מתנגד לשילטון על עם אחר.

אומרים לנו: מאורעות השבועות האחרונים אינם אלא תוצאה של מאבק לחיים ולמוות עם אש"ף.

אומרים לנו: יש להכריע את אש"ף כדי להגיע לשלום עם הפלסטינים.

לא אומרים לנו עם מי כן נעשה שלום ובאילו תנאים. האם פירוש השלום נוסח שרון־מילסון הוא שילטון מוחלט שלנו בשטחים, ביחד עם כמה משתפי־פעולה קטנים, אומרי הן?

אפילו את אלה לא מצא אדון שרון בשטחים, וכשהוא מפזר את עיריות השטחים הוא ממנה קציני מימשל ישראלים.

האם השלום ייכרת עם רב־סרן נועם, ראש העיריה הנוכחי של רמאללה? האם זהו השלום, שעליו אנחנו מדברים?

בהסכמי קמפ־דייוויד חתם ראש־הממשלה על הנוסח של הכרה בזכויות הלגיטימיות והצודקות של הפלסטינים. אנו קוראים מכאן לראש־הממשלה: כבד את הסכמי קמפ־דייוויד שעליהם חתמת!

אנו קובעים: דיבורים על שלום עם הפלסטינים, המתורגמים להנצחת השליטה בחסות קווזלינגים הינם אחיזת־עיניים.

> **נכון הוא שהונף דגל פלסטיני על־ידי אי־אילו מפגינים ונכון הוא כי אנשי שלום עכשיו עשו להסרתו**

מר בגין ומר שרון, למען עם־ישראל ומדינת־ישראל, הבינו כי דרככם מוליכה לקטסטרופה. דרככם היא דרך העימות, דרככם היא דרך השינאה בין עמים.

—

בחרו בדרך ההידברות, ההבנה והשלום!

אני מניח שאורי אבנרי אינו שלם עם עמדות שלום עכשיו, כפי שנוסחו הן במיסמך הפלסטיני והן בנאום

בהפגנת שלום עכשיו שצוטטו לעיל, אולם בין אי־הסכמה עם העמדות לבין הקביעה ששלום עכשיו אינה נאבקת כנגד מדיניות שרון־מילסון בשטחים, או אינה נאבקת למען שלום עם הפלסטינים, הפער רב.

ויכוח בין אורי אבנרי ובין שלום עכשיו הינו לגיטימי ואף רצוי, כפי שוויכוח בינינו ובין תומכינו במיפלגת העבודה, במפ"ם, בשינוי ובר"צ הינו לגיטימי ורצוי. אולם הצגת עמדה הגובלת בשלילת תפקידה הציבורי של שלום עכשיו הינה מסוכנת ביותר לכל אדם הנאבק למען השלום.

מאות אלפי אנשים בארץ שותפים לזעזוע מההידרדרות החמורה שגורמת מדיניות הממשלה בשטחים המוחזקים. ציבור גדול ביותר מתנגד למהלכי הממשלה

> **מאות אלפי אנשים אכן שותפים להכרה כי יש צורך חיוני ודחוף מאין כמוהו להילחם למען דמותה של מדינת ישראל**

החל מסיפוח רמת־הגולן, הרס מערכת היחסים עם תושביה הדרוזים, פיטורי ראשי־הערים בגדה והדיכוי שנועד להנציח את שליטתנו עם העם הפלסטיני. תפקידה של שלום עכשיו הוא להביא לידי ביטוי ציבורי את הליכי־הרוח בקרב המחנה הרחב שוחר השלום.

שלום עכשיו הינה ביטוי לכך שמאות אלפי אנשים אכן שותפים להכרה כי יש צורך חיוני ודחוף מאין כמוהו להילחם למען דמותה של מדינת ישראל, למען פיתרון הסיכסוך עם העם הפלסטיני, וכנגד ההרס שזורעת ממשלת בגין בשטחים. חיוני מאין כמוהו כי ביטוי יחידי זה לתמיכת ציבור כה רחב בעמדותינו יאסוף כוח וינחל מאבק בשם זרם מרכזי בציבור הישראלי, למען עתידה של מדינת ישראל.

אי־אפשר לסיים מאמר זה מבלי לומר מילה בעניין התקרית המפורסמת של חדגל הפלסטיני. ייאמר כאן בסוגריים כי תמוה הוא שאורי אבנרי מצטרף לאחרים שבחרו להתעלם מהמסר של ההפגנה וניתלו בתקרית בודדת ובלתי־משמעותית זו. נכון הוא שהונף דגל כזה על־ידי אי־אלו מפגינים ונכון הוא כי אנשי שלום עכשיו עשו להסרתו. תנועת שלום עכשיו הינה תנועה ציונית, הנאבקת על עתידה של מדינת ישראל. אמונתנו היא כי פיתרון הבעיה הפלסטינית הינו תנאי־בל־יעבור לקיום ישראל דמוקרטית, צודקת ושוחרת שלום, אולם אין אנו מהווים חלק בתנועת השחרור הפלסטינית, דגלנו הוא דגל ישראל.

צלי רשף*, ירושלים

---

* דובר תנועת שלום עכשיו.

מדוע אנחנו כאן?

אחד הדוברים ביום־השואה פנה אל היהודים בעולם בקריאה לבוא לארץ־ישראל, כי רק כאן יוכלו לחיות בביטחון, מבלי לחשוש מפני שואה חדשה.

זוהי שטות גמורה.

היהודים במדינת־ישראל אינם חיים בביטחון רב יותר מאשר היהודים בפזורה, ואין הם מחוסנים יותר מפני שואה. נדמה כי נכון ההיפך. אפשר בהחלט לחזות מראש מצב אפשרי, שבו תהיה צפויה לנו סכנת־שואה מרבית. למשל: אם תוך כמה שנים תהיינה מצויות פצצות גרעין־ניות בידי רוב המדינות במרחב שלנו, יתכן בהחלט שבאחד הימים תיעלם מדינת־ישראל בענן דמוי־פיטריה, יחד עם עוד כמה מרכזי־אוכלוסיה במרחב השמי. שום סכנה קיצונית כזאת אינה צפויה לקיבוץ יהודי שלם בארץ אחרת כלשהי.

אם כן, מדוע באנו הנה? מדוע אנחנו נשארים כאן?

יש לי תשובה משלי על כך, והיא התעמקה אצלי ביום־השואה.

אנחנו נמצאים כאן, כדי שאם תבוא עלינו שואה — היא תבוא באשמתנו, פרי מעשינו ומחדלינו שלנו. כדי שלא תרד עלינו כאסון־טבע, שאין בידינו להחישו או לעכבו. כדי שלא נהיה שוב אובייקט חסר־ישע, הנענש על לא עוול בכפנו. כדי שנהיה סובייקט, השולט בגורלו.

בקיצור, כדי שנהיה חופשיים.

חופש לאומי, מהו?

לא חסינות מפני שואה. בהחלט לא.

אלא החופש לקבוע בעצמנו את גורלנו, לטוב ולרע. כן, גם לרע.

אנחנו יכולים לכלכל את מעשינו כך, שנחיה בשלום ובביטחון. יש לי דיעה משלי על הדרך המובילה ליעד זה, ולמישהו אחר יכולה להיות דיעה אחרת. נתדיין ביניינו, נאבק זה בזה, נחליט בצורה זו או אחרת, אם אפשר בדרך דמוקרטית, ואולי — הלילה — בדרך של מאבק אלים. אך נחליט אנחנו. תהיה האחריות שלנו. ייאמר־נא עלינו כי תודות לחוכמתנו שלנו שיגשגנו, או — חלילה — שבאשמת טיפשותנו נפלנו.

נהיה אדונים לגורלנו, לטוב או לרע.

זוהי, לדעתי, התורה כולה על רגל אחת.

זוהי מהות עצמאותנו, ביום־העצמאות ה־34 כמו ביום שבו הקמנו את המדינה.

אין זו פוליסה של ביטוח. אין זה שטר־ביטחון. בהחלט לא. מי שמחפש שטר כזה, מוטב שיגדוד מארץ לארץ, לפי כיוון הרוחות המנשבות בעולם. תמיד יימצא מקום בטוח יותר — היום באוסטרליה, מחר במונאקו.

יש בידינו שטר של חרות. וחרות פירושה — סכנה, אחריות, חופש־הבחירה, היכולת והחובה לדעת טוב ורע.

חסידי אומת העולם

גיבורת הסרט יומנה של אנה פראנק היא, כמובן, ה־נערה שבנתה את חייה במחבוא שבעלייה־הגג. נערה שלא נשברה בצל המוות, עד המוות.

אך יש בפרשת אנה פראנק גם גיבורים אחרים — ההולנדים שסיכנו את חייהם, יום־יום ושעה־שעה, במשך שנתיים, כדי להציל את אנה פראנק ובני־משפחתה.

ההולנדים, בניגוד לאורחיהם היהודיים, לא סיכנו את חייהם מחוסר־ברירה. להם היתה הברירה. הם עשו את אשר עשו מרצון חופשי, בעיניים פקוחות.

פראנק

היו כאלה בכל רחבי אירופה. לא רבים מאוד, אך רבים מכפי שניתן היה לצפות. הולנדים, פולנים, איטלקים, גרמנים והרבה־הרבה אחרים, שהסתירו יהודים, שהבריחו יהודים, שהצילו יהודים תוך סיכון חייהם שלהם, בתנאים של גבורה עילאית.

אנו קוראים להם „חסידי אומות העולם", ואנו חבים להם חוב, שלעולם לא נוכל לפרעו.

אלא בדרך אחת.

וזוהי: לנהוג כמוהם, כאשר מתעורר הצורך.

לא להפנות את עינינו הצידה, כאשר נעשה עוול בידי בני עמנו שלנו.

לא לחשות ולא לעמוד מנגד כאשר נרדף אצלנו אדם בשל היותו בן מיעוט לאומי, דתי, גיזעי או עדתי.

לא לחשות כאשר נפגעות זכויות־האדם של מישהו — גם כאשר הוא שייך לגזע אחר, לעם אחר, לדת אחרת, בשטח כלשהו הנתון לשליטתנו.

לא לשתוק, גם אם הדיבור עולה במחיר. לא לפחוד, כאשר יש להסתכן למען עניין צודק. לא להירתע, גם כאשר המעשה מביא על בעליו את שינאת הרבים ואת זעם ההמון.

בקיצור: לנהוג כמוהם. ולא לשכוח כי מולם עמדה מכונת־הטרור הנוראה ביותר שידעה האנושות המודרנית, מכונה שלא ידעה רחם, שרמסה ועינתה ורצחה כשיגרת יום־יום.

להיות חסידים באומה שלנו, אומת־העולם.

כיום 37 שנים אחרי תום השואה, יודעים הכל כי מעטים אלה הצילו את כבוד עמיהם — הם ולא הנכנעים, הם ולא גדולי דורם, שעמדו מנגד. בהם מתגאה היום האומה ההולנדית, והאומה הדנית, האומה האיטלקית ושאר אומות אירופה. וגם האומה הגרמנית.

הבה נדאג לכך שלעולם, לעולם לא יחסרו אנשים כאלה אצלנו.

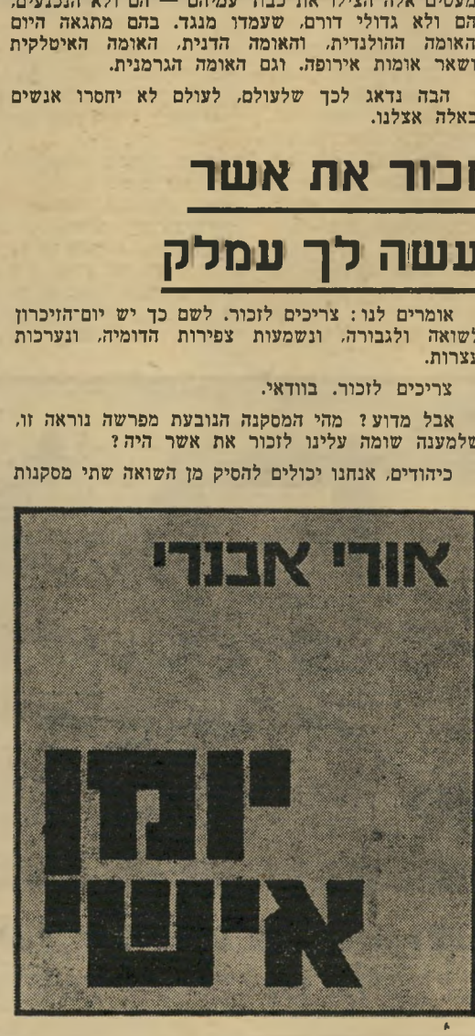
זכור את אשר עשה לך עמלק

אומרים לנו: צריכים לזכור. לשם כך יש יום־הזיכרון לשואה ולגבורה, ונשמעות צפירות הדומיה, ונערכות עצרות.

צריכים לזכור. בוודאי.

אבל מדוע? מהי המסקנה הנובעת מפרשה נוראה זו, שלמענה שומה עלינו לזכור את אשר היה?

כיהודים, אנחנו יכולים להסיק מן השואה שתי מסקנות

שונות לחלוטין. המצביעות על שתי דרכי־חיים הפוכות לגו, כעם, כמדינה, כמעצמה צבאית ומדינית העומדת ברשות עצמה.

אפשר לאמר: קרה לנו דבר שלא קרה לשום אומה ולשון עלי אדמות. נפלנו קורבן לזוועה שלא היתה כדוגמתה בהיסטוריה המודרנית. מיליוני יהודים עונו בצורה שלא תתואר, הושפלו עד עפר, נרצחו ועלו בעשן הארובות.

זהו עוול, ששום תמורה חומרית ומוסרית לא תוכל לכפר עליו לעולם. בהשוואה אלינו, כל עוולה אחרת תתגמד ותתבטל.

אחרי שקרתה לנו כזאת, מותר לנו הכל. כל מעשה מוצדק, אם הוא בא להבטיח את חיינו ולוא גם של יהודי אחד. כדי לקיים את העם היהודי, אחרי שקרתה לו כזאת, מותר לנו להפקיע, לגרש, לקחת בכוח. זוהי זכותנו, וזוהי חובתנו. קיומו והמשכו ושיגשוגו של העם היהודי אחרי השואה מקדשים כל אמצעי.

זוהי מסקנה אפשרית אחת.

ישנה מסקנה אפשרית אחרת, הפוכה.

אפשר לאמר: ראינו בעינינו לאן מובילים הגיזענות, הלאומנות, אי־הסובלנות, ההתנשאות הקיבוצית, הבוז למיעוטים, תחושת העליונות, אשר הנאציזם ההיטלראי לא היה אלא התגלמותם המובהקת והקיצונית ביותר.

ראינו את הזוועות. חשנו אותן על גופנו.

לכן מוטלת עלינו החובה להילחם בתופעות אלה בכל אתר ואתר, וקודם כל באתר שלנו. מוטל עלינו להחניק בעודה באיבה כל תופעה של דיכוי לאומני, כל תופעה של התנשאות גיזענית (ותהיה מוטווית ככל שתהיה), כל תופעה של ביזוי המיעוט ושינאת הזר.

לנו, קורבנות הכיבוש, אסור להיות כובשים. לנו, העם אשר ספריו נשרפו ונקרעו והוחרמו, אסור להחרים ספרים. אנו, אשר הואשמנו בחילול הגזע, חייבים להגשים את חופש־האהבה וחופש־הנישואין, ללא הגבלה של לאום ודת וגזע ועדה. אנו, שכונינו „תת־אדם", חייבים להתרחק מכל פיתוי לראות בעצמו „עם־אדונים" — כי ראינו את התוצאה.

אנחנו, העדים החיים שעברנו את גיא־הצלמוות, חייבים לכבות כל זיק של שינאה לאומית ודתית ועדתית, לפני שיהפוך למדורה. שהרי מי כמונו יודע שמדורה זו עלולה לגדול ולהתפשט, עד שתהיה לאש־המשרפות!

היטלר

סירטו המצויין של אר־תור כהן, הפיתרון הסופי, מתחיל בדיוק ברגע הנכון בהיסטוריה של הנאצים: שריפת הספרים, חודשים מעטים אחרי הגיעם ל־שילטון. הוא מזכיר את פסוקו של היינריך היינה, שנאמר מאה שנים לפני כן, במילים נבואיות המעבירות בנו רטט: מי שמתחיל ב־שריפת ספרים, סופו לשרוף בני־אדם.

הנה כי כן, שני לקחים הפוכים: ובניהם נקרעת הנשמה הישראלית.

מכאן: זכור את אשר עשה לך עמלק.

ומכאן: זכור כי גר היית בארץ מצריים.

מכאן: העולם כולו נגדנו. הטוב בגויים הרוג. עם לבדד ישכון.

ומכאן: חברים אנחנו במישפחת־העמים, נושאי דגל האחווה האנושית. כי כולם נבראו בצלם. צדק, צדק תרדוף.

אלה הן שתי מערכות־מוסר שונות לגמרי. שתיהן מעוגנות במסורת היהודית. שתיהן יכולות לינוק ממעמקי הרגשות של תקופת־השואה.

כמי שלא עבר את הזוועות בעצמו, לא קל לי להתדיין על כך עם מי שבא משם. אני יודע שמי שעבר בעצמו את הזוועות, מי שנזכר בהן בלילות, מי שאיבד את יקיריו בגטאות ובמחנות־האימה, קשה לו לאמץ לעצמו את המסקנה השניה. תאוות־הנקם בוערת בעצמו־תיו, והשינאה לגויים באשר הם. ואם אינו יכול לנקום במחוללי־הזוועה עצמם, הרי הוא יכול להראות את נחת זרועו לאחרים.

אך האם לא יהיה זה ניצחונו הסופי של אדולף היטלר, אם נקבל ולוא רק צל־צילו של מוסר־ההוטנטוטים שלו?

הבה נזכור את אשר עשה לנו עמלק — כדי להישמר מכל מישמר מפני הסכנה שנהיה אי־פעם דמויי־עמלק בעצמנו!

לא־נחמד מבפנים

בערב האחרון לפני סגירתו באתי אל הבאר של מיכל במיפרץ נעמה, מצפון לאופירה. ליד הכניסה ישבו שתי צעירות. לא הבחנתי בפניהן בחושך.

בהתקרבי האיר אותי האור של הבאר, ושתי הצעירות החלו מתווכחות ביניהן: זה הוא? זה לא הוא?

כשהבחינו בתמיהתי, אמרה אחת הצעירות, זו שבשימלה הלבנה, באנגלית: „אתה דומה למישהו."

נכנסה בי רוח־שטות, ועניתי באנגלית, במיבטא אמרי־קאי: „דומה למי?"

הבחורה לא היתה עדיין בטוחה, והשיבה בהיסוס: „אחד, קוראים לו אורי אבנרי."

„מי זה?" שאלתי.

„הוא היה בכנסת," אמרה הצעירה.

„האם הוא נחמד?" חקרתי בחיוך.

הצעירה הימהמה, ומשהיתה בטוחה שאכן עומד לפניה אמריקאי אמיתי אמרה:

"HE NOT NICE INSIDE". מן ההסתייגות ש־במילה „מבפנים" ניתן היה להבין כי אורי אבנרי זה הוא די נחמד מבחינה חיצונית, לפחות. גם זה משהו.

„למה הוא לא נחמד?" שאלתי.

"HE LEFT SIDE" אמרה, כהסבר האומר את הכל. בתרגום חופשי מאנגלית צברית: הוא שמאלני.

חייכתי באדיבות ונכנסתי לבאר.

ההרפתקה של סיני עלתה לכל מישפחה בישראל 6.5 מיליון לירות בערכים של היום

אילו חולק סכום זה בין כל „מעוטי היכולת" במדינה היתה כל מישפחה מקבלת 30 מיליון לירות

כמה כסף שקר

א ילו ידע כל אחד מאזרחי המדינה כמה עלתה הישיבה הישראלית בחצי־האי־סיני, ב־15 השנים האחרונות, הוא היה מתפלץ.

במחירים של היום, עלתה ההשקעה ב־סיני כ־162 אלף שקל לכל־אחד מאזרחי המדינה, מקטן ועד גדול. כשעזב החייל הישראלי האחרון את חצי־האי, הוא השאיר שם, קבורים בחולות, לא רק את הריסות העיר ימית אלא גם את כל התפארות לתחלואי הכלכלה והחברה הישראלית.

בעוד שכל תשומת הלב מופנית לדראמה, כביכול, של נטישת הישובים הישראלים בסיני, כאילו לא היה זה חלק מהסכם שלום עם הגדולה שבמדינות ערב, נודע כבדרך אגב, שסך כל ההשקעה הישראלית בחצי האי, ב־15 שנות כיבושו, הגיעו ל־17 מיליארד דולר. זהו סכום ענק, אך גם הוא אינו משקף את ההוצאה הכוללת האמיתית של ישראל באיזור.

מן הנתונים שיובאו להלן, אפשר יהיה ללמוד מה ניתן היה לעשות בכל־כך הרבה כסף, לרווחה תושבי מדינת ישראל, ולפתרון כל הבעיות הכלכליות של החברה הישראלית.

סכום גדול בהרבה

ה סכום של 17 מיליארד דולר, הוא סיכום כל מה שהוקצה לסיני בתקציבי המדינה מאז 1967 ועד 1982, אך מיספר זה מטעה ביותר.

אפשר להניח כי מאז שנת 1978, כאשר נחתם הסכם השלום עם מצרים, צומצמו עד למינימום ההשקעות בחצי־האי סיני, שכן התברר כי במוקדם או במאוחר הוא יוחזר כולו למצרים. אם כך, הרי שמדובר ב־11 שנים שבהן הושקעו המיליארדים הרבים. בהנחה שבכל שנה הושקע סכום זהה, הרי שהתוצאה היא 1.55 מיליארד דולר לשנה (17:11 = 1.55).

אך הסיכום הסופי אינו יכול להיות חיבור חשבוני פשוט של הסכומים האלה, שאינו מביא בחשבון את הריבית. בהנחה שלכל השקעה שנתית משולמת ריבית מיסחרית שהיא הממוצע של הריבית שהיתה מקובלת באותה תקופה, מתברר כי הסכום מתנפח. המחיר הכלכלי האמיתי של ההשקעה הישראלית בסיני אינו 17 מיליארד דולר) אלא 32 מיליארד דולר!

חשבון זה אינו כולל את האינפלציה שחלה בערך הדולר עצמו. אילו היה נעשה גם חישוב זה, היה מתברר כי בערכי הדולרים של היום, גדול הסכום שהושקע פי כמה מסכום זה.

לצורך החשבונות שלהלן, יהיה הבסיס לחישובים הסכום הכולל ריבית בלבד — 32 מיליארד דולר. בשקלים, סך־כל ההשקעה הישראלית בסיני היא 640 מיליארד שקל, כשהדולר לצורך החישוב הוא 20 שקל.

אך גם סכום זה אינו מספק. יש להוסיף לו שישה מיליארד שקל — סכום הפיצויים שניתנו למפונים הישראלים מחצי־האי. ומה שחשוב יותר הוא, שאין פירוט של מה שהוציאה ישראל בסיני מאז ביקור סאדאת בירושלים. כשפנה ח"כ אמנון רובינשטיין משינוי בשאילתה לשר־האוצר, כדי לקבל מידע על הסכומים שהושקעו בשטח אחרי שכבר היה ברור שישראל תיסוג משם, הוא לא קיבל תשובה. נאמר לו שהמידע חסוי.

לצורכי הכתבה, הוצאה מכלל אפשרות המחשבה שמשהו הושקע במידבר מאז 1978, וכל ההשקעות פוזרו על פני 11 שנה, בין מילחמת ששת־הימים, ומעט אחרי ביקור סאדאת.

אם אכן היו הוצאות נוספות, הן אינן ידועות ולא נכללות בחישובים כאן. כמו כן לא נכללות ההוצאות העצומות, במחירים של היום, של מילחמת יום־הכיפורים, שפרצה, כפי שהודה סאדאת עצמו, בעיקר אחרי שמשה דיין הודיע על הקמת ימית, בשנת 1973. גם ההכנסות מבארות הנפט אינן נכללות בתחשיב שנערך בכתבה זו, משום שלא ברור כמה תצטרך ישראל לשלם לחברות הזרות, שאיתן היו לה הסכמי־שאיבה בסיני, שהופרו אחרי החזרת שדות הנפט למצריים. בכל מיקרה, אין ספק שאם היה הסכום משמעותי, הרי שמישרד־החוץ, בפירסומים הרשמיים שלו, היה דואג לציין סכום זה ולהורידו מסך כל ההוצאה. הסכום אינו כולל את מחיר הפינוי מחד וההטבות השונות שניתנו למתיישבים הישראליים בחצי־האי, מאידך.

אם נשוב ל־646 מיליארד שקל, סך־כל ההוצאה בסיני, הדרך הטובה ביותר להבין את משמעות גודלו של סכום זה הוא להשוותו לסך־כל החוב הלאומי של מדינת ישראל, שהוא, כפי שכל שר־אוצר נוהג לומר, הדבר המונע עצמאות כלכלית של ישראל.

חיסול החוב הלאומי

ל פי חישובי הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה, החוב הלאומי של ישראל מסתכם ב־22 מיליארד דולר, שהם 440 מיליארד שקל. סכום זה מהווה רק כ־68% מהסכום שנקבר בחולות סיני. כלומר, אילו הופנה הכסף, במקום לחולות, לתשלום חובות, היתה ישראל מחסלת את החוב הלאומי שלה!

הצעת התקציב לשנת 1982, כאשר היא נבדקת מול סך כל ההוצאה בסיני, מעלה מימצאים מדהימים. כל תקציב הביטחון לשנת 1982 יהיה 130 מיליארד שקל, כלומר, כחמישית מההוצאה בסיני. תקציב הפיתוח לשנה זו, שהוא יסודה של כלכלה יציבה, הוא בסך הכל 11 מיליארד שקל, סכום הקטן פי 59 מסכום ההשקעות שנקברו בחולות.

תקציבי החינוך, הבריאות, הרווחה והשיכון ביחד, מגיעים לכ־115 מיליארד שקל, סכום הקטן פי 5.6 מכל מה שהוצא לריק בסיני.

הצעת התקציב כולה עומדת על 475 מיליארדי שקלים. סכום זה מהווה כ־73 אחוז ממה שהושקע וירד לטימיון, בתקופה שבה המוטו היה „עדיף שארם־אל־שייח' בלי שלום, מאשר שלום ללא שארם־אל־שייח'."

ואם נתון זה אינו מזעזע דיו, הרי שהתוצר הלאומי הגולמי (תל"ג) החזוי לשנת 1982, בהנחה של 100 אחוז אינפלציה שנתית, יגיע לכ־508 מיליארד שקל. התוצר הלאומי הגולמי מהווה את ערך כל המוצרים והשירותים שמופקים במשק בפרק זמן מסויים, במיקרה זה שנה, וכולל גם את מערך מוצרי התיצרוכת ואף את שירותי התיצרוכת, וגם את מוצרי הייצור והון, וכלל השכר במשק.

כלומר, סך־כל הפעילות המישקית לשנה שלמה, שנת 1982, מהווה בסך הכל כ־79 אחוז ממה שהוצא במדבר סיני.

הגירעון הצפוי במאזן התשלומים בשנת 1982, כהפרש בין ערך היבוא לערך היצוא הוא של 86 מיליארד שקל. גם כאן מתוך הנחה של 100 אחוז אינפלציה שנתית. הגירעון הנגרם מעודף יבוא על יצוא קטן פי 7.5 מהסכום הלא יאומן שהוצא במדבר.

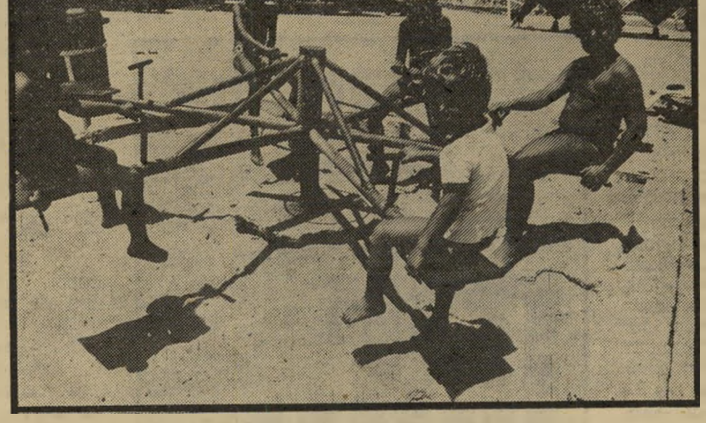
יש לזכור שבחישוב התל"ג וגם בחישוב הגירעון במאזן התשלומים, ההפרש יכול היה להיות גדול יותר, משום שבחישוב ההוצאות בסיני, נלקחה כמודד שנת 1981.

סך כל המיסים שייגבו בשנת 1982 הוא 246.3 מיליארד שקל, סכום הקטן פי 2.5 מהוצאות סיני.

דירה לכל אדם בישראל

מ יספר אוכלוסי המדינה הוא 3.98 מיליון, וכל אחד תרם לחולות סיני 162.311 שקל. כל בית־אב בארץ תרם סכום של 646 אלף שקל, או 6.46 מיליון לירות בממוצע.

ההקצבה שנועדה לצרכים אזרחיים היא 3.8 מיליארד דולר, שהם 76 מיליארד שקל. בתקופת השיא של ההתיישבות הישראלית בסיני ישבו שם 5000 ישראלים. כל אחד

העיר ימית: כל מתיישב עלה למשלם המיסים הישראלי 152 מיליון לירות

ילדי אופירה יום לפני הפינוי: תקציב הביטחון השנה הוא חמישית מהסכום שבוזבז

לכל פרוייקט שיקום השכונות הוקצב סכום שאינו מגיע ל־10% מן הכסף שהוצע על ש׳געון זה

כל החוב הלאומי האדיר של ישראל אינו מגיע אלא ל־70% מן הכסף שהושקע בסיני

נקבר בחולות סיני

מהם עלה למשלם המיסים הישראלי, 15.2 מיליון שקל, או 152 מיליון לירות.

בכל בית־אב בשטח סיני השקיעה ה־מדינה סכום של 608 מיליון לירות.

בארץ ישנן 220 אלף מישפחות שנכללות בקטיגוריה של מיעוטי הכנסה והכוללת קשישים, אלמנות, זכאים לפי חוק הבטחת הכנסה, מקבלי קיצבת נכות כללית ומקבלות מזונות. אילו חולק כל הסכום ביניהם, היתה כל מישפחה מקבלת כ־3 מיליון שקל, שהם 30 מיליון לירות, ובסכום זה אין ספק שכל בעיותיהן היו נפתרות, וספק אם היה צורך בקיומו של תקציב רווחה בשנים הקרובות.

אחד הפרוייקטים הגדולים של ממשלות הליכוד היה פרוייקט שיקום השכונות, ש־נועד לפתור אחת ולתמיד את קיומן של שכונות־מצוקה. דובר בשיקומן של 160 שכונות כאלה ברחבי הארץ, בתקציב כולל של 2.2 מיליארד דולר, שהם 44 מיליארד שקל, שהם קצת פחות מ־7 אחוזים ממה שהושקע בסיני. הפרוייקט שתוכנן לחמש שנים בלבד, ומקיף 400 אלף ישראלים, לא יוכל לצאת לפועל במשך זמן־זה, אלא יושלם עד סוף העשור. כלומר, סכום שהוא רק 7 אחוזים ממה שהוצא בסיני, והוא הדרוש לפיתרון בעיות המצוקה בארץ, לא ניתן להשגה אלא ביותר מתריסר שנים.

ואם הוזכרו דירות, הרי שדירות יוקרה של חברת הבנייה הממשלתית, שיכון ופי־תוח בירושלים, למשל, עולות כ־1.6 מיליון שקל. אילו הושקע כל מה שהושקע בסיני בדירות מפוארות של ארבעה חדרים ויותר, ניתן היה לבנות דירות לכל אדם בישראל, ועוד היה נשאר הרבה עודף.

מחיר עלות של בית־חולים מוערך כיום בכ־280 אלף שקל למאה מטרים מרובעים. למרות שלא חסרות כיום מיטות, קיימת הזנחה בבתי־חולים אחדים, יש מחסור במיטות טובות, יש מחסור בכוח־עזר וב־תנאים אנושיים בבתי־אבות, ובתי־חולים לחולים כרוניים. די היה רק באחוז אחד, אם לא פחות מזה, ממה שהושקע בחולות כדי לפתור את כל הבעיות המדירות שינה מעיני העובדים במישרד־הבריאות.

וכך אפשר להמשיך בנושא שכר ה־מורים, שירותי העיריות וגובה המס, ולג־לות עד כמה היתה ההשקעה במדבר קט־לנית למשק.

שיטת דיין וגולדה

מ׳ שיבדרון את ההיסטוריה של הח־לטות ממשלות־ישראל השונות מאז מילחמת ששת־הימים יופתע, משום שלא יגלה כלל דיון רציני ומקיף בשאלת פיתוח סיני והשקעות אזרחיות או צבאיות בו. הדבר אופייני לשיטתו של מי שהיה שר־ביטחון עד אפריל 1974, משה דיין, שבחלק חשוב מתקופת היותו שר־השטחים־הכבו־שים, עמדה לצידו ראש־הממשלה גולדה מאיר.

דיין, שטבע את הסיסמה, בדבר שארם־אל־שייח׳ ללא שלום, נתן את הטון. ללא כל תיכנון, ללא בדיקת כוונות השלום של המצרים, החלו כבר בראשית שנות ה־70׳ להזרים כסף לחולות.

רבים זוכרים את קו בר־לב. בוויכוח שהתחולל במטכ״ל בשאלה כיצד יש להגן על קו התעלה, ניצחה הגישה של התבצ־רות. וכך נולד תאומו של מושג קו בר־לב, המושג „קבלני קו בר־לב״.

סכומי־עתק הוצאו ממישרד־הביטחון ו־שולמו לקבלנים פרטיים, שהקימו חומה בצורה בחזית הדרומית. הכסף הרב שזרם לאותם מאות ישראלים גרם לתהליך האצת האינפלציה, ויצר נורמות חברתיות חדשות בישראל, שהשפעותיהן השליליות נראות היטב כיום.

כאשר הצהיר דיין, בשלהי שנת 1971, שיש לספח את השטחים, הוא נתן את האות לפינוי הבדואים בפיתחת רפיח, ב־סידרת פעולות במרס 1972, שכונו „חרי־גות״, בגלל טיבן האכזרי. אחר־כך כבר התחילו בהכנות להקמת עיר גדולה בפית־חה, לצד ישובים חקלאיים ישראלים, שב־שדותיהם עבדו אותם בדואים שגורשו מהפיתחה משום שהם היוו סכנה ביטחו־נית.

ימית ההרוסה היא הראייה לעיוורון ש־פקד את הצד הישראלי באותן שנים מתו־קות. למרות שסיני מעולם לא היתה חלק מארץ־ישראל ההיסטורית, החליט כל מי שהיה בשילטון המערך להתוות מפת נסיגה אחרת למידבר, ולהשאיר בידי ישראל, מסיבות ביטחוניות כביכול, את הפיתחה ואת קו החוף בואכה שארם־אל־שייח׳.

כך הוקמו אופירה, כפר־הנופש גביעות, כפר־הנופש די זהב וישובים חקלאיים בעלי בסיס כלכלי מפוקפק ביותר בצפון סיני.

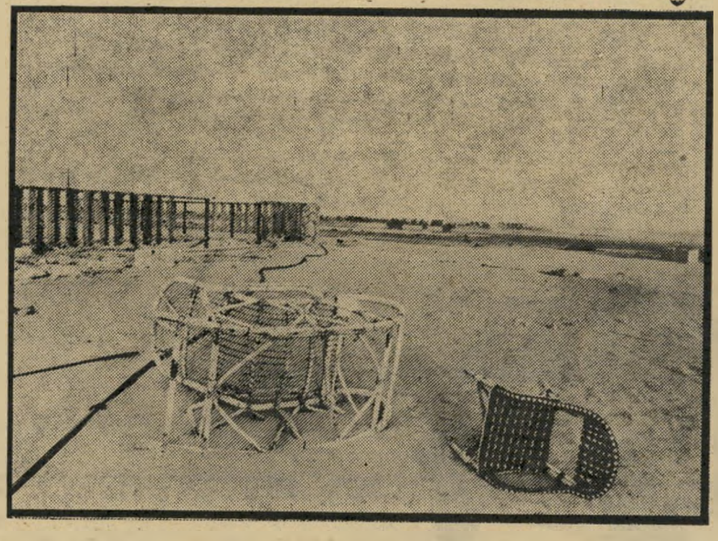
הצבא חגג. הוקמו שני בסיסים מודרניים של חיל־האוויר. מיפקדות הועברו למידבר. נסללו כבישי־ביטחון, הונחו צינורות־מים וקווי־טלפון, הוקם בסיס לחיל־הים ב־שארם־אל־שייח׳, כדי להגן, כביכול, על שיט חופשי במיצרים. הוקמו כ־6250 בתים, ובימי השיא התגוררו בחצי־האי סיני בין 4000 ל־5000 ישראלים.

ברור שהישראלים שעברו להתגורר ב־מקום זכו לתנאים מצויינים, כמו פטור ממיסים ומתשלומים שונים. גם הדירות ניתנו בתנאים מיוחדים. אם ניתן היה לחשב את ההסבות שניתנו למתיישבים שם, היתה יכולה זו להיות תוספת נכבדה לסך כל ההוצאות בחצי־האי.

בשיאו של השיכרון הלאומי אמר אז דיין, שבישראל ישנם שני דגלים, דגל הביטחון ודגל הרווחה, ואי־אפשר להניף את שניהם בעת ובעונה אחת. ב־12 אחוז מכלל ההוצאות שהוקצו למרכזים עירוניים במידבר, היה אפשר לפתור את בעיות המצוקה של ישראל, שעלו לכותרות בראי־שית שנות ה־70׳ עם הופעת הפנתרים השחורים.

חוף דהב אחרי הנסיגה: כל הבעילות המישקית בשנה הקרובה מגיעה ל־80% ממה שהוצא במידבר

חוף ד׳־זהב אחרי עזיבת המושב: כל ישראלי תרם 1.6 מיליון לירות לחצי־האי סיני

ימית — סמל לעתיד

ם אחרי מילחמת יום־הכיפורים וה־נסיגה בעיקבות הסכמי ההפרדה, לא הפסיקו להשקיע בסיני, ולדבר שוב על גבולות בני־הגנה. הכסף הוזרם לחבית ללא תחתית, שהשחיתה את הציבור הישראלי והביזבזו הרס את אושיות הכלכלה והמשק.

גם אם מניחים שכדי לקיים קו הגנה צבאי מיזערי בסיני, עד לנסיגה שאחרי השלום, היה צורך בכסף, הרי שאפשר היה להקצות אחוז קטן מתקציב־הביטחון. אך מה שנעשה בסיני, עד לביקור סאדאת, מעיד על כך שהמערך, לא העלה על דעתו — מעבר למליצות השדופות — שישראל תיסוג משם.

ימית ההרוסה והקבורה בחולות חייבת לשמש כיום כסמל, בעיקר לעתיד. בעוד שהצבא משקיע סכומי־ענק, שספק אם ניתן לחשבם היום, בפינוי הפיתחה והריסת המיבנים שם, נמשכת במלוא עוזה הבנייה המסיבית בגולן ובגדה המערבית. המדינה, באמצעות חברות שונות וצה״ל, משקיעה הון־עתק, שעדיין לא חושב בשום מישרד ממשלתי, בשטחים שהיום הכל מאמינים שהם יישארו ישראלים, עם או בלי אוטו־נומיה.

מעבר לשאלה החשובה — כיצד אפשר יהיה לפנות עשרות ואולי מאות אלפי ישראלים משטחים אלה בבוא היום, ומה יהיו היחסים בין הפלסטינים במקום, או הדרוזים בצפון והמתנחלים, ומעבר ל־הידרדרות המוסרית הנגרמת בעטיו של שילטון כיבוש, בעיקר לכובש, הרי שהכסף שמוצא שם כיום, יכול היה לפתור הרבה בעיות במדינת ישראל.

כל אחד מאזרחי המדינה קבר בחולות סיני סכום הגדול ממיליון וחצי לירות. מי שתומך בשילטון ישראלי בשטחים ה־כבושים חייב לפתוח את ארנקו, להמשיך לשלם, ולהבין: כל עוד תמשיך ישראל להחזיק בשטחים הכבושים, לא תוכל למלא את יעדיה כמדינה שבראש מעייניה ניצבת רווחת תושביה. בן־ציון ציטרין ■

"הלו אוויס?
אנחנו שני זוגות שנוסעים לאיטליה.
נוכל להמשיך משם לצרפת באותה מכונית?"

"אין בעיות"

יש שתי מלים אותן כמעט לא תשמע מאתנו: "אי אפשר".
אתה רוצה לשכור מכונית בתל-אביב ולהחזיר אותה באחד מ-32 סניפי "אוויס" ברחבי הארץ? אין בעיות. מכוניתך התקלקלה ויש לך פגישת עסקים חשובה? אנו נפתור לך את הבעיה. אתה רוצה לטייל בכל ארצות אירופה - מבלי להחליף מכונית? אין בעיות. מכונית חדישה שתחכה לך באחד מ-1200 שדות תעופה ברחבי העולם? אתה טס לאמריקה ומעונין לטייל במספר מדינות במכונית ממוזגת? אין בעיות. אלה רק כמה דוגמאות מתוך הבעיות הנפתרות על ידינו יום יום, במהירות, ביעילות ועם חיוך. לשם כך אנו קיימים.

לאחר כל השכרה אנו בודקים כל מכונית 43 בדיקות קפדניות. אנו מחליפים את צי הרכב שלנו בכל שנה - כדי שלך לא יהיו בעיות. בפעם הבאה שאתה רוצה לשכור מכונית אמינה למטרת טיול או עסקים, בארץ או בעולם - פנה אלינו.

אנו משתדלים יותר.

הקניה הטובה ביותר 1982

אופל קדט 1300 אוטומטית

אוויס ממליצה על מכוניות "אופל"

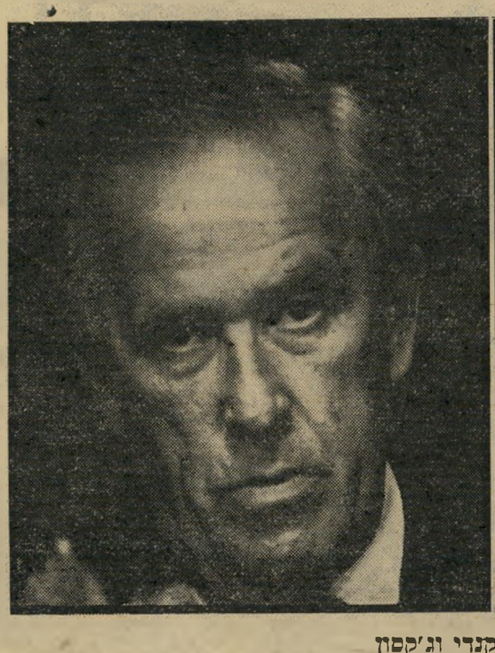
AVIS

"No problem"

ארצות־הברית: תנועת־השלום חזרה לאופנה

סנאטור אדוארד (טד) קנדי פיגר בשנים רבות אחרי מאבקה של תנועת־השלום האמריקאית נגד מילחמת וייט־נאם. הפעם הוא נחוש בדעתו שלא לחזור על אותה שגיאה. בתחילת 1982 הבין קנדי שלתנועה צפוייה עדנה. קנדי הוא אדם חלש, נואם גרוע, וישרו הציבורי שנוי במחלוקת. אבל אפילו מבקריו הקשים ביותר מכירים בעובדה שיש לו נסיון פוליטי עצום. קנדי החליט להשיג את כל יריביו במאבק על התומכים הצעירים והחדשים של תנועת השלום. הוא הפך לתומך נלהב, נותן ידו בעיקביות ליוזמות פוליטיות המקדמות את עניין השלום. נוכחותו בשטח מביכה לפעמים את ראשי התנועה, אך בסופו של דבר היא משרתת את שני הצדדים. קנדי זוכה בקהל אוהדים חדש, מחנה־השלום בקול חשוב בקונגרס.

הלם של ממש. הפעם לא מדובר רק בנאומים. קנדי והסנאטור הרפובליקני מארגון, מארק האטפילד,

סנאטורים קנדי וג׳קסון
עידן חדש

הגישו לקונגרס הצעה מפורטת להקפאת מירוץ־החימוש. הממשלה נדרשה למצוא דרך להגיע להסכם עם ברית־המועצות להקפאה הדדית של ניסויים, להפסקה מוחלטת של ייצור כלי נשק חדשים ולזניחת כל התוכניות להצבת כלי־נשק גרעיניים בזירות עימות נוספות. בשלב השני נדרש הנשיא, רונאלד רגן, להגיע להידברות עם הסובייטים במטרה להפחית במידה ניכרת גם את מיצבורי־הנשק הקיימים. קנדי והאטפילד אספו חתימות תמיכה של 120 חברי הקונגרס, תמיכה כמעט חסרת־תקדים להצעה, שעד לפני כמה חודשים היתה נדחית על הסף כסופר־ראדיקלית.

המימסד הגיב בשצף־קצף. קאספר ויינברגר, שר־הביטחון, ביקש מגדול הניצים בסנאט, הנרי (סקופ) ג׳קסון, לנסח הצעה נגדית שתשרת את מדיניות הממשלה. ג׳קסון גייס לעזרתו את הסנאטור הרפובליקני ג׳ון ורנר, שהיה, בין השאר, גם אחד מבעליה של אליזבט טיילור. השניים זכו, אומנם, בתמיכתו הפעילה של רגן ובאהדה רבה בעיתונות הימנית, אבל מישאלי דעת־הקהל וימנו להם הלם של ממש: שלושה רבעים מכלל הנשאלים הביעו את תמיכתם הנחרצת בהצעות קנדי־האטפילד!

אין מירחמה צודקת. מאז שהסכמי סאל־ט 2 ירדו מסדר־יומו של הקונגרס אחרי הפלישה הסובייטית לאפגניסתאן ב־1979, נוצרה אווירה חדשה בארצות־הברית. ירח־הדבש של רגן נסתיים כבר מזמן, והביקורת על המחיר החברתי של מדיניותו הולכת וגוברת. השילוב בין האטה כלכלית ובין אבטלה המונית (כמעט 10 מיליון בני־אדם מובטלים!) יצר מרירות שגברה עוד יותר משנתברר שרגן „החסכן" מוציא עשרות מיליארדים על מירוץ חימוש מואץ. רבים בארצות־הברית מאמינים שרגן עלול לגרור את העולם למילחמה גרעינית שבה אין מנצחים, רק מנוצחים. הגדיר זאת היטב הבישוף לירוי מאטייסן מטכסאס, שמרן לשעבר שהפך מנהיג בכיר בתנועת־השלום האמריקאית: „אבד הכלח על המושג מילחמה צודקת. הוא שייך לתקופה אחרת. עלינו מוטלת המשימה לשמור על העולם, אותו ברא האל. עתה אין מדובר בפיתרון הבעיות שנוצרו בידי אדם, המין האנושי מסוגל, הלכה למעשה, להשמיד את מעשה בראשית."

הבישוף מאטייסן מהווה נכס חשוב לתנועת־השלום. הוא איש מרכזי ומכובד במדינתו השמרנית, ופעולותיו זוכות בכיסוי עצום של כלי־התיקשורת האמריקאיים. מאטייסן דרש מאנשי קהילתו שעבדו במיפעל ההרכבה של ראשי נפץ גרעיניים, פאנטקס, להתפטר מעבודתם. רבים צייתו, והבישוף דאג להם למקומות עבודה אחרים.

התופעה הפכה אופנתית וכובשת. תיבות־הדואר של סנאטורים וצירי בית־הנבחרים התמלאו במיכתבים של תומכי הקפאת ופירוק הנשק הגרעיני. כלי־התיקשורת שיגרו צוותים לבדיקת השפעת התנועה, מקורות היניקה האידיאולוגיים שלה והיקפה האירגוני. המסקנות היו מד־הימות. בארצות־הברית צומחת תנועת־שלום ענקית, העולה על כל המצופה. לא רק ותיקי המאבק נגד זוועות וייט־נאם התגייסו למערכה. הפעם מתייצבת לפני רגן תנועת המונים אמיתית, שעיקר כוחה אינו באוניברסיטות אלא בקרב העם הפשוט. היא מלכדת את כל הליברלים ואת כל השמאל, אבל הפעם היא משקפת דאגה המקננת בקרב האמריקאי הממוצע, מבקר קבוע בכנסייה ואיש־שבילה שנתיים בכלא על סירובו לשרת בוייט־נאם. קלר אירגן תוך חודשים ספורים 300 אסיפות המוניות במדינת מאסצ׳וסטס. פעילותו הניבה 30 החלטות של מועצות ערים ו־6 החלטות של סנאט מקומי בגנות החימוש הגרעיני. בקליפורניה אספו פעילי התנועה חצי־מיליון חתימות על עצומה, הדורשת להקפיא ייצור כלי־נשק גרעיניים.

פעולות המחאה של מחנה־השלום יעמדו השנה במרכז החדשות. ביוני תיערך הפגנה ענקית ליד בניין האו״ם בניו־יורק, לרגל דיוני העצרת בנושא פירוק־החימוש. מצפים לפחות למיליון בני־אדם. בסתיו ייאספו שוב ההמונים, הפעם בוושינגטון, עם הדיון בהצעות קנדי־האטפילד. בנובמבר יתקיים כנס גדול של ראשי הכנסייה הקאתולית רבת־ההשפעה. הבישופים הליבראליים גברו לאחרונה על השמרנים, והם מקווים להחלטה שלומניקית חד־משמעית.

ותיקי וייט־נאם חשים שהימים הטובים של המאבק והאהדה הציבורית שבים. חרף כל הספקות (האם טד קנדי הוא נכס או נטל לתנועה?) קיימת אופטימיות רבה. רגן שוב אינו יכול להכתיב את תנאיו ללא עוררין. התרבות הפוליטית האמריקאית מגיבה, עידן חדש נוצר, ונושא השלום חזר לאופנה.

מיזרח־גרמניה: גם הם רוצים שלום

לא רק רונאלד רגן כועס על אנשי־הדת שהפכו פעילים בתנועות־השלום.

במיזרח־גרמניה מתפתח סיכסוך בין הממשלה ובין הכנסייה, המאיים להגיע לממדים פולניים. העילה למריבה היא החלטתה המטופשת של ממשלת מיזרח־גרמניה לאסור על הנוער לענוד את סמלי תנועת־השלום.

הקצף יצא דווקא על הפסוק „וכיתתו חרבותם לאיתים" ועל ציור שמיזג להפליא מסורות סוציאליסטיות ונוצריות. הציור של הסמל — ענק עירום למחצה הולם בפטיש על חרב — מבוסס על פסל סובייטי, שניתן במתנה לאו״ם על־ידי ממשלת ברית־המועצות ונמצא בבניין העצרת בניו־יורק.

הבישוף של מאגדבורג, ורנר קרושה, לעג בגלוי לממשלה, וטען שצעדיה רק יגרמו לניכור הנוער הנוצרי מהמישטר. קרושה מדבר בשם 8 מיליון לותרנים (במדינה המונה כ־20 מיליון תושבים), ותוכחתו הביכה את הממ־שלה. שר־הדתות, קלאוס גיסי, ניסה להסביר שלמיפלגה הקומוניסטית אין שום דבר נגד הסמל עצמו. הוא פשוט חושש ש„תעמולה פאציפיסטית" תחליש את כוח־העמידה של מיזרח־גרמניה!

מימטום של קומוניסט. השר הבטיח למנוע הע־מדה לדין של צעירים שיענדו את סמל־השלום. אך הוא לא מנע את המרירות בקרב ראשי־הכנסייה. הממשלה הכשילה, בעצם, את נסיונה העיקבי של הכנסייה לייצור סינתיזה הומאניסטית בין הנצרות ובין הסוציאליזם, דחתה וניכרה עשרות אלפי בני־נוער, יצרה חייץ בין תנועת־השלום המערב־גרמנית ובין העולם הקומוניסטי. קשה להאמין שהמנהיג, אריך הוניקר, מסוגל לטימטום כזה, אך העובדות מדברות בעד עצמן. הוא הצליח, ביום אחד, למחוק את מה שהוגדר במערב כהישג קומוניסטי עצום — עצם הקשר עם תנועת־השלום במערב־אירופה. כל תועמלני „קול אמריקה" אינם מסוגלים לבצע את מה שעשה למענם מנהיג לא־חכם אחד.

מישפחה מסור, הרואה בחימוש הגרעיני איום אמיתי לעתידו ולעתיד ילדיו.

הקפאה. בהנהגת התנועה פעילה ראנדאל פורסברג, שם חדש לרוב הקוראים הישראלים. אין ספק שהיא תכבוש כותרות במרוצת שנת 1982. פורסברג השפיעה באורח מכריע על האסטראטגיה של התנועה. תחת דיבורים אינסופיים על פרטים טכניים, כמו מיספר אמצעי השיגור ומיקומם, אימצה התנועה כולה את סיסמת ההקפאה. מחנה־השלום דורש הפסקה מוחלטת של ייצור כלי נשק ואמצעי־שיגור חדשים. בשלב השני יבוא עידן פירוק הנשק. פורסברג הבינה שדרישה כל־כך פשוטה תזכה לאהדה המונית. האשה הנמרצת (37) היא מומחית לנושא פירוק־הנשק, ומסע ההרצאות שלה ברחבי ארצות־הברית הוכתר בהצלחה רבה. היא היתה הראשונה שהבינה את הצורך בתנועת המונים בעלת השפעה.

פעיל בולט שני הוא ראנדי קלר (36), בוגר הרווארד,

קרנפים

ידידים אמריקאים, המכירים היטב את ג׳ורג׳ סי גריי מצפון קארולינה מדווחים לנו שהוא נמנה בעבר עם פעילי מחנה השלום בארצות־הברית.

הידידים האלה נדהמו לקרוא את מכתבו של גריי בגליון האחרון של טיים מגאזין. כתב גריי בצניעות קרה ומחושבת: „אני נמנה עם האמריקאים שאינם מוחים על מדיניות הממשלה באל־סלוודור. הברירה שלנו היא בין מישטר פאשיסטי ובין דיקטטורה קומו־ניסטית. שני המישטרים אדישים לזכויות־האדם. לכן כדאי לנו לתמוך בצד המשרת את האינטרס של ארצות־הברית."

הפשטנות וההתקרנפות מעוררים סלידה. דווקא בשל העובדה ששרידי עברו של גריי עדיין ניכרים במיכתב. הוא לפחות מודה שהמישטר באל־סלוודור הוא פאשיסטי. גם ההתקרנפות היא תופעה אוניבר־סאלית. מה שמותר לאהרון בכר מ־דיעות אחרונות מותר גם לאיזה גריי מצפון קרוליינה.

אולדסמוביל: אומגה-סיירה
יפיפיה אמריקנית שופעת יתרונות

אספקה מיידית

אולדסמוביל אומגה

נוסף על המיבנה החיצוני שלה, המעוצב בסיגנון אוירודינמי מושלם, יש באולדסמוביל אומגה יתרונות רבים: היא מסופקת עם מנוע המותאם לדלק המשווק בארץ ומאפשרת נהיגה חסכונית — 12 ק״מ לליטר.
האומגה מיובאת לראשונה בדגם ברוגהם עם גימור מפואר שלא הובא עד כה. הנעה קדמית ומנוע חזק בנפח 2.475 סמ״ק, הילוכים אוטומטיים, הגה־כוח והצתה אלקטרונית. תוספת של הנאה — שמשות כהות, רדיו, מזגן־אויר אוריגינלי, מערכת חימום, בולמי זעזועים במגינים הקידמיים והאחוריים ובידוד מלא המבטיח נסיעה שקטה במיוחד.
אולדסמוביל אומגה מרווחת מבפנים בנדיבות אמריקנית, אך מידותיה החיצוניות קומפקטיות.

אולדסמוביל סיירה

הפתעת השנה!

הדגם החדש של אולדסמוביל, כ־20 ס״מ ארוכה יותר מהאומגה, עם הנעה קדמית ומנוע רוחבי, בנפח של 2475 סמ״ק — 4 צילינדר, או 2850 סמ״ק — 6 צילינדר לפי בחירה.
האולדסמוביל סיירה החדשה כוללת את מירב השכלולים הטכנולוגיים שפותחו על־ידי חברת ג׳נרל מוטורס בשנים האחרונות, ומיובאת ארצה בדגם הברוגהם המפואר ביותר, עם מיפרט עשיר, הכולל חלונות ודלתות חשמל, כסא חשמלי, הגה מתקפל, מזגן־אויר אוריגינלי Built-In, גיר אוטומטי, הגה כוח, לוח שעונים מיוחד ועוד.

GM OLDSMOBILE

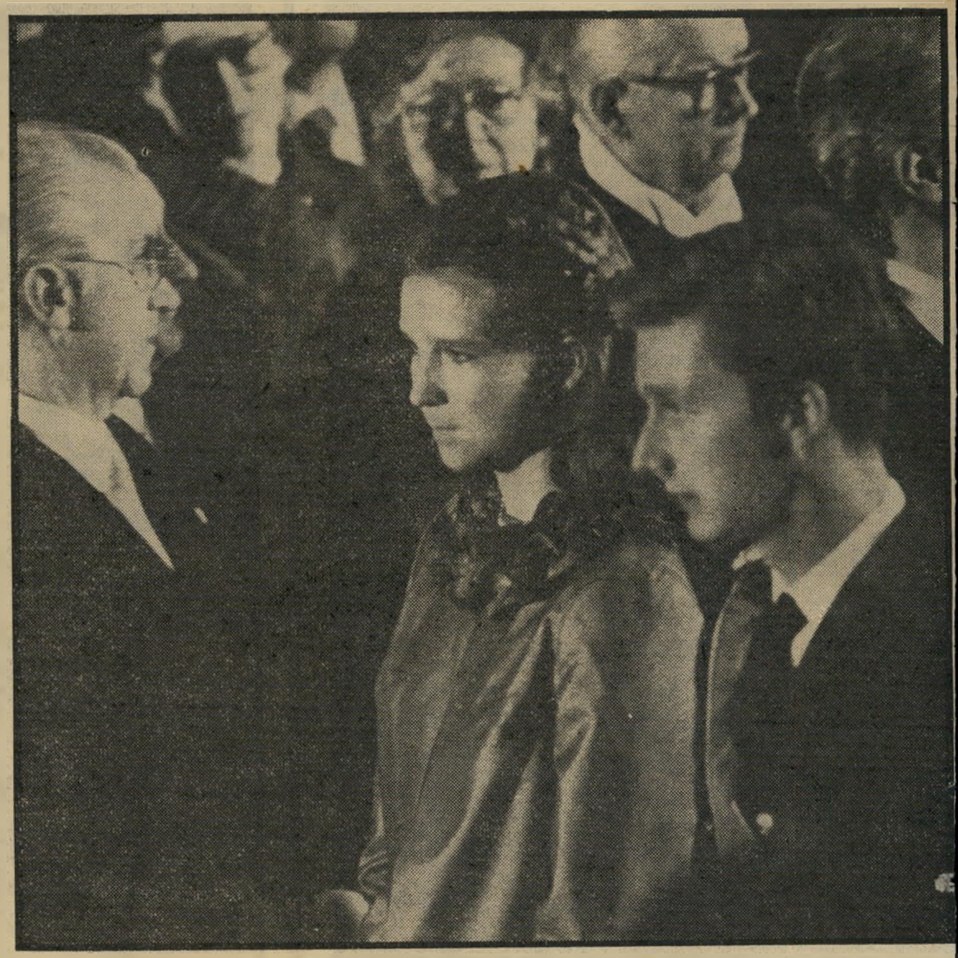
OLDSMOBILE

THE NEW AMERICANS FROM GENERAL MOTORS

חברת המזרח למכוניות בע״מ

תל־אביב, דרך פתח־תקוה 76, טל. 03-335235 * חיפה, רח׳ הנאמנים 2, טל. 04-523086 * נתניה — חיים דומב, רח׳ ספיר 10, טל. 053-27033

אנשים בעולם

הנסיכה הלנה לבית בורבון: כתר בלגיה או לוכסמבורג

כשנסיכה מיוחסת מצטלמת בחברת נסיך כשר למהדרין, כשני הנסיכים הנראים בתמונה זו, אין זה מיקרה. הצעירה היא **הלנה**, בתם הבכירה של **חואן קארלוס**, מלך ספרד, ורעייתו **סופיה**, והנסיך הוא **פיליפ**, בנם של **פאולה ואלברט** מבלגיה, (והשמועה אומרת כי הוא יירש את כתרו של **בודואן** מלך הבלגים). לפי שעה לא יצאה כל הודעה רשמית, ובינתיים פתוחות לפני הנסיכה ה־צעירה שלוש אפשרויות: הנסיך **אנדרו** מאנגליה, הנסיך **פיליפ** שבתמונה, ויש אומרים כי ליבה נתון לנסיך **ז'אן** מלוכסמבורג. בהתחשב בכך שגם הוא נצר לבית בורבון, אין הוא נופל מהאחרים.

ל"יידי די": הפופולריות מתקדמת עם ההריון

במישאל שערך אחד מעיתוני הערב בבריטניה עלה, כי בין בגי מישפחת המלוכה, הפופולרית ביותר היום היא **ליידי דיאנה** (61 אחוז) לעומת בעלה, הנסיך **צ'ארלס** (שזכה רק ב־21 אחוז). יש הסבורים כי עלייה תלולה זו של החיבה לנסיכה תלוייה בכרס המוסתרת מאחרי מעיל ההריון החורפי הזה. האופנאים מתלהבים ממנו עכשיו פחות, אבל מתנחמים בעובדה שעוד מעט תוכל לחזור למראה הג'ינס החביב עליה.

ז'ראר דפארדייה: פרווה כמו לאשתי

כוכב הקולנוע מס' 1 של צרפת יכול להרשות לעצמו כל שיגעון שבעולם — אפילו למדוד פרוות ביחד עם אשתו. בביקור אצל אחד האופנאים הידועים בפאריס, חזה **ז'ראר דפארדייה** בתצוגת־אופנה, ביחד עם אשתו, המכינה מופע־זמר חדש, ולא התאפק מללבוש דמות נוספת, ולוא לרגע קט — הוא התקשט בפרוות שועל, דומה לזו שבחרה אשתו **אליזבת** (משמאל).

ג'ון שטרסברג: ללמד את שילה לשחק

הזמרת **שירה** אינה מסתפקת בעבר מפואר של מיצעדי פיזמונים. היא חיה בגלות אמריקאית בניו־יורק, מרצונה החופשי. זאת כדי ללמוד מישחק במקום הנחשב לטוב ביותר לכך — אולפן השחקנים. בתמונה היא נראית יחד עם **אלין נטורה**, מתרגלת מחזה של מולייר, בהדרכתו של **ג'ון שטרסברג** הבן. ג'ון הוא, כמובן, בנו של **לי שטרסברג**, מייסד אולפן השחקנים, ובעל "השיטה" הידוע, שנפטר לפני כמה חודשים.

אנשים בעולם

יוחנן פאולוס השני: מזכרת מימי המילחמה

הביקור במיפעלי סולביי, שליד ליבורנו, היה שונה בתכלית השינוי מביקוריו המסורתיים של השליח הדיפלומטי הקדוש ביותר בעולם. זו היתה מחוה אישית של **יוחנן פאולוס השני** לפרשה מימים עברו: במילחמת העולם השנייה, כשהאב הקדוש היה סטודנט, הוא נרדף על־ידי הנאצים. היה חסר פרוטה ומחסה, וכל קרוביו וידידיו היו במעקב מתמיד. כדי להסתתר ולהתפרנס, פנה ל־סוכנות המיפעלים האלה בקראקוב, והם הצילוהו. הוא חובש את קסדת הפועלים במיפעל, למזכרת.

ז'אן־קלוד בריאלי: קאן־קאן לגבר

באחת ממסיבות יום ההולדת של ידידי הפולי ברז'ר — תיאטרון הבידור המפואר בפאריס, עלתה השמפניה לראשו של כוכב הקול־נוע **ז'אן־קלוד בריאלי**. הוא שאל מאחת הרקדנית חצאית ריקוד מסורתית, עשוייה שכבות רבות של משי, והרים רגליים.

קליאו גולדשמיט: מחנה למנצח

קליאו גולדשמיט, השחקנית הצרפתיה חטובת הגוף (שבילי־תה כשנה בקיבוץ בישראל) מושגים ברורים על יחסי־ציבור: את הצגת הבכורה של סירטה החדש, המתנה, הגישה במתנה לשחקני נבחרת הכדורגל של צרפת, שניצחה את נבחרת הכדורגל של צפון־אירלנד. מצלמות העיתונאים קלטו בראשונה את היפהפיה, כאן יחד עם הבימאי **מישל לאנג**, ואת הגברים השאירו למדורי הספורט.

ברוק שילדס: אבא בא

כל התמונות של **ברוק שילדס**, הילדה הסכסית ביו־תר באמריקה, מקושטות בדרך כלל בתמונה של אשה מבו־גרת המחייכת בפה מלא. זוהי אמא, **טרי**, שהיא גם מנהלת עסקיה והדחפור שמאחרי ה־קאריירה שלה. בצילום יוצא־דופן זה גיראה אביה של ברוק, הדמיון שבין השניים מפתיע. אפילו החיוך זהה. **פרנק שילדס** הוא גבר צנוע, אבל כשהוא כבר יוצא פעם בחברתה, הוא גאה בהחלט.

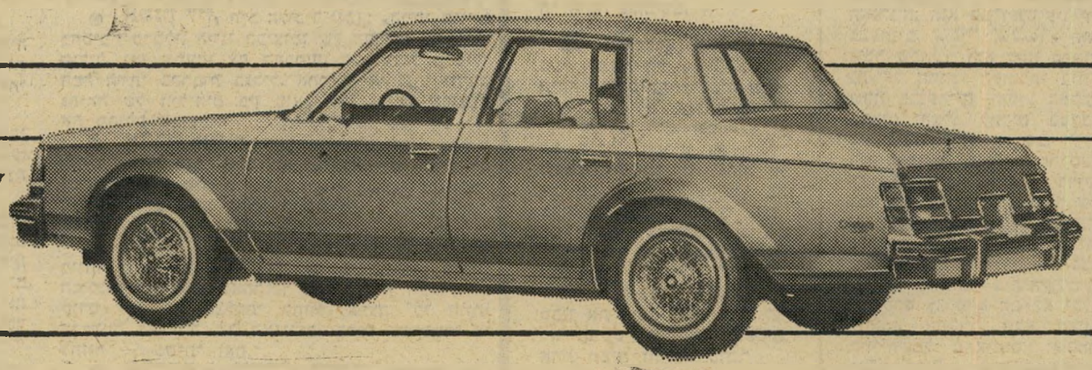
GM

CHEVROLET • BUICK
Sign of Leadership

זה אומר הכל.

CHEVROLET
Caprice • Malibu
Celebrity • Citation

BUICK
Skylark • Century
Regal

American cars
by General Motors

CHEVROLET GM BUICK

ליאו גולדברג בע"מ

משרד ראשי: ת"א דרך פ"ת 65; דרך פ"ת 86 טל. 284111,
חיפה: דרך יפו 132; **י-ם:** שלומציון המלכה 15, **סוכנים: חיפה:** בית המכונית, יפו 19; **נתניה:** מכוניות נתניה, סמילנסקי 24, **נצרת:** בישארה יוסף סרוג'י, רח' פאולוס השישי 56

אנשים

איזו עיצה מישפטית נתן המיסעדן לאשת־השר שהורשע ומדוע תיפסק העליה מצרפת

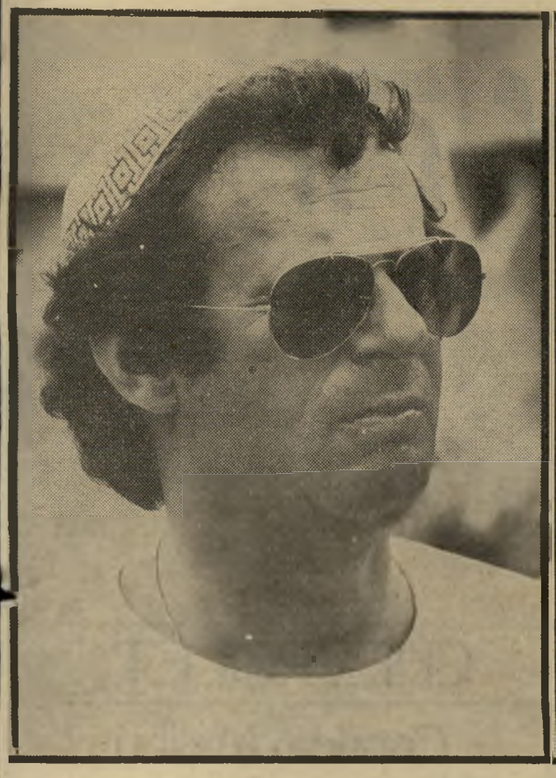
■ שנים רבות עוד יזכרו בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב את מישפטו של שר העבודה והרווחה, **אהרון אבו־חצירא**. אך בעוד ש־אנשים משתוללים מחוץ לאו־לם בית־המישפט, אחרי שהוא הורשע, מיהר השר למלון דן, שם נח עד לשעות אחר־הצה־ריים, ואז הוא הלך לכינוס מרכז סיעת תמ"י באולם אוהל שם בתל־אביב.

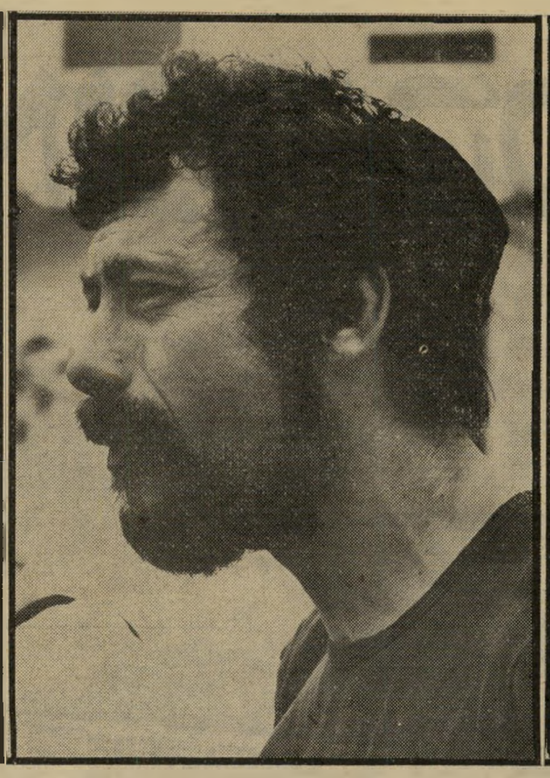
■ מזכיר תמ"י, תת אלוף (מיל.) **בנימין** („פואד") **בן־אליעזר**, נראה לפתע שהוא עוזב את אולם בית־המישפט כאשר החלה השופטת, **ויקטו־ריה אוסטרובסקי־כהן**, לקרוא את הסעיפים שבהם הורשע אבו־חצירא. מתברר שהוא מיהר לאולם אוהל שם, כדי לבדוק בעצמו, אם הכל מאורגן באולם לקראת הכינוס.

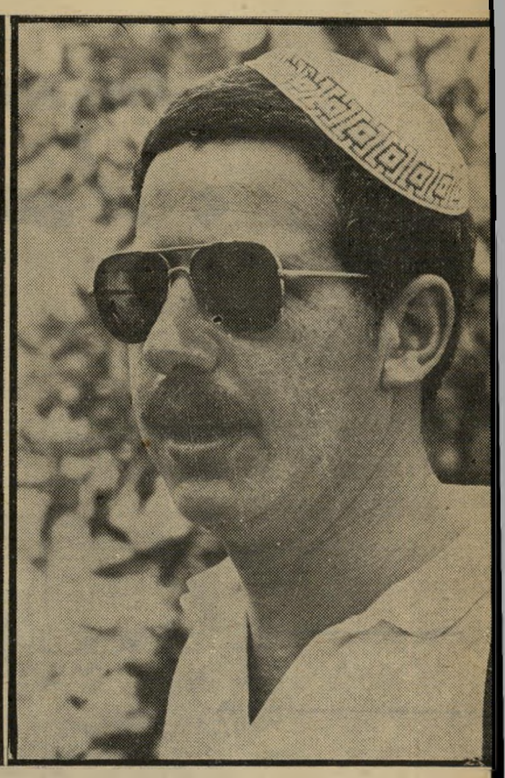
■ בעת שהשופטת קראה את הכרעת הדין, היתה המו־לה גדולה מחוץ לאולם. אחת מאחיותיו של אבו־חצירא תפ־סה את כתבת מעריב בבית־המישפט, **איה אורנשטיין**, ואמרה לה: „אנחנו עוד נז־כור לך את כל מה שכתבת על אהרון!"

■ לאורנשטיין לא שיחק המזל גם עם אחד שהציג עצ־מו כז'אק **אבו־חצירא**, ש־טען שהוא בא במיוחד למישפ־פט מפאריס, ושהוא מראשי הקהילה היהודית שם. הוא שוחח עם אורנשטיין באיטיות רבה, ובאחת מהפסקות הדיבור שלו, כשהוא נשם, חשבה או־רנשטיין שהוא סיים את דב־ריו. היא הודתה לו וזזה. אבו־חצירא הצרפתי התפרץ: „זה כל מה שאת רוצה לשמוע. תדעי לך שבגלל המישפט תי־פסק העליה מצרפת!"

■ אחד הבודדים שנכח באולם, ופהק ולא משיעמום, היה הפסיכולוג המישטרתי **צבי ידין**. הוא בא למישפט הישר מימית, שם שהה לילה שלם ליד בונקר אנשי הרב חיים **אברהם שפירא**, ח"כ אגודת ישראל, פנה שר־המיס־חר־והתעשייה, **גדעון פת**, למארח, **יצחק נבון**, ואמר לו: „לפני שנה, אדוני הנ־שיא, היינו קרובים לבחירות, ואני הבטחתי לך שכעבור שנה אתייצב שוב לפניך, כדי להציג פעם נוספת, בפניך, את מקבלי הפרס." כאשר נבון החל מברך את מקבלי הפרס, הוא פנה לפת ואמר לו: „קראתי בביטאון הליכוד שהבחירות ייערכו בחודש נובמבר הקרוב.

מישאל בזק

„איפה היית ביום שהוכרזה העצמאות?"

ערב יום־העצמאות ה־34, נשאלו אנשים שהיו בני 18 לפחות, ושחיו בישראל בזמן מילחמת־העצמאות, היכן הם היו כשדויד בן־גוריון הכריז על הקמת מדינת ישראל, ב־14 במאי 1948, והיכן שהו בתקופת המילחמה. והם ענו:

● **שימחה אריוך**, סגן ראש־הממשלה (שהיה אז בן 33): „עמדתי בין צעירים רבים בשדרות רוטשילד והקשבתי להכרזת המדינה. אחר־כך הייתי בצה"ל עד סוף 1948."

● **יצחק מודעי**, שר בלי תיק (22): „הייתי בחולדה בחזית לטרון. התגייסתי באוקטובר 1947 להגנה, השתתפתי בקרבות בחזית המרכז, כולל פריצת הדרך ללטרון, ואחר־כך בפלוגה בדרום."

● **נפתלי בלומנטל**, ח"כ המערך ומנכ"ל כור (26): „ההכרזה תפסה אותי באיזשהו מקום בגליל, במיסגרת שירותי בהגנה. לגבי העסק היה רחוק מאוד, ולא אקטואלי. היו לחצים ביטחוניים ועייפות רבה. לא תפסנו אז את המהות. איני רואה את העבר בעיניים ורודות. אני זוכר את הקשיים וחוסר ההתנדבות, את הג'ובניקים."

● **פסח גרופר**, סגן שר־החקלאות (24): „הייתי מגוייס לגדוד 21, באיזור הכפרי בעתלית. ההודעה נשמעה ברדיו. היתה שימחה גדולה. כולם שתו לחיים. הייתי מגוייס כל המילחמה. השתתפתי בכל הקרבות באיזור שלנו. גוייסתי בתחילת המיל־חמה, בשנת 1947. אחרי שנה שוחררתי וחזרתי למשק, ואחי המשיך לשרת. אחר־כך התחזרתי לצבא עוד שנה."

● **חיים קורפו**, שר התחבורה (26): „הייתי במחנה העצורים בקניה והאזנו לקול־ישראל. היתה שימחה ספונטנית, שלא ידעה גבול, אחרי שנים של מעצר. חזרתי לארץ ביולי 48'. הייתי בגדוד אצ"ל עד לפירוקו בספטמבר אותה שנה."

● **ויקטור שם־טוב**, ח"כ מפ"ם (33): „הייתי בירושלים. שיכור ונלהב מבשורת העצמאות, וחרד ודואג מסכנת הכיתור העוין סביב העיר. עמדתי עם נשק ביד בעמדות ההגנה על השכונות הצפוניות של העיר. הייתי בירושלים, גם בניתוק וגם בכיתור."

● **אמנון רין**, ח"כ הליכוד (24): „הייתי מגוייס בחטיבת כרמלי. היינו בעיצומן של ההכנות לשיחרור הגליל, ואז שמעתי את ההכרזה. חלק גדול מהמיל־חמה הייתי בקרבות בגליל. אחר־כך אירגנתי יחידת נחיתה של חיל־הים בין סואץ לאל־ערי"ש, שפוצצה את מסילת הברזל."

● **אהרון אמיר**, סופר ומתרגם (25): „בירו־שלים הייתי מ"כ. איש מאיתנו לא ידע דבר. רק למחרת בבוקר פלט מישהו שאתמול הכריזו על הקמת המדינה. רוב הזמן הייתי בירושלים, בשורות לח"י, אחר־כך התגייסתי לצה"ל."

● **ראובן הכט**, בעל ממגורות דגון, ויועץ מיוחד לראש־הממשלה (39): „הייתי בפאריס בבניין הסוכנות היהודית, שאחר־כך הפך לבניין השגרירות. קודם לכן לא הצלחתי לחזור ארצה, כי הייתי ברשימה השחורה של האנגלים. ברגע שאיפשרו לי לחזור — עשיתי זאת."

● **אברהם („בומה") שביט**, תעשיין (21): „הייתי אז מגוייס בבסיס חיל־האוויר שבתל־נוף. את ההכרזה שמעתי במכונית המשוריינת היחידה של חיל־האוויר בעת הנחת ציוד. כך שירתתי עד 1950. שוחררתי אחרי שנתיים, גמרתי שירות־חובה והלכתי הביתה."

● **ירוחם משי**, ח"כ המערך ומזכ"ל ההסתד־רות (36): „באותו יום נשלחתי על־ידי מיפקדת ההגנה לשמירה בפרבר דרומי בתל־אביב, סמוך לפרדסי שכונת שפירא. ידעתי על ההכרזה, כי ערב קודם השתתפתי כחבר מרכז מפא"י בדיון, שבו הודיע דויד בן־גוריון על כוונותיו. בזמן המיל־חמה השתתפתי בהגנה על תל־אביב, ופעלתי לגיוס כוח־אדם להמשך הייצור הביטחוני."

■ **מאיר כהנא**, שאיימו להת־אבד.

■ אחרי הכרעת הדין, כ־שהמגונים התפרעו, וחלקם אף המתין לשופטת ליד דלת ליש־כתה, הובילו אותה שוטרים דרך הדלת הראשית של ה־בניין לרכב מישטרתי, והברי־חו אותה מהמקום.

■ המיסעדן **אלי רונן**, ניגש לאשת השר, **ז'רמן**, ש־היתה קרובה להתמוטטות ואמר לה: „למה לא שמעתם בקולי. הרי אמרתי לכם, שכדי שהיא לא תוכל להקריא 90 עמודי השמצות על אהרון, שהוא יו־דה מייד." רונן, שהפגין את בקיאותו הרבה בענייני מיש־פט המשיך, כשהפעם מכוונים דבריו נגד אחד מעורכי־הדין של השר, **שלמה תוסיה־כהן**. אמר רונן: „אני לא מבין את התוסיה־כהן הזה, ש־לא ביקש שלושה שופטים. אחת תמיד זה לא טוב."

■ כתב בתי־המישפט של ידיעות אחרונות, **משה רונן**, מנהל מאז תחילת מישפטו של שר־העבודה־והרווחה פינקס הי־מורים, שבו רשמו עורכי־דין רבים ועמיתיו העיתונאים את ההימור שלהם בעניין תוצאות מישפטו של אבו־חצירא. האח־רון שחתם בפינקס הוא כתב הטלוויזיה, **דן סממה**, ששעה זאת באמצע הדיון שבו העלו שני הצדדים טיעונים לעונש.

■ בטקס קבלת פרס ה־ייצוא, שניתן לייצואן השטי־האם אתה יכול להבטיח לי שתהיה כאן בשנה הבאה? או־לי כדאי שתתייעץ עם ח"כ שפירא?"

■ עוד אחד שסבל ממעל־ליו של המדען **דניאל** („דני") **ברמן**, שהיה שותפו של ה־שר **יעקב מרידור** בהמצאת־האנרגיה, הוא סגן־ראש־עיריית גבעתיים, **משה שכטר**. הוא נזכר שכאשר הוא כיהן כממו־נה על המרכז הקהילתי בית־שרת בגבעתיים, הופיע במקום ברמן, והציע להקים במרכז בית־קולנוע מודרני, שבו יוק־רנו סרטי 35 מ"מ. שכטר טען באוזני ברמן שלרעיון דרוש כסף רב, וברמן אמר מייד ש־יש לו משקיע שמוכן לממן את השיפוץ. אחרי ההרחבה ובניית חדר־ההקרנה, הוזמנה כל גב־עתיים לפתיחת בית־הקולנוע, אך סרט 35 מ"מ הם לא יכלו לראות. התברר שלא הוכנו קווי־חשמל מתאימים, ושכטר נאלץ להזעיק חבר שהשתמש במכונת 16 מ"מ. ברמן מיהר לעזוב את המקום כשהוא קו־רא בקול שבור: „אני מצ־טער, אני לא יודע איך זה קרה!" מאז אותו ערב הוא לא חזר למועדון.

■ ח"כ רק"ח, **תופיק זיאד**, המכהן גם כראש־עיר־יית נצרת, טוען שבניגוד לדי־מוי שלו כאיש פוליטי הוא משורר, והוא היה מעדיף לכ־תוב שירה, אך אין לו זמן ל־כך. זיאד מספר ששלושת כר־כי יצירתו על פולקלור ערבי

שמואל רחמני (מימין) צלם „מעריב", חובש כיפה. לידו יוסי גרינברג, צלם של רשת הטלוויזיה האמריקאית אן־בי־סי הלובש חולצה של התנועה לעצירת הנסיגה בסיני, ויוסי רוט, צלם „ידיעות אחרונות". גם הצלמים מודי גלר, מ„ישראסן" (עמוד 32 מימין), שלום ברטל מ„ידיעות אחרונות", שבתאי לוי המצלם עבור „שטרן" וחיים הנדווקר, כתב „הארץ" (למטה) נאלצו לחבוש כיפות, אחרי שדובר צה"ל הודיע שחראשונים שיוצאו מימית יהיו אנשי התיקשורת. העיתונאים והצלמים הרבים שחיו במקום, מיהרו לחבוש כיפות, שניתנו להם על־ידי אנשי התנועה לעצירת הנסיגה בסיני, כדי שהחיילים לא יבדילו ביניהם ובין מתנגדי הנסיגה. אנשי התיקשורת, התקשו בעבודתם כי הצבא רדף אחריהם כל הזמן. כך נאלץ, למשל, בן־עמי נוימן, צלם סוכנות „גמא" בארץ, לרכב על אופניים (למטה).

נמכרים ונקראים היטב בארצות ערב, ואף תורגמו לשפות אחרות. שיריו הולחנו והם מושרים במדינות ערב.

■ זיאד טוען שהוא שהה במשך זמן רב בבריית־המועצות וגילה שיש שם חופש. „סיביר זה מקום נהדר," הוא אומר „כאן אין חופש!" כשאשתו, **דאיזה**, עמדה ברחוב, ניגש אליה קצין־משטרה וביקש שהיא תזוז. אשתו היתממה ושאלה אם אסור לעמוד ברחוב בשעות אחר־הצהריים. ענה לה הקצין, אליבא דזיאד: „רק זונות עומדות ברחוב בשעות אלה."

■ כשנשאל זיאד כיצד משתלבת העובדה שהוא, כמשורר, אשר חייב להתייחס בכובד ראש למילים, משמיע מליצות פוליטיות שדופות, ענה זיאד: „אלה לא מליצות. זוהי האמת."

■ כשפגש מנהל הטלוויזיה החדש, **מוביה סער**, בשר־התיירות, **אברהם שריר**, הם ניהלו שיחה על המתרחש בטלוויזיה ובממשלה, וסער כדי להדגים את שיטת עבודתו, סיפר לשריר משל על שני אחים תאומים, שהתחתנו עם שתי אחיות תאומות. בעוד שהאחד היה מאושר, השני היה אומלל. הוא בא לאחיו וביקש לדעת כיצד יתכן ששניהם גדלו בבית אחד והאחד מאושר בנישואיו, והשני אומלל. אמר לו המאושר: כשהתחתנתי הבאתי לאשתי יונה, ובנוכחותה מלקתי ליונה את הראש וזרקתי דרך החלון." האחר הינהן בראשו, אך כשנפגשו כעבור שבוע, הוא ניראה מיואש. הוא הסביר שהוא עשה בדיוק כמו אחיו, אך אשתו התנפלה עליו וצרחה עליו שהוא אכזרי. ענה לו האח המאושר: „היית צריך לעשות זאת בלילה הראשון." הוסיף סער: „אם אתה רוצה לעשות שינויים, תמיד יש לעשות זאת בלילה הראשון."

■ יתכן שסער פשוט שכח, שחבר מיפלגתו של שריר הוא בעל סיפור מישפחתי דומה. ל־סגן־שר־התחבורה, **דויד שיפמן**, יש אח תאום, **מרדכי**, דובר אגד בעבר. השניים התחתנו עם שתי אחיות תאומות. דויד נישא ל**שושנה** ואחיו ל**תחיה**. עתה מתברר, כפי שטוען סגן־השר, שגם הבנות של שתי המישפחות דומות להפליא, ממש כמו הוריהם.

■ איש הטלוויזיה **ירון לונדון**, שכותב בעיתון העיר על מיסעדות, בא לאחת המיסעדות בתל־אביב בחברת **זיוית**, אשתו של הפסל **מתניה אברמסון**. רק התיישב ולפתע זינקה מישהי מאחד המושבים שליד הבאר, וצילמה את לונדון ואברמסון. הוא שאל אותה: „מה זה צריך להיות?" אך לא זכה בתשובה. הוא שאל שוב: „האם זה לאלבום הזיכרונות הפרטי שלך?" והפעם נענה בשלילה. הוא התרגז ושאל אותה אם היא מוכנה לבוא אליו ולהסביר את עצמה, וכשסירבה הבהיר לה: „את פלשת לפרטיות שלי, ואת לא מוכנה לומר לי, לפחות, עבור מי את מצלמת?" לבסוף הסתבר שזו שצלמה אותו היתה **מימי ויינברג**, אלמנת **משה ויינברג** שנהרג באולימפיאדת מינכן. היא באה למיסעדה בלוויית צלמת, אך זו היססה וסירבה לצלם את לונדון הסוער, ואז לקחה ממנה ויינברג את המצלמה וצילמה.

היא הסכימה לומר שזה עבור מדור חברתי באחד העיתונים.

■ מי שמקלל את גנבי מרחב תל־אביב הוא **אהוד דיין**, המושבניק מנהלל. טנדר חדש שהוא קנה בכספו האחרון, כדי שישמש לו להובלת ירקות מחלקתו במושב, נגנב, בשעה שאודי שהה בבית חברים ברמת־השרון. עתה נאלץ דיין להסתפק באופנוע.

■ **מזכיר־הממשלה חיים פורש, אריה נאור**, לתובע במישפטו, מיכאל קירש: „אתה לא תפסיק אותי בעניין הזה. זוהי נישמתי. במשך שנה ורבע שופכים את דמי. איש לא יפסיק אותי ואם יפסיקו אותי, איש לא ידבר כאן."

■ **עורך־הדין אהרון פאפו**: „באתונה העתיקה לא היתה טלוויזיה. מדינת ישראל לא היתה קמה, לוא חיסטו הסמלות בקרבות מילחמת־השיחרור."

שר השיכון דוד לוי ביקש...
אברהם גינדי נענה

דירות בהנחות ענק

החל מ:
150,000 - 400,000 שקל

המבצע מסתיים
ביום חמישי 29.4.82
בשעה 19:30

בתל אביב

	מחיר מחירון	מחיר מבצע
ברח' בורלא 39 א' (תכנית לי) דירת יוקרה בת 5 חדרים, 2 חדרי רחצה, חימום ועוד...	~~$125,000.-~~	$110,000.-

בראשון לציון

	מחיר מחירון	מחיר מבצע
דירות פאר, 3 חדרים	~~950,000.- ש'~~	800,000.- ש'
דירה מרווחת, 4 חדרים	~~1,100,000.- ש'~~	940,000.- ש'
פנטהאוז ענק על גג של כ-400 מ"ר	~~$115,000.-~~	$98,000.-

ברמת השרון

	מחיר מחירון	מחיר מבצע
מבחר קוטג'ים במחיר מבצע על שטח קרקע של כ-400 מ"ר	~~$175,000.-~~	$155,000.-

בגני-שרון
בבנין בן 3 קומות (עם מעלית)

3 חדרים	~~$70,000.-~~	$60,000.-
3 ½ חדרים	~~$82,000.-~~	$70,000.-
3 חדרים+גג+חדר על הגג	~~$89,000.-~~	$85,000.-
5 חדרים	~~$105,000.-~~	$93,000.-
3 ½ חדרים+גג+חדר על הגג	~~$108,000.-~~	$95,000.-

בנתניה

	מחיר מחירון	מחיר מבצע
דירות פאר, 3 חדרים ברחוב ראשון לציון עם מירב השכלולים	~~$69,000.-~~	$55,000.-

בגני-ניצה מול הים
דירות יוקרה ברמה בינלאומית:
בריכת שחיה, מגרשי טניס,
חימום, ג'קוזי ועוד ועוד...

2 חדרים מרווחת	~~$68,000.-~~	$53,000.-
3 חדרים מפוארת	~~$96,000.-~~	$75,000.-
4 חדרים יוקרתית	~~$125,000.-~~	$98,000.-

תנאי רכישה במבצע

- ★ 30% בחוזה
- ★ משכנתא עד 600,000.- שקל (בתל-אביב 275,000.- שקל)
- ★ היתרה בתשלומים ללא ריבית.

פתוח במוצאי שבת

לרגל המבצע יהיו משרדינו בתל אביב, נתניה וראשון לציון פתוחים במוצאי שבת החל מצאת השבת

המחיר לא כולל מ ע מ.

בטחון מלא לכספי הרוכשים.

אברהם גינדי

המוניט המוביל ביותר 1982

תל-אביב
כיכר הסדינה ה באייר 10

רמת-השרון
רח סוקולוב 84

פתח-תקוה
רח חיים עוזר 20

ראשון-לציון
רח הרצל 62

נתניה
רח הרצל 10

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

אנשים

מדוע צולם שרגא הרפז

בשתי גירסות וכיצד עובד

הדובר ללא מכשיר טלפון

בביתו

■ סביב לשולחן עמוס באוכל, בביתו של התעשיין מקס אילימלך בשכונת עו־מר, נזכר הד"ר דויד פפט, אורולוג, ורופא הפועל באר־שבע, בימים קשים שבהם לא היה לו מה לאכול. הוא סיפר שכאשר למד רפואה בירוש־לים הוא פגש שם את מרים כץ, כיום רופאת־נשים בבית־החולים סורוקה, שעלתה מפו־לין זמן קצר לפניו־כן. כץ לא ידעה עברית, ופפט, שאף הוא בא מפולין וששלט בשפה ה־עברית, עזר לה להיקלט בארץ. באחד הערבים הוא הביא ל־ארוחת־ערב משותפת שלהם שפון־נסיונות, שאותו גגב מ־בית־הספר לרפואה, והם בישׂ־לו אותו.

■ פפט, שהוזמן לביתו של אלימלך ופגש שם את כץ, סי־פר שהמקום בפולין שיש בו כיום הכי הרבה בשר הוא בתור ללחם.

■ לא בכל הפקת סרט נאלצים שחקנים להצטלם ב־שתי גירסות שונות בסצינות אירוטיות. שחקני הסרט סיפו־רה של יולנדה, נאלצו לעשות זאת. הסרט עוסק בזוג, בעל חוות־סוסים, שאותם מגלמים מירי אלוני ואשר צרפ־תי. בביתם גדלה נערה חר־שת־אילמת, השחקנית אביבה גר, שהוריה הם, אכן, חרשים אילמים. למקום בא מאמן רכי־בה, שרגא הרפז, ובין אי־מון לאימון הוא שוכב עם אלה שבאות לרכב על סוסים, וגם עם בעלת החווה והנערה החר־שת־אילמת. מכיוון שהסרט מצולם גם עבור רשתות טל־ויזיה, היה צורך לצלם את סצינות המיטה פעמיים, משום שהגירסה הטלוויזיונית חייבת להיות פחות אירוטית. עוזר ה־במאי, שאול דישי, אפילו הציע חידוש לשוני לכך. הוא אמר לשחקנים: „הפעם זה טבעי," או „הפעם זה טי־וי", והם התנהגו בהתאם.

■ חברה של מירי אלוני, ג'סי נחייסי, שהיה לצידה, ואף טיפל תחתיה בכל בעיה שהתעוררה בעת הצילומים, בדק ראשית לאיזה מזל מש־תייך בן שיחו. אם התברר לו שעל־פי הכתוב מדובר בשני מזלות שאינם מסתדרים ביחד, הוא הסביר שאין זה פלא ש־אין התאמה בין חברתו ובין זה שלא הגיע איתה לעמק ה־שווה. כאשר בדקה ומצא ש־מדובר בשני מזלות שאינם צריכים לריב, הסביר שבמיק־רה זה לא תיתכן אי־הסכמה בין השניים, והפיוס נערך מייד.

■ כשביקר הסופר היהו־די־אמריקאי סול בלו בארץ, התגורר בירושלים, הוא חיבר ספר על שהותו כאן, ובו הז־כיר פגישה עם סופר ישראלי הכותב בשפה האנגלית, ג'ון אורבך. מתברר שהסופר הלא ידוע, שהוא בעלה של בימ־אית התיאטרון נוה צ'טמן, אומנם כותב באנגלית, אך כת־ביו מתורגמים לעברית. אור־בך, מכונאי ראשי באוניות, מתגורר בקיבוץ שדות־ים. הוא הוציא בימים אלה ספר בשם רגינה ב' — סיפור אהבה ל־אוניה. רגינה א' — שהוציא בעבר, עוסק באהבה לאישה.

■ הידיעות שהופיעו ב־עיתונות, ושסיפרו על לח־צים שמופעלים על אריאל („אריק") שרון מטעם פעילים בחרות, כדי שיבלום את מי שאינם מנאמני השילטון בגלי צה"ל, הזכירו לרבים את תקו־פת־הזוהר של התחנה, בשנים 74־1967, כאשר יצחק ליבני שימש כמנהלה. כשהוא נכנס לתפקידו, כאזרח הראשון בתפ־קיד מפקד התחנה הצבאית, היו רבים שאמרו שאם הוא לא יצליח, יש לסגור את ה־תחנה. אך ליבני הפך את התחנה למרכז מוסיקלי־פוליטי־תרבותי והגדיל את שעות־השידור מחמש ל־24 שעות ל־יום. האלוף ישראל („טליק") טל, שהתנגד לקיום תחנה בבעלות בילעדית של שר־הביטחון, טען שזה מעניק כוח רב מדי לאנשים שעלולים לבוא אחרי ליבני. סגן קצין־החינוך־הראשי, ישעיהו („שיי־קה") תדמור, לעומתו תבע שגלי צה"ל תהפוך לתחנה צב־אית, ללא כל זיקה לנושאים אזרחיים.

■ ליבני עצמו אמר, בעיק־בות מופע שירי הקדם־אירוזי־ון, שכאשר היה מנכ"ל רשות־השידור הוא קיבל שתי החל־טות, אחת שהוא שמח עליה ואחת שהוא מצטער עליה, ו־שתיהן קשורות באותו עניין. הוא שמח שהוא החליט לבטל את פסטיבל־הזמר, אך הוא מצ־טער שכעבור שלוש שנים נכנע ללחצים וחידש את ה־מופע, שממנו נבחרו השירים לאירוויזיון.

■ מה עושה פסל אחרי שאחד מילדיו נפטר? הפסל יצחק ימין, דמות ירושלמית ידועה, מכניס־אורחים בבית־מקסים בשכונת ימין־משה, ני־סה להתאושש ממות הבן, ש־נפטר לאחר מחלה קשה לפני שנה, על־ידי עבודה במקצועו. ואכן בקרוב יוצב פסל שלו בקסטל, בכניסה לירושלים. בו־בזמן ילדה אשתו אביבה בת, נטע, שהפכה שוב את בני־הזוג ימין למאושרים.

■ גידעון טלמור, דו־בר אגד, הוא בין הדוב־רים הבודדים שיש לו מכשיר טלפון בבית, אך הוא אינו יכול להשתמש בו. הוא גר בבאר־שבע באיזור שעדיין לא חובר למרכזת־הטלפונים, למ־רות שמיספר־הטלפון שלו מו־פיע במדריך. אחרי שאנשים רבים, הנזקקים לשירותי הדו־בר, התחילו לתהות מדוע טל־מור אינו עונה לטלפונים, רכש עבורו אגד מכשיר־איתורית, וכך אחרי שהוא מגיע ממקום עבודתו בתל־אביב לביתו ב־בירת הנגב, הוא נאלץ לרוץ לבית־אגד בעיר ולהתקשר מ־שם לכל מי שמחפש אותו.

בלונים

מאת דניאלה שמי

מנחם בגין ודויד לוי בכנסת

מכל הקרבות בתולדות צה"ל - הקרב השנוי ביותר במחלוקת

התחולל עוד לפני שצה"ל נוסד רשמית - והוא הסתיים במפלה מחפירה

הבדיון של לטרון

מי שעובר כיום בכביש המהיר תל־אביב—ירושלים, מבחין בקרוב למחצית הדרך במצודת־המישטרה הנטושה של לטרון ובמצבה לזכר הנופלים במערכה זו במילחמת־העצמאות — שנק מוגבה על בסיס מבטון. במשך 34 שנה נעשה הכל כדי להסתיר מפני הלוחמים בקרבות לטרון • ואזרחי ישראל בכלל את האמת על קרבות אלה.

לטרון, שהיא אתר היסטורי וצומת־דרכים חשוב בדרך מהשפלה לירושלים, בדרום עמק איילון, שימשה זירה לאחד הקרבות האכזריים של מילחמת תש"ח, הקרב על הדרך לירושלים.

ההיסטוריון הצבאי הצעיר אריה יצחקי (37), מפרסם השבוע (בהוצאת כנה) את סיפורו הראשון לטרון — המערכה על הדרך לירושלים, בשני כרכים רבי תעודות, מפתחות וראיות, המעוררים מחדש את הוויכוח על קרב זה. יצחקי פורש את ההיבטים המדיניים של הקרבות ב־לטרון, את חלקו של ראש־הממשלה ושר־הביטחון דויד בן־גוריון במהלכן, תומכיו ומתנגדיו.

שש התקפות ישירות ניהל צה"ל במיתחם לטרון, תחילה נגד כוחות "צבא־ההצלה" של פאוזי אל־קאוקג'י, ואחר נגד יחידות־צבא ירדניות, שעליהן פיקדו קצינים בריטיים.

הקרב הראשון נערך יומיים לפני קום המדינה, ב־13—12 במאי 1948.

מפקד עם ראש פתוח

בקרב זה השתתפה חטיבת גיבעתי, שניהלה קרב בלתי־יזום עם צבא־ההצלה של קאוקג'י. חיילי גיבעתי הצליחו בקרב זה יותר מאשר כל חיילי היחידות האחרות, שהשתתפו בקרבות־ההמשך. אנשי גיבעתי כבשו את איזור המחנות בלטרון. המטכ"ל הירשה לגיבעתי לכבוש את מיתחם לטרון כולו.

על גיבעתי מעיר אריה יצחקי: "בראש גיבעתי, בניגוד לאנשי הצבא־הבריטי ל־שעבר — שפיקדו על חטיבה 7 — עמד יהודי עם ראש פתוח, שימעון אבידן, שהפיק לקחים מקודמיו. הוא ידע איך הצבא האוסטרלי ככש במילחמת־העולם הראשונה את לטרון באיגוף מצפון, והלך על איגוף מצפון. זה הלך לו, והידע ההיסטורי המוקדם סייע בעדו ובעד חיי־ליו. אבידן קרא את השטח נכון, והבין שאסור לתקוף את לטרון בגישה ישירה."

המישגה הגדול בקרב זה חל ב־15 במאי, כאשר המצרים פלשו ארצה. המט־כ"ל החזיר את שימעון אבידן ואת גיבעתי אל חזית־הדרום, כדי לעמוד מול הגדול והמסוכן שבצבאות־ערב.

ראש־הממשלה בן־גוריון וקצין־מיבצעים ידין
"הוא איבד את שיקול הדעת!"

מרגע נפיגת חטיבת גיבעתי היה איזור־לטרון נטוש למשך שדוש יממות, למעט כוח קטן ש־ישב בבניין מישטרת־לטרון.

"צבא־ההצלה" של קאוקג'י עזב את המ־קום, והלגיון־הערבי טרם הגיע אליו. צה"ל לא תפס את האיזור, למרות שכוחות של גיבעתי, בסיוע אנשי חטיבת הראל של הפלמ"ח, כבשו את האיזור, ושלטו על הדרך לירושלים. למרות תביעותיו של יצחק רבין (אז מח"ט הראל) להכניס גדוד של גיבעתי לשטח הנטוש — הדבר לא נעשה. ייגאל ידין (אז קצין־המיבצעים של צה"ל, ומעין רמטכ"ל־בפועל) לא נענה לבקשות אלה, בטענה שאין לו עתודות. משימתו של גדוד 52 של גיבעתי היתה לפעול נגד הצבא המצרי בחזית־הדרום.

הלגיון־הירדני ניצל מצב זה ו־נכנס לאיזור לטרון בלא־קרב.

כעבור שנים, כאשר נשאל ידין על־כך, הוא טען שמצבו היה קשה: היתה פלישה בכל החזיתות על־ידי צבאות־ערב, ולכן נשלח גדוד 52 דרומה. אבל יצחקי, שבדק את מהלכי גדוד 52, מציין: "כיום אנחנו יודעים שזה לא נכון. הגדוד לא נשלח דרומה, אלא ישב בסביבת רחובות וביצע פעולות מישניות — וכעבור שבוע החזירו אותו ללטרון. אבל אז זה היה מאוחר."

קצינים בריטיים ללא צבא בריטי

במילחמת־העצמאות עמד סיוט אחד גדול לעיני הפיקוד־העליון של צה"ל: היעדר עתודה מטכ"לית. במילים אחרות: אם פורצים לך את הקווים — מה תעשה?

ייגאל ידין ניהל כמה מהשלבים הקרי־טיים של המילחמה בצילו של סיוט זה. הוא שאף להחזיק, גם ברגעים הקשים ביותר, לפחות חטיבה אחת כעתודה.

המצב הקשה ביותר עבור הפיקוד העל־יון נוצר ב־15 במאי, כאשר הצבאות של מדינות־ערב חדרו לתחומי ארץ־ישראל המנדטורית. ביום זה היה בידי הפיקוד העליון, כעתודה, רק גדוד אחד — גדוד־השיריון הראשון.

כדי להגדיל כוח זעיר זה, פירק הפיקוד־העליון את מערך־ההדרכה של צה"ל, ושיתקו לכמה שבועות. בסיס־קליטה־ומיון, בה"ד 1 (בסיס הדרכה מס' 1 — קורס קצינים) ושאר הקורסים הצה"ליים פורקו. מהחניכים ומהמפקדים הקימו את חטיבה 7, שבראשה הועמד שלמה שמיר (מאוחר יותר טובים מאנשי הפלמ"ח וההגנה — למרות שכולם היו קציני־מטה, שעסקו במילחמת־העולם בעיקר בתובלה ובתפ־קידים שוליים של לוגיסטיקה — בשעה שקציני־הפלמ"ח היו בעלי ניסיון קרבי רב בשטח, ואנשי־שדה מובהקים. חיים לסקוב היה (בצבא הבריטי) בעל ניסיון קרבי מצומצם למדי. אבל בן־גוריון סתן כי אנשי־הפלמ"ח הם פרטיזנים חסרי־ידע צבאי, זילזל בהם, והעדיף עליהם את בוגרי הצבא הבריטי. האמת של מילחמת תש"ח הוכיחה שאף אחד מקציני הברי־גדה לא הגיע לקרסוליו של מפקד כמו יגאל אלון או שימעון אבידן."

חטיבה 7 נועדה על־ידי בן־גוריון והפי־קוד העליון לנהל את המערכה בגיזרת לטרון, תוך כדי התעלמות מהעובדה שפי־קוד חטיבה זו היה בעל ניסיון קרבי מוגבל. מיגרעתו הנוספת של פיקוד חטי־בה 7 היה בכך שהוא חשב שהוא משרת בצבא הבריטי.

לכן תוכננו המיבצעים בשטח, במונחי־לחימה של הצבא הבריטי — כאילו היה מדובר גם באמצעי־לחימה של הצבא הבריטי וכוחו־האדם של הצבא הבריטי.

יותר מזה, בידי קציני חטיבה 7 וחייליה לא היו אמצעי־הלחימה האלמנטריים — לא בתחום הקשר, לא בתחום הסיוע, ולא בשאר התחומים שאיפיינו את הצבא הב־ריטי — והדבר המדהים ביותר היה שה־מח"ט, שלמה שמיר, ישב רחוק משדה־הקרב, בחולדה. לא היה לשמיר שום קשר עם הכוחות שפעלו בשדה־הקרב. השליטה שלו על מהלכי־הקרב נעשתה באמצעות מפה.

קציני הבריגדה, שפיקדו על חטיבה 7, לקחו בקרבות לטרון את כל המיגרעות של הצבא הב־ריטי, ויישמו אותן בשטח, מבלי שעמד לרשותם הצבא הבריטי. את היתרונות של הצבא הבריטי לא הצליחו קצינים אלה לממש בפועל.

מאבק לסקוב בזמיר

גדוד 73 של חטיבה 7 היה שונה משני הגדודים האחרים בחטיבה (71, 72). גדוד זה לא הורכב מאנשי יחידות־ההד־רכה של צה"ל, שהוקם באותו שבוע, ולא מעולים חדשים, שהורדו מן האוניות הישר אל יחידת־הקלט. לוז השדרה של גדוד 73 הורכב מאנשי פלמ"ח, חיילי יחי־דת "הפורמנים" **, שנועדו לשמש בסיס

אריאל שרון סוקר את מחלקתו*
מתוך 34, ניצלו 7

יותר מפקד חיל־הים, מפקד חיל־האוויר ומועמד לתפקיד רמטכ"ל).

שמיר, היה איש־אמונו של דויד בן־גוריון, אחד מאותם קולונלים ארצישרא־ליים ששירתו בצבא־הבריטי במילחמת־העולם השניה, שאליהם התוודע בן־גוריון אחרי תום המילחמה העולמית.

מעיר על כך יצחקי: "בן־גוריון, שהיה קורספורל ב־גדוד העברי במילחמת־העולם הראשונה, העריך שאנשי הבריגדה הם

---

* השם הוא שיבוש השם הצרפתי המ־קורי של המקום, לה־טורון ("המיגדל"), שניתן לו על־ידי הצלבנים.

* תצלום לא ידוע שאותר בארכיון־צה"ל. שבו נראה אריק כשהוא סוקר את מחלקתו ערב צאתה לקרב לטרון. רוב החיילים בתמונה נפלו בקרב זה.

** אנשי יחידת־הפלמ"ח שליוו את השיירות לירושלים. הם כונו "פורמנים" על־שם שימעון פורמן, כינוי־הקבע בקוד ההגנה של מפקד־היחידה.

הקרב הראשון: מול קאוקג'י

תמונה זו צולמה על־ידי אורי אבנרי בשיא הקרב הראשון על לטרון, חוליית־המיקלע בתמונה היא האחרונה שנשארה בשדה, אחרי שכל הכוחות ברחו או נסוגו, והיא חיפתה על נסיגת אחרוני הלוחמים. אבנרי, שהשתתיין לכיתה זו, צילם את כל מהלך הקרב הזה במצלמת־קופסה פשוטה. הוא תיאר את הקרב בפרוטרוט בספר **בשדות פלשת 1948**. מפקדו בקרב היה יובל נאמן, אז סמג"ד.

האלוף שמיר משקיע „גוויות" ✱ חיים לסקוב רוצה למות בשדות

לטרון ומעליל „עלילות דם" על יעקב פרי ✱ בן־גוריון: צריך

לירות ביגאל אלון ✱ ישראל בר משכתב היסטוריה עבור בן־גוריון

במאמר שפירסם לסקוב, שנים מאוחר יותר, הוא ציין: „קבלת הפיקוד על גדוד החרמ"ש היתה מותנית בהסכמת מטה־הפלמ"ח. לולא התערבות האלוף צבי זמיר, שהיה לפני מפקד הגדוד, ספק אם הייתי נעשה מפקד של גדוד זה..."

אבל זמיר לא העביר את הפיקוד ללסקוב בלב שלם. והוא כתב על־כך בחלק ב' של ספר הפלמ"ח: „בגדוד נקבעו מייד אורח־חיי, נוהג ומישטר אחרים, שלא כבפלמ"ח. הלוחמים, שהיו רגילים בפלמ"ח ליוזמה ולאחריות בכל הדרגות — הוגד להם שעליהם להיות ‚אנשי־מיקצוע, ממל־אי פקודות בילבד'. הדבר הביא לזעזוע קשה מאוד. האנשים לא אבו להשלים עם ניתוקם מהפלמ"ח ועם שבירת מסורתם המפוארת ונסיונם כפלמ"חאים."

ניהונו של לסקוב את הגדוד לא נראה לחיילים ולמפקדים הזו־טרים שבו. אחרי הקרב בלטרון הם טענו כי ניהונו של לסקוב הוא גרוע ביותר, ובהזדמנות הראשו־נה, אחרי הקרבות, ערקו רוב אנשי הפלמ"ח מהגדוד, והצטרפו מחדש לגדוד השישי של הפלמ"ח.

הפרשן והמרגיע

גישתו של בן־גוריון לעניין לטרון היתה כפייתית.

אספק חדש ומקורי לכך מגלה אריה יצחקי, כאשר הוא מנתח את חלקו של חיים הרצוג (מי שמאוחר יותר היה אלוף ומפקד חיל־המודיעין, ובמילחמות 67' ו־73' התפרסם כפרשן המרגיע את העם).

לגדוד משוריין של הפלמ"ח. גם מפקדי גדוד זה היו יוצאי־פלמ"ח, ומפקדו היה צבי זמיר (מאוחר יותר אלוף, ראש מה"ד, אלוף פיקוד־הדרום וראש „המוסד").

ב־17 במאי החליט שלמה שמיר למנות את חברו לבריגדה, חיים לסקוב, במקומו של זמיר כמפקד גדוד 73. אנשי הפלמ"ח בגדוד לא השלימו עם החילופים בפיקוד ושיגרו שליחים למטה הפלמ"ח. אחרי סידרה של מגעים, הודיע זמיר ללסקוב כי הוא פורש מתפקידו, ומפנהו ללסקוב.

הרצוג הובא למערך הפיקוד של יוצאי־הצבא־הבריטי בחטיבה 7. הוא היה קצין בריטי נוסף, ושימש עד לאותו רגע כראש מחלקת־הביטחון של הסוכנות היהודית בירושלים. הרצוג הוטס מירושלים הנצורה במטוס פייפר. כאשר הגיע לשפלה, נפגש עם בן־גוריון ומסר לו את נוסח המיברק של רבני העיר העתיקה. הוא מסר דיווח מדאיג על המצב בעיר, על מצב־הרוח הירוד בה, על המחסור באוכל (לחם לעוד שבועיים), ובעיקר: יש הרבה רודפי־שלום, (כלומר: מעדיפים כניעה), הלו־חצים לשם כך על אביו, הרב הראשי אייזיק הלוי הרצוג.

דיווח פסימי זה של חיים הר־צוג עזר לדחוף את בן־גוריון לשי־גור חטיבה 7 לקרב בלטרון.

שמיר „בוגד" בידין

ידין, שהיה מלא חששות לגבי הסיכויים להצליח בקרב בלטרון, טס לחורשת חול־דה כדי לבחון במו עיניו את התארגנות חטיבה 7. גם כיום, קשה לארגן חטיבה לקרב תוך שבוע ימים.

ידין קיבל ידיעות מוקדמות על המת־רחש בחולדה. במשך 7 שעות של שהות במקום חשכו עיניו, והוא הבין שהחטיבה טרם התארגנה, ושתבוא עליה שואה. הוא פנה לשלמה שמיר, מפקד החטיבה, ואמר לו: בוא ונגיד לבן־גוריון שזה לא הולך... נביא בינתיים עוד כוחות, ואז נראה..."

שמיר קיבל בעיקרון את עמדת ייגאל ידין. על המיפגש בין מח"ט 7 ובן־גוריון כותב יצחקי:

„בינתיים נקרא מח"ט 7, שלמה שמיר, לבן־גוריון, כדי לעבד איתו אישית את פרטי המיבצע. לפני כן נפגש עם ייגאל ידין, שניהל עימו שיחה נוקבת, ושהסביר לו את האחריות העצומה המוטלת עליו: ‚בן־גוריון יקרא לך, והכל תלוי בך ובהחלטתך. אני מציע לך שתשקול יפה־יפה מה תענה לו.'

„שמיר, שידע את כל הקשיים, פירט והדגיש אותם בשיחתו עם בן־גוריון. אך אחרי שכל הכוחות ברחו או נסוגו, והיא חיפתה על נסיגת אחרוני הלוחמים. אבנרי, שהשתתיין לכיתה זו, צילם את כל מהלך הקרב הזה במצלמת־קופסה פשוטה. הוא תיאר את הקרב בפרוטרוט בספר **בשדות פלשת 1948**. מפקדו בקרב היה יובל נאמן, אז סמג"ד.

הלה היה נוקשה ביותר ולא ניאות לזוז מעמדתו, למרות שהמצב היה ידוע לו לאשורו (ב־21 כתב ביומנו: ‚לחטיבת שלמה אין מכשירי קשר, ואין אימון לכל אנשיו').

„לבסוף אמר שמיר: ‚אם זאת ההוראה שלך — אני אבצע אותה'!

„ידין כעס על שמיר מכיוון ש־סבר כי לא הציג את העובדות במידה מספקת כפי שדרשו הנסי־בות.

„לימים הסתבר, כי תחושתו של ידין היתה נכונה. אישר זאת שמיר עצמו, שבראיון לסופר מיכאל בר־זוהר סיפר כי הזדהה עם שיקוליו של בן־גוריון ‚אף תקף את ידין: ‚לא היתה לידין זכות לבקש ממני להכשיל את רצונו של בן־גוריון. הוא לא תפס את הבעיה, כי־הוא היה שבוי בתוך מערכת המושגים הצבאיים שלו... אילו הייתי מסרב... הייתי מבצע את החבלה החמורה ביותר בזמן מילחמה בראש־מדינה...'."

ומעיר עליכך יצחקי: „מנהיג האומה אומר, אז משקיעים מאות חרוגים ועושים את רצון המנהיג, וזאת בניגוד לדעת המפקד הישיר עליו. כך קיבל שמיר את דעת בן־גוריון לזכות ולפרוץ בכך מחיר."

כך יצאה חטיבה 7 לקרב, כאשר היא אינה מוכנה לכך מבחינות היסודיות ביותר. לחלק ניכר של החיילים לא היה חגור, או שהם לא ידעו להשתמש בו. לכל שמונה חיילים היתה מימיה אחת. ואכן, ביום־הקרב, לקראת הצהריים, שרר בעמק־איילון חום של יותר מ־35 מעלות, ואחוז הלחות היה 38.

רוב חייליי החטיבה יצאו לקרב מבלי שהיו בשירים להשתתף בו, הן בציוד והן בכושר־ההחימה של־הם.

גדוד מצויין של צברים

אל חיילי חטיבה 7 צורף גדוד 32, שנועד לשאת בעיקר מעמסת־הקרב. גדוד זה היה מורכב מבני־השרון, והוא נועד

אורי אבנרי: פאניקה בלטרון

אחד מתיאורי הקרב בלטרון ב־12 במאי 1948, המצוטטים בספר „לטרון", הוא תיאורו של עורך „העולם הזה" אורי אבנרי (העולם הזה 1895) שפורסם אחרי פרוץ מילחמת יום־הכיפורים:

...הייתי פעם עד למחזה נורא כזה. בקרב הראשון על לטרון נגד צבא קאוקג'י, בראשית מאי 1948, הייתי שייך למחלקה שעליה הוטל להתמקם בגיבעה בודדה, לאבטחת האגף המיזרחי של הכוח העיקרי. כוח עיקרי זה נשבר תחת אש התותחים של קאוקג'י — התותחים הראשונים שבהם נתקלנו בשדה־הקרב.

המחלקה שלי לא נתגלתה כלל לאוייב — וכך ראינו, כאילו מן היציע, את המחזה המחריד של מאות חיילים, הבורחים על נפשם בכיוון לבסיס־היציאה שלנו, חולדה הערבית.

התותחים הערביים לא הפגיזו את הכוח עצמו אלא את השדה הפתוח שמאחוריו. קשה היה לנו להאמין למראה עינינו: מאות חיילים אחוזי־פאניקה רצו אל תוך השדה המופגז, שהפריד בינם ובין בסיסם הרחוק. הם רצו בקומה זקופה בין הפגזים ונהרגו. עשרות אנשים נקטלו כך לנגד עיני. איש מהם לא היה צריך למות. אילו שלטו בעצמם, יכלו להתארגן לנסיגה מסודרת, לעקוף את השטח המופגז, ולהגיע הביתה בשלום — כפי שעשינו אנחנו לאחר מכן.

הביזיון של לטרון

(המשך מעמוד 37)

למשימה העיקרית — כיבוש לטרון. מפקדו של הגדוד היה צבי גרמן (שעזר רבות לכתיבת סיפרו של יצחקי, היות ובמשך שנים היה אחד ממושמצי הקרב על לטרון).

גרמן לא השתתף בקרב. בשעה 20.00 התמוטט והתעלף. רופא החטיבה, פיקודיו ומג"דים אחרים, שיכנעו את גרמן הצנים שלא ייצא לקרב.

אחרי מאמצי־שיכנוע מרובים הסכים לכך גרמן, בתנאי שחיים לסקוב יקבל את הפיקוד על גדודו. לסקוב, שכבר ניכוה בנסיבות דומות בעת שקיבל את הפיקוד על גדוד 73 (שלא היה צריך להשתתף בקרב זה) הסכים, לשמש כ„יועץ" ליד הסמג"ד, נתן אורנשטיין.

גדוד 32 היה, כהגדרת יצחקי, „גדוד מציינ של צברים, גדוד ש־ידע לפעול בשטח, גדוד שיצא ל־קרב אבור־מראש. היציאה לקרב־יום בלטרון היתה בכחינת קרב־התאבדות, קרב חארקירי."

כך יצאו 700 חיילים של צה"ל להילחם נגד מיתחם חטיבתי של הלגיון־הערבי, שבו היו מוצבים 1500 לוחמים, שהתמקדו בשטח טופוגרפי עדיף.

קרב־יום זה נוהל בידי המג"דים שישבו במרחק של חמישה ק"מ מזירת־הקרב, ובמח"ט שישב במרחק של 10 ק"מ. המג"דים והמח"ט לא היו מסוגלים להש־

אלוף לסקוב
„הוא קדוש !"

פיע על מהלכי־הקרב, או אפילו לקרוא את מפת־הקרב. חיים לסקוב היה המפקד הבכיר בשטח, והוא שניהל את הקרב הראשון, המכונה בעגת לוחמי תש"ח „יום־שלישי השחור".

מרגל בחטיבה 7

נוסף על כל הגורמים המכשילים את חטיבה 7 בקרב זה, בא עוד גורם בלתי־צפוי, הנחשף לראשונה בסיפרו של יצ־חקי: קיומו של מרגל ברית־ירדני במ־ג־קדת חטיבה 7.

המרגל הוא פיטר וולף־ריבק, יהודי ממוצא אנגלי, שהבריטים נידבו אותו „לעלות" ארצה, והוא השתלב במערך הפיקודי של חטיבה 7, שהורכב מבוגרי הצבא הבריטי. על תוצאות חלקו של וולף־ריבק בקרב של „יום שלישי השחור" כותב יצחקי בסיפרו:

„בשלב זה אירע דבר מוזר בתחום המודיעין, שהיו לו השלכות קשות על מהלך הלחימה.

„מסתבר כי המודיעין של חטיבה 7 קיבל מידע מדוייק על הערכותו של הלגיון הערבי בלטרון, כולל פרטים טכ־ניים מדוקדקים, ומוטב להביא במיקרה זה את עדותו של בעל הדבר, אלוף (מיל') מאיר זורע, שהיה אז מג"ד 62 בחטיבת עציוני: „מג"ד בית־חורון העמיד במיוחד לפני קרב בן־נון א' מ"פ על מישלט הכפר בית־מחסיר, צייד אותו ב־משקפת הטובה ביותר שנמצאה בירושלים והורהו לנהל במשך כל שעות היום תצפית מדוייקת לעבר הכפר יאלו, רכס „התותחים", דיר איוב, ומיזרח מישלט־לטרון. כן הורהו לנהל בקפידה יומן־תצפית.

„ערב המיבצע עלה המג"ד למישלט, סקר את השטח לאור הידיעות שביימן, והחליט שבידיו ידיעות חיוניות ממדרגה ראשונה: מערך מדוייק כימעט־בתכלית של יעד חיוני, שייתקף על־ידי כוחותינו.

„בו בלילה מניה־וביה התקשר המג"ד ישירות באלחוט עם קמ"ן חטיבה 7 (הוא ולא אחר) והעביר לו, מילה במילה, גיליון וחצי פוליו של יומן־התצפית הנ"ל, ריבו קוארדינטות של מערך כלי־הנשק של האוייב.

„„הדו"ח הנ"ל לא הועבר על־ידי עציוני לאג"ם, בכתוב במחקר (של ישראל בר), אלא לכתובת ה נכונה ביותר: מודיעין החטיבה. לצערי דו"ח זה לא בא לידי שי־מוש במיבצע הנ"ל. התוצאות ידועות'."

בסיפרו מביא יצחקי את ההסבר הנעלם לאובדן מידע זה: „ההסבר היחידי לכך הוא, שמקבל־הידיעה, רס"ן פיטר וולף, ששימש כקצין־מיבצעים וקמ"ן בפועל ב־מיפקדת חטיבה 7, לא העביר את הידיעה למח"ט. וולף שהיה מתנדב מבריטניה, התגלה כסוכן בריטי־ירדני. הוא נלכד בשעת־מעשה ב־14 ביולי 1948, בעת מיבצע דקל, כאשר ניסה לבצע מעשה־בגידה מחושב נוסף, ולחבל בהסכם שהו־שג בין מפקד חטיבה 7 לדרוזים בשפרעם. המח"ט החדש, בן דונקלמן, חשף את מעשה־הבגידה 10 דקות לפני פתיחת ההתקפה. וכך נחשף פרצופו של וולף. כן מוסיף דונקלמן: „איש זה לחם בשו־רות החטיבה בלטרון. חשדו בו שקיים מגעים עם קצינים בריטיים מהלגיון ה־ערבי, סמוך לפני תבוסתה של החטיבה."

צחוק־הגורל הוא שביישיבה של מיפ־קדת־החטיבה, בטרם קרב, כאשר המג"דים לא התלהבו מתוכנית־המיבצע, ומג"ד גדוד 32, צבי גרמן, התנגד לה בחריפות וטען כי מדובר בהתקפת־מצח מובהקת, התערב בוויכוח פיטר וולף, שלעג לחששות גרמן ואמר: „אנחנו נעבוד כמו צבא סדיר, ולא כמו כנופיות. אנחנו נחתוך את האוייב כסכין בחמאה חמה עד לרמאללה..."

על חשיפתו של המרגל וולף ועל מחדלי המודיעין הקשורים בה, מעיד יצחקי: „כאשר התגלה עניין בגידתו של פיטר וולף בעיקבות הקרב על שפרעם, חקרו אותו ושלחו אותו לבריטניה. זה היה בזיון בלתי־רגיל, שבו מעורבים הרבה אנשים ברמות הגבוהות של הפיקוד, שה־טילו מסך־עשן על הפרשה, ולא הצלחתי לכן לחשוף ממנה עוד.

„פרשה זו מעידה, שהמודיעין בצה"ל, שהיה אז בחיתוליו, היה כושל — אני סבור שהמודיעין ב־צה"ל עד היום הזה הינו מודיעין רע, בניגוד לכל האגדות.

„זה שהוא מצויין כמודיעין קרבי, אמת. אבל תמיד ישנן פאשלות בניתוח של החומר, ותמיד הערבים מפתיעים אותנו — והתחלת המחדל של המודיעין ניצניה במלחמת העצמאות."

שרון, מודעי, זנבר

קרב זה נחשב לקרב המפורסם ביותר מקרבות־לטרון. הוא נערך ב־25 במאי. קרב זה היה התקפת־הנגד הראשונה של צה"ל על האוייב. ההתקפה החלה בתיקוות והסתיימה בכישלון מוחץ, אחד הגדולים שצה"ל ידע מעודו.

הקרב היה אבוד מלכתחילה, עוד לפני שנורתה בו ירייה אחת.

את נטל־הקרב נשא גדוד 32, שחייליו היו לוחמים מעולים. חלק ממפקדי גדוד זה הגיעו מאוחר יותר לעמדות בכירות בצה"ל ובהנהגה האזרחית. למשל: מ"פ פלוגה ב' אשר לוי, שהיה תת־אלוף ב־צה"ל. המ"מ המוביל שלו היה אריק שרון, כיום שר־הביטחון. מ"מ אחר בפלוגה א', השר בלי־תיק יצחק מודעי. ביחידה זו היה גם אחד מגיבורי צה"ל מאוחר יותר, יצחק בן־מנחם, המכונה „גוליבר" • ובקרב

(המשך בעמוד 74)

• רב־סרן בצנחנים, שהשתתף בפעו־לות־התגמול של הצנחנים. בקרב על מו־צבי הצבא הסורי בחוף כינרת (דצמבר 1955) פיקד על הכוח שנחת מסירות מים־כינרת, נפל בעת ההסתערות, כשנפרץ ב־ראש הכוח.

יצחקי

„הם איימו עלי ורצו לשחד אותי!"

הקרב על הספר „לטרון"

אריה יצחקי (37) שירת בצה"ל בענף־ההיסטוריה, ועד מהרה הפך מנהלו של ארכיון צה"ל ועוזרו של אברהם אילן, ראש ענף־ההיסטוריה בצה"ל. הוא כתב במיסגרת זו כמה מחקרים, ביניהם הדו"ח הרשמי של צה"ל על מילחמת ששת־הימים. השבוע מתפרסם סיפרו לטרון המערכה על הדרך לירושלים, העשוי לזעז זע את המיימסדי הצה"לי.

על כתיבת סיפרו, ועל סיגנון שיכתוב־ההיסטוריה בצה"ל, סיפר יצחקי לדן עומר:

כבר בשירותי הסדיר בענף היסטוריה של צה"ל למדתי שההיסטוריה בצה"ל נכ־תבת לפי שיקולים פוליטיים. לנגד עיניהם של מחברי ההיסטוריה הצה"לית ניצבים שיקולים פוליטיים ושיקולי קאריירה.

כבר־ בדו"ח הראשון שכתבתי בצה"ל, כתב לי ראש מחלקת־ההיסטוריה בתגובה: „אריה, אריה, איך אתה עושה דברים כאלה? אחרי שאני מחנך אותך! איפה הדיפלומטיה? אתה רוצה שאני לא אקו־דם בדרגה, שאסולק מהצבא? זה לא יעבור! איך אתה משמיץ אלופים ב־צה"ל? בוא, ואני אנסח לך את זה." ואז הוא סירס לי את כל הדו"ח שחיברתי, וגדש אותו בכל מיני גוזמאות ובלופים.

בעיני זה לא מצא חן. התפטרתי. סירבו לקבל את התפטרותי, הזעיקו אותי אל מוסה פלד, שהיה אז ראש מה"ד — תורת לחימה, והוא הטיף לי ציונות. חתמתי לעוד חצי שנה, ואז עזבתי. התי חלתי לכתוב את ההיסטוריה הצבאית כפי שהיא צריכה להיכתב, כהיסטוריה. לכן החלטתי לכתוב את לטרון.

היה ברור לי שקרב לטרון הוא קרב מפתח להבנת מילחמת־העצמאות. קרבות אלה היו מיוחדים ושונים. ברור שאילו היו מאפשרים לחטיבה 7 להתארגן במשך כמה ימים נוספים, או מחליפים אותה, כפי שרצה ייגאל ידין, בחטיבת גיבעתי או אלכסנדרוני — ותוקפים בגישה עוקפת — אפשר היה להצליח, ללא הקורבנות הרבים שהוקרבו על מיזבח לטרון.

הגירסה הצה"לית הרשמית על קרבות לטרון נועדה לשרת את השקפתו של בן־גוריון, שחבע מהמטכ"ל להפנות את כל המאמצים לשיחרור הדרך לירושלים, עמדה שאנשי המטכ"ל נזהרו מלקבלה. הם הבינו שלפניהם יש עוד כמה יעדים חשובים לא־פחות.

כאשר נכתבה בשנת 1950 ההיסטוריה של מילחמת־העצמאות על־ידי נתנאל לור־רך ואנשי ענף־ההיסטוריה, היא לא מצאה חן בעיני בן־גוריון. היא לא היתה ההיס־טוריה המדוייקת, אבל הגישה היתה די־אוביקטיבית.

בן־גוריון קרא את זה והזדעזע. הוא גייס את הד"ר ישראל בר, שהיה אז בבחינת עם־לה־שכיר, ונתן לו לכתוב פרקי־הסבר שנועדו לשפץ את הכתוב. מצאתי הערה של נתנאל לורך על הסבריו של בר: „הכוונה היתה שישראל בר ישפץ את ההיסטוריה ויעשה אותה יפה יותר, לפי טעמם של הממונים עליו..."

זו היתה אחת מנקודות־הפתיחה שלי, כאשר התחלתי בחיבור לטרון. ב־1971 הגשתי את הספר הגמור לצנזורה הצב־אית, כמקובל. הצנזורה אישרה את הספר, כעבור זמן, לפירסום. אבל מיד הגיע מיכתב־לוואי, שטען כי מכיוון שהייתי עובד־מדינה, עובד־צה"ל — אני חייב לקבל אישור מטעם ועדת־השרים, המא־שרת פירסום ספרים של עובדי־ציבור לשעבר. הזמינו אותי למישרד־הביטחון לשיחה עם יוסי צ'חנובר וסגן הפרקליט הצבאי, שניהם ניסו להפחיד אותי, לאיים עלי. למרות זאת, הגשתי את הספר לוועד־דת־השרים, שבראשה עמד שר־המישפטים דאז, יעקב־שימשון שפירא. בהתחלה הוא רצה להתיר את הספר לפירסום. אבל ראש מחלקת־ההיסטוריה בצה"ל לחץ נגדו בתוקף, ואמר שזה תקדים מסוכן. כל זה התרחש לפני מילחמת יום־הכיפורים.

אז החלה מערכה מישפטית ממושכת, שבמהלכה עתרתי לבג"צים, דבר שעלה בזמן ובממון. כעבור שלוש שנים היתה הכרעה של ועדת־השרים, שעלי לצנזר חלק גדול מהספר. ליתר דיוק, את כל החומר שהגיע לידיעתי במהלך עבודתי בצה"ל, כולל פרוטי־חומר רבים שפורסמו במקומות שונים. אני, כמובן, לא הייתי מוכן לצנזר וחיכיתי לשעת־כושר. שעת־הכושר עבורי היתה התחלפות המימסד ועלייתו לשילטון של מימסד שלא היה מעורב בפרשת לטרון. כך, שהספר מת־פרסם עכשיו במלואו. בינתיים נוספו בו עוד פרטים, כתוצאה ממחקרים חדשים.

להתקנת הספר ריאיינתי מאות אנשים. חלקם חוששים עד עצם היום לעורם מחמת עינא־בישא, וביקשו שלא אפרסם ברבים את שמם. יש בארץ תופעה של ארכיונים פרטיים שצוברים חומר אשר אינו מצוי בארכיון צה"ל. ו־95% מהאנ־שים, שפניתי אליהם, סייעו לי בריכוז ובליקוט החומר. חלקם אף יצאו איתי לשטח, ושיחזרו מהלכים של קרבות, דבר שהם סירבו לעשות עם החוקרים הרישׂ־מיים של צה"ל.

כך ראיתי תמונה מלאה, החל מהרמות הגבוהות ביותר וכלה בטוראים. בכלל, לגבי עדי־ראייה יש סיפור שנאפוליאון סיפר בזמנו על כתיבת היסטורית צבאית. הוא אמר שצריך להיזהר מאוד מעדי־ראייה. למשל, הגראנדירים שלו במסע למוסקווה כל מה שהם ראו מרוסיה — זה תרמילי־הגב של אלה שצעדו לפנידם. אני מקווה שנאפוליאון הגזים. נכון שלכל אחד יש הפרייזמה הצרה שהוא רואה אותה. אבל החיילים הפשוטים, מכיוון ש־הינם חסרי־דמיון, נוטים לספר את האמת. הצרה היא שהמפקדים הבכירים, בעיקר אותם שהתקדמו והפכו פוליטיקאים — רואים את עצמם בעיני ההיסטוריה, וכמו־כן שהם מסלפים את הדברים, ומציגים את עצמם באור חיובי, בעוד שאת כל השאר הם מציגים כנבלים, כרשעים יכלא־יוצלחים.

חוקר טוב צריך לבור את הבר מן התבן. לעשות הצלבות של עדויות ולהת־קרב ככל האפשר לאמת האובייקטיבית — אם ישנה כזאת. אבל הניסיון שלי, אומר שהעדויות של מפקדים בכירים הן סוב־ייקטיביות לחלוטין, בעיקר לגבי החלק שלהם. דבר נוסף, שהדהים אותי במהלך עבודתי היה, הוא שמפקדים בכירים בצה"ל ידעו בדיוק מה קרה בקרב בשטח שלהם — אבל לא היה להם שמץ של מושג על מה שהתרחש בגזרה סמוכה, או במיבצע שבוצע שבוע לפני כן או שבוע אחרי כן. והחוכמה היתה לתת בפרשת לטרון את המסכת כולה, לצרף את הבתים, ולבנות את בניין־השלם.

„אנשי מערכת־הביטחון טענו שסחבתי להם חצי ארכיון, דבר שאינו אפשרי מב־חינה טכנית. שמעתי באחד מהטיולים בלטרון סיפור על „מישהו שפרץ בארכיון צה"ל לסייף הסודי" — וזה הייתי צריך להיות אני. מה שנכון הוא שהגעתי אל כל החומר שקיים בארכיון צה"ל.

ברגע שהתברר לאנשי צה"ל שאינ־משלהם, הם ניסו (א) להפחיד אותי (ב) לשחד אותי — למשל, ראש ענף־ההיס־טוריה, שניסה להשתיק אותי, בא אלי ב־73', והציע לי „בוא נעשה עיסקה, אתה לא תפרסם את הספר. תפרסם אותו כעבודת מ"א, במיסגרת האוניברסיטה, ואני מתחייב לתת לך עוד חומר, בתנאי, שתעשה את זה במיסגרת צה"ל." (ג) איסור להופיע לפני החיילים, מצב שבו ניתנה הוראה שאסור לי להופיע לפני קורסים צבאיים שונים, מאחר ואני מרעיל את נפשות החיילים. אבנר שלין, קצין־החינוך הראשי דאז (כיום מנכ"ל המועצה לתרבות ולאמנות) — לחם בכל כוחו כדי למנוע הופעות שלי בצה"ל, לפני הפורומים הצב־איים השונים, קורסי־קצינים וקורסי־מפ"פים. אבל קצינים שפקדו על קורסים אלה יצאו נגד הוראתו באומץ, ולמרות הכל הוזמנתי אליהם להרצאות. לפני כחי־מש שנים השתנתה התמונה..."

11 שנה אחרי שהושלמה גירסתו ה־ראשונה של הספר לטרון, עדיין יש גור־מים במערכת־הביטחון המערימים קשיים לפני הספר. כאשר הביא המו"ל של הספר לפני שבועיים עותק־דוגמה למנהל הוצאת מערכות, שלום סרי, כדי להפיץ את הספר בין קציני־צה"ל, שאל סרי את המו"ל: „האם לסקוב אינו מושמץ בספר זה? בעינינו לסקוב מכובד מאוד! לכן אנו־נו חייבים לבדוק את הספר, לפני שנסכים להפיצו בין קציני צה"ל."

סל גֶּמֶל

כל היתרונות שבקופת גמל כפול שלוש

"סל גמל" – אפשרות חדשנית נוספת לחסכון בהוראה קבועה אחת בשלוש קופות גמל המשלימות זו את זו:

גדיש	קופת הגמל הרווחית ביותר בעשור האחרון.
קרן אור	קופת הגמל הצעירה והדינאמית
יתר	קופת הגמל המבטיחה תשואה ראלית קבועה.

אתה צובר בעת ובעונה אחת וותק בכמה קופות גמל רווחיות ביותר ומבטיח לעצמך גמישות רבה בהחלטותיך הפיננסיות בעתיד.

בוא לגדול אתנו.

בנק הפועלים בע"מ

אין כמו קוקטייל אמריקנו אחרי הצגה טובה או בעצם... בכל

1 טבעי –אמריקנו מקורר היטב עם פלח לימון.

2 על הקרח –אמריקנו מעל קוביות קרח בתוספת 1/2 כפית מיץ לימון.

3 שתיה מתמשכת ("לונג דרינק") –חלק אחד של אמריקנו עם 2 חלקים מי סודה מעל קוביות קרח, עם פלח לימון.

4 "אמריקנו דטנט" –חלק אחד אמריקנו עם חלק אחד ותקה כרמל, בתוספת פלח לימון וקוביות קרח.

5 "אמריקנו ותפוזים" – 4 חלקים אמריקנו, עם חלק אחד של קירסאו של כרמל, בתוספת קוביות קרח.

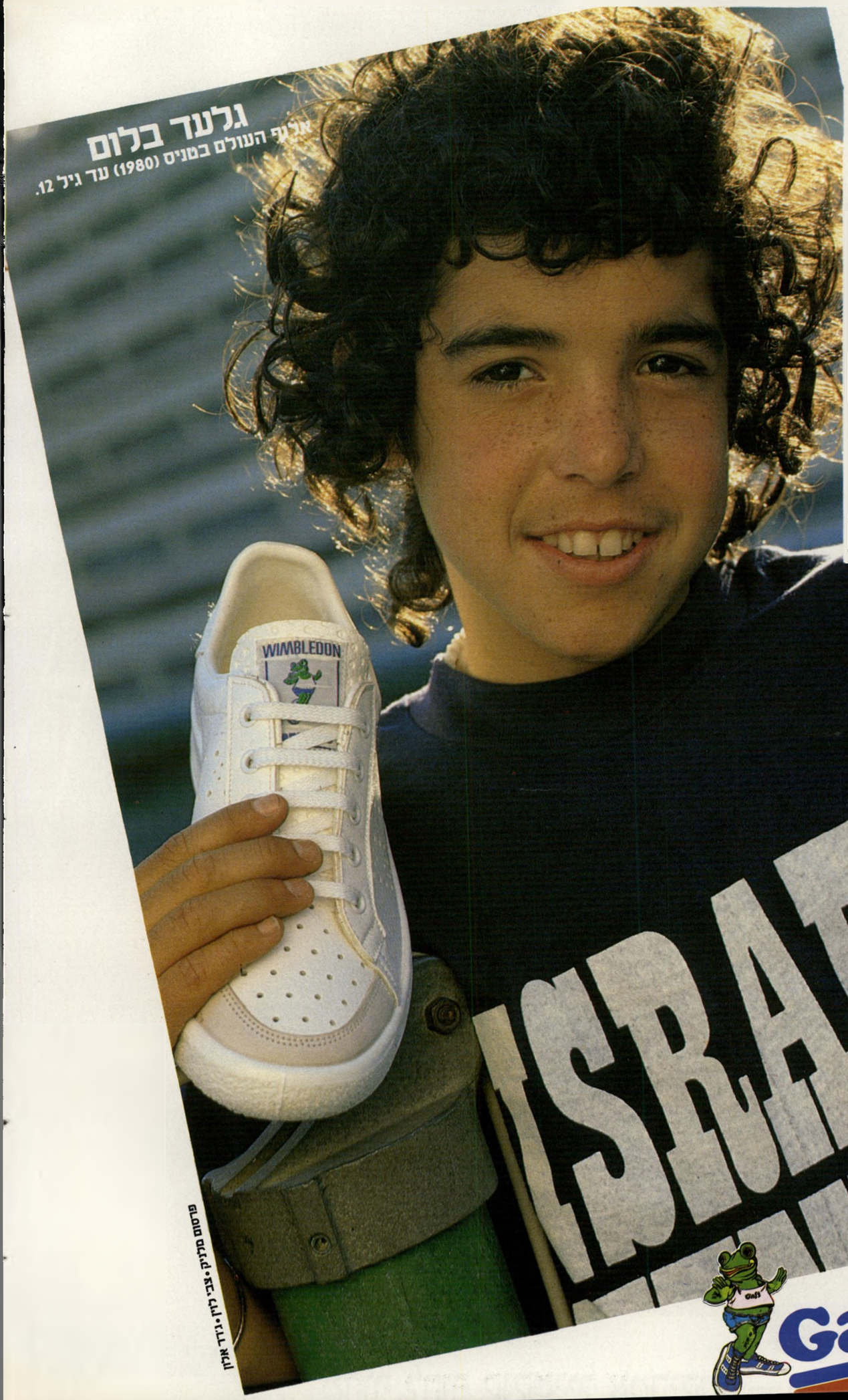
מחוף לחוף קוקטייל אמריקנו

קוראים לי גלעד.
אבל מאמן הטניס שלי קורא לי "גַלי"

אף פעם הוא עוד לא ראה אותי בלי נעלי גלי. אני רק בן 13, אבל הספקתי כבר לנסות כמעט את כל הנעליים שבעולם. מתוצרת הארץ ומתוצרת חוץ. ותאמינו לי, בשבילי "גלי" היא אלופת העולם. נוחה. קלה וגמישה. אני לא מוותר על "גלי". ותסמכו עלי, אפילו שאני נראה סימפטי, אני יודע להתעקש.

טורנדו של גלי
נעל הספורט לאלופים.

רחל מרחלת על כל העולם

מל' והמחצר

המישפטנית־זמרת **מדי ברונשטיין**, ש־ליווחה את **צביקה פיק** בקדם־אירוויזיון, נראתה בזמן האחרון מבלה עם האוהד הכי מפורסם של מכבי תל־אביב, **גדי („ניר־טואיטע")**, המנצח במישחקים על האהדים באמצעות החצוצרה הניצ־חית שלו. הוא זכה לכינוי המיוחד שלו בשל החנות לחומרי־ניקוי שבבעלותו.

נראה שגדי לקח את הבילויים עם מלי, המתמחה כעת במישרדו של עורך־הדין **אמנון זיכרוני**, ברצינות. אבל אין לו צ'אנס. למלי יש כבר יותר משנה **חבר** באנגליה, העוסק שם בהפקת תקליטים.

מדי ברונשטיין
אהבה באנגליה

בקרוב היא עומדת לנסוע אליו, גם כדי להיות עם אהובה, וגם כדי להקליט שם את שיריה.

למלי היה פשוט משעמם קצת בערבים, ולכן התלוותה לגדי, שעימו היא מיודדת. כדי שלא יהיו אי־הבנות, היא הסבירה לו שהאהבה האמיתית והיחידה שלה נמצאת באנגליה. נראה שהאוהד השרוף לקח את זה בקלות. הוא בכלל ידוע כאחד שלוקח הכל בקלות.

האנונימי של שרית

החתונה של השבוע היא חתונתה של הדוגמנית **שרית איטר**, שהיתה בעבר מועמדת לתואר מלכת היופי. שרית שיג־עה בעבר את המדינה בסיפורי האהבה החמים שלה עם הזמרים **אבי עופרים ויוני נמרי**.

מסתבר שהרומנים שלה עם הזמרים המפורסמים לא היו בדיוק הסטייל שלה. על כך מעיד **איתן**, שאהבתה אליו התפתחה לגמרי בשקט, אבל הניבה לבסוף תוצאות. חתונתם התקיימה במלון תל־אביבי, והוזמנו אליה כל ידידיה המפורסמים והזוהרים של הדוגמנית.

קליניקה על החוף

שרה מיר
תיסכול באילת

האופנאית **שרה מיר** חזרה מתוסכלת מבילוי בכפר של רפי נלסון באילת. היא ירדה לשם להינפש קצת, יחד עם **הד"ר חיים אשכנזי**, המנתח הפלסטי הידוע. לתומה חשבה לה שכל החתיכים שבסביבה יסתובבו שם מסביבה. אבל קרה בדיוק ה־היפך: כל החתיכות חשופות החזה פשוט נדבקו לרופא המנתח, ואילו האופנאית נשארה בודדה.

ברגע שנודע על החוף מיהו הגבר השוכב על החול, ניגשו אליו כל החתיכות העירומות־למחצה, ובלי בושה פשוט ביקשו מאשכנזי ייעוץ בענייני עיצוב החזה. אחת אחרי השניה הן עמדו אצלו בתור, כדי לשמוע את חוות דעתו.

הד"ר המיסכן פשוט לא היה יכול לנוח לרגע. תחת להינפש הוא עבד בפול־טיים ג'וב. הכפר של נלסון הפך קליניקה אחת גדולה לייעוץ פלסטי. רק דבר אחד זירז במיקצת את לחץ העבודה: הרופא לא היה צריך להמתין עד שהפציינטיות השזו־פות שלו תתפשטנה.

הדוד סם האגדה של נמרי

יהודית נגר
תפסה אמריקה

לצייר **שאול נמרי** ולאשתו, **אורלי**, נולדה בת. קוראים לה **אגדה**. שאול, אחיו הבכור של הזמר יוני נמרי, שוהה כעת בניו־יורק. שם הוא מציג את צייר־ריו בתערוכה שנושאה הוא עירום. כדי למצוא מודל לציורים האירוטיים, לא היה צריך שאול לחפש רחוק. אורלי הסכימה לעשות זאת, ומערומיה המונצחים תלויים כיום על קירות הגלריה הניו־יורקית.

חתונתם של השניים, לפני שנה, הפ־תיעה רבים. שאול היה ידוע כרווק הנצ־חי של תל־אביב, ואיש לא האמין שית־חתן לבסוף עם אורלי, ששם־מישפחתה

שאול נמרי
אשה כמודל

הקודם הוא בראלי. ולמי שלא תיאר לי־עצמו את הצייר כאיש־מישפחה מסור, באה אגדה וטפחה על פניו. מאז נולדה, אין מאושר משאול.

הדוגמנית **יהודית נגר**, מלכת־היופי של 1978, ששינתה את שמה ל**ג'גר**, או־הבת רק תוצרת חוץ. המלתחה שלה מור־כבת מלהיטי אופנה אירופיים ואמריק־איים. היא פותחת עכשיו בוטיק לביגוד מחו"ל וגם את הגבר שלה הביאה יהודית מחו"ל.

קוראים לו **סם**. יהודית סחבה אותו איתה כשחזרה מניו־יורק. הם כבר כמה חודשים ביחד, והדוגמנית הסכסית משוכ־נעת שמצאה בו את האיש של חייה. היא תפסה אותו חזק־חזק, אבל שלא תחשבו שהוא סובב לה את הראש. בכלל לא.

באמריקה ניהל סם כל מיני עסקים. בארץ מנהלת לו יהודית את העניינים. הוא השקיע את הכסף בבוטיק שלה, ב־רחוב אבן־גבירול בתל־אביב, והוא גם נוסע איתה לקנות סחורה בלונדון וב־פאריס. יהודית בוחרת — והדוד סם מש־לם. בקיצור — תפסה אמריקה.

מגיפה בטלוויזיה

מה שקורה עכשיו בטלוויזיה הישראלית זה ממש מגיפה של הריונות. וזה מוכיח שלמרות כל הצרות, ולמרות הצנזורה וההתקפות על עובדי המדיום זה, חיי־המישפחה התקינים שלהם לא נפגעו. במיוחד לא של העובדות. עובדה: הכרסים מדברות בעד עצמן.

הנה רשימה של אחדות מהמצפות לביקור החסידה:

- **ורדית כאקי**, עוזרת הפקה בתוכניות דת.
- **רוחמה („הקטנה")**, מזכירת מחלקת ההגשה.
- **דליה ז'רז'בסקי**, מזכירתו של ג'קי גורן, ראש הבימאים. בעלה, יוסי ז'רז'בסקי, הוא יושב־ראש אגודת בית"ר ירושלים.
- **חנה קופפר־נחוה**, מנהלת מחלקת ההגשה.
- **יהודית**, מזכירת שירותי ההפקה.

עד כאן מה שהצלחתי לאסוף, מבלי להיכנס לפרטים ולתאריכים. נוסף על כך נולדו כבר תאומות לאשתו של הצלם **שמואל ברוזד**. קצת אחריה ילדה אשתו של **עמוס ארבר**, הכתב לענייני־תיגוך־תרבות.

מה קורה להם שם בטלוויזיה? אין להם כבר מה לעשות?

רחל מרחלת על כל העולם

משולש + 1

אי־הבנות יכולות לגרום לפעמים לבלאגאן שלם. זה בדיוק מה שקרה לשלישיה בולטת מאוד, שנראתה בזמן האחרון בכל המקומות הזוהרים. הצלע הגברית של המשולש הזה הוא בעל המיסעדה **ישראל בויקו**. בויקו, שהיה נשוי במשך שנה והחליט שזה לא בשבילו, התגרש, והיום הוא פעיל מאוד בחיי הלילה של העיר. כל כך פעיל, עד שאחת כבר לא מספיקה לו.

המיסעדן השובב הזה מסתובב לו בלי־לות עם הדוגמנית **בת־שבע פכט** תחת זרועו האחת, ועם **תימניה משגעת** תחת זרועו השניה. וזה כבר באמת דבר שמושך תשומת לב. את בת־שבע, ששינתה את צבע שיערה מבלונד לשחור, כולם מכירים, אבל התימניה האכזוטית היא טיפוס חדש ובלתי מוכר בחוגים שבהם עסקינן. כששאלו את בת־שבע מי היא השחומה המקסימה, סיפרה שזאת חברה שלה, שעושה את צעדיה הראשונים בעולם הדוגמנות. וכאן בדיוק קבור הכלב, שעורר את כל הבלאגאן.

מדבריה של בת־שבע הבינו כל מיני אנשים, שהיא זאת שיש לה רומן עם בויקו, ואילו החברה רק מתלווה אליהם. וכשנפוצו הסיפורים על־כך, זה עשה לדוגמנית התמירה והוותיקה המון צרות. הבעיה שלה נבעה מכך שהיא נשואה כבר הרבה זמן לנכה־צה"ל, ושהיא מאוד־מאוד רגישה לחיי־המישפחה שלה. אז כדי שנבהיר לכל מי שהבינו לא נכון: זאת לא בת־שבע, אלא החברה.

אבל בכך לא נגמלם הסיפור. כשריחרחתי קצת מסביב לבויקו, הסתבר לי שלבחור הנמרץ הזה יש **עוד אחת** ב־רזרווה, שעימה הוא מסתובב, כששתי ה־אחרות נחות מן הקצב המטורף שהוא מכתיב להן. זהותה של הבחורה הזאת היא פצצה רכילותית של ממש. מלא מיני סיבות נורא־נורא חשובות, החלטתי לעת עתה שלא לגלות לכם מי זאת. אבל תהיו בכוננות, כי יכול להיות שפשוט לא אוכל להתאפק.

ישראל בויקו
קצב מטורף

צום במיטה

יש לה בעיה, **לציפורת כרמז**, ש־סיפרו עליה שהיתה חברתו של המלך הירדני, **חוסיין**: אסור לה לבלות במי־טה בחברת גברים. ליתר דיוק, אסור לה להיות פעילה במיטה. וזה לא מפני ש־חוסיין מקנא.

לציפורת היתה לפני שנתיים תאונת־דרכים קשה. נהג אחד פשוט לקח רוורס ולא שם לב שהיא עמדה בדיוק מאחריו. בגלל זה שכבה הדוגמנית הבלונדית כמה חודשים בגבס, שכיסה כימעט את כל גופה. איבחנו אצלה שבר בגב או משהו כזה, ואישרו לה שלושים אחוזי נכות. אבל עד היום היא לא קיבלה פיצויים.

ציפורת, שהתפרסמה בפוסטר הפוטומונ־טאז', שבו היא נראית בכימעט־עירום בין **מנחם בגין ואנוור אל־סאדאת**, ש־גרמה כימעט לניתוק דיפלומטי ולהכשלת השלום, חוששת כיום שחברת־הביטוח עוקבת אחריה. נדמה לה שהבלשים, ה־עובדים בשליחות החברה, מנסים להוכיח שהיא לא כל־כך נכה.

גם כך יש לחתיכה הזאת די צרות. חברת־ביטוח אחרת הגישה נגדה תביעה להחזר פיצויים על רכוש שכביכול נגנב מציפורת. לטענת החברה ציפורת אמנם אמרה שהרכוש נגנב, אך למעשה פשוט מכרה אותו. לדוגמנית יש, כמובן, גירסה אחרת, שאותה היא מבטאת בכתב־ההגנה שהגישה.

בכל אופן, מה שמטריד את ציפורת ביותר, הוא שהבלשים לא יתפסו אותה עם גבר במיטה. היא אמנם מתגוררת ב־כפר־שמריהו בווילה של ידידה, **עמוס מוקדי**, מבעלי אולפני הרצליה, אך הוא עצמו לא גר שם. ציפורת חוששת שאם יתברר שהיא בריאה במיטה, תטען חב־רת־הביטוח שגם הגב שלה בריא. לכן היא מקפידה על דממת־מיטה מוחלטת.

לי כל הסיפור הזה נראה כמו שיג־עון־רדיפה קטן שנכנס בציפורת. אבל אם היא רוצה לשחק בבלשים ובעיקובים, אז שתהנה.

בת־שבע פכט
אשת מישפחה למופת

הסקוטי של ליאורה

אחרי **ליאורה אקוקה**, מלכת־החן של 1981, רדף בזמן האחרון **בחור סקוטי**. ליאורה הכירה אותו בהונג־קונג, שם היא עובדת כדוגמנית צילום. לפני כמה שבו־עות באה ליאורה לביקור בארץ, ואת ה־סקוטי שלה השאירה במיזרח־הרחוק. אבל הבחור הזה, שהוא מנהל של חברה פי־ננסית, לא יכול פשוט לחיות בלעדיה, ובא אחריה עד לכאן. וזה בדיוק מה שה־מלכה החינגית רצתה למנוע.

כאן בארץ יש לליאורה **סיפור אהבה ישן**, שהיא עדיין לא החליטה מה יעלה בסופו. לכן ביקשה ליהנות משני העול־מות: שם מהסקוטי, וכאן מהישראלי. אבל העניינים קצת התפקששו לה, כש־מצאה עצמה לפתע במקום אחד עם שני המחזרים.

ליאורה ניסתה להסתיר את דבר קיומו של הסקוטי, שעימו היא חיה כבר חמי־שה חודשים. אבל זה לא כל־כך הלך לה. הסקוטי, לעומת זאת, לא הבין למה ה־אהבה שלו מתעלמת ממנו דווקא בארץ הקודש. אחרי שבוע של רדיפות תפסה ליאורה את הסקוטי שלה וחזרה איתו להונג־קונג הרחוקה, כדי שלא תצא לב־סוף קירחת משני הצדדים.

ליאורה אקוקה
ליהנות משני העולמות

ציפורת כרמז וידידים
שיגעון רדיפה

חתיך השבוע

החתיך המופיע בזמן האחרון ברבים מצילומי הפירסומת בעיתונים, עורר סקרנות רבה. כולם רצו לדעת מי זה. אז הנה התשובה: זהו **הוגו אהרוני**, שנולד בארגנ־טינה ובעורקיו זורם דם יהודי, ספרדי ואיטלקי.

הרווק בן ה־26 הוא לא רק דוגמן, אלא גם מעצב אופנה. הוא עבד עד לאחרונה בפאריס, שם התיידד מאוד עם ישראלי, ששיכנע אותו להתלוות אליו לביקור בארץ.

מאז הגיע לכאן התחיל ללמוד באינטנסיביות עברית. עלם החמודות הזה שולט כבר באנגלית, צרפתית, ספרדית, איטלקית ופורטוגזית. למרות הופעתו הגברית, אפילו קשוחה קימעה, הוא בחור עדין מאוד, בעל נימוסים וגינונים אירופיים מפותחים.

נראה שהשחום היפה הזה התאקלם טוב בארץ. הוא מתגורר אצל חברו, והשניים מתכוונים לפתוח כאן מועדון. אבל זה לא יהיה סתם מועדון, אלא בר־מיסעדה לאוכל צימחוני בלבד.

תעריפון המנויים של העולם הזה
החל מ־1.2.82

	לשנה בשקל: מחיר העיתון	הוצאות משלוח	מ.ע.מ.	סה"כ	לחצי שנה בשקל
◆ בארץ	755	+ 57	+ 98	= 910	500
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אויר					
◆ אירופה	755	+ 260	+ 122	= 1137	620
◆ ארה"ב, קנדה, מקסיקו	755	+ 670	+ 171	= 1596	875
◆ ארגנטינה קולומביה, ונצואלה, ברזיל פרו אוסטרליה, ניו זילנד	755	+ 1300	+ 247	= 2302	1220
◆ דרום-אפריקה, טוגו, חבש, קניה	755	+ 750	+ 180	= 1685	925
◆ פנמה, טאיוון, יפן	755	+ 955	+ 205	= 1915	1050
◆ תאילנד, הונג קונג, סינגפור, קוריאה	755	+ 800	+ 187	= 1742	940

הוצאת
מוסד ביאליק
בשיתוף
רשת חנויות
„ל י ר י ק"

מכירת ענק

של ספרים
אשר לא יודפסו מחדש
במחירים חסרי תקדים!

20 — 50 שקל לספר. הנחה של עד 75%

משך המכצע:
10 ימים כלבד! החל מ־25.4.82 עד 5.5.82
במכירה, ספרים במבחר ענק ורבגוני — מהם ספרים נדירים, בעיקר בנושאי יהדות, פילוסופיה כללית, פילוסופיה יהודית, מורשת ישראל והעולם העתיק.

המכירה תתקיים בחנויות „ליריק" הבאות:
„מרתף ליריק", דיזנגוף 190 ת"א, פתוח רצוף 10—22
„ליריק רמת־השרון", רח' סוקולוב 53, 9—13, 16—19
„ליריק פתח־תקוה", רח' רוטשילד 77 9—13, 16—19
„ליריק כפר־סבא", רח' וייצמן 87 9—13, 16—19

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת
• שרות ת.ד
ללא חשלום
• מכבדים
כרטיסי אשראי
פרסום אידיאל
אבן גבירול 100
טל: 227117

דפי פעילות

ניתן לרכוש —
כרטיסיות
לעבודה עצמית
כאמצעי הוראה
ותנועה
למידה יחידנית
בחינוך גופני

פרטים ניתן להשיג:
הגר ארד, טל. 03-427818

ד"ר ניצה שפירא־ליבאי:

„כשאני רואה מודעות אני רוצה לבכות!"

ד"ר ניצה שפירא־ליבאי תיא האחראית למעמד ה־אשה במישרד ראש־הממשלה. במיסגרת תפקידה עוקבת הד"ר ליבאי אחרי מודעות בעיתונות. בימים אלה הגישה תלונה במישטרה נגד כמה עיתונים יומיים, שלא נהגו לפי חוק ההזדמנויות השוות, ופירסמו מודעות להצעות עבודה שהיו מיועדות לגברים בלבד.

● **ד"ר ליבאי, מהי משמעות התלונה?**

זוהי התלונה הראשונה שהוגשה למישטרה לפי חוק ההזדמנות השוות. אחוז הנשים המובטלות כפול כימעט מאחוז הגברים המובטלים. יותר מ־85 אחוז מכלל הנשים העובדות מקבלות שכר מינימום. כלומר, המישרות הכי פחות משתלמות מוצעות לנשים.

והנה, למרות החוק, אני פותחת עיתון ורואה „דרוש מהנדס", „מנהל־ייצור", „כלכלן". המודעות מיועדות לגברים בלבד. לעומת זאת, „דרושה פקידה". המישרות המוצעות לנשים משתלמות פחות.

● **לפי מה קבעת כי המישרות מיועדות לגברים? האם ביררת עם מפרסמי המודעה?**

אילו היו המישרות מיועדות לנשים, היה צריך לכתוב מהנדס/ת.

● **העיתונים מפרסמים מודעה המכריזה כי הצעות העבודה מיועדות לשני המינים, על־פי חוק ההזדמנות השווה. האם אין זה מספיק?**

לדעתי זה אינו פוטר מאחריות. ובכלל, מי רואה את המודעה הזאת? כשנשים רואות שהמודעה מיועדת לגברים, הן מראש לא פונות לקבלת המישרה. כמה תיסכולים אנחנו עוד צריכות לעבור? אנחנו צריכות לטלפן ולשמוע שרוצים גבר? אילו פירסם כל עיתון מודעה עם קו נטוי, הציבור היה מתרגל, היה מתחנך. בא לי לבכות בכל פעם שאני פותחת עיתון. נשבר לי הלב. זה לא הוגן.

● **מהו העונש הצפוי למי שעובר על חוק ההזדמנות השווה?**

2000 שקלים.

● **זה לא הרבה...**

בחוק העבירות הפליליות יש פשע, עוון, וחטא. העבירה הזאת נחשבת לחטא.

עדי סמל:

„הקצב שלי אינו מתאים לכל אחד!"

עדי סמל, מנחל התוכניות והאירועים של מוסיאון תל־אביב, הפך לדמות מפתח בחיים התרבותיים של העיר תל־אביב. סמל עומד כעת בראש אירגון פסטיבל האביב.

● **עדי, מה הרגשתך?**

חדוות יצירה.

● **אתה נרגש?**

את רוצה תשובה של אדם מלא רהב? אז אגיד לך שלא היה כדבר הזה בישראל מעולם. אני רוצה לקיים פסטיבל מסוג אחר. מדובר בפסטיבל עירוני־בינלאומי, שיגלה לתושבים את קסמיה של העיר תל־אביב, שרובם מוזנחים.

● **על אילו קסמים אתה מדבר?**

על הים, למשל. אנחנו מתכוונים לארגן בהוף־הים, עם זריחת החמה, מיפגשי תרבות הגוף, יוגה, מחול אירובי ומיפגש גיטארות שיגענו בשקיעה, בהדרכתו של דייוויד ברוזה. אני מתכוון לתקן את העוול שנעשה לארכיטקטורה של תל־אביב.

● **לתקן ב־15 יום?**

לא לתקן, אבל יש מקום לקיים סיורים בסיגנונות בנייה של תל־אביב הישנה והחדשה. מיפו העתיקה, דרך הבאר־האוז המפורסם — מה שהיה פעם העיר הלבנה — דרך סיגנון אדריכלות מיזרחית־עברית — שהיה מאוד מקובל בתל־אביב בשנות ה־20' וה־30', כמו למשל מרזבים דמויי קרני מיזבח — שלא רואים אותם היום, כי כולם מכוסים בשילטי פירסומת. אני מתכוון לארגן קונצרט בחצר הפנימית של מעונות־העובדים, ועוד אירועים רבים.

● **ומה לגבי קופסה הכרזיואית ולפסטיבל האביב של תל־אביב?**

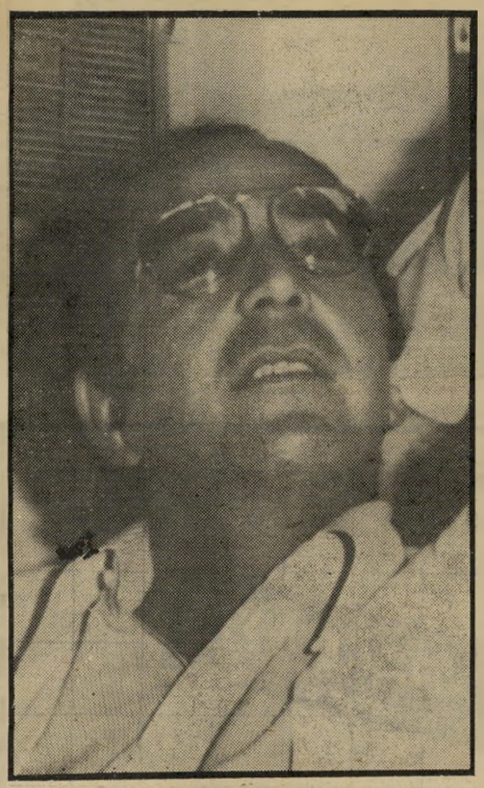
תל־אביב היא עיר־חוף, וצריכה להתייחס לעצמה בקלות, המתבטאת בשירתה של גאל קוסטה.

● **מהו התקציב העומד לרשותך?**

60 אלף דולר מקרן תל־אביב לפיתוח, 10 מיליון לירות מבנק־לאומי, ותמיכות של ממשלות אנגליה, איטליה, דנמרק, ארצות־הברית וצרפת, שנציגיהן ישתתפו בפסטיבל.

● **הרשה לי לשאול אותך שאלה אישית: כמה מפיקים התפטרו עד שנמצא המפיק יענקל'ה ליפשיץ, המרכז את הפסטיבל? אימרים שקשה מאוד לעבוד איתך. זה נכון?**

קשה לעבוד איתי למי שלא מבין מה אני מגסה לעשות. יש אמנם מעט אנשים שעובדים איתי, אבל אלה שעובדים איתי עובדים מצויין. אני מודה, אני לא מוכן לעשות פשרות, והקצב שלי כנראה אינו מתאים לכל אחד.

אלכס גילעדי:

„אחזור ואעזור לעשות טלוויזיה טובה!"

אלכס גילעדי הוא מפיק בכיר בטלוויזיה, שמאחריו שורה מרשימה של הפקות. בימים אלה הוא עושה באנגליה, בראש מחלקת־הספורט באירופה של רשת הטלוויזיה אן־בי־סי. לא צריך להיות בעל דמיון רב כדי לתאר שרמת החיים של מר גילעדי עלתה מאוד מאז מונה לתפקידו זה. יש המרכלים שאלכס גילעדי עתיד להתמנות כסגן נשיא אן־בי־סי באירופה. הוא עצמו הכחיש את השמועה מכל וכל. בחג הפסח בילה גילעדי בישראל. בקושי הצלחתי להוציא ממנו כמה מילים. הוא ביקש שאעזוב אותו במנוחה, אבל בכל זאת שאלתי אותו:

● **מתי אתה חוזר ארצה?**

לא יודע.

● **כמה זה תלוי?**

זה תלוי במה שיציעו לי לעשות כאן.

● **למה אתה מצפה?**

אני לא מצפה לכלום. אני בחופשה ללא תשלום. אבל אני לא רואה את עצמי מבלה את כל החיים שלי בחו"ל. אני אוהב את הארץ, טוב לי פה.

● **אתה מחכה לטלפון?**

לא בשלב זה. כרגע אין לי לאן לחזור. בשלב זה אפילו תפקיד מנהל־הטלוויזיה, שאני רואה בו אתגר, לא יחזיר אותי לארץ. במצבים אחרים, אגב, אפילו תפקיד של מפיק נראה לי מאוד מאוד מכובד.

● **למה אתה מתכוון כשאתה אומר „מצבים אחרים"?**

אני מתכוון למצב שבו תהיה הטלוויזיה טלוויזיה יוצרת.

● **אז אתה לא חוזר?**

אני לא אמרתי את זה. כבר קרו כל מיני דברים. אני מאמין שאני אחזור, ועוד איך אחזור, ואעזור לעשות את הטלוויזיה טלוויזיה טובה.

ראובן וימר:

„פירסומאים לא ישנים בלילות!"

הפירסומאי ראובן וימר, נבחר כיושב־ראש איגוד הפירסומאים בישראל. וימר הוא פרסומאי ממולח, ש־הטביע מטבעות־לשון כמו „החמצן של המדינה", „כס־פומט", „אשראית", „מקוון", „שמגור", „פיצפוצים". הוא נשבע לשפר את תדמיתו של הפירסומאי ולשפר את היחסים הקשים והתחרותיים השוררים בין הפירסו־מאים. מי שמכיר אותו בטוח שהוא יצליח.

● **לפי איזו קריטריונים נבחרת לתפקידך?**

קודם כל דרשו ממני שאהיה מקובל על כל הפירסו־מאים.

● **האם התפקיד הזה הוא מעין פרס אוסקר של הפירסומאים? כזומר, תפקיד ריק מתוכן?**

בעבר זה היה אות כבוד, ונבחרו לאייש אותו אנשים מבוגרים, שכולם הסכימו שהם בסדר. כיום זה שונה. הסכמתי להיבחר לתפקיד מתוך ראייה שיש מה לעשות עם התפקיד הזה, מעבר לכבוד שהוא מעניק. האיגוד הזה הוא די מיסכן, ומתלבשת עליו היטב האימרה שהסנדלר הולך יחף. פירסומאים המייעצים לאנשים בעלי ממון אינם עושים לביתם כלום. הענף שלנו הוא מאוד תחרותי. התחרות גבוהה מאוד ועזה מאוד. זד עכשיו היו כללים לא הוגנים לתחרות הזאת. אני מקווה לפעול על מנת לשנות את הכללים.

● **כשביל מה צריכים הפירסומאים, שהם בעלי־מיקצוע עצמאיים, איגוד?**

מכיוון שבתנאי האתיקה הקיימים כל אחד יכול להיות פירסומאי.

● **אתה רוצה לשים הגבלות?**

לא להגביל, כי אם להרחיב. כיום אין הכשרה מיקצועית למיקצוע הזה, אין בית־ספר. כל מי שיש לו כישרון וריאליזציה מיסחרית יכול לעסוק במיקצוע. אני חושב שצריכים להיות בתי־ספר, צריכה להינתן הכשרה מוקדמת, והטובים יגיעו לענף.

● **מהן המשימות שהיצבת לפניך כיושב־ראש האיגוד?**

אני רוצה לדאוג לאבטחת האשראי. הפירסומאים לא ישנים בלילות, כי הם ערבים כלפי העיתונות ללקוחות שלהם, כלומר, אם חברה מפרסמת מודעות בעיתון, ואחר־כך פושטת רגל, הפירסומאי חייב את הכסף לעיתון — ומדובר פה במיליוני שקלים! אני רוצה לדאוג לביטוח אשראי. לדאוג לקופת פיצויים מיקצועית ולקופת פנסיה. אם יהיה איגוד חזק, עם כללי אתיקה, אני מאמין שמילחמת הפירסומאים זה בזה תיפסק.

● **אתה מאמין שזה אפשרי?**

לא צריך להסתכל זה על זה דרך קנה של אקדח. לא צריך שתהיה מילחמה פרועה על לקוחות. אני מקווה שאני אצליח במשימה הזאת, ככל שהיא נראית כעת בלתי־אפשרית.

אריק סיני:

„חמישה מיליון לירות מפירסום סיגריות!"

בשבילי, אריק סיני הוא תגלית. זמר מצויין, שלא הכרתי. כל תקליט שלו הוא חגיגה. כעת הוא הוציא תקליט של שירים ישנים. מספרים עליו שהוא משוגע למכוניות. מספרים שהוא הגיע לחרפת רעב, כאשר החליט שהוא חולך ללא פשרות על הקאריירה שלו. הוא עשה רעש גדול כאשר החל מפרסם סיגריה ידועה, לבוש בבגדים של הרפתקן רומנטי. ההופעות שלו, כך מספרים, סוגרות קופות זמן רב לפני תחילת מועד ההופעה. אריק סיני הצליח, בארבע שנים, להגיע אל השורה הראשונה של הזמרים בארץ.

● **אריק, למה שירים ישנים, שאחרים שרו אותם לפניך? במיוחד אריק איינשטיין, שעושה את זה כל־כך טוב?**

כשהתחלתי לאסוף חומר לתקליט, השיקול שלי באמת היה מי עשה את השירים לפני. אבל פתאום הסתבר לי שזה לא חשוב. לכן החלטתי לכנס בתקליט הזה 13 שירים שאני אוהב במיוחד.

● **לא תפסת טרמפ על הפטריית הנוס־טלגיה בסגנון שרהל'ה שרון?**

בכלל לא! רציתי לעשות שירים ישנים שאני אוהב, שאותם שרתי בהופעות, עוד לפני ששרהל'ה שרון הופיעה בטלוויזיה. עוד לפני שזה הפך לאופנה.

● **ולא היה שיקול מיסחרי בהחלטה שלך?**

אף לא לרגע. יתכן שהחברה המפיקה אותי חשבה על שיקולים מיסחריים, אני לא. באתי ואמרתי להם: רוצה שירים ישנים. הם לא יכלו להגיד לי לא.

● **מיפרו לי שהיתה תקופה בחייך שבה רעבת ללחם, כי לא היית מוכן להתפשר?**

זה הגיע למצב שלא היה לנו בבית כסף לקנות סיגריות. אחרי שהקלטתי את השיר הראשון, החלטתי לבנות את הקאריירה שלי כקאריירה של סולן, כשהופעתי עם להקות קצב, עשיתי המון כסף. כסולן היה ברור לי שלא יהיה לי כלום. אילו הייתי רווק, לא היתה לי בעיה. אבל אני נשוי פלוס שניים, ובתמיכתה של אשתי, שעבדה ואיפשרה לי להתמסר לפיתוח הקאריירה, עברתי איך שהוא את התקופה הקשה. ההצלחה באמת לא היתה מטאורית.

● **היום אתה נוסע במכונית „ב־אם־וו"...**

שעולה ארבעה מיליון לירות. אבל זה לא משום שאני עשיר. יש לי כזאת חולשה למכוניות.

● **דירה יש לך?**

אין. אני גר בדירה שכורה. את האוטו קניתי קצת מכסף שעשיתי מפירסום הסיגריה, קצת בכסף שהורי נתנו לי, וקצת מחסכונות.

● **כמה הרווחת מפירסום הסיגריות?**

התשלום היה חמישה מיליון לירות ברוטו. נשארו לי מהם שני מיליון, כך שלא התעשרתי מזה.

טלי עומר:

„אם למישהו בא להתפשט - שיתפשט!

היא יפה, בת 26, ומבית טוב — נתונים של כלה, אבל טלי עומר חושבת, כנראה, הרבה יותר רחוק. טלי היא היזמית של הדיסקטק „קולטיאום", שהוא ענקי אף בקנה־מידה בינלאומי, שנפתח לפני כשבוע בתל־אביב. לא רק שהיא היזמית, היא גם שותפה בעשרה אחוזים בדיסקוטק, שהושקעו בו כימעט מיליון דולר. תופעה כמו טלי היא עסק תדיר בארצות־הברית. בארץ עדיין לא נתקלתי בצעירה יפהפיה עצמאית ו־מצליחה מסוגה של טלי. לכן אני חושבת שמגיע לה שנערוך היכרות קצרה איתה.

● **טלי, איך הצלחת לגייס מיליון דולר כדאי להקים את הדיסקוטק?**

הכל קרה במיקרה. הייתי בניו־יורק, ביליתי בדיסקו־טקים והרגשתי בחוש שזה מה שחסר לתל־אביב — מקום שאנשים יכולים להתפרק בו מנורמות של לבוש ונורמות של התנהגות. חזרתי ארצה וסיפרתי את זה לסמי הירש, שעבדתי איתו במועדון של רפי שאולי. שוב במיקרה פגש סמי בשירות־המילואים בעורך־דין שסיפר לו כי הדראג־סטור בכיכר־אתרים עומד ריק. הלכנו ונדלקנו. המקום נראה לנו הכי מתאים לדיסקו.

● **איך הצלחתם לגייס משקיעים?**

האמת היא שטעינו בהערכה. חשבנו שכל העסק לא יעלה יותר מ־300 אלף דולר. היה לנו הכסף של שנינו. כל אחד תיכנן להשקיע עשרה אחוזים, והשאר ממשקיעים. ניגשתי לאבא שלי, סיפרתי לו על הפרוייקט, ולתדהמתי הוא נדלק על הרעיון. אבא שלי הוא שמוליק עומר, מנהל הבימה, והוא מבין משהו בחיי־הלילה של העיר הזאת. התחלנו לעניין אנשים וגייסנו את הכסף תוך חודש. הצלחנו לגייס משקיעים בקלות. למעשה, בפגישה השלישית היה לנו כל הכסף.

● **האם זה נכון כי דויד ויופי חכמי, מ־בעלי „הפניקס הישראלי", הם המשקיעים הי־עיקריים שלכם?**

אין תגובה.

● **לאיזה קהל אתם מצפים?**

קשה להגדיר קהל ספציפי. הייתי רוצה שיבואו אנשים שאוהבים מוסיקה ושאוהבים להתפרק. הגיל והמיקצוע לא בעניינים אותי. מובן שהייתי רוצה להקפיד על רמה מסויימת. לא יהיו כל אסורים. מותר לבוא לג'ינס. כל אחד יכול לבוא איך שבא לו, לבד מדבר אחד — סמי רגיש לגברים בסנדלים. נועלי־סנדלים לא יורשו להיכנס.

● **כ„סטודיו 54" הניויורקי וכ„פאלאס" הפאריסאי מקובלים עירום. האם אתם תרשו עירום?**

אם מישהו רוקד, ותוך כדי ריקוד בא לו או בא לה להתפשט, שיתפשטו. העיקר הוא שירגישו טוב.

קולנוע

סרטים

המנתח המרגיז

פראנצ'סקו רוזי הוא השיכלתן של הקולנוע האיטלקי. איש בעל מחשבה בהירה, כושר־ניתוח מבריק ודיעות פוליטיות נחרצות. הוא מאמין שהקולנוע הוא עד של המציאות בתוכה הוא חי. „אפילו סרטים רעים משמשים עדות," הוא אומר, „ואם יש מי שטוען כי הקולנוע האיטלקי היום פחות טוב מכפי שהיה לפני עשרים שנה, זאת רק השתקפות של ההמוניות, חוסר האחריות, והציניות של החברה שלנו."

מאחר שכך, סרטיו הם כדבריו „חלון קרוע אל המציאות הזאת." גישתו שונה לחלוטין מן האימפולסיביות הרגשנית והפלגות לתוך עולם דימיוני פרוע, המאפיינים רבים מבני ארצו בקולנוע. יש הטוענים אפילו שהוא קר, מחושב, מתוכנן והגיוני מדי, שאינו מספק אף פעם גיבורים, ואפילו לא אנטי־גיבורים, שעימם אפשר להזדהות.

איש לא פירק כמוהו, על מסך הקולנוע, את המרכיבים של עוצמת המאפיה ב־איטליה, מקורותיה והשפעתה, כפי שהוא עשה, ואיש לא הדגיש בצורה בהירה יותר את הקשרים הגלויים והסמויים שבין עולם הפשע והחברה המסודרת. כל נושא שבו נגע, זכה לאותו טיפול יסודי חסר־פשרות, בין אם היה מדובר בשחיתות של עסקי הקבלנים בנאפולי, בהתפשטותה של תעשיית הנפט באיטליה והשתלטותה הכלכלית על העולם הפוליטי, בהשתעבדות החוק לגורמים פינאנסיים, או באמת ה־עצובה מאחרי סיפורי הגבורה של ה־מילחמה.

הנפט והמאפיה. כל אחד מסרטיו נראה כמחקר, כאשר הוא חושף בהדרגה ובהגיון של ברזל, שלב אחרי שלב, את הקשר שבין הצבא האמריקאי, המישטר האיטלקי והמאפיה (בסלוואטורה ג'וליאנו), את המעבר מגילוי גז בצפון איטליה לעידוד עצמאות נפט ערבית בצפון אפריקה (בפרשת מאתאי), את האחריות של החוק האמריקאי לשיגשוג הפשע באיטליה (בלאקי לוצ'יאנו). כל אחד מן הסרטים האלה זכה לפרסים, לשבחים, ועורר בעיות לא מעטות בקופת הקולנוע, ולו רק משום שרוזי הפר בשיטתיות כמה מחוקי הקופה הבסיסיים ביותר: בסרטיו אין מה שנהוג לכנות בעגת המיקצוע, „אינטרס רומאנטי", והוא אינו מספק פיתרון חד וחלק לאף אחת מן הבעיות שהוא מציג. להיפך, הוא משתדל אך ורק להצביע על היקפן וחומרתן, והוא יוצר דמויות, אשר גם אם הן גדולות מן החיים (כמו אנריקו מאתאי, למשל), הן כל־כך מעוגנות בתוך המציאות, עד שאין בכלל שאלה של רצון להידמות אליהם או לחקות אותן.

דותו, במיקרים רבים, לפרשות אמיתיות שאותן שיחזר על המסך, והצגת העובדות ללא קישוט או אילתור מסביב, יצרה במיקרים רבים רושם של דראמה תיעודית, מרשימה מבחינת הטיפול בנושאים, מעורצבת מבחינה אסתטית וסיגנונית בצורה כמעט מושלמת, אבל כה קפדנית, שההמוגנים המחפשים, כדרכם, דם, יזע, דמעות, נשיקות ומישגלים, נותרו אדישים.

זיכרון חתונת הסב מנעוריו
— על הערכים העתיקים"

משום כך היה רוזי, במשך תקופה ארוכה מאוד, בימאי של בימאים. הוא זכה ב־הערכה של המיקצוענים, אבל התקשה ליצור קשר הדוק עם הקהל הרחב. היצמ־

בדיקה מחדש. אולם בשנים האחרונות נדמה כאילו משהו קרה לו, לרוזי. שני סרטיו האחרונים, אבוקי, ועתה שלושת האחים, חושפים טפח נוסף באישיותו. מתקבל הרושם שהוא התחיל להתרכך. אולי זהו הגיל (59), אולי זאת התקופה, אבל בשני הסרטים מדובר על שיבה אל הטבע, שיבה אל המקורות, בדיקה מחדש של הקידמה וערכיה ביחס לצרכים האנושיים האמיתיים של האדם. ועצם העובדה ששלושת האחים היה להצלחה מיסחרית בכמה ארצות אירופיות, והיה מועמד לפרס אוסקר, כבר מוכיחה שהדיאלוג בין רוזי והקהל נמצא בשלבי התפתחות.

את הרעיון לעלילה שאב רוזי, בעזרת שותפו לתסריט, טוניגו גרה, מסיפור של הסופר הרוסי פלאטונוב. אב שולח מיברקים לששת בניו, מודיע להם על מות אימם ומזמין אותם להלווייה. אצל רוזי נותרו שלושה אחים בלבד, כל אחד מייצג דור שונה (הם בני 30, 40, 50), כל אחד מייצג שיכבה חברתית נפרדת: המבוגר — שופט (השחקן פיליפ נוארה), הבינוני — מורה (השחקן ויטוריו מצוג'ורנו), הצעיר — פועל (השחקן מיקלה פלאצ'ידו). כל אחד מתגורר בחלק אחר של איטליה (מנאפולי בדרום, דרך רומא במרכז, לטורינו בצפון) ולכל אחד יש דרך משלו לראות את החיים ולבחון אותם. פגישתם, אחרי שנים רבות, ולילה אחד שהם מבלים יחד בחוות ההורים (האב הוא איכר מאזור עני בדרום) מאפשר לכל אחד מהם לפרוק את המיטען שבו, לחזור אל העבר, לבדוק את ההווה, ולטוות חלומות או להזדעזע מסיוטים מן העתיד הצפוי להם.

משקיעים וקידום. לכאורה, אפשר לחשוד שרוזי חטא שוב בתיכנות מוגזם, חילק את הדמויות בצורה שרירותית ל־

שלושה האחים: מיקלה פלאצ'ידי ויטוריו מצוג'ורנו ופיליפ נוארה
„השתדלתי לדבר על החיים והמוות —

על כימת הציזמים: מימין — מחפשים טבעת בחוץ; משמאל — הבימאי, הצלם והמכנאים
„יש יופי, כוח ושלימות בתמונה הפאסטורלית הזאת"

טרוריסטים יורים לתוך אוטובוס בסירטו של פראנצ'סקו רוזי „שלושת האחים"
הקריעה הנפשית של החיים המודרניים

אזורים של איטליה, ולמעמדים החברתיים השונים בה, כדי ליצור מין סימפוזיון יזום על בעיות החברה שם. למעשה, אומר רוזי, „זה פחות או יותר מה שקורה במציאות לבנים של מישפחות האיכרים מן הדרום. את כל המאמצים משקיעים לקידום הבן הבכור, שהופך להיות עורך־דין או שופט, מה שנשאר משקיעים עוד בבן השני, שמגיע להיות מורה או פקיד בממשלה, ואילו הבן השלישי הוא זה שצריך להישאר בבית, לעזור להורים בעבודת האדמה ולרשת אותה בבוא היום.״ ההבדל היחידי, במיקרה זה, הוא שהבן השלישי יצא לעבוד, כבני דרום רבים, אל הצפון, „אחרים״, מדגיש רוזי, „ממשיכים אפילו רחוק יותר, לגרמניה למשל.״

הלחם והחולמנות. אשר לשיחה הארוכה בין השלושה, שבה עובר כימעט כל הלילה שלפני ההלווייה, „אין זה אלא מדרך הטבע ששלושה אחים שלא נפגשו זמן רב כל כך, ינסו לעמוד זה על טיבו של זה.״ טוען רוזי. ובדרך זו מגלה הצופה את לבטיו של השופט, שהוטל עליו לנהל חקירה בפרשת רציחתו של שופט אחר על־ידי טירוריסטים. המורה מתלבט עם מצפונו כיצד לנהוג בתלמידים הבורחים בלילה מן המוסד שבו הוא מלמד, כדי לפרוץ ולגנוב. הפועל, שרעייתו עזבה אותו לאחרונה ופעילותו באירגון פועלים נגד מעבידיהם גרמה לפיטוריו, בא ל־הלווייה מלווה בבתו הקטנה, מתלבט לגבי עתידו האישי, עתידו המיקצועי, יחסיו עם אשתו ועם בתו.

„למעשה, יש משהו מתוכי בכל אחד משלושת האחים, וגם בדמויות האחרות בסרט,״ אומר רוזי כאשר שואלים אותו את הסרט הוא אוטוביוגרפי. ואכן, מי שפוגש היום את רוזי, יכול לגלות בו סממנים של שלושת האחים גם יחד. יש בו הלהט והמיליטנטיות של האח הצעיר, המנסה לשנות ולשפר את פני החברה, החולמנות האידיאליסטית של האח הבינוני, זה. אם יתקיפו את הבריגאדות האדומות, ייחשבו לשמרנים מיושנים. אם יצדדו בהן, ייחשדו כמסוכנים (חוץ מזה שהם גם דואגים לעורם). זאת אולי הסיבה שרובם הגדול שיבח את הסרט שלי, כיצירת אמנות, ומיהר לעבור לנושאים אחרים, עדינים פחות,״ סיפר רוזי בפסטיבל סן־פרנציסקו, שם ערכו לכבודו רטרוספקטיבה של כל סרטיו.

ואכן, כאשר השופט, שרואה עצמו כ־סיוט קורבן של התקפה אלימה ואכזרית באמצע העיר, מתווכח בנושא עם אחיו הצעיר, הסבור שאין חובה קדושה יותר משינוי המישטר, ברור לגמרי לצד מי נוטה הבימאי.

פיוט בלתי צפוי. אבל מעבר לדיאלקטיקה הפוליטית, מעבר לוויכוחים ו־להשתקפות אינטלקטואלית של החברה האיטלקית, שהם מובנים מאליהם בסרט של רוזי, מעבר לחווייה הצפויה בסרט לכל אדם חושב, יש בו מידה עצומה של פיוט בלתי־צפוי, שאינו עוד שולי או מתלווה לעיקר, אלא נמצא כאן בזכות עצמו. תמיד, בסרטיו הקודמים, היתה העוצמה החזותית גדולה.

שלושה אחים מלא במעמדים מן הסוג השני, בעיקר כאלה שבהם מעורב אבי שלושת האחים, השחקן הצרפתי הישיש והנפלא שארל ואנל, והילדה המגלמת את נכדתו. החצר השטופה באור בהיר וחסר רחמים של שמש ים־תיכונית, צללים בהיר־רים ומודגשים חליפות, ספסל שעליו יושב הישיש וכלבו המשתכשך על ידו.

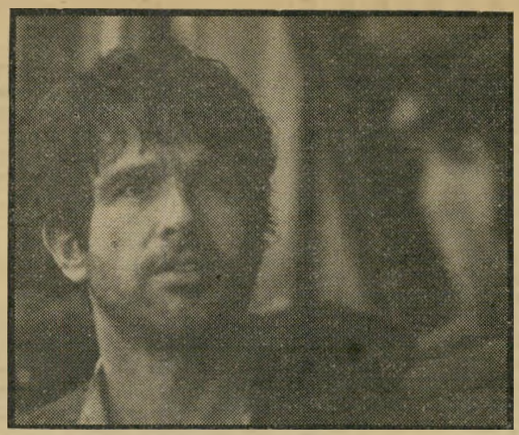
„באמצעות הסיפור על שלושת האחים האלה, השתדלתי לדבר על החיים, המוות, הערכים העתיקים והנצחיים שבתוכנו, ו־האלימות שמאיימת עליהם,״ מסביר רוזי. מול ההמהומה והקריעה הנפשית של החיים המודרניים, יש יופי, כוח ושלמות כה רבים בתמונה הפאסטורלית הזאת, יש בה כל כך הרבה אהבת אדם וכמיהה לשלווה ולשקט, שקשה מאוד לא להזדהות עמן. במיוחד למי שחי בסביבה רוגשת, רועשת, וחסרת מנוחה, של שנות ה־80.

פיוט נוארה בתפקיד האח הבכור, רואה עצמו כסיוט אחרי שנורה בידי טרוריסטים
אנשי־הרוח מתלבטים עדיין

רוזי עם שארל ואנל
כוח ושלימות

המהפיכה והאהבה

האדומים (רב־חן, תל־אביב, ארצות־הברית): הפרס הגדול יותר משלושה האוסקרים שבהם זכה סרט זה (בימוי, צילום, שחקנית־משנה) היא עצם העובדה שהצליח להיעשות בהוליווד. כי אמריקה מעולם לא הסכימה שגיבוריה בסרטים (ובחיים) יהיו קומוניס־טים. וחנה, לפתע פתאום, מחליט כוכב שהוא יציר מובהק של הוליווד, מי שנחשב לאחד מנערי־השעשועים היפים ביותר שלה וכונה בליגלוג במשך שנים רבות „אחיה היפה של שירלי מקליין״, שהוא רוצה להנציח על הבד במיליו־נים רבים ובשלוש וחצי שעות תמימות גיבור בצבע אדום. כי וורן (בוני וקלייד, השמיים יכולים לחכות) בייטי, יזם בעצמו את הסרט על ג׳ון ריד, עיתונאי שהכריז על עצמו כקומוניסט, היה ממקימי המיפלגה הקומוניסטית ב־ארצות־הברית, נפטר בגיל 33 ונקבר בקרמלין. בייטי גם כתב את התסריט, יחד עם המחזאי הבריטי השמאלני טרוור גריפיתס. ואם הצליח במשימה הנועזת שנטל על עצמו עד כדי קבלת אוסקר כבימאי הטוב ביותר של השנה, הרי חייבים להודות כי האומץ והכישרון אינם יתומים, כשהם אכן מוכיחים את עצמם באיזון עדין.

ואמנם, אחת התכונות המאפיינות את האדומים היא האיזון הנכון בין הסיפור הפוליטי של ג׳ון ריד, סביבתו החברתית והתפוכות העולם בתחילת המאה, לסיפור הרו־מנטי של ריד ובת־זוגו, העיתונאית לואיז בראיינט. בייטי השכיל למצוא את שביל הזהב לתיאור מרתק של המהפ־כנים באותה התקופה, קבוצת הסופרים שהבולטים ביניהם היו יוג׳ין או׳ניל (ג׳ק ניקולסון), אמה גולדמן (מורין סטיי־פלטון) או מאכס איסטמן ולואיז בראיינט (דיאן קיטון). וייתר מכך — בייטי הוכיח את עצמו כקברניט שאינו גונב את הבכורה מפקודיו, ונתן לכל אחד מהם רשות להיות סולן.

וורן בייטי: אוסקר מגיע בהחלט

כך מתקבל תשבץ מרהיב של שחקנים — קיטון פורחת באהבתה לריד — בייטי, מורין סטייפלטון ראוייה לאוס־קר על הבשר והדם שהיא מזרימה לדמותה של גולדמן, ניקולסון מגיש את הצד השפוי והמקסים של יוג׳ין או׳ניל, בנוכחות שאי־אפשר לעמוד נגדה, ויוסף בולוף מגיש פנינה זעירה כיהודי החוזר הביתה, לרוסיה, לחגוג את ניצחון הקומוניסטים בהחלפת הכובע האמריקאי במצחייה של פועל. וכל זאת בעזרה נאמנה של הצלם ויטוריו סטורארו.

מעל לכל, זהו שיעור מאלף בקולנוע, העשוי לחנך ול־בדר מבלי שערך אחד ידרוך על רגלי מישנהו. אמנם אין כאן ניסיון לדייק בכל האמת ההיסטורית ולספר את כל הפרטים על אחת התקופות המרעישות ביותר בעולם (הש־נים שבין 1915 ו־1920) ובכל זאת יש נכונות לתעד — דרך ראיונות מרתקים המשולבים בסיפור בטעם רב.

שידור

צל"ש

מסך לבן

● לעורך מוקד, **יעקב אחימאיר**, על תוכניתו שעסקה בחופש־העיתונות בישראל 1982, ועל איסור הסיקור העיתונאי ברמת־הגולן ובפינוי ימית. בעצם הצגת נושא זה לדיון בשידור־חי, צירף אחימאיר את הטלוויזיה למחאת העיתונות הישראלית, על־ידי הקדשת „מסך לבן", בדומה למישבצות הלבנות שהופיעו בעיתונים.

בדיון המחיש אחימאיר את צמיחתן של נורמות חדשות בתיקשורת הישראלית — באמצעות **אורי פורת**, יועץ ראש־הממשלה לתיקשורת וח"כ **רוני מילוא**. מיתקפתו חסרת־התקדים של ח"כ **אמנון רובינשטיין** על הממשלה ועל אי־קיומה את חוק רשות השידור, ביטאה את קיצון כנפי העיתונות. גם עורך מעריב, **שמואל שניצר**, הגן בחריפות על חופש־העיתונות.

הסיום המהמם של מוקד, שבו הובאו דיווחים מפינוי ימית, על אפס ועל חמתם של ח"כ מילוא ושל היועץ פורת, שבו

עורך אחימאיר
אומץ עיתונאי

והזכירו את ימיה הטובים של מחלקת־החדשות בטלוויזיה, ואת חובת הדיווח שהיא ערך ראשוני בחברה דמוקרטית.

צל"ג

השואה הרדודה

● לעורכי ומפיקי תוכנית־המלל הטלוויזיונית עוד לא נאמר הכול, בהנחיית **דניאל כהן־שניא**, שהוקרנה בערב יום־השואה. מנחה התוכנית, שהתגלה כשואן צעיר, הכביר על משתתפיה בשאלות ארוכות על תשובות קצרות, תוך המחשבת דלות לשונו, והעניק לטלוויזיה הישראלית תעודת־עניות. התוכנית הפכה לסלט־פירות, תוך ציטוט מסורס משיר של **ברטולד ברכט**, וניסתה להתמודד בחוסר־כישרון עם סיפורת השואה. התוצאה היתה תוכנית רדודה.

אחד משיאי המלל הרדוד של התוכנית היה כאשר המנחה, קבע, מבלי למצמץ בעיניו מול המצלמה, כי „מרבית ניצולי השואה הגיעו אחריה ארצה..." דבר ש־הוא מופרך, וחסר כל בסיס. מוטב למנהלי הטלוויזיה הישראלית שיביאו עוד סרט דוקומנטרי ביום־השואה, וימנעו מעם־ישראל את המלל חסר־הכישרון שהציג את השואה ואת ספרות השואה כרדידות מילולית חסרת סוף.

מאחרי הקלעים

המיקרופון ואש"ף

חלק ממילחמות הנהלת רשות־השידור נערכות באחרונה מעל גבי עמודיו של יומון המפד"ל הצופה, המשמש כלי־ביטוי לדיעותיו של נציג המפד"ל בוועד־המנהל, עורך־הדין מיכה יגון, נציגו של שר־התחבורה יהושע צחנובסקי.

בראיון שהעניק המכהן גם כסגן יו"ר הרשות להצופה, **הוא כרך את שמו של** מנכ"ל הרשות, יוסף לפיד, עם עיתונאים בחו"ל. אחרי ביטול עמדת כתב הטלוויזיה בניו־יורק, יש בכוונת הרשות לקצץ אחד מתפקידי הכתבים במערב־אירופה.

כתב הטלוויזיה ביבשת אמריקה יהיה אלימלך רם, שייפנה את תפקידו ככתב־מדיני ויחליף את דן רביב, העומד לשוב.

הכתב שייסקר עבור הטלוויזיה והרדיו את מערב־אירופה יהיה כתב־הרדיו מיכאל דק, שיחליף את צבי לידר בנקודת בון.

ספק רב אם רשות־השידור תהיה מסוגלת לתפקד במיסגרת התקציב הצפוי, ויש המנבאים את הקטנת שעות־שידור הטלוויזיה עד למינימום.

צה"ל כפילנטרופ

את אחת העיסקות הכלכליות הטובות ביותר של הטלוויזיה הלימודית כיסה תקציב צה"ל. זהו חידון צה"ל בידיעת־הארץ ובמורשת־הקרב, שנערך בשבוע שעבר והוקרן בטלוויזיה הלימודית.

צה"ל שילם לטלוויזיה הלימודית סכום של כמה עשרות מיליוני לירות, כדי לממן את שידור שלב־הגמר של החידון, שנערך בבית־שאן, בהשתתפות סגן ראש־הממשלה דויד לוי והרמטכ"ל.

מישדר הטלוויזיה הלימודית, שנערך תוך כדי הקרנת צילומים של נושאי השאלות, היה אחד המישדרים היקרים ביותר שנערכו בארץ. מקורו של הרעיון בטלוויזיה הכללית, שתיכננה לבצע כך את את חידון־התנ"ך הבינלאומי, שנערך לפני כמה חדשים. הדבר לא עלה יפה מסיבה תקציבית.

ראשי הטלוויזיה החינוכית, לעומת עמיתיהם מהטלוויזיה הכללית, הכירו את הכלל: לצה"ל אין לעולם בעיות תקציביות. והראייה: חידון ידיעת־הארץ ומורשת־הקרב היה אכן ספגוני ויקר.

המנהל פאפו רוצה להראות

מנהל־מטעם־עצמו פאפו*
אני מוכן!

בישיבה האחרונה של הוועד המנהל של רשות־השידור, נערך אחד מקרבות־המאסף של הטלוויזיה הישראלית על הופש וחירבת הדיווח שלה. הפוליטרוקים הממונים מטעם המיפלגות, המאיישים את הוועד־המנהל, לא הצליחו לשנות את הסטאטוס־קוו הדיווחי של רשות־השידור.

גם בישיבה זו בלט נציג הליכוד עורך־הדין אהרון פאפו, בהצגת עמדותיו הנוגדות כל אפשרות למרחב דיווח לכתבי הרדיו והטלוויזיה. בין השאר המחיש פאפו שוב את עמדותיו בנושאי התיקשורת הממלכתית: „אנחנו בדמוקרטיה ואנחנו לא יודעים להסכים אחד עם השני אפילו בנושאים המוסכמים עלינו..." דוגמה לביקורתו את מחלקת החדשות של הטלוויזיה המחיש פאפו ב„האמת היא שכאשר מישהו קם להרגך, אתה אישית, אינך נותן לו את המירפסת של הדירה שלך..." פאפו הוסיף שעל מנהלי הרדיו והטלוויזיה לטפל, ולהיות אחראים, לאי־מסירת המיקרופון והמסך לידיהם של נציגי השטחים הכבושים.

כאשר נשאל פאפו, בהמשך הדיון, שעלה לטונים חריפים, אם הוא מוכן להיות מנהל הטלוויזיה, הוא השיב: „אני מוכן להיות מנהל הטלוויזיה!"

לסיכום דיון זה ציין מנכ"ל הרשות, יוסף לפיד, שלהצעותיהם של פאפו וחבריו קשה להתקיים במערכת חדשותית. לדעתו „אין ספק כי צריך למנוע מתומכי אש"ף אפשרות הסתה, אך צריך להשאיר בידי המנהלים את שיקול הדעת המיקצועי מבלי לפגוע בעקרונות עיתונאיים."

פאפו תבע, כמו כן, להעביר את ראש שולחן־השטחים־המוחזקים בטלוויזיה, רפיק חלבי, מתפקידו, בעיקבות כתבתו על הדרוזים ברמת־הגולן. חברתו של פאפו, אהובה מירון, טענה כי „רפיק חלבי יכול לעסוק בפוליטיקה אבל לא בתחום רשות־השידור." הדיון בעניינו של רפיק חלבי נדחה לישיבה אחרת של הוועד המנהל.

* לידו דניאל בלוך, איש המערך.

ברדיו ובטלוויזיה „הסבורים שחופש העיתונות פירושו גם הזכות לפעילי אש"ף ביהודה שומרון ועזה להביע את דעתם ברדיו ובטלוויזיה, ללא שום הגבלה..."

בדברים אלה האשים יגון את לפיד ב„ליברליזם דיווחי" חסר־כיסוי, והמנכ"ל חבע מיגון לתקן את הצגת עמדתו, ולציין כי „אסור שהמסר או המיקרופון ישמשו אמצעי תעמולה או הסתה לאנשי אש"ף. רק במיקרים מיוחדים," סבור המנכ"ל, „כאשר הדבר מוצדק מבחינה חדשותית, יועמד המיקרופון לרשות אנשי אש"ף, תוך התייחסות לחדשות גופן."

עוד צפויות יריות נוספות בקרב יגון לפיד.

נקודת בון

במיסגרת המהלך־החדש הנערך ברשות־השידור לצימצום תקציבה ומעמדה של מחלקת־החדשות, עשוי להצטרף למהדורות כימעט חצות המבוטלת קיצוץ דראסטי בעמדות הכתבים של רשות־השידור בבון.

כתב הטלוויזיה שמעון טסלר, היושב בלונדון, יהיה הכתב־האחרון בנקודת הזמן, שלא תאוייש עם תום תפקידו. בפאריס יושב אומנם הכתב המוכשר יואב טוקר — אולם כתבותיו הן כתבות „פרי לאנס".

83 אחוזים

קטסטרופה תקציבית מאיימת על רשות־השידור, עם כוונתה של הממשלה לתבוע מהרשות, במקביל לשאר מישרדי הממשלה, לקצץ חמישה אחוזים מתקציבה.

תקציב רשות־השידור מבוסס כיום על חלוקת העוגה התקציבית, כך ש־83 אחוזים מהתקציב מהווים תשלום משכורות ופנסיה, ורק 17 אחוזים משמשים לתיפעולה של הרשות — רדיו וטלוויזיה.

קיצוץ צפוי של חמישה אחוזים יותיר את הרשות עם 12 אחוזים מתקציבה לתיפעול, סכום שבו ייאלצו להפיק סרטים, לממן את מחלקת החדשות ולרכוש סרטים וכתבות מחו"ל.

זמרת שרון
ניצחון על ה„מיקצוענים"

פסקול

אדולף היטלר זכרונו ל---

בתוכנית שעתיים משתיים, המשודרת בגלי צה"ל, העיר מגישה, העיתונאי **תום שגב**, אחרי מתן פסק־הדין במישפטו של השר **אהרון אבו־חצירא**: „אני מבין שאם השר אבו־חצירא היה יוצא זכאי, היו המפגינים מפגינים למענו של הצדק האשכנזי..." ●● מנחה תוכנית החדשות בחצי היום, **עמיקם רוטמן**, כימעט שגה שגיאה חמורה בקטע קישור במהלך יום־השואה, כאשר אמר, „על המיקרופון שאני מדבר בו מוטבע שהוא מתוצרת גרמניה..." בהמשך דבריו איזכר רוטמן את **אדולף היטלר** „זיכרונו ל---" אך מייד תיקן את עצמו, וקבע „ימח שמו..." ●● סקר צופי הטלוויזיה, גילה, כי 90 אחוז מצופי תוכניתה של **שרהל'ה שרון**, לשיר בעמק, „נהנו ונהנו מאוד מן התוכנית..." התוצאה: החזרתה של שרהל'ה שרון למסך שממנו פרשה, אך תוך כיבוד תנאיה, שלא להביא לתוכנית זמרים מקצועיים מבימות־הבידור העירוניות. פרישתה של שרון מהמסך הקטן נעשתה בשל כפייתה של מחלקת הבידור ברשות־השידור, שהורתה להזמין לתוכניתה האחרונה את הזמר **אריק דביא**, דבר שהביא לפגימת מתכונתה של התוכנית הפופולרית ●● חסמבה וחבורת הדומינו — כך מכונים מיפגשי יום השישי הנערכים באולפני הטלוויזיה בקריה בתל־אביב. מדובר בחבורת שחקני דומינו, שבה משתתפים מנהל הטלוויזיה **טוביה פער**, עורך כלבוטק, **רפי גינת** והצלם **איתן הדר**. במיסדרונות בניין הטלוויזיה יש הטוענים, כי במהלך מישחקי הדומינו של ימי ו' נתחכים הדברים החשובים ביותר של רשות־השידור.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום שלישי

27. 4

● **יום הזיכרון: רז כור הוא מן התיקווה (5.30 — שחור־לבן, מדבר בר עברית רחוטה).** תכנית מיוחדת ליום הזיכרון, בהשתתפות המשורר יהודה עמיחי.

● **בידור: בימת בידור (9.30 — שידור בצבע, מדבר ומזמר עברית).** תוכנית בידור עם יהורם גאון, להקת שלום 82, הגבעתרון.

● **סרט קונגוע: המטמון של קנק (10.45 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סיפורו של אלוף מיקי מרכוס־סטון, מי שהיה קצין אמריקאי שהגיע ארצה במהלך מילחמת העצמאות כיועץ, ואחר כמפקד חזית ירושלים, ונהרג בטעות אחרי פריצת המצור. בתפקידים ראשיים: יול ברינר, קירק דאגלס, סנטה ברגר, ג'ון ויין ופרנק סינאטרה.

יום רביעי

28. 4

● **נוסטלגיה: חיים שכאלה עם אלוף (מיץ). יוחאי בן־נון (2.30 — שי־**

הגמן: הבלש הגדול
מוצאי יום־העצמאות 10.30

דור בצבע, מדבר עברית). התוכנית מארחת את מפקד חיל־הים לשעבר, באמצעות חברים וידידים המשחזרים פרשיות מתקופות שונות בחייו.

● **בידור: שירי המאבק ושירים מתש"ח (9.30 — שידור בצבע, מדבר ומזמר עברית).** תוכנית בהשתתפות חנן גולד־בלט, יונה עטרי, גידעון זינגר, דבורה דותן, מיקי קם, מוני מושונוב, חני נחמיאס ואחרים.

● **סרט טלוויזיה: חזרתו של הבלש הגדול ב־יותר בעולם (10.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** לעם הושב בציון והמכור לג'יי־אר, גיבור דאלאס, מובאת — כגולת הכותרת ל־מישדרי יום־העצמאות — קומדיה בלשית בכיכובו של לארי הגמן, המגלם את השוטר שרמן הולמס, הנסגע בתאונת דרכים, וכתוצאה מזעזוע מוח מאמין שהוא הבלש שרלוק הולמס.

יום חמישי

29. 4

● **מחול: פולצ'ינלה (9.30 — שידור בצבע, מוסיקה).** לכבוד יום־המחול הבינלאומי ושנת ה־100 להולדתו של המלחין איגור סטרווינסקי, מוגשת יצירתו למחול, פולצ'ינלה.

● **צבא: רעים ינשק (10.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סרט תיעודי המשווה בין הצבא האדום ובין הצבא האמריקאי. הסרט בוחן את השוני והדמיון בנושאי כוח־אדם, חיל־הים, חילות אוויר ושיריון — ומנסה לנפץ את האגדה אודות עליונות הצבא הסובייטי.

יום שישי

30. 4

● **בידור: זמר אביב (9.15 — שידור בצבע, מדבר ומזמר עברית).** שידור חוזר של תוכנית שהוקלטה במועדון צוותא בתל־אביב. בתוכנית משתתפים חנן גולדבלט, צילה דגן ואחרים.

● **סרט קונגוע: האיש שבא לסעוד (9.55 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** עלילה המספרת על קורותיו ומעשיו של סופר, המצטייר בציבור כאיש נעים הליכות. מקורביו יודעים שהאיש הוא בלתי נסבל, אך מכרים חדשים נאלצים לטעום ממעשיו „הסובים". בתפקידים ראשיים מונטי וולי ובט דיוויס.

28. 4

מירשדר דוקומנטרי: יהלומים בשמיים (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). סידרה העוסקת בתעופה האזרחית, ומנסה לענות על שאלות הנוגעות להתפתחותה והתקדמותה של התעופה במשך 60 שנה. ותרומתה לאנושות.

29. 4

סידרה למישפחה: השריף לובו (6.00 — ערוץ 3 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). סידרה בכיכובו של השחקן האמריקאי מילס ווטסון, המגלם את תפקידו של שריף בעיירה קטנה במערב הפרוע. השריף ואנשי צוותו, בריאן קרווין ונל קרטר, משליטים חוק וסדר, עורכים מירדפים אחרי מבריחים ומפירי חוק, חוקרים מעשי תרמית ועוצרים פושעים וגנבים.

דרמה: קינגס קרוסינג (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). דרמה מישפחתית שבמרכזה מישפחה אמריקאית רגילה: אב, אם ושתי בנות. לבכירה כישרונות מוסיקליים ולצעירה נטיות רומנטיות. האב הוא סופר מתוסכל ומורה לספרות בבית־ספר תיכון, ואילו האם היא עקרת־בית הנתונה למצבי־רוח משתנים. הבת הצעירה מתאהבת בנער שבו מאורה הבת ידידתה ובת־דודתה הנכה, אך טוב־ליבה מביא אותה לוותר על אהבתה.

30. 4

סידרה פופולרית: החבובות (12.55 בצהריים — שני הערוצים — שידור בצבע, מדבר אנגלית). קרמיט, מיס פיגי, הדב פוזי ושאר החבורה מארחים זמרים ושחקנים ידועים בפרקים חדשים מן הסידרה המפורסמת, המוקרנת ב־80 תחנות טלוויזיה בעולם.

מישפט: מישפטי הכתר (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). סידרה המשחזרת מישפטים מפורסמים באנגליה.

1. 5

סידרה משעשעת: לא יאומן (6.30 ערוץ 3 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). תוכנית המצולמת לפני קהל באולפן טלוויזיה. להטוטים עוצרי־נשימה, מעשים מוזרים ותופעות מדהימות, כגון: פיל במישקל של 3 טון מהלך על מישטח מעץ שמתחתו שוכב איש יוגה; שחקן־כדורגל קטוע רגל; אדם שעורו אינו ניזוק מחומצה גפריתית; כומר המרפא חולים ומשוחקים; כלב הצולל לעומק רב, ואנשים הקונים רוחות רפאים בעיקבות מודעה בעיתון. התוכנית מוגשת על־ידי ג'ון דייווידסון, פרנק דרקנדטון וקתי־לי קרוסבי.

קונגוע: פסטיבל פרטי (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע או שחור־לבן, מדבר אנגלית). סרטים ישנים וטובים בכיכובם של שחקני העבר. לאוהבי נוסטלגיה.

2. 5

סידרה לילדים: מכבי־האש (4.50 — שני הערוצים — שידור בצבע, מדבר אנגלית). סידרת אנימציה שבמרכזה יחידת כיבוי־אש, אשר נענית לכל קריאת־עזרה, אם אש ממש, ואם לפעולת הצלה אחרות.

דרמה: דרך הפלמינגו (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). המשך קורותיה של מישפחת וולדן (קווין מקארתי וברברה רש) ובתם המאומצת קונסטנס (מורגן פירצ'יילד) בעיירה האמריקאית הדרומית טרווד. אהבות, בגידות, ואינטריגות בסיגנון דאלאס, עם כוכבי צמרת.

3. 5

סידרה וקמית: מ־א־ש (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). בעיקבות הצלחת הסרט הנושא שם זה, הפיקה הוליווד סידרת טלוויזיה באותו שם ועם אותן דמויות שכיכבו בסרט. הסידרה מתרחשת בבית־חולים־שדה של הצבא האמריקאי בעת מילחמת קוריאה, ומתארת בצורה סרקאסטית את הווי החיים בין הרופאים, האחיות והפצועים. כוכב הסידרה, אלן אלדה, זכה לאחרונה בפרס גלובוס הזהב על תפקידו בסידרה זו.

4. 5

סידרת מתח: חדר חשוך (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). סידרה המורכבת מאפיזודות בודדות, כאשר כל אפיזודה הינה עיבוד דרמטי לסיפור מתח מסמריעיר ומטיל אימה.

שבת

1. 5

● **אורח באולפן: נגה אה בסיוני (7.00 — שחור־לבן, מדבר ערבית עם תרגום לעברית).** לילית נגר מארחת את נגואה בסיוני, רעייתו של הצייר המצרי בישראל, מחמד בסיוני. הגברת בסיוני מתארת את חוויותיה כאשת דיפלומט ואת התרשמותה מאורח החיים והאנשים בישראל.

● **מותחן: המיקצוענים (10.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** פרק נוסף בסידרת המתח המעולה, המספרת את עלילותיה של יחידת מ־5 של הבוון הבריטי, תחת הכותרת איש ושמו קווין.

● **סידרה: האציולות מחייבת (11.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית מעורה).** פרק נוסף על אצילה שירדה מנכסיה ומהגר צ'כי שהתעשר זה מקרוב.

יום ראשון

2. 5

● **סידרה: דאלאס (9.30 — שידור בצבע, אנגלית בעגה טכסאנית).** פאמלה מאמינה כי מצאה לבסוף את אמה. לוסי מבקשת ממיץ' להתחתן איתה, וג'יי־אר זומם להציג את בובי כמנהל חסר־אחריות. האישה שפאמלה חושבת אותה לאמה, מנפצת את תיקוותיה, ובינתיים מנסים לוסי ומיץ' להתגבר על אבני הנגף שביחסיהם, וג'יי־אר מאמין שנתגלגלה לידיו ההזדמנות להבאיש את ריחו של בובי בעיני אביהם.

● **תעודה: יוסף זריצקי (10.20 — שידור בצבע, מדבר עברית).** שידור חוזר של סרט על אחד מחשובי הציירים בישראל.

יום שני

3. 5

● **סידרה: אופנהיימר (10.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סידרה חדשה, המביאה את סיפור חייו של מדען האטום היהודי, הד"ר רוברט אופנהיימר, מפתחה של פצצת האטום האמריקאית, שהוטלה על הירושימה ונגאסקי. השחקן סאם ווטרמן מגלם את דמותו של אופנהיימר, ואשתו היא השחקנית ג'אנה שלדון.

ווטסון: אופנהיימר
יום שני, שעה 10.15

יום שלישי

4. 5

● **סידרה קומית: רז־דה (8.03 — שידור בצבע, אנגלית בעגה ברזקלינית).** למסך חוזרת הסידרה הקומית על גרושה יהודיה בניו־יורק, המנסה לשקם את עולמה. מככבת: ולרי הרפר.

● **מותחן: בעיקבות הפשע (11.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** פרק נוסף בסידרת המותחנים הקנדית המעולה.

לקראת שידור: פרשת קסטנר

שני הפרקים של סרט התעודה על פרשת קסטנר שיודרו ב־6.5 וב־13.5, הסרט הראשון כפר נפש, עוסק במישפט שהתנהל בבית־המישפט המחוזי בירושלים. הסרט השני, גזר דין, מתחיל בפסק־

ד"ר ישראל קסטנר
שני סרטים — ב־6.5 וב־13.5

הדין שגזר השופט הלוי, ברצח קסטנר ובטיהורו על־ידי בית־המישפט העליון. תסריט ובימוי: יהודה קוזה, מפיקה: מאיה דוקלר.

תחתוני הנשים של דלתא, אופנתיים, רכים ומלטפים, בגזרות מחמיאות מסריגי כותנה מעודנים ודקיקים.
דגם סקסי דלתא—מיקרו, ביקיני וביקיני+. ויש סקסי דלתא גם לילדות! להשיג בבתי הכל—בו ובחנויות ההלבשה המובחרות.

דגם סופטי—בגזרות מיני ומידי.

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרינקל

מתערבים?

איזה שבוע הסתובבתי מטורלל לגמרי וחיפשתי מישהו שיהיה מוכן להתערב איתי שהאלה של כהנא בימית לא יתאבדו ולא בטיח. אבל מה אני אגיד לכם? כנראה שפסו הפראייערים מן הסביבה שלי. הייתי מוכן להתערב על כל מה שרוצים: טיול לחו"ל, בקבוק ויסקי, כרטיס־קולנוע או קופסת־גפרורים. שום דבר. כלום. הסתכלו עלי החברים שלי במבט רחמני.

אני נורא אוהב להתערב על ההתאבדויות של החבר'ה האלה, שמאיימים ללא הרף לשלוח יד בנפשם ולא עושים כלום. נדמה לי שזה התחיל לפני שנתיים בערך, עם ראשי המועצות של גוש־אמונים מהגדה המערבית. אלה באו והתיישבו מול הכנסת באוהלים צבעוניים, והודיעו שהם הולכים לשבות רעב עד מוות אם הממשלה לא תעשה משהו שאני כבר לא זוכר. כל העיתונים דיווחו על מצבם הנורא והמידרדר, ואילו אני לא התעצלתי, הלכתי לבדוק, וראיתי שהם שמנמנים כרגיל. מזה הגעתי למסקנה שהם בעצם אוכלים בלילה, רק מה, מרטיבים את הביסקוויטים שהעיתונות לא תשמע את קול הלעיסות.

הסוף ידוע: כל מיני רבנים התחננו לפניהם שיפסיקו לרעוב, ואף אחד לא מת! אף אחד!

אחר־כך היה העסק של הצייר־המתאבד אנדריי קלצ'ינסקי, שגם הוא החליט לשבות עד מוות אם הממשלה לא תעשה משהו. פה עלה על דעתי לנצל את הפרשה, וכבר יצא לי משהו מהעניין — הרווחתי בקבוק ויסקי. דווקא לא רע היה הוויסקי. קלצ'ינסקי אולי באמת לא אכל, לא עקבתי אחריו, אבל עובדה שהוא לא מת מזה, למרות שהממשלה לא נכנעה.

אחר־כך בא העניין של הברנש ההוא, מישע מישכן. גם זה הודיע שהוא הולך לרעוב עד מוות ויהי מה, אם הממשלה לא מפסיקה מייד עם השלום הזה. אני כבר כמעט שמצאתי מישהו שיהיה מוכן להתערב איתי על ארוחה סינית — אני לא כל־כך אוהב אוכל סיני, אבל הייתי מוכן להתפשר על זה — ואז באו כל מיני אנשים רעים וכתבו בעיתונים שאי־אפשר לסמוך על מישכן ההוא, וקילקלו לי את העסק ברגע האחרון. אין צורך לומר שגם במיקרה הזה באו הרבנים והתחננו שהאיש לא יהרוג את עצמו מרעב, והסוף היה שהוא בכלל לא מת, אלא דווקא התחתן. תחליף לא רע, זה מה שיש לי להגיד.

ועדיין לא הפסקנו להתאושש מהמיקרה המצער של מישכן, וכבר בא אחד יהושע כהן מקיבוץ שדה־בוקר, והתיישב עם כמה חברים ליד הכותל, וגם הם הודיעו שלא עולה על דעתם להכניס לפה שום דבר אם הממשלה תמנע את איומה לפנות את סיני. אני מוכרח להודות שכבר במיקרה הזה היו פרצות גדולות בחזית ההתערבויות. אחד הודיע לי שהוא רוצה לחשוב על זה יומיים. מוכרח לומר שעקבתי בתימהון גדול אחרי כל מה שהתרחש שם, ליד הבונקר שלהם. נכון שבונקר זה מקום לא רע בשביל להתאבד — אומרים שזה מה שהיטלר עשה — אבל יש גבול לתמימות, לא? מה זה פה, כל אחד שאומר שית־אבד רצים ומאמינים לו?

מהתעניינות הארוכה שלי בעניין ה־התאבדויות למדתי כמה דברים. ראשית, שאני צריך לחפש ביתר מרץ פראייערים שיהיו מוכנים להתערב איתי, ושנית, שאלה שמתאבדים לא מאיימים שהם הולכים לעשות את זה לעצמם, ושלישית שאלה שמאיימים להתאבד מאיימים להתאבד, וזה הכל.

כל אחד יכול לאיים בהתאבדות. אפילו אני יכול. הנה: אני מאיים. מישהו מוכן להתערב איתי שאני לא הולך לעשות את זה?

מה עבר עליך, שבתי?

אני יושב לי בשקט מול הטלוויזיה, לא מפריע לאף אחד, ופיתאום, מה אני רואה: את שבתי הימלפרב מפגין ליד המחסום בימית למען חופש העיתונות! חשבתי שאני לא רואה טוב, אז שיפשפתי טוב־טוב את העיניים והסתכלתי שוב, כן, זה הוא, לא ספק, ועוד משתדל להיכנס כל הזמן לתמונה, שיראו אותו. חשבתי: אולי לא שיפשפתי את העיניים מספיק טוב? הלכתי לכיור ושטפתי את העיניים וחזרתי אל הטלוויזיה. וכן, זה הוא, אותו שבתי הימלפרב! והוא מפגין בעד חופש העיתונות!

ולמה זה כל־כך הפתיע אותי? תשמעו סיפור.

הימים היו ימי 78' והימלפרב היה פיגורה חשובה בשטח העיתונות. כבר אז הוא ניהל את החברה המאוחדת לפיר־סומים ולהדפסה, שמוציאה לאור צרור שלם של עיתונים בכל מיני שפות ומכל מיני סוגים. אחד הסוגים האלה הוא הסוג הכלכלי. להימלפרב היו שני עיתונים כלכליים, שאחד מהם, „יום־יום" שמו, היה במצב רע. עד כדי כך היה המצב רע, שהימלפרב החליט להחליף את המערכת מהיום למחר. הימלפרב לקח בתור עורך עיתונאי ושמו גדעון ספירו, והחתום מלמעלה ומימין היה סגן־העורך. חתמנו על חוזה לחצי שנה כדת וכדין, ולעבודה.

הבעיות, יש לומר, התחילו כבר מההתחלה. לשבתי הימלפרב היו רעיונות משלו. מה זה כלכלה. היחסים הלבביים שבין קונצרן כור ודרום־אפריקה, למשל, לא נראו לו כלכליים במיוחד. הוא לא הבין מה יש להם לחפש בעיתון. גם הידיעה על פיצויי הפיטורין שנפסקו למנהל בנק מסויים על־ידי מנהל בנק אחר לא נראתה לו כלכלית מי־יודע־מה. מה זה שייך?

בקיצור, יום־יום, כשהגענו למערכת, חיכה לנו מיכתב מתחת לדלת, מודפס יפה במכונת כתיבה, עם חתימה מסולסלת של האדון המנהל. במיכתבים נאמר

מנהל הימלפרב
נעלי התעמלות

רעיונותיו על היחס שבין עיתונות וכלכלה.

המצב הידרדר והלך. עד כדי כך הגיעו הדברים, שביום חמישי לעבודתנו בעיתון — הכל קרה מהר־מהר — היו להימלפרב הירהורים על מקומו של מאמר מערכת בעיתון כלכלי. הוא הניח את רגליו הנעולות בנעלי התעמלות על ה־שולחן, היטיב את עניבתו, ליטף את קרחתו, ושאל למה, בעצם, צריך שיהיה לעיתון כלכלי קטן כמו „יום־יום" שלו מאמר מערכת? הלך מאמר המערכת.

והנה יום אחד, תשעה ימים חלפו ובחורה אחת היתה מוכנה להתערב איתי רק על זה שהם ימותו תוך 30 השנים הקרובות. חוכמה גדולה. עוד לא עברו היומיים שלקח החוא בשביל לחשוב, וכבר נגמר הסיפור הזה עם תחינות של הרבנים, אבל שום מתאבד לא יצא לנו מהפרשה.

ועכשיו העסק הזה עם מתאבדי ימית, מבית מדרשו של „הרב" כהנא. אני שאנחנו מתבקשים לגשת לשיחה בקומה העליונה. שם נהג מר הימלפרב לקדם את פנינו בנוכחות צד שלישי. תמיד בנוכחות צד שלישי — ולהסביר את

הבונקר בימית
מקום טוב להתאבדות

אז מיום התחלת עבודתנו, הגיעה לידי המערכת ידיעה מעניינת עד מאוד, ו־עניינה גרעונות הנזילות של הבנקים. בנק ישראל, כידוע, מפרסם מדי פעם מהו הסכום הכולל של גרעונות הנזילות האלה, שהם סוג מסויים של חיסרון יחסי במזומנים. בנק ישראל, מסיבות השמורות עימו, לא נוהג לפרסם מחו חלקו של כל אחד מהבנקים בגרעונות האלה. והנה לידינו, דווקא לידינו, מעשה שטן, הגיעה ידיעה על הפירוט המדוייק של גרעונות הבנקים, כמה חסר לכל אחד.

עיקרה של הידיעה היה, ש־70% מגרעונות הנזילות באותה תקופה היו נחלתן הבלעדית של בנק מסויים, ושמו בנק הפועלים.

זה הזמן להסביר בסוגריים שני דברים. ראשית, שהתקופה היתה ממש לפני פירסום המאזן של כבוד הבנק, שזהו ממש חג כלכלי. כל העיתונאים הכלכליים מתיישבים מסביב לשולחן סגלגל בבית העיתונאים. בראש יושבת הנהלת הבנק. השולחנות מכוסים מפות לבנות, ומוגשים כל מיני חטיפונים טעימים, משקאות וכו'. חוץ מזה מקבלים העיתונאים שי־פה, שי־שם, מהנהלת הבנק: תיק מהודר, עט יפה שיכתבו יפה, ועוד כל מיני פיצ'יבקעס.

שנית, צריך להסביר שהחברה המאוחדת של הימלפרב היתה שייכת למפא"י, ואני לא צריך להסביר לקורא הנבון את מהות הקשרים שבין מפא"י ההיסטורית ובנק הפועלים.

תם תור ההסברים, ועכשיו לעניין. הגיעו שעות הערב, שאז מעמדים את העיתון בבית־הדפוס. כל עיתונאי צוער יגיד לכם שידיעה על גרעונות הנזילות הגדולים של בנק הפועלים, שווה בהחלט ידיעה ראשית בעיתון כלכלי, וזה מה שנעשה.

לקראת סיום העבודה התחיל המנהל שבתי להסתובב בבית־הדפוס בצורה מוזרה. הוא בא והלך, הלך ובא, תמיד בליווי צד שלישי. הוא גילה התעניינות רבה בעיתון, אבל לא אמר הרבה. ה־שעה המאוחרת, היא שהדאיגה אותו, כך אמר. צריך להספיק להכין את ה־פלאטה מוקדם, כך אמר.

תמה העבודה והמערכת הלכה לה הביתה.

המערכת באה למחרת בבוקר לעיתון, וגילתה שנעשה בו מעשה שבתי.

הידיעה הראשית, אותה ידיעה על בנק הפועלים וגרעונות הנזילות המצערים שלו, נעלמה לחלוטין, נשאה אותה חרוט, בלע אותה הים. ידיעה אחרת לגמרי מילאה בכבוד את מקומה, ואילו את מקומה של אותה ידיעה אחרת בעמוד הראשון, מילאה ידיעה שלקח הימלפרב מן העיתון הכלכלי השני שלו.

וחוץ מזה, כמובן, חיכה לנו מתחת לדלת מיכתב.

הפעם לא התבקשנו לעלות לשיחה בקומה העליונה. פשוט הודיעו לנו ש־אנחנו מפוטרים.

זהו. זה הסיפור. עכשיו מובן למה שיפשפתי את העיניים, ולא הסתפקתי בזה, אלא אפילו הלכתי לשטוף אותן כאשר היה נדמה לי שראיתי את שבתי הימלפרב מפגין בעד חופש העיתונות!

ארבע שנים עברו מאז, ואולי זה מסביר את השינוי. מה אני יודע? אנשים משתנים. אולי אפילו שבתי הימלפרב השתנה. השתנה מאוד־מאוד. הרבה עבר עליו מאז, כנראה.

אינסטנט תיסרוקת

פיתרון הבעייה למתרחצות בקיץ: איך להסתרק כשיוצאים מן המים

סיכות זהב לאחי רייך, בעלת שיער קצר וחלק ופנים עם עצמות לחיים בולטות. היא תיראה אלגנטית אם תשאיר מעט שיער על העורף. השימוש כאן הוא בשתי סיכות זהב. באחת מהן נאסף השיער והסיכה השניה, בצד.

א זפנת הבגדים מתחלפת פעמיים בשנה, וכמוה גם אופנת השיער וה־תיסרוקות. מה שלא עשינו בחורף נעשה בקיץ, ואיך שלא נראינו בחורף, נראה בקיץ. הכל לטובת שינויי האקלים, וב־עיקר לכבוד השינוי האישי. אביב וקיץ הם זמן מתאים להתחדשות ולריענון. הפעם החידוש העיקרי הוא תיסרוקת קלה ומהי־רה, המשווה לך מראה ספורטיבי או זרוק או אלגנטי, כרצונך ולפי בחירתך.

אדרה גיבר חדוך ראורה

עיצוב תיסרוקת תוך דקה — זהו המוטו של הקיץ. את התסרוקת ניתן לסדר בעזרת סיכת־הפלאים, או בעזרת „סיכות סבתא" רגילות. סיכת־הפלאים, שרעיונה שאוב מהמראה היפאני, היא סיכת ברזל ארוכה, שקצותיה נסגרים על־ידי סיכות ציבעו־ניות עשויות פלסטיק. והעיקר בתיסרוקת זו — חסל סדר הרולים, הפאן. סוף סוף נוכל ליהנות משיערנו הטיבעי, גם אם הוא, שאפשר לעשות אותן על שיער יבש או רטוב, וזה טוב במיוחד לימי הקיץ. זהו פיתרון אידיאלי לבעיית השיער אחרי שהייה בים, כשלא תמיד יש זמן, חשק, רצון, וכסף לשבת במיספרה ולבזבז זמן יקר. אבי רעיון „האינסטנט־תיסרוקת" הוא עלם ישראלי צעיר, ושמו אלי עלמני.

אלי הגיע אלינו אחרי שהייה ממושכת בהולנד ובניו־יורק, שם למד את תורת השיער ועבד עם מתכנני אופנה ידועים ודוגמניות מהשורה הראשונה. הוא חזר לארץ לביקור מישפחתי קצר, הציץ ונפגע, והחליט להישאר ולהעניק מהידע שרכש, מנסיונו ומדימיונו לנשים הישראליות.

אלי מדגיש כי תיסרוקות אלה טובות ומתאימות לכל הנשים ששיערן מגיע לפחות לאורך הסנטר. יש צורך לשים לב למיבנה הפנים. לפנים רחבות ועגולות תתאים תיסרוקת באמצע הקודקוד, כדי להאריכן. לפנים צרות שמים את הסיכה בצד הקודקוד, כדי לשבור את קו הפנים הארוך. למיבנה פנים אובלי — כל ה־אפשרויות פתוחות. „חשוב לי שכל אשה באשר היא, תהיה מרוצה ותרגיש אופ־תית במינימום זמן והוצאות," אומר אלי.

מה עושים? אוספים את השיער למרכז הראש או לצידו, בהתאם למראה הפנים ומסובבים מסביב לסיכה. שיער מסולסל במיוחד עדיף להרטיב. לקבלת מראה ספור־טיבי, אפשר לאסוף את חלק השיער ה־עליון בסיכה, ואת החלק התחתון להשאיר פזור. את צבע הסיכה אפשר להתאים לצבע הבגד. מי שמשתמשת בסיכות־סבתא, יפה לתקוע פרח טבעי וטרי בשיער. ה־מראה הוא מאוד אביבי.

אי־אפשר לדבר על עיצוב שיער לקיץ מבלי לפסוח על נזקי השמש היוקדת. ה־שמש מייבשת את קצוות השיער, והם מתפצלים ונשברים. הנזק מגיע עד שורשי השיער, ובמשך הזמן הן מתחילות לנשור. אלי עלמני מייעץ לנו למרוח את שמן הוא מתולתל ומסולסל, במינימום של זמן ומאמץ.

יתרון נוסף וחשוב בתיסרוקות הקיץ

אצילות לאורית אבידור שיער גלי באורך הכתפיים. אלי אסף את שיערה למרכז הקרקפת וסובב אותו מסביב לסיכה. תיסרוקת במרכז הראש יוצרת מראה של אצילות. תיסרוקת נאה מתאימה ביותר לשעות הערב או למסיבה.

חופשי וטבעי עם מירי דיקר, עד השנים האחרונות לא אהבו רוב הנשים את שיערן המסולסל, ורצו להחליקו בדרכים שונות. מעצב השיער, אלי עלמני, רוצה להראות ששיער מסולסל וטבעי הוא דבר יפה. למירי שיער ארוך ומסולסל. את רובו הוא השאיר פזור ורק אסף את החלק העליון.

תיסרוקת טוס בשלבים

לימור הקרי, ששיערה ארוך חלק למדי, בעלת פנים אוב־ליות. אלי סירק את השיער וגיגל אותו לצד הקרקפת. 2 — לקח את סיכת הפלאים ותקע אותה בשיער. 3 — ליפף את השיער מסביב לסיכה. 4 — השאיר את קצוות השיער חופשיים. 5 — פתח את קצוות השיער. 6 — המראה המושלם של התיסרוקת. כל אחת יכולה לעצב את שערה בעזרת סיכת הפלאים לפי מצב־רוח וגם לפי בגדיה.

השיזוף על השיער. כן, ממש כך. סוג שמן השיזוף לא חשוב.

השמש, מסביר אלי, משמשת כחומר המרכך הטוב והבריא ביותר. מפאת חום הגוף וחום השיער השמן חודר לשיער ומגן עליו מקרני השמש, וכך עוזר לו שלא להתפצל, או להתפצל פחות. זוהי גירסה מודרנית לטיפול של הסבתות בשמן זית או שמן קיק. הן היו מחממות אותו (לא מרתיחות), מורחות על כל השיער ומש־אירות אותו לכמה שעות. אחר־כך היו חופפות אותו והתוצאה היתה שיער מבריק ורך. הטיפול שמציע אלי הוא על אותו עיקרון, אך יותר פשוט וחסכוני בזמן.

מי שנכנסת למים ולא אוהבת כובעים לא צריכה לדאוג. המים לא יורידו את השמן מהשיער. בבית יש לחפוף את ה־ראש פעמיים או שלוש, לפי הצורך. לאחר מכן שמים את סיכת הפלאים או את סיכת הסבתא על שיער רטוב, וכשהשיער מתיי־בש הוא הופך גלי, והתסרוקת מסודרת ומטופחת, כאילו זה עתה יצאת ממיספרה.

פטנט נוסף מתוצרת עלמני הוא לאותן שרוצות בכל מאודן להיות בלונדיות בצורה טבעית וזולה — מה שנקרא בשפה מיק־צועית „לעשות גוונים". כל אשר עליכן לעשות הוא הדבר הבא: לפני ההליכה לים קחו לימון, סחטו את המיץ ומירחו על השיער. ואז תקבלו גוון בלונדי שנראה יותר טבעי מאשר צבע או חמצן.

כיצד זה קורה? מסביר המומחה: בלימון יש חומר מחמצן. התהליך קורה כאשר החומר הזה בא במגע עם מלח ושמש, ואז הוא מבהיר את השיער בצורה טבעית.

לבסוף מזכיר אלי שמומלץ מאוד לגזור את קצוות השיער אחת לחמישה שבועות, כדי שיוכל לנשום. כפי שאנחנו שמות קרם על הפנים והידים היבשות, כך גם השיער מרגיש צורך בקרם ובטיפוח. ה־טיפוח עושה את ההבדל בין שיער מוזנח, יבש ומפוצל ובין שיער מטופח ורך ל־מגע.

כמה עצות טובות: ריכוך שיער מודרני - לעשות לבד ובזול ואיך להיות בלונדית טבעית בעזרת לימון

הערומים והמתים של

גן־עדן בספק

מראה כללי של הכפר של רפי נלסון, שתפס תאוצה עצומה בהתפתחותו בשנה האחרונה. למקום הזרמו מים חיים, מאחרי

הבאר נבנה מיטבח, שתפקידו לספק כמויות אדירות של סטייקים ודגים צלויים על גחלים. רפי הביא למקום עשרות דקלים, שנש־תלו בקול תרועה. כעת לא ברור אם השמח יישאר בידי ישראל.

זוהר מביאה לכפר ציפי לוין, אחת מנערות הזוהר הידועות של תל־אביב, שהגיעה לחופשה עם ידידה, מייקל פרינץ, לשעבר חבר להקת סנטנה.

שמש על גבם תופסים האורחים בכפר. בתמונה משמאל: גבר אלמוני תופס שמש בכל חלקי הגוף.

..מה יהיה?" שואלת את עצמה האווזה, המטיילת על החוף בין הנופ־שים. עדיין לא ברור אם האווזה תמשיך להתגורר בכפר ביחד עם האווז, התרנגולות והכלבים, או שתיאלץ לעזוב את המקום כמו הישראלים.

מי שידע כי לאיזור שבו שוכן הכפר של רפי נלסון קוראים טבה, שיקום! עד היום אתה יכול לפגוש בכפר כל מיני יפים ויפות, לבושים מינימום ושותים מכסימום, כשהם אינם מקשרים את הכפר של נלסון עם השם טבה. חלק חושבים כי מדובר באיזור הפיורד. נערה אחת חשבה כי מדובר באיזור ימית.

כך או כך, טבה תיזכר לנצח־נצחים בלב כולם ככפר של רפי נלסון. לפני שהגיע לכאן נלסון, התגוררה במקום מישפחה היפית משבדיה. כשבא נלסון, ואחריו כל החוגגים והחוגגות של אילת, עקרה ה־מישפחה ממקומה ועברה דרומה.

רפי נלסון, כמו רבים אחרים שהתאהבו בנופי הדרום, נדד בעולם לפני שהתיישב סופית בטבה, וחיפש לו בית. הכפר שלו התחיל בסוכה קטנה ובאר מאולתר, והפך למקום המתופעל כמו עסק משוכלל.

נלסון, בעל האישיות הכאריזמטית, עושה את המקום. כשהוא לא נמצא בכפר — זה לא זה. בשבוע שעבר הוא שבר רגלו. האילתים מתלוצצים כי התאונה אירעה כאשר רפי רדף אחרי פועל עם צידנית. מי שלא היה אצל נלסון, לא יבין את הבדיחה. לכפר של נלסון אסורה הכניסה עם אוכל או משקאות מהחוץ. דמי כניסה עולים 30 שקל, וכוללים משקה ראשון. בדואי המפליא לנגן בנבל יושב בפתח, וגובה את דמי הכניסה. חברים קרובים ובעלי תעודות כתומות, המונפקות על־ידי נלסון לאנשים חשובים מאוד, נכנסים חינם.

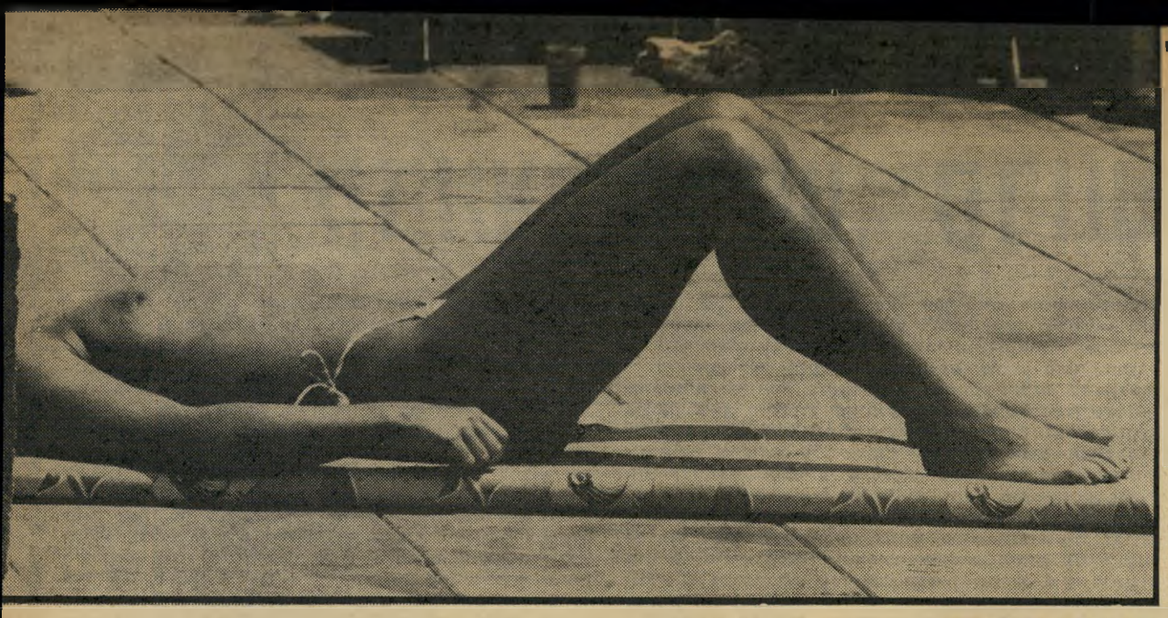
גבינה ובלדה

פ רנסתו של נלסון היא על הכפר והוא מציע לאורחים, לבד מחוף יפה־פה, גם מיסעדה ובאר. לכן אסורה הכניסה למקום עם מזון ומשקה. כשם שאיש לא יעלה בדעתו ללכת למיסעדה עם סנדוויי־צ'ים ומימיה, איש לא יעלה בדעתו להיכנס מצוייד לחוף של רפי נלסון.

על הבאר אחראית חיה, רעייתו של ליאון רז, ידידו הטוב של נלסון. בטעות נחשבה חיה על־ידי רבים לאשתו של נל־סון. הטעות חזרה על עצמה כל־כך הרבה פעמים, עד שנלסון נאלץ לתלות שלט מעל לבאר, המכריז באנגלית ובעברית: „חיה היא אשתו של ידידי ליאון רז". יהונתן גפן, אורח ותיק בכפר, כתב את הבלדה של רפי נלסון, שאותה שר הזמר דייוויד ברוזה. ידידו התעשיין, מיקי שטראוס, הנציח אותו על עטיפתה של גבינה יקרה.

סביב שמו ואישיותו של נלסון נרקמו אגדות רבות. שמו האמיתי הוא רפי רוזנ־צווייג. אחר־כך הוא היה רפי אילון. אחרי שנפצע קשה בעינו מרסיס פגז, ויצא

טבה

שטח הפקר

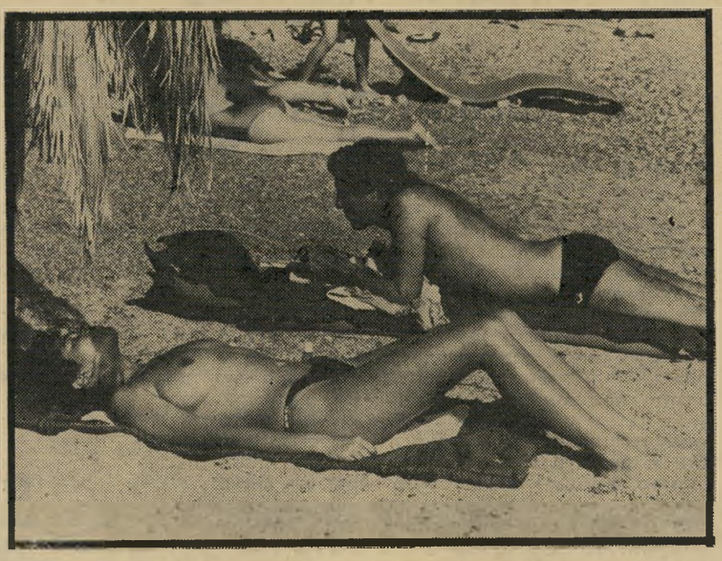
אשה צעירה שהסירה את החלק העליון של הביקיני שלה, שוכבת על מזרון שתמורתו שילמה 20 שקל. שדיים חשופים הם מראה רגיל בכפר של רפי נלסון, מראה שאיש אינו מייחס לו חשיבות. למקום באות נשים בכל הגילים, תיירות וישראליות, כדי לשזף את כל גופן, והן יודעות שלא תוטרדנה על־ידי זרים. השילוב של נוף מדברי קסום, חוף ים מהמם ביופיו, באר עם משקאות ומיטעדה שהטבה שלה הוא בדואי מצויין, ומעל לכל — אישיותו הבלתי רגילה של רפי נלסון, הפכו את הכפר לאתר נופש פופולרי ביותר על החברה האופנתית והבוהימה הישראלית.

רופא ד"ר בס, חברה של השחקנית גבי אלדור, גולש עם גלשן ציבעוני, שניתן לשכור בכפר.

נהג ג'יפ של מנהל־המיפעל, מאיר בית־אש.

בד בבד עבד כעיתונאי ופירסם רשימות משעשעות בטור שבועי בידיעות אחרונות, שנקרא משדה בוקר ועד אילת. הטור מבית־החולים בלי עין אחת ועם תעודת נכה, הוא זכה לכינוי „נלסון", על שמו של האדמירל הבריטי שתום־העין.

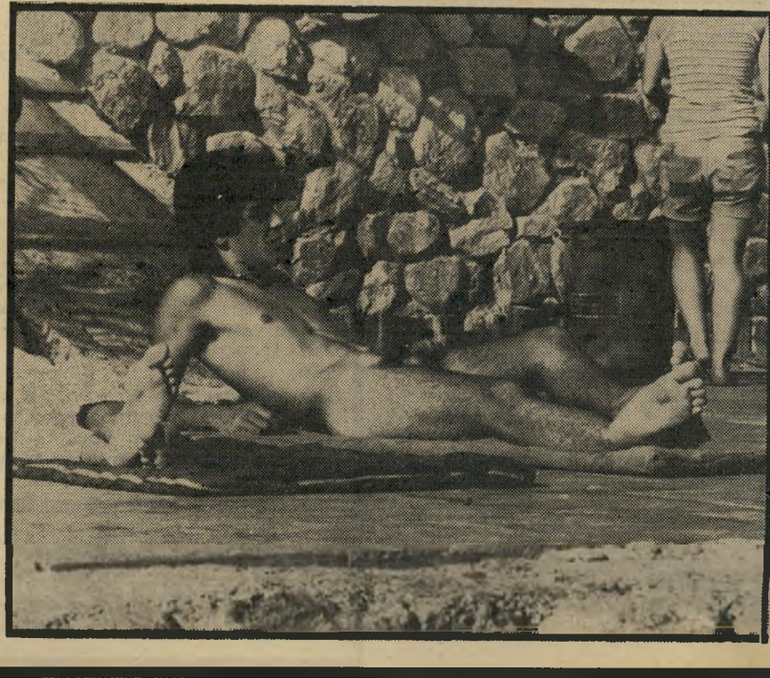
אוכל דגים ושותה קוניאק

הרפתקה האיתית של נלסון התחילה בשנות ה־50', כאשר הגיע לאילת בעיקבות מסעות ההרפתקות שלו. הוא התחיל לעבוד במיפעל ים־המלח, ומשם עבר למיפעל הנחושת בתימנע. שם היה

נירוואנה

בשמש תופסים שני נופשים בכפר של רפי. למרות שהאישה הורידה את חזיית בגד־הים, לא הוטרד מכך הגבר השוכב לידה והוא המשיך בעיסוקיו שלו, מבלי להעיף בה מבטים ובלי להטריד את מנוחתה.

את דימיונם של תושבי צפון הארץ יותר מכל דבר אחר בתקופה ההיא.

בימים שלפני מיבצע סיני היתה אילת שארם־אל־שיח' של היום. תושביה היו מעטים ביותר, רובם הרפתקנים, שחיפשו מקום לברוח אליו. נלסון בלט בין כל חבורת התימהוניים ההרפתקנית של אילת. בדיחותיו ותעלוליו התפרסמו באופן קבוע במדור כזבים לילקוט של העולם הזה. המפורסם שבהם היתה הבדיחה אודות כלבו, גמרוד, שאותו הביא באחת הפעמים שבהן חזר מהצפון. כשנשאל היכן קיבל את הכלב, שהיה מאומן להנחות עיוורים, הסביר נלסון בשיא הרצינות: „פשוט מאוד. נכנסתי למישרד־הביטחון, עצמתי את העיניים, והכלב הוביל אותי החוצה."

כאשר החליטה מועצת אילת לטפח סוף־סוף את ענף התיירות המוזנח של העיר, שאמורה היתה להפוך ברבות השנים ל־עיר התיירות מס' 1 של ישראל, התמנה רפי כעוזרו של אוסקר פרידמן, אחד מראשוני אילת. ומי שנודע כמשוגע ל־פיתוח התיירות של העיר. הג'וב החדש התלבש על נלסון כמו כפפה על יד. הסיפורים על הצעיר העליז והזרוק, המתגורר בחוף הים, אוכל דגים ושותה קוניאק, עברו מפה לאוזן בכל רחבי הארץ. אנשים הגיעו לאילת במיוחד כדי לראות את היצור התימהוני שהפך במהרה לחביב העיתונאים והבוהימה.

נלסון הפך לאיש ענף־התיירות של אילת, ולכתב העולם הזה שם. באחד הימים, במיסגרת כתבה, הגיע לנמל הקטן והחדש של אילת. בנמל עגנה אוניה בשם בירגיטה טופס. רב החובל סיפר לרפי, כי אחד מאנשיו החליט לעזוב באופן פיתאומי. הוא שאל את נלסון אם הוא מכיר במיקרה ימאי ישראלי שיהיה מוכן לעלות על הספינה, ורפי הפך ימאי.

בשלב זה הסתיים החלק הראשון ברומן של נלסון עם העיר אילת, רומן שנמשך אחרי מילחמת ששת־הימים, כאשר נלסון הגיע לחוף טבה והחליט להקים את ביתו ואת כפרו שם.

אולם שנות ה־50' זימנו לרפי נלסון הרפתקה נוספת. באחד הנמלים, שאליהם הגיע במיסגרת עבודתו כימאי, הוא עמד לעלות על אוניה בריטית, שהפ־

(המשך בעמוד 58)

בלי חזיה יורדת למים גברת צעירה, המכסה על שדיה בעזרת שרשרת שרכשה בבאר של רפי נלסון.

יעקב שרת / איש ממאדים

קדוש, קדוש, קדוש

בספר „הוגים רוסים" מאת ישעיהו ברלין, שיצא לא מכבר בהוצאת „עם עובד" בתרגומו של אפרים ברוידה, נתקלתי בעמוד 52 בציטוט מדברי ההוגה אלכסנדר הרצן, שנכתבו לפני יותר ממאה שנה: „העולם לא יידע חירות עד אשר כל מה שהוא דתי, מדיני, ייהפך לדבר פשוט ואנושי, הניתן לביקורת וחזמה. ההגיון שהגיע לבגרות מואס אמיתות שנתקדשו... אין לו דבר שהוא קודש־קודשים בעיניו..."

איזה פטפוט אווילי וחסר־ערך! אילו רק יכול אותו אלכסנדר הרצן להתחיות לרגע, ובכוח אותו נס למצוא את עצמו בתוך ההמון המשולהב המכתיף אחד אהרון אבוחצירה לאחר שהורשע בבית־משפט ישראלי במה שהורשע, וקורא אחריו „קדוש!" היה מכיר מייד בטעותו האיומה ומצטרף אל המשתוללים המקדשים אדם בשר־ודם, ונשבעים ללכת אחריו באש ובמים, מפני שדבר אחד הוא להגיע בכוח חשיבה מופשטת לכלל משוכנעות כי העולם לא יידע חירות עד אשר כל מה שהוא דתי ומדיני ייהפך לדבר פשוט ואנושי הניתן לביקורת וחזמה, וכי הגיון שהגיע לבגרות אין לו דבר שהוא קודש קודשים בעיניו, ודבר אחר לגמרי הוא לעמוד פנים־אל־פנים מול תופעה קדושה כמו אהרון אבוחצירה, ולהיווכח במו עיניך בקיומה הממשי, המוחשי, שאינו ניתן לעירעור.

עובדה — אנשים מרכיבים על כתפיהם איזה בן־אדם בעל חיוך אידיוטי, שאינו סר מעל פניו נטולות־המבע, מתגודדים סביבו בתלהבות יוצאת מגדר הרגיל וצועקים מתוך אקסטזה, בקולי קולות, שהוא קדוש וחסין מפני כל משפט. מיהו ומהו אותו מורכב־עלי־כתפיים, שחיוך אידיוטי אינו סר מעל פניו, כי זכה להחשב קדוש בישראל! האם בשר גופו ועצמותיו שונים משהו מבשרם ועצמותיהם של שאר בני תמותה ומפלים אותו עד למדרגת קדושה? או שמא רוחניות מיוחדת במינה קורנת מפניו, שחיוך אידיוטי אינו סר מהם, עד שכל רואהו חש כי במחיצת קדושים הוא עומד? ושמא עשה האיש מופתים גדולים ועצומים, ברא יש מאין, החיה מתים, ריפא חולים אנושים, החזיר בתשובה רמאים וגנבים מועדים? או אולי כתב ספרי מוסר ותוכחה, דברי הגות ודת עמוקים מני ים, שהוציאו שמו כעילוי, סיני ועוקר הרים וטוחנם זה בזה?

עושה רושם שלא — אך דווקא כאן קבורה הקדושה, שאלכסנדר הרצן לא היה מאחר בוודאי להכיר בה אילו רק ניתן לו להתקרב די צורכו אל התופעה אבוחצירה. כי בישראל של 1982 לא צריך להיות עושה נסים ונפלאות, לא צריך להקריע רוחניות, לא צריך להיות מופת של התנהגות, לא צריך להתנכר בחגות מוסרית כדי להשפיע השפעה מאגית על המוני בני־אדם ולהחשב בעיניהם קדוש, לא פחות ולא יותר.

למה? כי יש בינינו אנשים, יש הרבה אנשים, יש הרבה יותר מדי אנשים, שבעוד מאה שנה לא יגיעו למה שאחד אלכסנדר הרצן הגיע אליו לפני מאה שנה.

או שמא אני טועה, וצריך להסתייג ולומר בעוד מאתיים שנה?

העצים אשמים

מי שמדבר על נורמליזציה ובתוך כך משמיד עצים — עצי פרי ועצי סרק — שנטעו יהודים ביישובים במחנות צבא ישראליים בסיני, ששטחיהם פונו באחרונה על מנת להימסר החודש לבעליהם המצריים, האם הוא נורמלי?

אין ספק, השמדת עצים היא מעשה ברברי מאין כמוהו, המעיד על לחץ נפשי עצום פרי כעס וחימה הרסניים. אבל במה אשמים גפנים או ברושים?

מישהו, אם איני טועה זה היה רענן וייץ בכבודו ובעצמו, אמר שהעצים שנטעו תושבים יהודים בסיני הושמדו מאחר שהיה בהם לשמש מסתור ומחסה למסתננים. זה אולי מרשים כמה שוטים בישראל. את המסתננים זה רק יצחיק.

כשם שהרס בתי ימית וקבירתם בחולות משקפים גם הם משהו מטורף להחריד. האם הסיבה המוסווית בתירוצים טפשיים ומגוחכים אינה אלא בושה — בושה באיוולת הקמת ימית מלכתחילה?

אם כך, ראויה איוולת זאת לעמוד על תילה לנצח־נצחים, ובלבד שלא נשכחנה. עם קבירת בתי ימית בחולות אנו מסתכנים בשיכחת חטא הקולוניאליזם הישראלי בסיני — ובחזרה עליו. קבורת בתי ימית עלולה לעלות אפוא בקברים שייכרו לשוכחים.

החרדים מפני הבושה יחזרו על שגיאתם־איוולתם. המוצי־אים זעמם הבהול על עצים ובתים אינם מעידים על עצמם שהם רודפי שלום ואחווה, אינם מפגינים חרטה אמיתית על עשותם בסיני כבתוך שלהם.

מה שלא מפריע להם לבוא למצרים בטענות על מתינות בתהליך הנורמליזציה, או לבקש רשות להמשיך לשאוב גז משדה שדות גם לאחר הפינוי הסופי.

לעזאזל, שיתאבדו

האמריקנים לא הסתפקו בלווייניהם ושיגרו מטוסי ביון. הרוסים החרו החזיקו ושיגרו אוניית ביון. כי עת להאזין היא העת הזאת. עת לצותת ולהקשיב רב־קשב לנעשה במרתף השואה שם בעיר הקיקיון שעל שפת הים התיכון, שהקים עם ישראל בכך וכך מיליארדים ועכשיו הוא חורט — וגם זה עולה משהו למשלם המסים האמריקני — בחמת זעם.

כי שם, בעיר הקיקיון שהעז עם כובש, מוכה סנוורי התפשטות שאיחרה במאה שנה לפחות, להקים על אדמת כיבוש בשחץ היסטורי מונומנטלי של שלי־שלי־ושלך־שלי — עד עצם היום הזה אתה שומע ואתה קורא דברי יהודים האומרים במפורש על שטחים שממערב לגבול הבינלאומי הישראלי־מצרי המוכר על־ידי עולם ומלואו זה עשרות בשנים: „זו ארץ ישראל!" „זה שלנו!" — העיר שנוסדה על שקר החולות הטובעניים של החמדנות וסלף הציונות והבל הכוח — במרתף השואה של תריסר כוהני כהנא, מתרחשים דברים מוזרים, מוזרים מאוד, שאפילו הרוסים מסתקרנים לעקוב אחריהם במחיר לא קטן של הפעלת אוניית ביון מיוחדת לציתות תת־קרקעי.

אמריקה בת 220 המיליונים שנתונה בהלם מאז הכריז מחליפו של הרב האשכנזי שלמה גורן בוושינגטון, השגריר החילוני משה ארנס, כי תריסר כוהני כהנא במרתף השואה בימית מאיימים להתאבד. רוסיה בת 250 המיליונים עומדת רתת ושואלת את עצמה, אוזנה כרויה ללחשי תריסר יושבי מרתף השואה בימית: „אז מה יהיה? יתאבדו או לא?"

שלא לדבר על הרבנים הראשיים שלנו, התוקעים השכם והערב לתוך הדות שם בימית — הם, שרק תמול־שלשום זעקו בראש חוצות שהיא ארץ־ישראל כשרה למהדרין — ומוכיחים באותות ובמופתים גדולים, כי מי שיתאבד במרתף שואת ימית סופו יורש גיהינום ומאבד את חלקו השמן בעולם הבא.

הירגו אותי הרוג, אבל לי זה פשוט לא איכפת. הם רוצים להתאבד? שיתאבדו. זו זכותם. לעזאזל, של מי החיים האלה אם לא שלהם?

ביום השואה

למנחם בגין היה פעם דווקא רעיון מצויין — להשחיל את יום השואה על תשעה באב. אני הייתי משחיל על תשעה באב — חז"ל השכילו להשחיל עליו שני ימי חורבן ושואה — המשחל ביום השואה, גם את יום הזיכרון. לשווא. זה לא יילך. העם היהודי צריך, כנראה, שלושה ימי אבל לאומיים, ועם עובדות בשטח קשה להתווכח.

אני חושב, שיש לו מעט מזוכיזם בגירוד פצעים לשמו, ומדי יום שואה אני שואל את עצמי איזה חלק ביום הזה משרת מזוכיזם ואיזה חלק משרת תיפקודות חיוביות כגון ביקוש פשר למה שקרה וחתירה להפקת לקחים ממנו. סוף כל סוף, האם הזכרון בא לשרת את הזכרון ותו לא? לשם מה אנו זוכרים דברים אם לא כדי לשאוב מהם חיזוקים ותועלות?

אני שואל באיזו מידה האצבע המאשימה המזדקרת מתוך יום השואה אינה מסתירה מעינינו את מועדותו של כל אדם לרצוח את רעהו ומועדותו של כל עם לרצוח את מישנהו; כל אדם לרבות אני ואתה, כל עם לרבות עמנו.

אני שואל האם ששת המיליונים שנרצחו לא היו אחד לאחד ששה מיליונים עולמות מלאים, שרצח כל אחד מהם היה גם רצח בפני עצמו, רצח שהוא לא פחות רצח ולא יותר רצח מכל רצח שאנו עדים לו יום יום בארצנו ובשטחינו.

אני שואל אם אנו עושים די על מנת שהשואה לא תשמש לנו אליבי.

אני שואל אם השואה השאירה אותנו עם נורמלי — ככל שהיינו נורמליים לפניה — והאם היא אינה מחייבת אותנו לפשפש במעשינו ולבדוק את מצבנו לא פחות משאנו בודקים וחוקרים מעשיהם של אחרים.

לח"י

כגודל מעשהו של חיים כהן, אשר בדבריו על „ישראל הברברית" גאל בבת אחת את כבוד ישראל שגלה ממנו, כן מיצער רישומו של המעשה על העם.

לרגע נדמה, כי חיים כהן קרע מעל ישראל־מטומטמת־הכיבוש את קורי הקסם שלכדו אותה בחבלי רודנות והתנשאות אכזרית על פני עם אחר. לרגע. חיש מהר שטפו החיים הלאה. חיש מהר התחוור, כי מאומה לא נשתנה. נשארנו כשהיינו.

גרוע מזה. מאז ימי המנדט הבריטי לא היתה העתונות העברית מאוחדת כל כך כנגד חסימת פיה על־ידי השלטונות. „אכן, חופש העתונות בסכנה", כתב שמואל שניצר, העורך הראשי של „מעריב", ברשימה בוטה שפורסמה שלא כמקובל בעמוד הראשון של העתון. והמסר היה ברור: חופש האזרח בסכנה.

תגובת המימסד? נאסר שידור ראיונות עם ראשי ערים בגדה.

לא צריך להיות נביא כדי לחזות, שאם זה יימשך בקצב זה, חיים כהן וחסידיו ימצאו את עצמם בעתיד החזוי מאחורי דלתיים וברית.

כלומר, אם לפני כן לא ירדו למחתרת, ששמה, מצידי, יכול להיות לוחמי חרות ישראל.

(המשך מעמד 57)

ליגה לטוקיו ולהונג־קונג. במשך כל תקו־פת עבודתו כימאי שימש נלסון ככתב העולם הזה, ושלח רשימות מסיוריו ב־נמלי העולם.

רב־החובל של האוניה הודיע לנלסון כי האונייה תעבור בתעלת סואץ. כעיתונאי בעל חושים מחודדים קלט נלסון איזה סיפור עיתונאי טמון בהפלגה. כשהגיעה האונייה לסואץ, הוא הוציא את מצלמתו והחל מצלם את התעלה כדי שיהיה לו חומר לכתבה. הדבר עורר את חשדם של המצרים. נערכה בדיקה ונלסון נעצר. הוא שהה בכלא המצרי כמה שבועות, והפך בתקופה זו לעיתונאי הידוע ביותר בעולם. המזכיר הכללי של האו"ם, ממשלת־ישר־אל, נשיא מצריים ושגרירי המעצמות ה־גדולות — כל אלה טיפלו בגורלו של כתב העולם הזה רפי נלסון.

חציית תעלת סואץ על־ידי כתב ישראלי, הוגדרה אז בעיתוני העולם „המיבצע ה־עיתונאי הגדול ביותר מאז קום המדינה." אורי אבנרי שלח מעל דפי העולם הזה מיכתב גלוי לשליט מצריים, גמאל עבד־אל נאצר, ודרש לשחרר את העיתונאי נלסון. העולם רעש, ונלסון זכה לסקופ חייו.

אחר־כך הפך לבעליו של מועדון־הלילה האילתי הפיפולרי, מינוס 220, ולאמרגנו של הזמר דודו כהן. במשך השנים נולד לו בן. הוא נשא נשים והתגרש מהן, עד ששב לאילת, אחרי מילחמת ששת־הימים.

הכפר של נלסון הפך במהרה לאתר התיירות המרכזי של אילת. הוא גם הפך למרכז אופנתי לתל־אביבים ולאילתים, ולמרכזה של הבוהימה. מעין קפה כסית וקפה אקסודוס של סופי השבוע.

רפי נלסון הקפיד על פשטות. במשך שנים ארוכות לא הגיעו לכפר מים זורמים. רק בשנה האחרונה חובר הכפר לרשת המים, והטקס נחוג בשתילת עץ שהביא אסי דיין במתנה. היה זה העץ הראשון שנשתל על חופו של הכפר.

רפי נלסון אחרי פציעתו
15 שנה להזיז את האבן

בעקבותיו באו הדקלים הגבוהים, ה־סוכות, הכיסאות והמזרונים. הבדואי ש־הכין את הסטייקים הנפלאים ואת הדגים, שהוגשו על כרוב ופלחי תפוזים ושזיפים, לא הסתפק יותר בסוכה המאולתרת. רפי בנה לו מיטבח, אך הוא ממשיך לצלות את הבשר והדגים על גחלים. רחבת הבאר התרחבה, ונוסף לה קיר בטון. רק עגל הזהב, שניתן לנלסון במתנה ממפיקי ה־סידרה־משה, שצולמה באילת בכיכובו של ברט לנקסטר, נותר על מקומו בראש הצוק.

בימי חופשת הפסח מילאו עשרות נופ־שים עליזים את כפרו של נלסון. אך בחלל האוויר ניסרה השאלה — יחזירו או לא יחזירו?

אחת הבדיחות סיפרה שכאשר נקבעה אבן הגבול, הניחו אותה על אחד הצוקים במרכז כפרו של נלסון. אחד מאורחיו הקבועים של הכפר, שידע על מקומה של האבן, ניגש אל נלסון ושאל אותו: 15 שנה היו לך כדי להזיז את הצוק, למה לא עשית את זה? **שרית ישי**

זה היה העולם הזה שלנו

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הוקדש ליום־העצמאות תש"ז. במדורו „הניצוץ" שמח הערך, תחת הכותרת „עזה כמות אהבה", את השקפותיו על אהבת־המדינה והמדינה כמקל בעיני אזרחיה. בהמשך סידרת כתבות־המיקור של השבועון על רצח ד"ר קסטנר, הובא מאמר תחת הכותרת „הרוצח: שכיר הש"ב" התבסס על העדויות שבמישפט המחתרת, שהוכיחו כי רוב חבריה היו שכיריו של מנגנון־החושך. רשימה נוספת בסידרה של העורך „אירופה 1957", תיארה את האווירה ברפובליקה המערב־גרמנית, תחת הכותרת „הם מקשיבים לאבא פראנק". כתבת־צבע מיוחדת הוקדשה לתערוכת־הנשק שנערכה במיגרשי בית־דגון, תחת הכותרת „א בא יה !". היא תיארה שני צעירים — יואל ומוטי — שהצטלמו ליד כלי־הנשק שהוצגו בתערוכה זו.

כתבת־שחיתות, תחת הכותרת „פאשיזם במרץ תפוזים", תיארה את חיידקי הריקבון בפרדסנות, כפי שנחשפו בידי סם דוביבר. את זכיית הפועל תל־אביב באליפות הלינה הלאומית תיאר שחקן מכבי תל־אביב שייע גלזר, שסיפר על המסיבה שנערכה בכיתו של השוער הלאומי, יעקב חודורוב (ראה: תצלום).

כיעור הגליון: יום העצמאות תש"ז.

האיש שקרא לבן־גוריון „שקרן!" ✶ הרב גורן מבטל את רבנו גרשום ✶ גולדה מאיר וגמאל עבד אל־נאצר

העם

שני אורחים

האורח החשוב ביותר של ישראל השבוע לא דרך על אדמת הארץ. היה זה ייצור של פלדה שנשא את השם ג'יימס פורסטל. היה זה הענק של הים — נושאת־המטוסים האמריקאית הגדולה ביותר, שנקראה ב־מיקרה על שמו של שר־הביטחון האמרי־קאי, שלחם עד הרגע האחרון נגד הקמתה של מדינת־ישראל.

נושאת־המטוסים פורסטל, שדה־תעופה אטומי נייד, המוקף בסיירות ומשחתות, שטה לה בנחת לאורך חופי־הארץ, מעבר לקו־האופק. היא שימשה איגרת חייה של ממשלת ארצות־הברית לממשלת־ישראל: שלא להתערב במאבק הפנימי בירדן ולא לפלוש אליה — גם במיקרה שהעיראקים והסעודים יגיעו למבואות כפר־עינה ועפולה.

הדיפלומאט השני. גם האורח רם המעלה השני לא היה קרוא, וגם הוא לא דרך על אדמת הארץ. היה זה אויבו האישי החריף ביותר של דויד בן־גוריון, מזכיר האו"ם דאג האמרשילד.

דת

האשה השניה

הנשים שנילוו אל בעליהן העיתונאים, שהתאספו במועדון־העיתונאים המהודר של ירושלים, לא ציפו להפתעה הבלתי־נעימה. על הפרק עמד ויכוח שקט על בעיות הדת והמדינה, ושלושת הנואמים — תת־שר הדתות, ד"ר זרח ורהפטיג, אליעזר ליבנה והרב הראשי לצה"ל, שלמה גורן — לא הבטיחו פצצות.

כאשר נפלה הפצצה, היה זה כמעט בהיסח הדעת. אליעזר ליבנה דיבר על הצורך ברי־פורמה דתית, הביע את דעתו שהדת מתפתחת ממילא. כך, למשל, למ־רות שפג תוקפו של חרם דרבנו גרשום על ריבוי־נשים, אין נוהגים היהודים ה־טובים לשאת אשה שנייה.

גם הרב שלמה גורן, שדיבר אחריו, הסכים לדעת ליבנה כי אכן בימים אלה התבטל החרם של רבי גרשום, שהוכרז עליו עוד לפני אלף שנים, חרם שנועד לאלף שנים בלבד.

אדון לשתי נשים. העיתונאים אצו הביתה, הבריקו לעיתוניהם את הסקופ הדתי הגדול. איש מהם לא טרח לברר את הדבר. אילו עשו זאת, היו מגלים שהסקופ בידיהם אינו אלא ברווז עיתונאי מת.

הטעות התחוללה עוד בהתחלה. רבי גרשום בן־יהודה, שכונה „רבנו גרשום מאור־הגולה", נולד בעיר מץ, בשנת 960 לספירת הנוצרים, כך שעדיין לא מלאו אפילו אלף שנה ללידתו, ובוודאי לא מיום הטלת החרם.

האיש שהפך למנהיג יהודי אשכנז (גר־מניה וצרפת), התקין תקנות רבות. בין השאר: האיסור לתת גט נגד רצונה של האשה; האיסור לקרוא במיכתבי הזולת; האיסור להזכיר באוזני מתנצרים שחזרו בתשובה את עברם.

לפי האגדה, היו לרבי גרשום שתי נשים, שהפכו את חייו לגיהנום (ועל כן קבע איסור על ריבוי־נשים). הסבר סביר יותר: רבי גרשום היה מושפע מהתקדמות הנצ־רות, שאסרה ריבוי נשים, בניגוד לתרבות המזרח.

לא ישא ולא יקדש. גרשום קבע בפירוש כי החרם שלו על ריבוי הנשים יהיה בתוקפו עד סוף האלף שבו חי, היינו האלף של הספירה היהודית שנסתיים לפני 717 שנים. לכן התבטל החרם כבר בשנת 1240 לספירת הנוצרים, אולם חודש מייד על־ידי חכמי־הדור, בכנס רשמי, עד לסוף כל הדורות.

נשות עיתונאי ירושלים תוכלנה, איפוא, לישון במנוחה — אין לבעליהן זכות לשאת אשה שנייה, אפילו לא היה חוק־המדינה אוסר זאת. החרם של רבנו גרשום על ריבוי הנשים נשאר בתוקפו, ממש כמו החרם שלו נגד פתיחת מכתבים בידי מנגנון־החושך. הרבנים יוכלו להמשיך לציין בכל כתובה, כנהוג עד כה, כי: „לא יישא ולא ייקדש שום אשה אחרת בחייה, כתיקון רבנו גרשום מאור־הגולה ז"ל."

הסברה

תשובת־יושר

מיהו גמאל עבד אל־נאצר? רודן צמא־דם ושואף מילחמה, או מתקן־חברה כן של ארצו?

„רודן צמא־דם," אמרה גולדה מאיר על החוברת שם המוציא לאור: ממשלת ישראל. על המאמר תחם אחד המומחים המרכזיים בישראל לענייני המרחב.

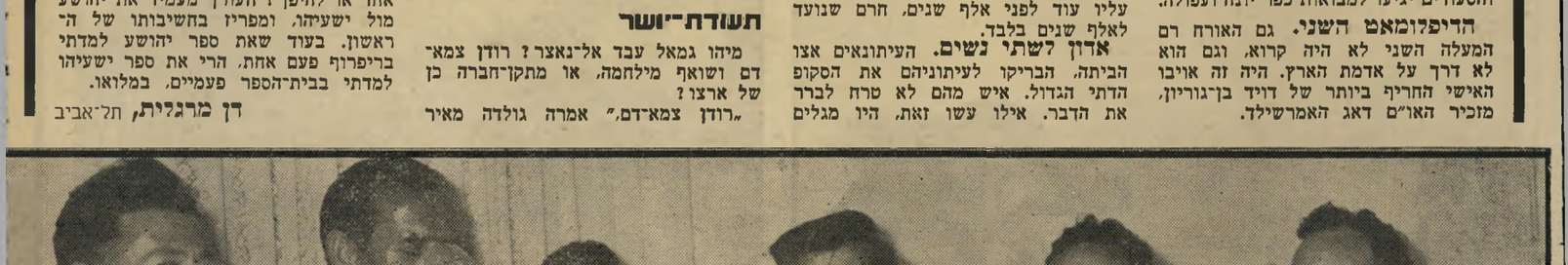
מכתבים

זרע עמלק

עורך העולם הזה מנסה לטעון (העולם הזה 1019) כאילו ההתנצחות הפרושית־צדוקית נסוכה על פני מרבית ספרי התנ"ך, שלא נערכו בזמן המיוחס להם על־ידי המסורת. אורי אבנרי קובע כי פרק א' בספר שופטים הוא הפרק הנכון ששרד מהתנ"ך. ראשית — אין זה נכון שהוא סותר בצורה מוחלטת את ספר יהושע, ורק מוכיח כי מרבית הארץ נכבשה בזמן ההוא ולא כולה.

קשה על סמך זה לקבוע שהיה בארץ מיזוג תרבויות. אישי־מדע מעמיק לא היה מסתכן לקבוע עובדה כזאת. שנית — נניח שקיימת סתירה מוחלטת בין ספר יהושע ופרק א' בשופטים. האם ההגיון מחייב פסילת ספר שלם על יסוד פרק אחד או להיפך? העורך מעמיד את יהושע מול ישעיהו, ומפריז בחשיבותו של ה־ראשון. בעוד שאת ספר יהושע למדתי בריפרוף פעם אחת, הרי את ספר ישעיהו למדתי בבית־הספר פעמיים, במלואו.

דן מרגלית, תל־אביב

שמפנ"ה מגביעי כדורגל

שתייה מתוך גביעים שהצטברו בביתו של יעקב חודורוב, חודורוב, איבן יאזבנצ'יק (המאמן), יוסלה מירמוביץ', שייע גלזר, שאול ביבר ויעקב דורון.

שופר הנבחרת הלאומית, ציינה את פתיחת הילולת הניצחון של הפועל תל־אביב, שזכתה באליפות הליגה הלאומית בכדורגל. בתמונה נראים, משמאל לימין: יעקב מלבד יוסל"ה מירמוביץ, אשר מאמן כיום את הנבחרת הישראלית, פרשו כולם מהכדורגל.

האיש שקרא לבן־גוריון בכינוי „שקרן" באוזני נציג־ישראל, ביקש לבוא לישראל עוד בשעת ביקורו האחרון אצל עבד אל־נאצר. תשובת בן־גוריון, הרגיל לבוז בפומבי ל„או"ם — שמום": „לא!"

השבוע הגיע האמרשילד לרומא, הריץ איגרת לישראל בדבר רצונו לבוא לארץ. תשובת בן־גוריון: אין שום טעם לכך, כל עוד לא ויתר עבד אל־נאצר על מצב הלוחמה. היתה זאת סטירת־לחי לאדם ההופך בהדרגה לדיקטאטור של האו"ם.

היתה זאת גם עדות נוספת לכך, כי בהתקרב יום הולדתה התשיעי, לא עלתה המדיניות הישראלית על הרמה של כיתה ג' בבית־הספר היסודי של תורת המדיניות. כי אחרי שקיבלה ישראל את מרות האו"ם, לא היה הגיון רב בהעלבתו האישית של האדם המפעיל מרות זו.

אנשים

● העיתונאי **מאיר בן־גור,** בסימ־פוזיון על העיתונות: „אין דבר שמחייה את העיתונים יותר מאשר רשימות על אנשים מתים."

● באותו סימפוזיון, אחרי התקפת־מחץ של איש מעריב **משה ז"ק** על העיתונות המיפלגתית, אמר **דן פינס** מדבר: „ז'ק מומחה לחיפוש אור וצל, משום שעיתונו אינו יודע אם להופיע בערב או בצהריים."

● הקומיקאי **שמעון דז'יגאן,** ב־התלוננו על המצב הירוד של ההומור בישראל: „כשרוצים לשמוע בדיחה יש־ראלית טובה, מוכרחים לשם־כך לנסוע לחוצלארץ."

„העולם הזה" 1020
תאריך: 30.4.1957

קבוצניק וסרן בג"יסות שתמונותיו על המערבית החרידו את

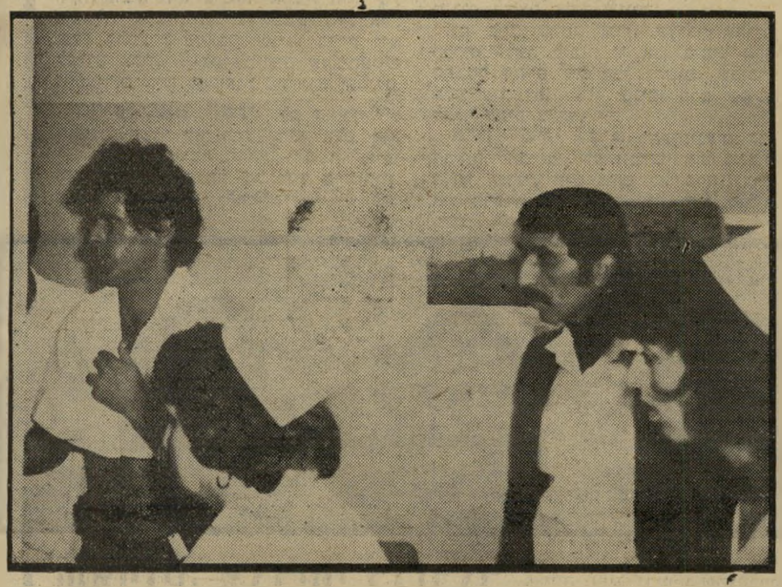
צלם של הכוונת

שות. אולם קודם לכן כבר הועברה גופתו מבית־החולים. ההלוויה נערכה רק בלילה, במיצוות המישטרה, כדי להקשות על ה־מלווים ולמנוע התפרצויות זעם. אך ה־רוחות היו להוטות גם ללא הגופה.

בדיוק ב־12 בצהריים החל השבאב ל־התאסף במקום. עשרות צעירים צעדו ב־וויה דו־לורוסה, שסמוך לה שוכן בית־החולים. רבים מהם החזיקו אבנים בידיהם. הם השמיעו קריאות „פלסטין ערבייה" (פלסטין ערבית) ו„ברוח ובדם נפדה אותך" והתקדמו לעבר קבוצת חיילים, שעמדה במרחק כמה עשרות מטרים, מאחרי פינת אחת הסימטות. האבנים החלו מתעופפות לעבר החיילים, שנראו מציצים מעבר לפינה. בשלב זה לא באה עדיין תגובה מצידם.

כשנגמר מטח האבנים הראשון, שברו הצעירים חלקי סלעים גדולים, כדי לחדש את המאגר. מישהו הניף, בפנים מסוות, דגל פלסטין. הוא הורם על כתפיים, והר־רוחות השתלהבו עוד יותר. לפתע נזרקו אבנים גם לעבר צוותי־הטלוויזיה, שעמדו מאחור. אחד המפגינים צעק „סחפייה!

כדור בכתף של פסטמן, פגע בעת שצילם בוויה דו־לורוסה בעיר ה־עתיקה. בתמונה הוא נראה בבית־החולים הוספיס, הסמוך למקום האירוע. כמה דקות אחרי שנפגע. האם יתכן שהקליע שפגע בו היה מכוון?

לפני הפציעה צועד אלי פסטמן, צלם הטלוויזיה האירופית ויז־ניוז, בסימטות העיר־העתיקה בירושלים, לעבר המקום שבו נערכה ההפגנה, שבמהלכה נפצע. לצידו המקלים, אבי פריצקי. מאחוריהם עיתונאים נוספים.

שיש יריות. איש לא נפגע. לפתע יריה נוספת. איש עדיין לא הבחין בכך, אבל המצלמה שעל כתפו של אלי פסטמן מתחילה להתנדנד. מזרועו השמא־לית פורץ זרם דם אדיר. הוא מניח את המצלמה על הריצפה, מסיר את חולצתו ומנסה לחבוש בה את הפצע. בן־רגע הופכת החולצה לסמרטוט נוטף דם.

איש מהעיתונאים הרבים, שעמדו באותה שעה בוויה דו־לורוסה בעיר העתיקה בירו־שלים, לא ראה כיצד בדיוק נפגע צלם סוכנות הטלוויזיה האירופית ויז־ניוז. הם היו מרותקים כולם למראה המהומה, ש־התרחשה לנגד עיניהם.

קשה היה להבין כיצד הצליח הקליע, שנורה ממרחק כמה עשרות מטרים, לחלוף בין המוני מפגינים, ולהגיע עד לפסטמן.

למחרת ההתנקשות על הר־הבית, הת־רכזה קבוצה גדולה של צלמים וכתבים מכל רחבי־העולם מול בית־החולים הוספיס בעיר העתיקה, במקום היתה אמורה להת־קיים הלווייתו של אחד מהרוגי ההתנק־

סחפייה!" — שפירושו בערבית עיתונאים — והדף את מיידי האבנים מאנשי־התיק־שורת.

יש להסתכן

במהלך האירועים נשמעו שלוש יריות, בזו אחר זו, שגבלעו בתוך ההמולה. הן נורו מכיוון החיילים. העיתו־נאים, שעמדו בטווח־הירי, מאחורי הצעי־רים המשתוללים, מיהרו להיצמד לקירות הבתים.

באותו רגע ממש הגיעה למקום קבוצת חובשי־כיפות, בהם אב עם שני ילדיו ושני צעירים נוספים, שהיו חמושים ברובים אמריקאיים מסוג קרבין, המצויים בשימוש המישמר־האזרחי. הם היו, כפי הנראה, בדרכם לכותל המערבי.

למראה המתרחש הורידו שני הצעירים המזויינים את הרובים מהכתפיים, אך לא

השריון הוא הצלם המתרחש בגדה

הארץ והעולם כולו

כיוונו אותם. מכל עבר נשמעו כלפיהם צעקות. הם נראו מבוהלים, ושני הילדים פרצו בבכי. העיתונאים, וגם כמה תושבים ערבים שעמדו מן הצד, קראו להם לעזוב את המקום ולחזור על עקבותיהם, מחשש שמא תיווצר תקרית ביניהם ובין המפגינים. הם התחילו לסגת, כשהם מביטים בחשד לכל הכיוונים.

לפתע נשמעה יריה נוספת. ניתן היה לראות בבירור שלא היו אלה האזרחים הדתיים שירו. הם המשיכו בנסיגתם, והסתלקו מהמקום. רק אחר־כך הבחינו העיתונאים, שאחד מחבריהם פצוע.

„עמדתי וצילמתי את ההפגנה," סיפר פסטמן, „פיתאום אני רואה שנכנסים לי

צבר בן ה־28, הוא פסטמן, שנולד בקיבוץ גשר־הזיו. בחיקו יר־שבת חברתו, גנית אנקורי, בת ה־24.

לפרם חובשי־הכיפות עם הנשק. עשיתי פן שמאלה והתמקדתי עליהם. נדמה לי שבשלב זה חטפתי את הכדור. הרגשתי צריבה נוראה בכתף, ויצאה ממני מזרקה של דם. אין לי מושג איך הכדור הגיע אלי. רצתי יחד עם המקליט שלי, אבי פריצקי, לעבר בית־החולים הסמוך. שם הכניסו אותי מייד פנימה ונתנו לי טיפול ראשוני."

כל אחד מהעיתונאים שנכחו במקום, ידע כי הקליע, שחדר לחלק העליון של זרועו השמאלית של פסטמן, או אחד הקליעים האחרים שנורו על־ידי החיילים, היה יכול לפגוע גם בו.

לא היה זה מיקרה בודד ויוצא־דופן. סיקור האירועים בשטחים הכבושים הפך זה מכבר למסוכן ביותר. לא אחת מוצאים עצמם כתבים וצלמים תחת מטר־אבנים ובתוך ענן גאז מדמיע וצורב. מסביבם שורקים כדורים, שפעמים רבות נורים ללא כל הבחנה.

אך אין דרך אחרת. אי־אפשר לסקר את המתרחש בשטחים על־ידי ציטוט ההודעות הנמסרות על־ידי דוברי הצבא והמישטרה. עיתונאים שבחרו בדרך זאת — ויש רבים כאלה באמצעי־התיקשורת הכתובים והאלקטרוניים כאחד — הפכו עצמם לכלי־שרת לשקרים הרישמיים.

מי שרוצה לדווח באופן אמין על הקורה בשטחים, חייב להטריח עצמו לזירות האירועים עצמן. רק כך ניתן להעביר לציבור תמונה נכונה על ההתרחשויות. ולשם כך יש להסתכן.

לכן סיפורו של אלי פסטמן הוא גם סיפורם של כל הכתבים והצלמים, היוצאים מדי יום למרכזי המהומות וההפגנות העקובות מדם, כדי לחשוף את האמת.

אלי פסטמן (28), בן קיבוץ גשר־הזיו בצפון, סרן (מיל') בשריון, מתגורר כיום בשכונת רחביה בירושלים. את דירתו הוא מחלק עם חברתו, גנית אנקורי (24), סטודנטית לאמנות באוניברסיטה העברית. הוא עובד כצלם הסוכנות וידיעות מזה שנה וחצי.

בעבר כבר עלה פסטמן לכותרות. לפני למעלה משנה הסעיר את הארץ סרט בלעדי שלו, שבו נראו חיילים יורים מן הגג לעבר נערים ונערות בכיכר מנארה ברמאללה (העולם הזה 2257). התמונות המזעזעות בסרט הוכיחו בבירור, כי חיילים לא היו נתונים בסכנה, וכי הם ירו בנערים שלא לצורך.

הסרט שודר בתחנות־טלוויזיה בכל רחבי העולם, וגם בטלוויזיה הישראלית. בעיקבות השידור נחשפו שיקרי שר־הביטחון והרמטכ"ל, שניסו לסלף את העובדות, והעניין אף הועלה לדיון בכנסת, ביוזמת סיעת שלי".

לאחרונה הצליח פסטמן להסעיר שוב את הארץ והעולם כולו, כאשר הנציח מתנחלים היורים כך־סתם, להנאתם, בנשים ובנערות, שהפגינו ליד עיריית אל־בירה, בעיקבות הדחת ראש־העיר, איברהים אל־טאוויל.

לכל כדור יש כתובת

בעיקבות הסרטים שצילם, הפך פסטמן לשנוא־נפשם של המתנחלים ושל אנשי־הצבא, שאת מעשיהם חשף. לא אחת התנכלו לו, סילקו אותו בגסות מהשטח ואף השתמשו נגדו באלימות. רק לפני חודש הוא הותקף בכניסה לרמאללה על־ידי מתנחל בשירות מילואים, שחבט בו בפראות.

על רקע זה מקבלת פציעתו של פסטמן משמעות שונה לחלוטין. אילו הרכיב מישהו מכוחות הצבא והמתנחלים רשימה שחורה של עיתונאים, הרי ששמו של פסטמן היה ללא ספק מתנוסס בראשה. האם יתכן שהקליע שפגע בפסטמן לא היה בחזקת כדור תועה, אלא כוון היטב? את התשובה לכך יודע רק מי שלחץ על ההדק.

(המשך בעמוד 62)

מיליונים ראו

את התמונה הזו, שבה מונצחים שני המתנחלים שירו באל־בירה לעבר נשים ונערות מפגינות. מאחוריהם ניצב חייל, שאינו עושה דבר כדי למנוע את הירי. תצלומי האזרחים, היורים ללא כל סיבה בנשים, עוררו סערה ורוגז בעולם כולו. בעיקבות הסרטים שצילם פסטמן, הופנו אליו איומים והוא אף הוכה בידי בריונים.

חצלום בכנסת

תצלום של קטע מתוך סרט טלוויזיה, שצילם אלי פסטמן. נראים בו חיילים היורים מן הגג, לעבר תלמידים בכיכר מנארה ברמאללה. הסרט שודר בארץ ובכל רחבי־העולם, ועורר ביקורת רבה על המדיניות בשטחים הכבושים. חבר־הכנסת לשעבר, אורי אבנרי, הביא לכנסת תצלום זה והעלה את העניין לדיון במליאה.

(המשך מעמוד 61)

הקליע שפגע בפסטמן חלף דרך הזרוע ויצא ממנה. הפציעה מוגדרת כקלה, אך די בה כדי להשבית את עבודתו של הצלם לזמן־מה. כיום הוא שוהה בחופשה בביתו שבירושלים.

סיפר אלי פסטמן:

לפני כחודש יצא לי לצלם גופות שני נערים, שכל אחד מהם חטף כדור בחזה. מאז שנפגעתי לא הפסקתי לחשוב איזה מזל היה לי. גם החברה׳ה האלה חטפו כדור אחד, ונהרגו. אני חטפתי את הכדור ב־מרחק 15 סנטימטרים מהמקום שבו הוא נכנס אצלם.

המחשבה הזאת הרגה אותי. אפילו כצלם, שנמצא הרבה במצבים כאלה, לא הייתי מודע לסיכון. אתה לא מעריך את הסכנה עד שזה קורה לך.

מה שאני לא מבין עד עכשיו, זה איך בכלל הכדור הגיע אלי. עמדנו מאחור, בינינו ובין החיילים היו המוני מפגינים. איך הכדור עשה טיול כזה ארוך והגיע עד אלי? זה מזכיר לי את האימרה: לכל כדור יש כתובת.

קשה לי להאמין שהכדור נורה אלי במכוון. אבל יחד עם זאת, אי־אפשר להוציא את זה מכלל אפשרות. יש לי סיבות טובות להאמין, שיש כאלה שמעונ־יינים לפגוע בי.

אחרי שצילמתי את המתנחלים באל־בירה, שירו לעבר נשים ונערות, כמה מהחבר׳ה שלהם איימו עלי בגלוי. הם צעקו לעבר המקלים ולעברי: „שמאלנים! עוכרי־ישראל! הכל בגללכם! פוצצנו את

פסטמן אחרי הפציעה
איך הגיע הקליע?

המכוניות של ראשי־הערים ונפוצץ גם אותכם!״

באותו יום הגענו לאל־בירה בבוקר. מול העיריה התארגנה הפגנה של נשים ונע־רות. עמדנו די רחוק משם ולא צילמנו כלום, עד שהצבא התחיל לפזר אותן. השתמשו נגדן בגאז מדמיע ובריריות ב־אוויר. הן ברחו כולן במעלה גיבעה, ואז הגיעו המתנחלים.

אין לי מושג מהיכן הם הגיעו ולשם מה. יתכן שרצו לעשות ניסוי כלים. מי יודע?

הם היו ארבעה. שניים מהם, שהיו חמושים בעוזים, התקדמו במהירות במעלה הגיבעה. בנקודה מסוימת הם עצרו, כיוונו וירו. פשוט סתם כך, ללא סיבה. החיילים שהיו בסביבה הביטו בהם בשיעמום, כאילו שזה דבר רגיל לגמרי. רק אחרי כמה יריות הם צעקו להם: „די, מספיק! מספיק!״ לדעתי, הצילום הזה מספר את כל הסיפור של הגדה המערבית. עומד צבא בחוסר מעש ומסתכל איך המתנחלים יורים באנשים. פשוט לא האמנתי למראה עיניי. רק אחר־כך הבנתי שזה מקובל, ושהמימסד תומך בהם ומחפה עליהם. אחרי היריות ניגשתי לקצינים האחראים במקום, ושאלתי אותם איך זה יתכן. ה־תשובה שלהם היתה שזה הבית שלהם ושהם מגינים עליו.

כשחזרתי עם החומר לאולפן, היה ברור לי שהצילומים הם חשובים, ממש סקופ. המפיק התקשר מייד ללונדון, ותוך שעה החומר הועבר לשם. משם זה פורסם לעולם כולו.

אין לי ספק, שזה עשה נזק גדול למדי־ניות הממשלה. אני בהחלט מודע לכך. בין שזה מוצא חן בעיניי ובין שלא, כל הצילומים שלי עושים שירות עצום לאש״ף. אין פה מה להסתיר. זה פראדוקס נורא, ויש לי בעיות עם זה. אבל מה אני יכול לעשות? לא לצלם?

אני נאמן לחובתי העיתונאית. מוטל עלי לדווח על מה שקורה. נקודה. במיסגרת הזאת אני מקפיד מאוד להוציא את הציוד שלי רק אם אני מוודא שמה שמתרחש הוא אותנטי לגמרי — כלומר, שהדברים מתגלגלים מעצמם. אני חושש מאוד ש־המצלמה שלי תהיה גורם להפגנה. מפחיד אותי לחשוב שחסר־חלילה מישהו ייפגע בגללי.

למרות זאת, לא חסרים כאלה שרואים בי אוייב אישי שלהם. לפני חודש ישבתי בתוך המכונית שלי ברמאללה. פיתאום עוצר לידי קומנדקאר צבאי עם שישה־שיבעה מילואימניקים חובשי־כיפות. אחר־כך התברר לי שאלה הם מתנחלים, ה־עושים שם מילואים — זה לא ייאמן. איזה מוח מעוות שולח את החבר׳ה האלה להשליט שם סדר?

הם התחילו מייד בצעקות שנסתלק מן המקום, וטענו שיש בידיהם צו האוסר לצלם. אמרתי להם שאנחנו ממילא לא מצלמים, רק יושבים באוטו. אחד מהם, שהחזיק רובה גליל, ניסה לשלוח יד בציוד־הצילום. אמרתי לו שלא יגע בציוד, ואז הוא הכניס פיתאום בעיטה איומה בדלת, שהיתה פתוחה ונטרקה לי על הרגל.

הוא התחיל להשתולל כמו משוגע, דחף את קת הרובה פנימה והיכה אותי בכל מקום שאליו רק הצליח להגיע. הוא נכנס ממש להתקפת אמוק. כל החיילים שבאו איתו עמדו מן הצד והביטו בלי להגיב.

כל הזמן פחדתי שיירה. הוא התייחס אלי כאילו אני האוייב האישי שלו. היו שם צוותי־טלוויזיה נוספים. אחד האנשים שלהם הצליח לבסוף להרחיק אותו ממני.

לא הגשתי תלונה ולא דרשתי חקירה. נמנעתי לעשות זאת מסיבה אחת: אני חושב שהיום השילטונות מעודדים דברים כאלה. המגמה שלהם היא להתייחס לעי־תונות כאל אוייב. אני זוכר עוד את ועדות־החקירה שהקימו, כשצילמתי את החיילים ברמאללה, שירו מן הגג במפ־גינים.

הם טענו שערכתי את הסרט מחדש, שזה קרה בכלל במקום אחר, שאני הר־צאתי את הדברים מהקשרם ומה לא. איזה אוסף של שטויות. עד היום לא בא אף אחד לראות את הסרט. אני מוכן למסור אותו לכל גורם שהוא, שיבדוק אם יש בו אינטט אחד שאינו אותנטי.

חלק מההיסטוריה

יום לפני שזה קרה זרקו ברמאללה אבן על מי שהיה אז מושל הגדה, תת־אלוף בנימין בן־אליעזר. בעיקבות המיקרה הגעתי למחרת בבוקר לעיר. הכל היה שקט ו־ניגשנו לאכול ארוחת־בוקר במיסעדה ב־מקום.

בעל מיסעדה סיפר לנו שתלמידים מת־חילים להתאסף בכיכר מנארה. קפצנו לי־אוטו ונסענו לשם. מצאנו שם צעירים שהשמיעו סיסמות לאומיות. הוצאתי את הציוד והתחלתי לצלם.

אחרי כמה דקות הפסקתי לצלם לרגע. פיתאום אני רואה על הגג חיילים עם נשק. איך שאני מתחיל לצלם אותם, הם מתחילים לירות. אני רואה שהם מכוונים למטה וצולפים לעבר התלמידים. כשהם הפסיקו לירות, עשיתי פן למטה, וראיתי שהמפגינים ברחו. אז הגיע קומנדקאר, וגם מתוכו ירו.

התחלתי לרוץ בסימטה שאליה ברחו המפגינים. בסוף הסימטה מצאתי ארבעה תלמידים פצועים.

הצילום הזה הפך להיות חלק מההיס־טוריה. הוא היה פתח של תקופה חדשה בגדה. כבן קיבוץ, שהתחנך על ערכי תנועת־העבודה, כואב לי לראות את ה־הידרדרות שמתחוללת שם. אני רואה שהממשלה אינה מתאימה עצמה למציאות, וזה גורם לי להרגיש חסר־אונים.

הגעתי למיקצוע הזה בטעות, ואני ממ־שיך בו בטעות. לפי הרגשתי, אני לא מגשים את עצמי. יכול להיות שמתאים

(המשך בעמוד 66)

אהובי שרף לי בית

השעה היתה שתיים אחרי־חצות. הדמות שהתקרבה לכניסת הבית מס׳ 2 ברחוב המליץ בתל־אביב, ליד גן־מאיר, החזיקה בידה פחית־נפט. הבניין, הניצב במרחק של כמה צעדים מאחת הכניסות האחוריות לגן, היה חשוך. רק באחד החלונות, בקומה השניה, דלק עדיין אור.

הדמות פתחה את ארון־החשמל שבכניסה לבית, שפכה את תוכן הפחית פנימה והשליכה גפרור בוער. בתוך שניות אחזו הלהבות בארון ופרצו החוצה, לעבר חדר המדרגות.

האור בסלון דירתה של רחל דגן כבה. כשקמה לחפש את הסיבה, הבחינה בעשן סמיך, שהתחיל לחדור מתחת לדלת ה־כניסה.

„פתחתי את הדלת וקיבלתי הלם,״ סיפ־רה אחר־כך רחל לחוקרי המישטרה. „העשן עלה מהקומה הראשונה. רציתי לצעוק: שריפה! לקרוא לעזרה, אך לא יכולתי לזוז. חשבתי רק — האם זה הסוף שלי ושל אורנה וחגית?

„השבועות האחרונים שעברו עלי, הרסו לי את העצבים. לא היתה לי מנוחה, לא ביום ולא בלילה. עשרות אנשים צילי־צלו בדלת שלנו והציגו את עצמם כ־חשמלאים, אינסטלטורים, טכנאי־טלוויזיה, פועלים שבאו להחליף ברז דולף באמ־בטיה, להרכיב אנטנה על הגג, לתקן את התריס — לא היה לזה סוף. פעמון הכניסה צילצל ללא הפסקה במשך שבועות.

„נגרים באו לתקן את השולחן והכיס־אות, רפדים הגיעו אחד אחרי השני, כדי להחליף את הריפוד לריהוט שבסלון. ושוב באו החשמלאים, ושוב טכנאי־הטלוויזיה והאינסטלטורים לתקן מכשיר, לפתוח את הסתימה בבית־השימוש. זגגים רצו להח־ליף את השמשות. אם לא היה די בזה, הגיעו אמבולנסים, לפנות אותנו לבית־החולים, וכבאים לכבות שריפה. אפילו מהל נשלח אלינו.״

מחזר עקשן

רחל ושתי בנותיה ידעו שמאחרי ההטרדות עומד המחזר מפארק־הירקון, שנשבע כי אורנה „תהיה שלו.״

הפרשה התחילה לפני כשנה. אורנה דגן, אז בת ה־15, יפתפיה גבוהת־קומה, הופיעה בסרט שיפשוף נעים. זו היתה תחילת הקאריירה שלה בקולנוע ובעולם הדוג־מנות.

„עברתי לפני כשנה וחצי — הייתי אז בת 14 וחצי — בגן־מאיר,״ סיפרה אורנה.

אהבה נכזבת של נער בן 16 לכוכבת הקולנוע והדוגמנית הצעירה והיפה, אשר לא נענתה לחיזוריו, הביאה בעקבותיה שרשרת של הטרדות והגיעה עד להצתת ביתה של משפחת הנערה

שיפשוף נעים

הוא שם הסרט הראשון בקא־ריירה הקולנועית הקצרה של אורנה דגן. בתמונה: אורנה ויפתח קצור בתפקידים הראשיים בסרט — שהוא בעצם גירסה שלישית של **אסקימו לימון** — שגרף קופות. כבר בגיל 14 וחצי גילתה אורנה תכונות בולטות של כוכבנית־קולנוע מתחילה. בתמונה מימין: אורנה היום, בגיל 16.

שלוש נשים ומקום ההצתה

שלוש חברות, שלוש יפהפיות ב־תוך דירה אחת. מימין: האם, רחל והאחות הבכירה, חגית. למטה, אורנה והכלבה פיפי, בגיל 11.

חגית דגן מצביעה על לוח־החשמל בחדר־המדרגות שהו־צת. השכנים כועסים על הנשים, ש„בגלל יופיין נגרמו כל הצרות."

„ראיתי שמצלמים, התקרבתי, ואז מישהו קרא בהתרגשות: חכי רגע! חכי! את נערת החלומות שלי! כך הכרתי את הבימאי בועז דוידזון, וכעבור שבוע כבר השתתפתי בסרט. גם חגית בת ה־17 קיבלה תפקיד קטן בסרט."

אחרי שיפשוף נעים, קיבלה אורנה הצעות נוספות להופיע בסרטים וחתמה על חוזים לצילומי־פירסומת עם כמה חברות מיסחריות. תמונותיה החלו מתפרסמות ב־עיתונים. אמה של אורנה, רחל, התאלמנה לפני 10 שנים ולא נישאה מחדש. בנותיה הן חברותיה הטובות ביותר. ואכן, שלוש הנשים היפות נראות כחברות. „אני מש־תדלת לא לריב עם הבנות שלי," נוהגת רחל דקת־הגיזרה לספר לשכניה, „לא להגביל אותן. אני בוטחת בהן. הכי חשוב לי, שתהיה ביניהן בבית הבנה."

הצרות הרודפות אותן מזה חודשים, מקורן בפגישה מיקרית בפארק־הירקון. אורנה ביקרה שם לפני כשנה, וליד מעגן הסירות פגשה במשה ליבוביץ * בן ה־16.

משה סיפר לה שראה אותה בסרט והתאהב בה, וביקש ממנה שתהיה חברתו. אורנה סירבה, אך הנער הרזה וגבה־הקומה עקב אחריה עד לפתח ביתה. מאז נהג להתייצב שם לעתים קרובות, ממתין ל־אורנה.

אורנה המשיכה לדחות את חיזוריו.

במרוצת החודשים שחלפו, ולנוכח סירו־ביה העקשניים של אורנה, הוא איבד את סבלנותו. הוא התחיל לטלפן לביתה. רחל, שלא הרשתה לאורנה לגשת לטלפון, ניהלה איתו שיחות ארוכות.

כעבור זמן־מה נדמה היה לה שהיא הצליחה לשכנע את הצעיר שאין סיכוי לחלומות־האהבה שלו. משה הבטיח שלא יטריד אותן יותר.

חלפו רק ימים מעטים, והצעיר המאוהב חזר לפתח הבית. נוכחות חברה של אורנה, שליוותה אותה לכל מקום שאליו הלכה, הרגיזה אותו, כנראה, עד כדי־כך, שהוא איבד את עשתונותיו והחליט לעשות מעשה של יאוש.

„פשוט נידבק"

רחל תיארה באוזני החוקרים, שבאו לביתה לגבות עדות, את אשר אירע בשבועות האחרונים.

„לפתע, לפני שלושה שבועות, צילצל משה שוב. שאלתי אותו מדוע אינו מקיים את הבטחתו לעזוב אותנו בשלום. הוא לא ענה לי. שוב ושוב צילצל הטלפון. כשהרמתי את השפופרת, לא שמעתי שום קול. הוא היה בעבר השני של הטלפון וחיכה שאסגור, כדי לצלצל שוב. הרגשתי שאני מתמוטטת.

„כמה ימים אחר־כך שוב התחיל לדבר. התחננתי שיעזוב אותו. אמרתי לו, ש־אורנה אינה אוהבת אותו, שילך לדרכו... הוא דרש ממני כסף כתנאי לשקט. הבנתי שהוא רק מדבר כך, כדי להרגיז אותי. כשדחיתי את דרישותיו הוא איים שינקום בנו."

אורנה אינה מתרגשת מאהבתו הנכזבת של ליבוביץ: „הוא פשוט נדבק אלי וזה הכל," משכה בכתפיה כשנשאלה על כך בשכונתה. „יש לי חבר. משה הוא לא חבר שלי."

רחל תיארה לפני חוקרי המישטרה שוב את הרגע שבו עמדה בפתח הדירה, כשעשן סמיך עלה מחדר־המדרגות. כששמעה את קולותיהן של אורנה ושל חגית מאחוריה, התאוששה מההלם ונגשה לטלפון, להזעיק את הכבאים.

האש לא הצליחה להתפשט.

בית־המישפט לנוער בתל־אביב ציווה לעצור את משה ליבוביץ ל־10 ימים. ה־מישטרה תנסה להביאו לדין במהלך עשרת הימים האלה. אך גם אם לא יוגש כתב־אישום, תבקש המישטרה להאריך את מע־צרו של הנער עד לפתיחת ההליכים נגדו. יתכן אף שהיא תבקש שהנער יישלח להסתכלות.

* שם בדוי. שם הקטין נאסר לפירסום.

נמר של שיר

ירח שפניו כדם ✶ ילדה נוהגת בטור שיריונים ✶
בחפירות באש צולבת ✶ וירדפם ויפחידם הרחק מעבר לירדן ✶
אל נא תעקור נטוע ✶ חבלי־משיח הנה זה בא!

אגדת נעמי שמר

החוויה הישראלית

פתיח

34 שנות עצמאות הספיקו להביא לחב־רה הישראלית את הסופרמרקט האידיאו־לוגי־תרבותי של כל אפשרויות ההבעה. בקשת האידיאולוגית של ישראל 1982, מהווה הפיזמונאית **נעמי שמר** את הנס התרבותי, שעליו תלתה הלאומנות הקי־צונית את דיגלה, דגל ההתנחלות ועצירת הנסיגה מהשטחים הכבושים.

אם היה למישהו ספק בדבר התפקיד שאותו ממלאת נעמי שמר באותה קוא־ליציה אפלה המתהווה בימים אלה — בין הלאומנות הקיצונית והדתית של חוב־שי הכיפות הסרוגות, ובין ילידי ארץ־ישראל העובדת — לאלה הוכיחה נעמי שמר שהיא מעניקה את הדבק המאחד בין ילידי הציונות המגשימה ובין ילידי שוללי הציונות ונושאי בשורת גבולותיה של ארץ־ישראל־הגדולה.

בסרט הטלוויזיה של **מרדכי קירשנ־באום** בורות המים, העניקה הפיזמונאית תצוגה מרהיבה של אותה השקפת עולם סכרינית, דלילה למדי, המאחדת את אהבת ארץ־ישראל עם הגרועה שבאידיאולוגיות הלאומניות, כאשר הרושם המצטבר משי־ריה הינו אחד: שהסנדלים של ארץ־ישראל העובדת הפכו בהדרגה למגפי קל־גסים. שיריה של נעמי שמר, בעיקר ב־15 השנים האחרונות, נשמעים כמו היו הופעותיו הטלוויזיוניות של ח"כ התחיה **חנן פורת**, המולחנות באלמנטים מוסי־קאליים מתקתקים, המעניקים למאזינים רטט ליצריהם הלאומניים והשפלים ביו־תר. שיריה אלה של הפיזמונאית שמר, עמוסים בסמלים ובתת־סמלים לאומניים — שהמאזין אינו שם אליהם את ליבו, ומד־חיקים לתת־הכרתו.

פיזמונאית שמר ובעד עו"ד־חרזן הורוביץ
שירי־קרב ופיזמונות פטריוטיים מאולצים

לשיריה של הפיזמונאית נעמי שמר מוקדש נמר של נייר זה:

הגדוד ע"ף

בספר פיזמונה הראשון של נעמי שמר, כל השירים*, בשיר מחר, מתחילה שמר בחזון שיריה, ובתמליל רצוף באלמנטים צבאיים, המושתלים על נופים ארצישראל־ליים וחוויות ישראליות אפוקליפסיות של „מחר אולי נפליגה בספינות / מחוף אילת עד חוף שנהב / ועל המשחתות הישנות / יטעינו תפוחי־זהב..." ובהמשך מבהירה הפיזמונאית כי „מחר כשהצבא יפשוט מדיו / ליכנו יעבור לדום..."

בשירה רכב אש סותרת הפיזמונאית את חזון השלום והלב העובר לדום שלה, ומציגה תמונה של „מראשי המכתשים / ומעבר לחומת החולות / רכב־אש עם פרשים..." או, במילים אחרות: כוהותינו שהינם רכב אש פולשים אל מעבר לחר־לות, קרי: מידבר סיני — דבר המעלה ריגשה אצל הפיזמונאית, המשגרת על רכב האש את „אהובי נישא עליו בלי־לות..."

ומאותה מילחמה פיזמונאית מחזירה שמר עד מהרה את אהובה, החייל שלי חזר, תוך שהיא הופכת את חווייתה ל־חוויית־רבים, ומפזמנת: „מרשהו שומר בלילה על החיילים / הוא ודאי ישניח גם על החייל שלי // שמור עליו בתוך / האפר והפיח / בענן־אבק אי־שם // שמור עליו היטב / בין עזה לרפיח / ובירושלים גם..."

בשיר אחר, עוד לא אכלנו, מסבירה שמר את פיזמונה: „תדעו לכם שהצבא צועד על קיבתו..." והיא מביאה לחיילי חרוזיה חווייה צבאית לא שירית, כמו: „אתמול היה אצלנו המרצה מן המכון / והוא דיבר הרבה על כלכלה וביטחון..."

בפיזמון אחר, שירו של אבא, מתחילה המטמורפוזה של הפיזמונאית שמר אל עבר מקורות התרבות היהודיים, החד־ממדיים, תוך נטישתה את דרך החלוציות של הוריה שהקימו מאחז לחלוציות החי־לונית להופי הכינרת. את החציבה וה־בנייה של אביה היא ממירה ב„יבנה, יבנה יבנה המקדש / יבנה, יבנה, יבנה, יבנה המיקדש..." מאבני־המיקדש של עולם ה־פגאניות היהודי, שבה הפיזמונאית שמר עד מהרה בשירה כיבוי אורות אל: „דרך רב הגדוד הלך / אל המידבר..." שם „על ערבות ניצת ירח ועניו כדם // שר חייל שירו ברוח / מול ההר / הגדוד עייף ינוח / כמו דבר..." זיעתם של הח־יי־לים, עיברת כחוט השני בפיזמונית של נעמי שמר, זיעה הרצופה בדימויים גב־ריים מילחמתיים, כמו דם, חצוצרות, תופים ועוד.

באש צולבת

בפיזמון אחרי השקיעה בשדה, פיזמון שאותו שרה בשעתו מקהלת שלוש מאות גברי השירון, שהיתה מעין גירסה מקו־מית למקהלת הצבא האדום, מחדירה ה־פיזמונאית שמר סיפור־אהבה בנאלי אל תוך תמונה שבה „משדה־הקרב אל משדה־התמרונים / אחרי השקיעה בשדה / חזר בריעש אז מזר שיריונים / אחרי השקיעה בשדה — עלי על המנק, פעי עמנו / המנק שלך ואת שלנו..." ובהמשכו של פיזמון זה, מובן מאליו ש„ילדה נוהגת במזר שיריונים / אחרי השקיעה בשדה..."

בחיילים יצאו לדרך מוציאה הפיזמונאית מבית־היוצר שלה: „חיילים יצאו לדרך / למען הגלי גדול / התקמט כלי פיק־ברך..." בכל שירי נעמי שמר, החיילים פוסעים בלי פיק־ברך, וכאשר הם מעיזים להיות צמאים, הרי שהפיזמונאית, דוחקת לגרונה את קיל מפקדם: „המפקד אז קרא / שכלי מים זה נורא / והנדוד צריך ללכת / כל הדרך חזרה..." איזה חיילים ומפקדים אמיצים, יוצאים למסעות מייגעים בין בתי חרוזיה של נעמי שמר.

מדם בלחון המרגלת מביא את חרוזיה של נעמי שמר אל מיפקדת החיילות, שקודם צמאו למים. והמרגלת שלה: „בעפעפים מישפלים היא מחפשת / את המפות המדויות של המסה / ולישיבות הנגרלים היא נכנסת... ולבדה במחשופים עגקים / חרשפת לנו תיסודות הצבאים / והרכילות שלה אינה עניין פתמי — / זאת רכילות עם ערך לאומי..." שיר, שהוא בבחינת פיזמון מגוחך, על הכלאה בין מאטה הארי לנעמי שמר.

בין שירי־הקרב ופיזמונות הפטריוטיזם המאולץ, מתיזה עטה של נעמי שמר בעז־רת פסנתרה את ואלס להגנת הטבע, כמא־חז, שעליו ניתן לבנות תילי־תלים של פטריוטיזם מלאכותי וסכריני, המעניק גוון של אהבת מולדת, אהבה הנוהגת כמו אין לה מתחרים. אהבה השוכחת את העיקר — שהטבע זקוק לאנשים חיים שיהנו ממנו — ולא אנדרטות של נופלים. מהפסטורלה של ואלס להגנת הטבע מו־ליכה שמר את המעיין בפיזמונית אל בשדה תיקתן, שבו היא מוליכה את הגי־בורה הנשית החוזרת של פיזמונית באה־בתה אל ה„לו מצאתיך בחפירות באש צולבת / כי אז דבקתי כמדי־החיילים..."

הנעל המסומרת

בזמר לגידעון שבים פיזמונית של נעמי שמר פעם נוספת אל העבר הארכאי של העם היהודי, בערש התפתחותו. לאותם ימים מקראיים, תוך שהיא משליכה את חלומותיה למציאות של ארץ־ישראל הק־טנה, והיא פותחת פיזמונה ב„היה אז קיץ בגבולות / המשיל שדה את יבולו..." ועד מהרה, משגרת שמר את גיבורה התורן, **גידעון**, לכיבוש עד אל גבול הירדן: „ברוך גידעון בן עם עני / אשר היכה במדייני / היכה ולא חדל / וירדפם ויפחידם / הרחק מעבר לירדן / בשלוש מאות חייל..."

אלא שהמילחמות ההזויות שבפיזמוני

כרזת־בחירות של „התחיה"*
הלחנת נאומי חנן פורת

שמר מקריבות קורבן למולך המילחמות, וכאן בא פיזמונה אנחנו מאותו הכפר, בו שניים מבני אותו הכפר יוצאים למיל־חמה, ורק אחד מהם שב ממנה: „אני זיכר בקרב שלא נגמר / פתאום ראיתי איך אתה נשבר/ וכשעלה השחר מן ההר / אז אותך הבאתי אל הכפר..." אותה אווירת שכול סכרינית, המאפיינת רבים מפיזמונית של נעמי שמר, מצוייה גם בשיר מה אמרו הציפורים, שאותו היא מסיימת ב„רק הנעל המסומרת ל־חייל / לחשה בהזמית המאהל: / חהל

* נעמי שמר — כל השירים; מהדורת ידיעות אחרונות (כריכה אלבומית).

* על־פי תצלום שבו מופיע הסופר ה־מנוח יעקב שבתאי.

ומים ואבק / אנוכי כך אדבק / עד יומי האחרון ועד ככלו...״

יבשו בורות־המים

בספרו באור התכלת העזה, כותב הסופר **עמוס עוז**, בעיקבות מילחמת ששת־הימים וזריחה מיתוס הכוח והשתלטנות הישראלית, את הדברים הבאים: ״מאוד־מאוד שאפו רבים מן השכבים לצירון לראות בערבי הארץ מין תעתוע שיימוג מעצמו, או מין מרכיב סמבוני של התפארה הת־נ״כית, או לכל המוטב, ילידים שאנחנו ניטיב עימם והם יתמגנו מרוב תודה. (לימים עתידה היתה נעמי שמר לתת ביטוי פיוטי, שקוף ומפחיד לאותה נטיית־לב עצמה, בתארה את ירושלים המזרחית כך: ״...כיכר־השוק ריקה / ואין יורד אל ים־המלח / בדרך יריחו...״, כוונתה, כמובן, כיכר־השוק ריקה מיהודים, ואין יהודי יורד אל ים־המלח בדרך יריחו. והמילים מסגירות רובד נפשי אפייני וג־פוץ מאוד)...״

בשירה של שמר, ירושלים של זהב, עהיה במשך תקופת־מה הימנון־שווא ל־אימפריה הישראלית קצרת־הימים, אשר התקיימה בין 1967 ועד יום־הכיפורים 1973, חומקת הפיזמונאית, ושואלת את השאלה: ״איכה יבשו בורות המים / כיכר־השוק ריקה / ואין פוקד את הר־הבית / בעיר העתיקה...״ והיא כמו טוענת, שהערבים שאיכלסו את העיר־העתיקה, קודם היישוב היהודי וכיבושה (שכותב שורות אלה היה בעל־כורחו אחד מהכובשים, ולא בהבל פי פיזמו־נאים) — כמו אינם, והריקנות היא ש־איכלסה את בורות־המים, מגלות היהודים ועד לכיבושה החוזר של העיר. כאן מת־גלית שמר ברדידותה האידיאולוגית, והיא פותרת את הכל, בסמל רדוד: ״חזרנו אל בורות־המים / לשוק ולכיכר / שופר קורא בהר־הבית / בעיר העתיקה...״ שמר, בפיזמוניה, חתשפת גם בורות דתית, כאשר היא מעלה שופר להר־הבית, שהרי הדבר אסור לפי המסורת היהודית — רק לכוהן גדול מותר להיכנס לקודש־הקודשים, שעל הר־הבית. אבל בהמשך דרכה, חינכוה מן הסתם ידידיה ושותפיה לדרך הימין הישראלית, נושאי דגלי ימי־הביניים מגוש אמונים.

ירושלים של זהב מהווה נקודת־מיפנה, המקיינה את הלאומנות והמיליטריזם ב־פיזמוניה של שמר, ויעיד הפיזמון המופיע מייד אחרי ירושלים של זהב, שהוא בב־חינת גירסה מולחנת של הטובים לטים, ובה מפזמנת שמר: ״על כנפי הכסף רכובים / אבירי הרוח בעבים / העזים והטובים / כבני־רשף יגביהו עוף... ואנחנו ממריאים מגולן ועד ים־סוף...״ גבר־לות, שכבר זכו להצטמצם, מאז הרחיבה שמר בפיזמונה את תחום האוויר של ישראל.

שבחי מעוז

מיבחר שיריה הבא של הפיזמונאית שמר, הוא הספר השני*, שבו היא ממ־ריאה אל מעבר לטעם־הטוב, תוך שהיא הופכת את הפיזמונים, ואת השמעתם הרצופה, למכשיר־תעמולה פוליטי של ארץ־ישראל, ואינה בוחלת בשימוש בא־למנטים המסרסים את העובדות.

בפיזמונה בהיאחזות הנחל בסיני מפז־מנת שמר בנאיביות מלאכותית, באמצעות ״חיילת יחפה / וצמתה נופלת על כת־פה...״ אידיאולוגיה אימפריאליסטית, ש־אותה היא מדביקה לעבר התמים של בניית ישוב יהודי בארץ־ישראל, והיא מפזמנת: ״כמו לפני שנות אלף בקי־בוץ / אני ממש שיפשפתי את עיני / בהאחזות הנחל בסיני...״ שם מגלה ה־פיזמונאית ״את ארץ ישראל האבודה...״ כזב פיזמונאי אנאכרוניסטי, שבמהלכו משלבת הפיזמונאית את העבר החלוצי של הארץ ב,נחלנות׳ (קולוניאליזם) לש־מה.

שבחי מעוז הינו המתוחכם והצבוע שבפיזמוני נעמי שמר. חוויות החרדה של דור שלם, שישב במהלך מילחמת־ההתשה במעוזי תעלת־סואץ ורעד מפחד ממטרי הפגזים ויריות הצלפים, הופכות למעוז צור ישועתי. שמר מנצלת פיזמון זה לזיווג החשמונאים עם יושבי המעוזים, והיא מפזמנת: ״אבוא במרכבות ובמצ־דות ובמעגלות / ובניקרות־צורים ובמחי־לות־עפר / אי־שם בלב הלילה, דרוך וחרישי / אגרב לי מבקש־נפשי...״ שמר שלה מצוי הרחק מהגבולות הטיבעיים מתעלמת מהעובדה ש,כוח האימפריה׳ של הארץ, ומציגה את המגוננים על ארצם כמבקש נפשי. עוד פרק במסכת פיזמוניה, שמטרתם היא אחת ויחידה — הסטת לב ואוזן העם הזה מהאמת ומה־מציאות, כפי שהיא עם חתימת הסכמי־השלום עם מצריים — הסכמים שהפיזי־מונאית, שגבתה סכומי־עתק משיריי־המיל־חמה שלה, התנגדה להם בפומבי.

כל שנבקש

בפיזמונה עקידת יצחק, תופסת שמר טרמם על אחת מהקלישאות התרבותיות השחוקות ביותר של התרבות היהודית והישראלית — עניין עקידת יצחק. בבנא־ליזמים דהויים כמו ״אל הנער ידך אל תשלח / אל הנער ידך אל תשלח...״ פרט מעניין, שבתרגום לאנגלית, בצד הנגדי של העמוד, הכותרת עקידת יצחק הופכת אליבא ד׳שמר׳ להקרבת יצחק. פיזמון של נעמי שמר, שהשיג מטרות שלהן לא כיוונה הפיזמונאית, הינו הפיזמון לו יהי, שנכתב כאחד מנושאי הדגל הלאומני שלה, ערב מילחמת יום־הכיפורים, באחד מימי השיא של האימפריה הישראלית (מן החרמון ועד לסואץ) והפך לשיר־שלום. שיר זה, הנפתח ב״עוד רש מיפרש לבן כאפק / מול ענן שחור כבד...״ הפך לשיר שאותו שרו החיילים במהלך המילחמה ובתומה, כאשר ייחלו לשוב לבתיהם, ומאסו באותה מילחמה שהיתה רחוקה מבתיהם, ולכן שורות כמו: ״בתוך שכתה קטנה מצלת / בית קט עם נג אדום / כל שנבקש — לו יהי...״ השיג מטרות הפוכות מהמטרות שלהן כיוונה הפיזמונאית.

השיבני ואשובה

בספר פיזמונה השלישי של נעמי שמר, ספר גימל*, היא מאבדת כבר כל גבול בין פיזמונים ובין מסרים אידיאולוגיים, המשמשים מיעוט צעקני המפיץ את עמ־דותיו הימניות לאומניות באמצעות כלי־התיקשורת.

מלחין גרמני ריכארד ואגנר
כישרונו העצום של ואגנר, לעומת הרדידות של שמר

כבר בפיזמון הראשון בקובץ זה, על כל אלה, הנפתח ב״על הדבש ועל העוקץ / על המר והמתוק / על בתנו התינוקת / שמר אלי הטוב...״ מרמזת הפיזמונאית על ,התינוקת׳ — הישובים, אשר הוקמו, משום־מה, מעבר לגבולות הקו הירוק, והמחישו את הנחלנות הישראלית בשט־חים הכבושים.

בהמשכו של פיזמון זה היא מספקת לאנשי גוש־אמונים והתנועה־לעצירת־הג־סיגה בסיני את סיסמת המאבק שלהם, כאשר היא כותבת: ״אל נא תעקיר נטוע / אל תשכח את התיקווה / השיבני ואשובה /אל הארץ הטובה // שמור אלי על זה הבית / על הגן — על החומה / מיגון, מפחד־פתע / ומצמיל־חמה...״ כמינהג אנשי גוש־אמונים מע־מידה שמר בפיזמונה את ההתנחלויות, כמגן מפני מילחמת העתיד — דבר המנותק מכל קשר במציאות, דבר אשר רק פתאים, הנסתפים כהמון נבער מדעת, עשויים להאמין בו.

הנה זה בא

בשירת העשבים המבוסס על **ר׳ נחמן מברסלב**, מאחזת שמר עיניים, והיא נתלית בבורותה באילן הגבוה של ר׳ נחמן ומפזמנת: ״וכשהלב / מן השירה מתמ־מלא / ומשתוקק /אל ארץ־ישראל / ארץ גדול / אזי נמשך והולך / מקדושתה של הארץ...״ שמר, בבורותה, אינה מנסה להבין בפיזמונה כי אותו ר׳ נחמן מברס־לב הגיע לגבולות ארץ־ישראל ובמקום לעלות ל,עיר־הקודש׳ ירושלים, העדיף לעבור חוויות הומוסכסואליות בחיפה, ול־שוב לארצו.

במפולת המילולית של הפיזמונאית שמר, בין ר׳ נחמן מברסלב, למרכיבים דתיים, או כאלה שבשולי־הדת, היא מוצאת גם פורקן למשיחיות השקר, שהפילה רב־בות במהלך ההיסטוריה היהודית. אותה משיחיות, שאנשי גוש אמונים יוליכו בנתיב־הדם שלה גם את העם הזה. בפיז־מונה חבלי משיח, היא מעמיסה מילים כבדות על נעימה זולה, ומבשרת ל׳עם ההולכים בחושך׳, כפי שכתב המשורר **יונתן רטוש** כי: ״יש כאלה ששרים / מעבר לדממה / שפתיהם אולי אינן נעות / אבל קולם / ישמע: // חבלי־משיח / הנה זה בא / היום...״

קירקס הפרעושים

אחדות אידיאולוגית מדהימה שוררת בין פיזמוניה של נעמי שמר ובין שני ספריו של בעלה, עורך־הדין **מרדכי הורוביץ**, שפירסם לפני כמה שנים גיר־סה קיקיונית להחיים כמשל של **פינחס שדה** בציווח כה אמר זרטוסטרא ל־**פרידריך ניצשה** — תחת הכותרת קירקס הפרעושים. בספר זה, שהוא בעל נימות גזעניות בולטות, ניסה הורוביץ לעורר את החברה הישראלית משאננותה ולחדד את הפרופיל הלאומני שלה.

הרושם העולה מקריאה מרוכזת של פיזמוני נעמי שמר הוא, שאכן היא מילאה את מיצוות בעלה, שהשפיע על אורחותיה ואורחות חייה, והיא אספה את כל הגיגי ליבו של הורוביץ, והפכה אותם לפיזמו־נים, שהפכו הסמל הרדוד והשדוף של הלאומנות היהודית הפנאטית בארץ־ישר־אל. אותה לאומנות, המוליכה בקו ישר מקירקס הפרעושים של הורוביץ, דרך בורות המים שייבשו וכלה בהיאחזות הנחל בסיני ואל נא תעקור נטוע.

פיזמוניה של נעמי שמר, משמשים לימין הישראלי את אותו ניגון שהאופרות של **ריכארד ואגנר** ניגנו לנאציזם הגרמני, מלבד הבדל אחד — והוא כישרונו העצום של ואגנר, לעומת הדלילות של שמר.

מעגל ואחגר

הפונקציה התרבותית של הפיזמונאית נעמי שמר בתרבות הישראלית העכשווית, זהה כמעט לפונקציה התרבותית של ר׳ כארד ואגנר, בגרמניה של סוף המאה שעברה וראשית המאה הזאת, כאשר הע־ניק את השראתו המוסיקאלית למנהיגי הימין הגרמני והתנועה הנאצית.

ואגנר, שקו ישר נמשך מרעיונותיו לעבר המישטר הנאצי הרצחני, החזיק מסביבו את מה שנהוג לכנות ,מעגל ואגנר׳, שבו נימנו אשתו **קוזימה**, חותנו **יוסטון סטיוארט צ׳מברליין**, **אלפרד רוזנ־ברג** ו**דיטריך אקרט**. מעגל זה נתפרסם מאוחר יותר כ׳חבורת ביירויט׳, שהיתה קן מרכזי ביותר ל,אנטי־שמיות המדעית׳. במקביל ישנו חוג ,אנשי־הרוח׳ של ארץ־ישראל השלמה, שנעמי שמר היא צירו המרכזי, ופיזמוניה — השמן המניעו.

פיזמוניה של נעמי שמר מרעיפים על המאזינים להם, את אותו פולחן הכוח, העוצמה ושיכרותה של מחשבת מלכות־ישראל הדימיונית, כפי שהאופרות של ואגנר הרעיפו זאת על המחשבה הגרמנית, והיפרו אותה במישור המאוויים של הפר־טיים, אשר אינם מסוגלים להתמודד עם תעוקות הזמן.

פיזמוניה של שמר מעלים לכדי שגב את העולם היהודי העתיק, גיבוריו ואלי־ליו, פולחני הדת והמוות שלו, ואלה מחו־ללים מיתוסים ארצישראליים אשר אינם נופלים בריקנותם מהמיתוסים שאותם רו־מם ואגנר.

נעמי שמר, היא התגלמות פרחי־הרוע של התרבות אשר נוסדה בישראל. היא התיפרחת, האבקנים והריקבון של פרחי־רוע אלה.

---

* נעמי שמר — **הספר השני**; הוצאת לולב; (כריכה אלבומית).

* נעמי שמר — ספר גימל; הוצאת לולב (כריכה אלבומית).

לי לה לו

מה הולך

* **מרוהטת.** מחפש שותפה ל־דירת שלושה חדרים מרוהטת + טלפון ברמת אביב ג'. טלפון 03־412215, שלמה.

צאו מהחורים

סיימתם הלימודים באלוני יצחק ב־1967 ? ההכנות למיפגש ההיסטורי בעיצומן. כתבו מיד לרמי לוי, רחוב א. יפה 15 רע־ננה, מיקוד 43000.

* **או מקבילה.** מועדון חברים לא מסחרי מצרף חברים/חברות חדשים/חדשות פנויים/פנויות, גב־רים עד 35, נשים עד 30. השכלה אקדמית או מקבילה. פרטים : צביה — 03־795880, משה — 03־396589.

* **יעוץ חינם.** אם יש לכם בעיות אישיות, נפשיות, מיניות, תקבלו יעוץ חינם בת"ד 161, קרית־אתא.

רפלקסולוגיה

עיסוי כפות הרגליים לטיפול בבעיות עיכול, מחזור הדם, ראומטיזם, מיגרנות, כאבים, בלוטות ועוד. טלפון 03־621635 27293־052.

* **נתיב נוסף.** בעלי כישרון לכתיבה, תנו ידכם ותרמו מכש־רונכם לנתיב נוסף, בטאון ההומו־סכסואלים בישראל מטעם האגודה לשמירת זכויות הפרט. סניף חיפה — ת"ד 45417 חיפה, מיקוד 31453.

* **ויה וכעדי חיים.** זוג אחראי מאוד מעוניין לשמור על וילה ולטפל בבעלי חיים. טלפון 03־485322 בערב.

מיד־ליד

* **לנצ'יה.** יד ראשונה 1600, 1979, 35,000 קילומטרים, 195,000 שקל. טלפון 03־483123.

* **זוקמן מדיוק.** חדש בארי־זה עם אחריות לשנה, רק 1500 שקל. טלפון 03־453608.

* **שיעורים פרטיים.** ל־תיכוניסטיות מאיזור בת־ים : שי־עורים פרטיים על־ידי סטודנט למתמטיקה תמורת עזרה בניקיון הבית או שווה ערך או מזומנים. 03־589061.

* **אוסף נדיר.** מעוניין למכור אוסף נדיר של קופסאות סיגריות משנות ה־40' וה־50'. כאלף פרי־טים תמורת 25 אלף שקלים. ת.ד. 26547 תל־אביב.

נוגע ללב

* **להנעים.** גבר 42/185 יליד הארץ ולא יהודי, בעל אינטלי־גנציה גבוהה, עדין־נפש וגברי, מחפש אמידה משוחררת שמוכנה להנעים לו את חייו ולהוציא איתו מהשיעמום. לא תתאכזבי. ת"א 398, עפולה.

* **צעיר ברוחו.** קיבוצניקית פנוייה בת 40 מעוניינת בפגוי בן 48—38 (+ ילדים) לקשר משמ־עותי ויפה ואפילו ליותר מכך, שיהיה פרטנר נחמד ומעניין ל־טיולים ובכלל. צעיר ברוחו שיכ־תוב לת"ד 36623 תל־אביב, מיקוד 65115.

לביאה

לביאה נאה וחברותית בת 22, מעוניינת להכיר מעניין מאזור גוש דן עד 28. נא לצרף תמונה. זיוה מזור, המשלטים 5, תל־אביב.

* **אפשר עם ילדים.** גרוש 28/180, סימפטי, מעוניין להכיר גרושה או אלמנה לחיים משות־פים. אפשר עם ילדים. נא לציין טלפון. ת"ד 317 רמת־גן.

* **מטרה רצינית.** בחור נחמד, יפה ורציני בן 25, מעוניין להכיר בחורה 22—18 למטרה רצינית. ת"ד 30466 תל־אביב, מיקוד 66051. נא לציין טלפון ושם.

* **מזל גדי.** רווק 165/27.6, מזל גדי עם אפשרויות, מעוניין בחברה נשית וערנית. ת"ד 2227, חיפה.

לקפה

מבוקש איש שיחה, רגיש במידה, שאינו מחפש ידידות דיסקרטית אלא ידידות יפה,

עם גברת בלי מכונית ודירה, שלשוחח ולקפה תבוא בשמ־חה. נורית גוטפריד, חניחה 13, קרית ביאליק, מיקוד 27000.

צירופים אפשריים

* **דיסקרטית.** צעיר נחמד מעוניין בבודדה עם הופעה נאה ומבוססת להיכרות דיסקרטית. ת"ד 8176, יפו.

* **תמיכה, מימון, סיוע.** איש עסקים עשיר ונדיב מציע תמיכה מאסיבית לצעירה יפה, דקת גיזרה, שתיצור עימו קשר אינ־טימי־דיסקרטי. אפשרי — חיילת או סטודנטית הזקוקה למימון לי־מודים, סיוע בדיור ובכלכלה. ת"ד 36852 תל אביב, מיקוד 61368.

* **דו"ח חיוב.** אקדמאי נאה 192/40 לא פנוי מעוניין לקרוא איתך הנאווה את דו"ח הייט ב־צוותא. מוכן להתאים את עצמי לכל תפאורה ! סודיות נדרשת ו־מובטחת. ת"ד 259 באר־שבע.

הצעות מגונות

זוג נשוי צעיר ונאה מאוד 23־28 חופשי ופתוח להצעות מגוונות מעוניינים בגבר דומה ושולט לבילויים ולידידות עמו־קה. ת"ד 3215 באר־שבע, מיקוד 84131.

* **מהנה ומלטף.** מסג'יסט נאה וגבוה — מעניק לנשים מסג' מהנה ומלטף, כולל ביקור בית. ת"ד 4434, רמת־גן.

ברכות

* **לשוקי מאביבים.** לא כולם נבלות כמוך. חבל על החמצן שאתה נושם ! כל כלב יבוא יומו ! ד"ש לגמעה מה־וואטו !

* **לארז בר־עד החמוד.** שפע ברכות ואיחולים לרגל יום הולדתך ה־14, מאחלים המשפחה, החברים, ובטח גם הידידה חיה.

* **לקרני.** ברכות ואיחולים מכל המישפחה לרגל הבת־מיצ־וה. רק שתמשיכי כמו עד עכשיו — והכל יהיה בסדר. ממישפחת רובין.

* **לגונן כ"ץ.** כל הכבוד, עכשיו תהיה רופא ! רק שלא תשכח את הפינצטה בתוך הבטן של הפציינטים, שלא תתחיל לד־בר איתנו באיטלקית כשתחזור, ותיזהר מהספגטי ! זה משמין ! מהילה ושרית.

* **לשכנה שלי אהרון :** כל הכבוד, איך שאת קוראת ! תספרי לו גם על זה ? ולמה שלא תרימי טלפון ? מההוא.

* **לפלוגי.** המלאך שהיה פשוט מלאך. למיכל, שנתת לנו בית ובירות, למיכאלו ואלכס, שהייתם עצובים, ליגאל המציל שלא שיחקנו בסוף שש־בש, ולכל שאר האנשים המשגעים שפגשנו בדרך ושהיו פשוט נחמדים. מענת ושרית.

* **למתי.** שיצא מאפלה לאור גדול, אפשר להיות חברים שלך ?

יש תקווה

סטודנט חסר ניסיון ופסימי מחפש בנרות מדריכה אינטימית סקסית ומנוסה שתוכיח לו שיש עדיין תיקוה בעולם הזה. מצורפת התמונה המוצלחת ביותר שלי שיכולתי למצוא — כשעדיין לא ידעתי. ת"ד 202 בתים, מיקוד 59101.

חינם אין כסף!

אז אם יש לך מה לחודיע, לחציע, לבקש, לברך, לספר בדיחה טובה, ואפילו לקלל — קדימה !

● כל חודעה יכולה לכ־לול עד 20 מילים.

● מי שרוצה לצרף תמר־נת — הכלב האבוד, עגלת־חילדים המוצעת, חדירה חמר־צעת לחילופין, חרוק המציע את עצמו לחיכורות — יכול לעשות זאת. במידת היכולת, תפורסם גם התמונה.

● החודעה תיכתב על גבי גלויית־דואר, למערכת „העולם הזה", ת"ד 136, תל־אביב (אלא אם כן מצורפת לח תמונה. במיקרה זה יש לחש־תמש במעטפה). לא תתקבל־נה שום הודעת בעל־פה, ב־טלפון או בביקור אישי.

● הגלויית תכלול את שמו, כתובתו ומיספר הטלפון של בעל־החודעה.

צלם על הכוונת

(המשך מעמוד 62)

לי הרבה יותר ללמוד פסיכולוגיה, או לעבוד בבננות ולחרוש שדות שלחין בקיבוץ.

אני ממשיך בזה מפני שהחיידק הזה נדבק בי, וגם בגלל הכסף. זה לא סוד, שבעיסוק הזה משלמים משכורות גבוהות. הממוצע בשוק כיום הוא רבע מיליון לירות נטו בחודש.

התחלתי לעבוד כמקליט ב־סי־בי־אס. היה לי מזל, ובדיוק אז התרחשה המהפכה באירן. שלחו אותי לשם, ושם רכשתי לי את הנסיון הקרבי הראשון בעבודה הזאת. אני חייב לציין שגם הנסיון הצבאי שלי עזר לי, לא פעם, להס־תדר במצבים מסובכים.

הסתה בגיבוי ממלכתי

אחר־כך שלחו אותי למקו־מות עימות אחרים בעולם. הייתי באפגניסתאן, כשהרוסים פל־שו לשם. כשהשתלטו פלסטינים על השגרירות המצרית באנקרה, שכב־תי שלושה ימים מול הבית עם הראש למטה, כדי שלא יירו עלי. הייתי גם פעמיים במצריים.

יום אחד, אחרי שנה וחצי של עבודה רצופה, נמאס לי להיות סבל, שרץ עם מכשירי־ההקלטה אחרי הצלם. לקחתי מחבר מצלמה ישנה, והתחלתי להתאמן על ריק. יום אחד התפנה מקום של צלם בוידניוז. והציעו לי את המיש־רה. התחלתי לעבוד, והמשכתי לל־מוד תוך כדי עבודה. עד היום אני בוחן כל אינטש שאני מצלם ומשפר את עצמי.

שלושה שבועות אחרי שהתחלתי לצלם, תפסתי את הצילום של ה־חיילים שירו מהגגות. זה נתן לי דחיפה עצומה. אבל זה גם העמיד אותי במרכז של סערה ציבורית, מחאות בעד ונגד ודרישות לבי־צוע הקירה.

אני רוצה למצוא את עצמי מחוץ לכל זה. אני צלם ולא חוקר. אני מצלם מה שקורה ומה שאני רו־אה. אני לא רוצה שבעיקבות כל צילום אצטרך ללכת להעיד, ולע־מוד במרכז פרשה. אני עובד עם מורא, אך בלי משוא־פנים, התפ־קיד שלי הוא להפעיל את המצ־למה ולדאוג שהעריכה תתאם את סדר האירועים. התמונות שלי מדב־רות בעד עצמן. אני לא צריך להור־סיף על כך.

כשנפגעתי, ההורים שלי היו בבי־קור בארצות־הברית. הודיעו שם ב־טלוויזיה שנפצעתי, וציינו את שמי. כך נודע הדבר להורים שלי, ששמ־עו על כך יחד עם עוד 20 מיל־יון צופים. ב־2 בלילה קיבלתי טל־פון מהם.

אחרי שההודעה על הפציעה שלי שודרה במבט בטלוויזיה, התקשרו אלי מהקיבוץ ומכל הארץ. פתאום שמעתי אנשים, שכמעט כבר שכח־תי אותם. התקשרו גם אנשי־תיק־שורת רבים מחוץ־לארץ. הגיעו מיברקים. זה נותן הרגשה טובה.

לעומת זאת, אף אחד מהצבא, שאחד מחייליו, כנראה, ירה בי, לא התקשר לשאול מה שלומי. אף אחד מהממשלה לא התעניין מה קרה איתי.

אני יודע שיש בארץ רבים השונ־אים אותי. זה לא מרגיז אותי. מה שמקומם אותי הוא, שטופלים עלי האשמות כאילו הצילומים שלי מפוברקים. האנשים האלה לא מבי־נים שהצילומים הם אותנטיים, ואינם מוכנים להשלים עם כך שזאת המציאות כיום.

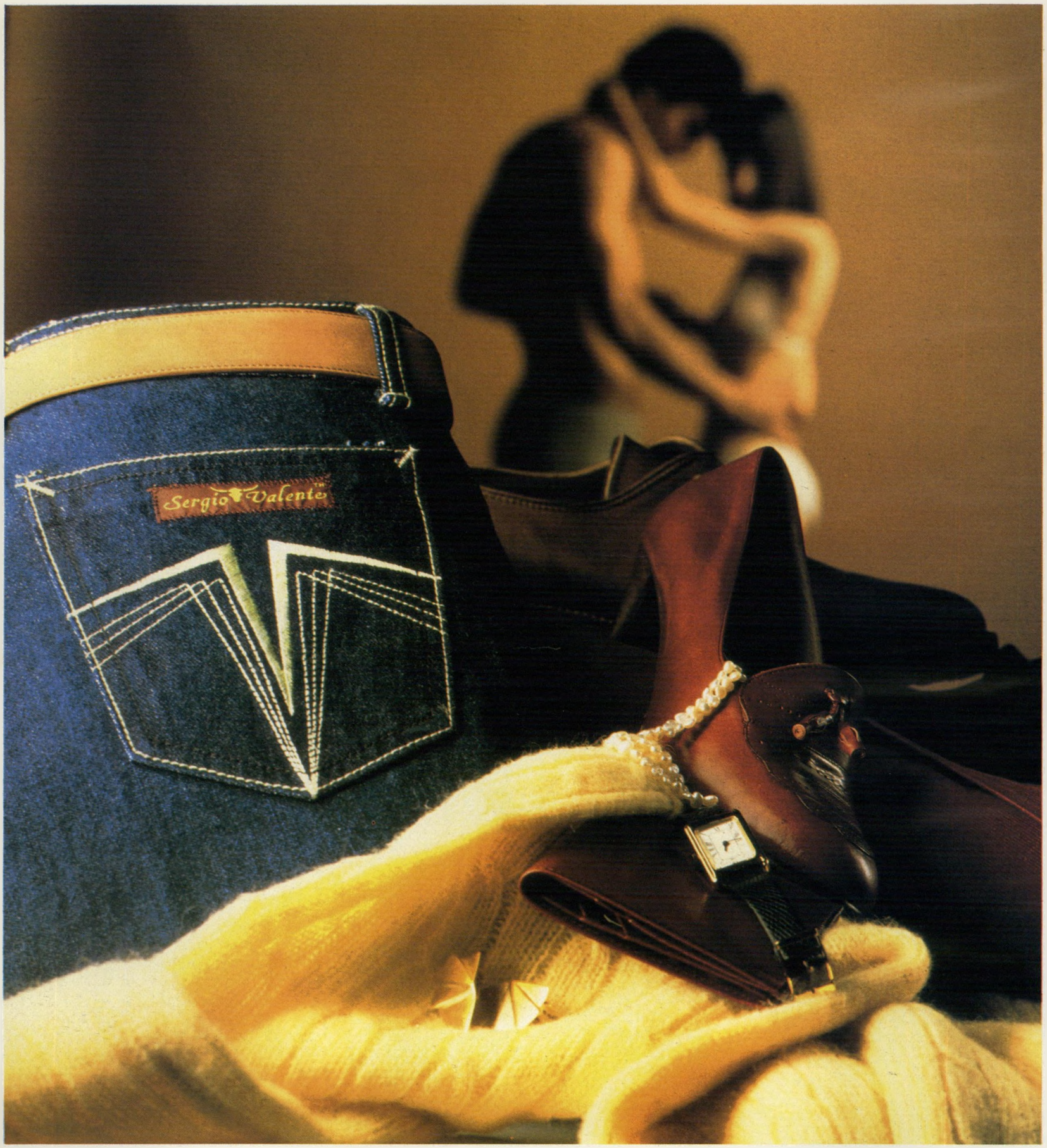
מסע־ההסברה הזה נגדי זוכה לגיבוי באמצעי־התיקשורת הממ־לכתיים וגם בעיתונות היומית. אך למזלנו יש בעולם הרחב אנשים קצת יותר נאורים, שיודעים להע־ריך את האמת.

הדבר החשוב ביותר עבורי הוא היושר המיקצועי שלי. אני רוצה שהוא יישאר נקי, ועד היום הוא יותר נקי מאשר רבים אחרים. **יוסי הימן** ■

סֶרְגִיו וַלֶנְטֶה - גינס

הלהיט מארצות הברית - הגיע לישראל!

Sergio Valente™

סֶרְגִיו וַלֶנְטֶה - סיגנון של חיים...

היבואנים: אופנת סיגל — S.F.M. תל־אביב, רח' דיזנגוף 96, טל' 8—231227

להשיג בחנויות ההלבשה המובחרות בכל

עבר לגרנד ספיד היתרון עבר לגרנד ספיד

היתרון עבר לגרנד ספיד היתרון עבר לגר

היתרון עבר ל"גרנד ספיד".
נעלי הטניס שעוצבו למנצחים. הנעל היחידה
בארץ המיוצרת בשיטת "ההזרקה הכפולה";
הסוליה מוזרקת בשני חומרים, האחד קשיח, והשני גמיש.
מבנה מיוחד זה, מעמיד את "גרנד ספיד"
בשורה הראשונה של נעלי הטניס בעולם ומעניק לה
רכות וקפיציות בפנים, עמידות וקשיחות בחוץ.
כמו שטניסאי צריך.
נעלי "גרנד ספיד" מעור, מבד ומגפה דמויית עור
ובעיטור כחול, ירוק או אדום.
כי נעלי טניס זה לא משחק.

Grand Speed®

הרזיה?

תוצאות

ולא עצות

שמירת משקל או הורדת קילוגרמים מיותרים כדי לשמור על גיזרה נאה – זהו מאבק מתמיד נגד הצורך הטבעי של הגוף לאכול. כאשר אוכלים – צוברים בדרך־כלל קצת יותר קלוריות מהדרוש לגוף. כולם יודעים זאת ואין זה סוד.

אין זה סוד, שאפשר לקבל המלצות ורשימות מה כדאי לאכול, לפי איזה סדר ואילו כמויות. בסופו של דבר נוכחים, שלמעשה העובדות ידועות: מלפפון הוא דיאטטי, העגבניה מכילה מעט קלוריות ודי בחסה או פרי שיש בו ויטמינים ועוד עצות דומות. אפשר להוסיף לכך את "החוגים" או את ההתלבטויות האינדיווידואליות, שבהן מודגשים יסורי המצפון, ההלקאה העצמית להתרסן ולהלחם ברצון.

אין זה סוד שכל זה מחזיק מעמד עד ש"נשברים". ת מ י ד נשארים לבד במאבק נגד הרגשת הרעב, המציקה והמטרידה ללא הרף.

מה בכל זאת עושים נגד תחושת הרעב?

קילופורט – המוצר המהפכני שפותח בידי מדענים של הקונצרן השוויצי PHARMACON – הוא התשובה.

קילופורט נמכר במיליוני מנות ברחבי אירופה ובאחרונה גם בארה"ב. מוצר מהפכני זה ד ו ח ה א ת ה ר ג ש ת ה ר ע ב, על כל תופעותיו, ויחד עם זאת מספק את כל הוויטמינים הדרושים לגוף.

קילופורט נמכר כממתק בטעם שוקולד, סוכריות קריש (ג'לי) ואבקת שתיה מהפכנית, המעניקה גם הרגשה של ארוחה דשנה.

קילופורט נמכר בבתי־מרקחת בלבד.

kilofort® תוצרת PHARMACON שוויץ

דצע

מאת מאיר תדמור

שר־התיירות: שש פעמים בחו"ל

תיירות זה חשוב? חשוב מאוד. עובדה: ב־1981 הכניסה התיירות לקופת האוצר 950 מיליון דולר. התיירות מעסיקה 55 אלף איש, 305 מלונות ו־25800 חדרי־מלון; מיספר המבקרים בישראל ב־1981 היה בדיוק מיליון ו־137 אלף.

שר־תיירות זה דבר חשוב? לא. באמת שלא. מה שחשוב זה יועץ שר־התיירות לענייני תיקשורת, צבי רימון. הוא באמת חשוב. הכלל הוא — לא חשוב אם העניין חשוב, חשוב מה אמר עליו השר אברהם שריר, שהוא במיקרה שר־התיירות. קידום התיירות, דבר חשוב? יחסי־הציבור של שר־התיירות עוד יותר. על כך תעיד עבודתו הפוריה של איש־התיקשורת של השר.

בעשרת הימים האחרונים הצליח שר־התיירות לברך בטקס הנחת אבן־פינה למלון באילת, שאין לו עדיין רשיון ותוכניתו עדיין לא הובאה לאישור ועדת בניין עיר, וכאשר בעל המלון עדיין חייב לחברה לפיתוח אילת, שבשליטתו של מישרד־התיירות, שני מיליון שקלים בשל חוזה הפיתוח.

מישרד־התיירות זקוק כסף? קודם ש־יגבו את החובות. אבל זה באמת אינו חשוב. שר־התיירות נוסע לטקס האשכבה של מלון מרינה שארם באופירה, במטוס שהכר יו"ר מועצת־התיירות, שהוא לגמרי במיקרה בעליו של המלון החדש באילת וזה שבאופירה. שמו חיים שיף.

עוד לא מלאה שנה "לכהונתו", חספרים כמה חודשים — אבל מי ישים לב לקטנות כאלה — זהוא כבר היה שש פעמים בחו"ל. רק יצא לדרום־אמריקה, חזר להצבעה הגורלית וחזר גם לשם. רק הגיע לברזיל, לאירוע הקרוי "בורסת התיירות", וכבר נאלץ לחזור לי־ארועי דאלאס בארץ. עוד לא הספיימו אלה וכבר נאלץ לצאת לארצות־הברית לשבועיים. רק חזר וכבר היה עליו לנסוע למצ־ריים. בין אלה ובין אלה, הצליח בדרך כלשהי לשהות פעמיים בי־בירות אירופיות.

שר עסוק. בעיקר בנסיעות ובהצהרות, שהאחרונה בהן: חרפה, כלימה, בושה וזעם אוחזים בו ולא מרפים ממנו על כך ש־700 אלף ישראלים יסעו הקיץ, לדבריו, לחו"ל.

שר־תיירות שריר
כמה יסעו לחו"ל

עוד הצדקה אפשר לרשום לז־כותו של שריר: כל אנשי שלומו כבר מאיישים את המישרות ה־נכונות, לא רק במישרדו, גם ב־חברות השונות שלמישרדו שיטה בהן. זה חשוב. זה בוודאי יקדם את התיירות. אגב, מיספר התי־רים שהגיעו ארצה ב־1981 קטן ממיספר התיירים שהגיעו ב־1980.

מה היה בדו"ח של זרו על סוכני הנשק?

כשאריק שרון עוד היה ב„פורמה", בראשית דרכו במישרד־הביטחון, כשחח־ליט לעשות שם סדר, היתה אחת ההחל־טות הראשונות: סילוק סוכני־הנשק מת־חומי המישרד. לצורך זה גייס את אריה נגגר בארצות־הברית, וחשב שמעתה והלי־אה ימכור נשק ישירות. הוא נסע בין

אדוף (מיר') זורע
צריך סוכנים?

היתר לשווייץ ומכר שם, כפי שהתפרסם לאחר מעשה, פגזים נגד־טנקים בהרבה רבבות של דולרים.

הוא הצליח, אומרים יודעי־דבר, לנטרל את המנגנון, שעסק עד אז בעסקי מכירת נשק. הוא מינה ועדה לבדיקת עניין מכירת הנשק, ואת מבקר מערכת־הביטחון, אלוף (מיל') מאיר („זרו") זורע, לבדוק את הנושא ולהגיש לו דו"ח. הדו"ח, כפי שכבר פורסם, הוגש. הוא נגנז. עד כאן העובדות.

מכאן ההשערות. למה נגנז הי־דו"ח? התשובה תיראה פשטנית, אך היא ככל־הנראה נכונה: המס־קנות לא היו לרוחו של השר. מהן אותן מסקנות שלא היו לרוחו של השר? ככל־הנראה, ההיפך ממה שחשב תחילה: צריך סוכני־נשק כדי להגדיל את היצוא הביטחוני של ישראל. איך מסביר זאת מגיש הדו"ח? בדרכו האופיינית — ישר ולעניין.

מהן האפשרויות שככל הנראה עשויות להיכלל בדו"ח? בוודאי נאמר שם שלמדי־נה כדאי להיעזר בסוכני־נשק, בעיקר במ־כירת ציוד צבאי עודף, שרק הם יכולים למוכרו בשל קשריהם השונים.

קרוב לוודאי שנאמר שם, ש־כדאי שהסוכנים יעסקו במכירות, שהמדינה כמדינה, אינה צריכה או יכולה לעסוק בהם. ואולי גם נאמר שם שכדאי לבצע עיסקות שה־סוכנים יצרו בהן את הקשר, ושי־אחרת לא היו באות לכלל עיסקה, בעיקר כאשר כדאי מאוד לבצעה.

הבורסה שווה 150 מיליארד

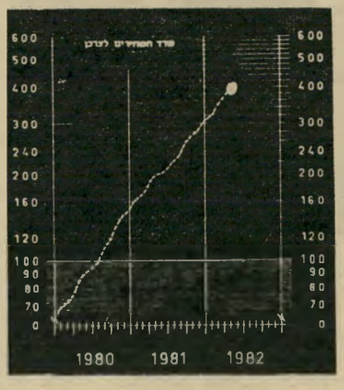
לכבוד יום־העצמאות החלטנו לחשב כמה שווה הבורסה אחרי 34 שנות עצ־מאות. ובכן, מתברר שביום־העצמאות יהיה ערכן של כל המניות הנסחרות בבורסה כ־150 מיליארדי שקלים, או כ־21 מיליארדי דולר. מיספר זה, בעגה של הבורסה, הוא ערך־השוק של כל המניות, המתקבל מהכפלת שער־המניה בערכה הנקוב. מסכום זה כ־63% הוא ערכן, או ערך־השיק, של מניות הבנקים. כ־13% מסכום זה הוא ערך השוק של מניות התעשיה. 10% הוא חלקן של חברות ההשקעה; כל היתר מהווים 14%: חב־רות מקרקעין כ־5%, בנקים למשכנתאות 3%, מיסחר ושרותים 2.5%, חברות־ביטוח 2.5%, מוסדות מימון 1%.

לא תהיינה התי"קרויות נוספות

אם, כפי שמעריכים כלכלנים, יעלה מדד אפריל בכ־10%, תיראה עליית־המדד בשלוש השנים האחרונות כמו בדיאגרמה, כשהוא, המדד, מתקרב ל־400 נקודות.

משהו התקלקל ליורם אריזור בדרך, ולכן אולי נהנה בחודשיים הקרובים מ־סובסידיות שאמורות היו לקטון, אך הן תיגדלנה, הכל כדי שהמדד לא יצא מגידרו.

העלייה החזויה במדד המחירים לצרכן מתחילת השנה, לארבעה חודשים, תהיה כ־30% וזה הרבה מאוד, בעיקר כשרוצים להגיע לי־אינפלציה שנתית של פחות ממאה אחוז. הבנזין, החשמל והמים לא

מדד המחירים לצרכן
מ־0 עד 400 תוך שלוש שנים

ייתיקרו בינתיים. גם לא תעריפי הטיסות, למי שיטוס לפני יוני.

הדולר חגג בשבוע שעבר את פריצת מחסום 20 השקל, אבל זה בוודאי לא יפריע לרבע מיליון ישראלים לטוס הקיץ לחו"ל.

הבורסה

מדוע נחקר המיסחר במניות הבנק?

השבוע היה שבוע קלאסי בבורסה. כדי לחמם את האווירה בימי החום הכבד, נמנעו מלהפעיל המזגנים. התוצאה: בור־סה בעליה. בבורסה כזו יש תמיד מקום לסיפורים.

תחילה נעסוק בסיפור מופלא, שהוא אמת לאמיתה. דנות היא חברת־ההשקעות שלה שליטה בחברת האחזקות פי־בי, השו־לטת בבנק הבינלאומי. בשבוע שעבר פורסם במסגרת „הודעות הבורסה" שבעלי עניין בדנות, בין היתר כמה מחברי מו־עצת־המנהלים ואחרים, קנו חבילות גדו־לות של מניות דנות.

כיום קראו את ההודעה וחשבו לעצמם: נו, אם בעיי־חברת קונים, למה לא נקנה גם אנחנו? שערי המניות של „דנות" בטח יעלו, כדאי להצטרף לחגיגה. ואומנם החלו להצטרף. השערים עלו מעט, ירדו מעט. החר הוליד עכבר. גם המאזן הנאה, התלת־חודשי, של „פי־בי" ל־31 במרס 82 לא עזר.

לעומת זאת עשו עיסקות טובות אלה שרכשו לעצמם מניות ארגמן בשער של 750 מחוץ לבורסה, ומכרו אותם לחלב השקעות ב־1100 נקודות וטרחו להודיע, לכל מי שנאות להאזין, שימשיכו לקנות. והם באמת קנו עוד קצת. אך בינתיים, התחיל גם „הציבור הרחב" לקנות והעלה את השער ל־1600 נקודות, אך הקונים המקוריים התחילו כבר לספק את הביקו־שים בשערים של 1300 ו־1400 נקודות, ואגב כך להוכיח לחבריהם שהעסק מרוויח. בינתיים, עד שארגמן הגיע ל„מוכרים בלבד" בפעם שנייה ברציפות, הצליחו למכור כמות גדולה. ולזה קוראים „השקעה במניות תעשייתיות".

אולי אתם יודעים מדוע הופסק השבוע המיסחר במניה של בנק בניין? להנהלת הבורסה יש שיקולים משלה: כאשר היא רואה שמתנהלת פעילות חריגה במניה מסויימת, היא פונה בדרך־כלל בשאלה, במיקרה זה לבנק, אם ידוע לו מהי הסיבה ל„חריגה". עוד לא היה מיקרה שהנשאל השיב שידועה לו הסיבה. כש־שאלתי את המשנה למנכ"ל הבורסה, נתן שילה, מדוע הופסק המיסחר בבניין דווקא, בשל פעילות חריגה, כאשר המניה מפ־גרת הרבה אחרי המדד והעליות בשעריה היו מתונות־יחסית, השיב שאלה הם שי־קולי הנהלת־הבורסה. אם כך, אמרתי, מדוע לא הופסק המיסחר כשהמניה של אוניקו עלתה ביום אחד ב־47%? גם זה, אמר, היה מתוך שיקול, והוסיף: „אם נפסיק את המיסחר בכל מניה שעולה בכמה עשרות אחוזים, נצטרך כל יום להפסיק את המסחר ב־20 מניות."

אגב, בסוף השבוע צנחה „או־ניקו" ל„מוכרים בלבד". וכך אלה שהרוויחו „על הנייר" 47% מחי־כים להזדמנות להיפטר מהמחזקה. פרשות דומות של עליות מפחררות היו ב„תייר" וב„שלטון" ובעוד כמה מניות „יפות וטובות", אך אלה המשיכו להיסחר ללא הפרעות של הנהלת הבורסה.

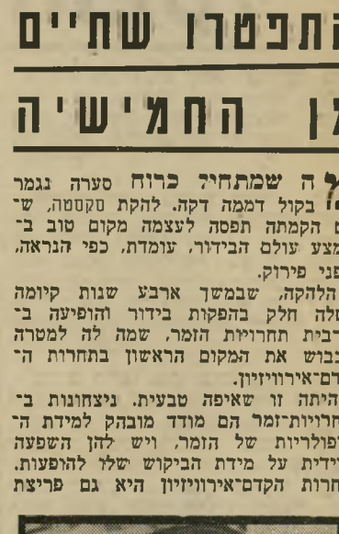
בעיקבות הכישלון המוחץ במירוץ אל האירוויזיון התפטרו שתיים מן החמישיה

סקסטה: הקץ?

מה שמתחיל כרוח סערה נגמר בקול דממה דקה. להקת סקסטה, שעם הקמתה תפסה לעצמה מקום טוב באמצע עולם הבידור, עומדת, כפי הנראה, לפני פירוק.

הלהקה, שבמשך ארבע שנות קיומה נטלה חלק בהפקות בידור והופיעה במרבית תחרויות הזמר, שמה לה למטרה לכבוש את המקום הראשון בתחרות הקדם־אירוויזיון.

היתה זו שאיפה טבעית. ניצחונות בתחרויות־זמר הם מודד מובהק למידת הפופולריות של הזמר, ויש להן השפעה מיידית על מידת הביקוש שלו להופעות. תחרות הקדם־אירוויזיון היא גם פריצת דרך אל השוק האירופי. מלבד הכבוד והפירסום, זוהי הזדמנות להרוויח הרבה מאוד כסף.

איש יחסי־ציבור מור
מי אחראי לפאשלה?

אבשלום רובין, שהגה ויזם את הקמת החמישיה, קיווה שעם הצטחנן הנכסף יעלה ערכה של סקסטה בשוק הבידור, והוא יוכל לגרוף הון באמצעותה. כגודל התיקוות כן גודל האכזבה. הדירוג במקום האחרון ניפץ את החלום.

בנות הלהקה נמצאות במבוי סתום. מול מצלמות הטלוויזיה הן חייכו משועשעות, וניסו לשמור על רוח ספורטיבית, כשהדיווחים על הלוח הראו את תוצאות הצבעה — אפס, כמעט מכל המקומות. אולם למחרת התחרות התחילו התסיסה והדיכדוך לפרוץ החוצה. שתיים מתוך החמש, חני אלייקים ואיריס שמי, הגישו לאמרגן מיכתב התפטרות.

כולם האשימו את כולם. „השיר לא היה מתאים", „התילבושות היו איומות", „לא היה מספיק זמן לצילומים טובים ונכונים", אלה הן רק מקצת מן הטענות וההצטדקויות שניסו לתרץ את התבוסה המוחצת.

בובות על חוט

עם פירוקה של שלישיית שוקולד מנטה מסטיק, שהיתה פופולארית ומצליחה מאוד, נוצר חלל ריק בנוף הבידור המקומי. אבשלום רובין הבין שנפלה לידיו הזדמנות כזו. הוא החליט לפתח את הרעיון של להקת בנות חיננית. המבצעות שירים לכל המישפחה.

אחרי בחינות מיון קפדניות נבחרו שש זמרות, ומכאן שמה. אחת מהן נשרה מייד בהתחלה, וכך נותרו החמש עם השם.

הזמרות שנבחרו לא היו יפות מדי, ולא היו מוכשרות מדי. כולן היו אלמוניות כמעט לחלוטין, ואף אחת מהן לא היתה יכולה להחזיק ערב בזכות עצמה בלבד. היה זה שיקול חשוב, כי כך נמנעו מלכתחילה חיכוכים. השילוב של כולן יחד נתן תוצאה נעימה וסימפאטית, כשכל אחת מהן יודעת היטב שהיא תלוייה ביתר חברות הלהקה.

הזמרות, שהיו מחוסרות עבודה חתמו בשימחה על חוזה בלעדי לחמש שנים. לאף אחד מן הצדדים לא היה מה להפסיד. אבשלום הבטיח להן קידום מיקצועי ופירסום, והן היו צריכות להצדיק זאת בהזרמת כספים בתמורה. הוצמד להן מנהל מוסיקלי, זאב (זובה) אולמן, ואיש יחסי־ציבור, גברי מזור. אורגן להן מסע יחסי־ציבור ענקי. לא היה כמעט שבוע שבו לא הופיעו תמונותיהן בעיתון, ובאמצעי התיקשורת האחרים.

בתוך זמן קצר הן היו ידועות, ולוח ההופעות שלהן נעשה צפוף יותר ויותר. ההשקעה הכספית הצדיקה את עצמה. להקה הפכה ללהקת־צמרת, וגבתה סכומים גבוהים עבור הופעותיה.

אך היתה זו להקה של בובות על חוט. זובה ואבשלום רובין בחרו את החומר המושר ואת העיבודים. הזמרות רק ביצעו. במשך הזמן פיתחו טעם עצמאי, רצו להשפיע על בחירת החומר. אולם בחוזה שלהן קיים סעיף האומר שלמפיק יש זכות וטו. ניתן להן אומנם להשמיע את דעתן, אך מישהו אחר ידע והחליט מה טוב בשבילן. הוכתב להן הכל: איך להתלבש, איך להסתרק ואיך להתאפר.

ניצני חוסר שביעות הרצון נשמעו כבר קודם לתחרות הקדם אירוויזיון.

כאשר מנסים להיזכר מה בעצם שרה הלהקה, קשה מאוד להיזכר בשיר מסויים אחד. כל השירים נשמעים דומים, ללא כל איפיון מקורי או יוצא־דופן. הזיכרון היחידי הוא ההרמוניה הקולית.

כשהן הופיעו על מסך הטלוויזיה, קשה היה להשתחרר מן הרושם שחמש זה קצת יותר מדי. היטיבה לבטא זאת בדרנית מנוסה: „הן תופסות את כל המסך. זה ניראה כאילו אוטו־טו הן עומדות ליפול החוצה." אחרים ביקרו ואמרו: „זוהי להקה משעממת. היא תוצר מובהק של יחסי־ציבור מוצלחים."

חרף העובדה שהן היו מוצפות בעבודה, הן הופיעו בעיקר בנשפים לוועדי־עובדים. שם, בנשפים לכל המישפחה, הן התקבלו היטב. מעבר לכך הן לא הצליחו לפרוץ.

סקסטה ניגשו לתחרות הקדם־אירוויזיון מתוך ביטחון מלא שתזכה במקום הראשון, או במיקרה הרע באחד מן המקומות הגבוהים. אך הן זכו במקום האחרון, וכל חוסר הנחת פרץ החוצה.

להקות קמות ומתפרקות, לעתים עקב חיכוכים בין חברי הלהקה, ולעתים מתוך חיפושי דרך ומשיכה לכיוונים אחרים של כל אחד ממרכיביה. בין חמש הבנות התפתחה דווקא מערכת יחסים יפה. אולם אחרי הקדם־אירוויזיון הבינו איריס שמי וחני אלייקים שהן הגיעו אל סוף הדרך.

חני אלייקים טוענת שכבר קודם לכן היתה חסרת שקט. „האירוויזיון היה הקש האחרון." לדבריה, היא מרגישה שהגיע הזמן לנסות לפרוץ לבדה אל שוק הבידור. „אני רוצה לתת לעצמי צ'אנס לבחור את החומר שאני רוצה. ביצעתי את השירים שאבשלום וזובה בחרו, ולפעמים עשיתי זאת בחריקת שיניים. סקסטה היא תוצר בלעדי של זובה. הקו המוסיקלי הוא שלו.

לעומת חני אלייקים, איריס שמי עדיין מהססת. היא אמנם הגישה מיכתב התפטרות, אך לדבריה זה יותר בגדר הרתעה. „אם יהיה שינוי מהותי בסיגנון ובקו של הלהקה, אשאר. אנחנו ארבע שנים יחד והגיע הזמן לעשות חשבון נפש."

יתר בנות הלהקה — ורדה נוגה, רותי בן־אברהם ופנינה בריק טרענות: „העבודה נמשכת כרגיל." לדעתן השיר של נורית הירש ואהוד מנור, שהן שרו בקדם־אירוויזיון, היה מיוחד ויוצא־דופן.

אך הן מודות שהן רוצות לשנות את הסיגנון ואת הפרפטואר. „משהו כאן לא נכון. אנחנו מנסות לברר מה לא בסדר."

„נמצא מחליפות!"

אבשלום רובין, המנהל המוסיקאלי זאב אולמן והאחראי על לוח ההופעות שלהן, אפי גיב, טוענים שסקסטה אינה עומדת לפני פירוק. „סקסטה זה אני. רק אני יכול להחליט על פירוק הלהקה." פוסק אבשלום רובין. הוא מתייחס אל הכישלון בתחרות כאל מיקרה בודד. „אין ספק שכאשר התוצאות לא מחמיאות, אנשים נכנסים להלך־רוח לא מרומם. הבעייה היא רק איך להתמודד עם זה. השאלה היא איך זה קרה ומה הלאה.

„אנו מישרד ההפקה, ולכן הכישלון הוא גם שלנו. אם אחת הבנות תרצה לעזוב, נפרסם מודעה שאנו מחפשים זמרת לי־להקה."

גברי מזור, מי שהיה מופקד על יחסי־הציבור של הלהקה, התפטר אף הוא. הוא התנגד לשיר שהושר בתחרות, אך דעתו לא התקבלה. „לא טיפלו בהן טוב, וזו התוצאה," הוא מסביר. „אם תעזובנה שתי בנות, איזו מין תדמית תהיה אז ללהקה? במצב הפופולריות שלהן, כשלפני שנה הן היו במקום השני ושנה קודם במקום שלישי, למה השנה הן במקום האחרון? יש כאן איזו פאשלה."

הכל מסכימים שבחירת החומר לא היתה נכונה, ושיש צורך לבחור קו חדש ולשנות תדמית. כל החוטים מובילים אל זאב אולמן, המנהל המוסיקלי. זאב מודה שהאחריות היא שלו. „זו בעייה של כל אמן, למצוא שיר שמתאים לו. כמובן שחוסר הצלחה מביא לחשבון נפש." לדבריו, מעולם לא כפה את טעמו על הבנות. „אתה צריך להפיק מהאמן את מיטבו. ואת זה אתה יכול לעשות רק אם הוא אוהב את מה שהוא עושה. מי שחושב שאפשר להפיק מאנשים דברים בכוח, טועה. את השיר לקדם־אירוויזיון אהבנו כולנו. גם אני וגם הבנות. נכון שזה התפספס, אבל לא צריך לעשות מזה עניין כזה גדול."

אבשלום, זובה ואפי גיב לא נבהלים מכוונות הפרישה. לדעתם יימצאו מחליפות לפרישות. אולם איריס שמי וחני אלייקים יעזבו רק בעוד שישה חודשים מיום הגשת מיכתב ההתפטרות. לצרף שתי זמרות חדשות להרכב הקיים לתקופה של שישה חודשים בלבד, נראה לא הגיוני ולא משתלם. עד שהחדשות תיקלטנה, יסתיים החוזה, ואם תוך זמן קצר לא יהיה שינוי מרענן, יש להניח שלהקת סקסטה תגיעה אל סוף הדרך.

אמרגן רובין, כימאי צרפתי ומתפטרת אלייקים
„סקסטה — זה אני!"

(המשך מעמוד 10)

ומברית־המועצות, באו לימית. הם באו בעידוד הממשלה, כדי למלא שליחות ש־הממשלה עצמה הטילה עליהם בעקיפין. וכאשר בא מועד־הפינוי, לא היו מסוגלים אלא להציג הצגה עלובה. הצגה מגעילה, אך לא מפחידה.

אלה הם קנאים־דה־לוכס, מפונקי השיל־טון. הם לא הקריבו את חייהם, וגם לא טיפה אחת מדמם. הם לא הקריבו אף כסף. רבים מהם הוסיפו לקבל משכורות ממשלתיות עבור מישרותיהם בקריית־ארבע ובאלון־מורה, בשעה שבילו שבו־עות של בטלה בימית. כל נער ברמאללה, המרים אבן, ביודעו כי חיילים עלולים לירות בו, נוהג באומץ־לב רב יותר מאשר חבורה זו. וגם כל מפגין יהודי בבית־זית, ביודעו כי החיילים יסתערו עליו בחמת־זעם, באלות ובגאז מדמיע.

כל המאמצים של אמצעי־התיקשורת לא הועילו. שום דמעות לא נשפכו, אלא ב־דמיונם של השדרנים. „הכאב הנורא" השתקף בעיקר בשמאלץ המתקתק של הכתבלבים.

האמת הפשוטה, המוחצנת, היא זו:

הנסיגה בוצעה בלי כל תקלה, מפני שעמד מאחוריה קונסנזוס עצום וחסון של העם כולו.

הדמוקרטיה הישראלית הוכיחה את עצמה באופן מופלא, שיש בו כדי לעורר התפעלות ואף פליאה. אף חייל אחד לא סירב למלא פקודה. לא היה צורך לעודד את החיילים למלא את חובתם.

להיפך, היה צורך להשקיע מאמץ אדיר כדי למנוע מהם לפעול נגד המתפרעים.

הנה כי כן, זהו הקסם האמיתי של השבוע: כאשר יש ממשלה המוכנה לקבל על עצמה אחריות למען השלום, היא תגלה שיש בציבור תמיכה מאסיבית לעיקרון של נסיגה תמורת השלום, של

שער „העולם הזה"
„אגיד לך, אורי..."

פירוק ההתנחלויות, שי שמירה על הדמוקרטיה מול פני מיעוט זעיר של קנאים מטורפים.

■ ■ ■

אך השבוע התגלו גם סכנות, שאסור להעלים מהן עין.

הרס ימית מסמל אחת מהן. אי־אפשר לבצע אקט בארבארי כזה, מבלי להחיש את תהליך הברוטאליזציה של העם כולו. הריסת בתים, כריתת עצים בני מאות ב־שנים, קבורת מטעים — אלה הם מחזות הנחרתים בזיכרון, ושיש להם השפעה פסיכולוגית אפלה.

עידוד הקנאים מסמל סכנה שניה, חמו־רה שיבעתיים.

„הרב" מאיר כהנא הוכא לארץ ע"ידי הממשלה, את שתדוי נגדו צו־מעצר. הוא הוטס לימית כ־מסוק של צה"ל, כאורח מכובד של שר־הביטחון. שם הוא נתן פקודות לצה"ל, ופקודות אלה בוצעו ב־שימחה ובציתנות.

זהו האיש המטיף בגלוי לגירושם של שני מיליון ערבים מן הארץ, והעושה מדי יום מעשים שהיו מהווים, בגרמניה־המערבית, פשעים על פי החוקים למני־עת גזענות ואנטי־שמיות.

הסיום ההיתולי של ההצגה הפחדנית של גיבורי־הבונקר („עצרו אותי! עצרו אותי! אני הולך להתאבד!") אינו צריך להשכיח כי השבוע ניתנה להם ולדומיהם לגיטימציה לאומית. לא רק אלוף־הפיקוד שפך בחיקם דמעות של אחווה. לא רק קציניים בכירים הכריזו, לעיני המצלמות ובאוזני המיקרופונים, שהם „הטובים בעם" ו„אנשים נהדרים". אין מנוס מן הרושם כי הפיקוד הבכיר גמע עתה ברעל של גוש־אמונים. וכל שופרות השילטון שיבחו והיללו אויבים־בנפש אלה של השלום ו־המישטר הדמוקרטי. המוני צעירים ברחבי הארץ ראו ושמעו. הם ראו את קציני צה"ל וחיילו עומדים דום לפני צחי הנגבי וחבורת המוקיונים בראש האנדרטה. יתכן כי נשמתם הורעלה, השבוע, ללא תקנה.

פורעי־שלום ופורעי־חוק אלה הועלו על נס והוכנסו למחנה המכובד, ואילו שוחרי־השלום ושוחרי־החוק הוצאו ממנו. לא רק כוחות־השלום העיקביים הוצאו מן המחנה בה בשעה שמצעם הוגשם בימית, אלא גם אישים מתונים ומימסדיים כמו השופט־העליון חיים כהן.

זהו תהליך נורא. הוא זכור לנו היטב מארצות אחרות. וגם התוצאות.

תהליך זה בדיוק אירע לפני 1900 שנים בתולדות עמנו. הוא הסתיים בחורבן הקהיליה היהודית בארץ־ישראל ובפיזור עמנו מבימת ה־היסטוריה המדינית, מאז ועד ימינו.

■ ■ ■

אך זה הן הסכנות. אך חשובה מהן, בשעה זו, בשורת השלום.

היזומה ההיסטורית של אנוור אל־סאדאת, שנפתחה בביקורו המופלא בירושלים, הבי־את אותנו עד הלום. כל כוחות הזדון ו־הרשע, השינאה והקנאות, לא הצליחו ל־מנוע זאת.

זה קרה בגבוך הדרומי. זה יקרה בשאר הגבולות.

המודעה המוטעית בישרה:
אמו של יהורם נפטרה!

ב תחילה נדמה היה כי שוב החליט מישהו להתנכל לזמר יהורם גאון. אחרי ש„אישפוז" את אשתו בבית־לווינשטיין נדמה היה שמישהו החליט לגרום לו צער נוסף, ופירסם מודעת־אבל על מות אמו האהובה, שרה.

במעריב של יום השישי, בעמוד מודעות־האבל, התפרסמה מודעת המנחמת את בני גאון, מנכ"ל רשת הסופרמרקטים קו־אופ ואיש כור לשעבר, על מות אמו. על המודעה היתה חתומה חברת מחשביים ידועה.

הסברה היתה כי מישהו החליט להתנכל הפעם ליהורם גאון

באמצעות אחיו. אך ליהורם גאון היתה גירסה שונה לסיפור מודעה. „הפעם," אמר, „אני לא בעסק."

הפקידה התבלבלה

ב יום השישי, בשעות הבוקר המוקדמות, טילפן יהורם גאון לכתבת העולם הזה, וביקש ממנה שתבוא, יחד עם צלם, לבי תאמו שבגיבעתיים, לצלם את האם עם אחיו בני ואיתו, כדי להוכיח כי היא בריאה שלמה ומאושרת.

הכתבת הגיעה עם הצלמת לבית האם. שרה, אשה יפה, פתחה את הדלת. „כעת אני יודעת איך יתנהגו הבנים שלי אחרי

סליחה,
שעות במודעת־אבל

שרה גאון בין יהורם ובני
סגולה לאריכות־ימים

חברת־המחשבים שאנו עובדים איתה, ואמר לי: בני, יש לי משהו להגיד לך, אך אני לא יודע איך להתחיל. אמרתי לו: אם אתה צריך להגיד, תגיד. ואז הוא סיפר לי כי בטעות פורסמה מודעת־אבל על מות אמי מטעם חברתו.

תגובתי הראשונה היתה תדהמה. לאחר מכן קישרתי אחד לאחד. מסתבר כי הטעות נעשתה בעיקבות מותה של אם החשב הכללי של החברה. מנכ"ל חברת־המחשבים ביקש מאחת הפקידות לפרסם מודעת־אבל וניחומים על מות אם החשב. היא, משום־מה, החליטה כי צריך לנחם אותי, ופירסמה את המודעה על מות אמי.

עד כאן סיפורו של בני גאון.

יהורם מילא, אבל בני?

א חרי שיחת הטילפון עם מפרסם המודעה, התקשר בני גאון לאמו, וסיפר לה על המיקרה הוא ביקש ממנה שלא תיבהל אם תקרא את המודעה, או אם מישהו יטלפן. תגובת האם היתה מבודחת: „אני יורדת מייד לקנות עיתון. אחרי הכל, לא כל אדם זוכה לראות את מודעת האבל שלו במו עיניו!"

מייד לאחר מכן טילפן בני לאחיו הזמר, יהורם גאון. „אילולא היה זה בני שטילפן, הייתי חושב ששוב מישהו ניסה להתנכל לי," אמר יהורם. אחר־כך טילפן בני אל האחות קלילה, המתגוררת בנתניה, ואל האח הגדול יגאל, המתגורר בגיבעתיים.

עם צאת העיתון התחילו הטלפונים לצלצל בביתה של שרה גאון, ובביתם של יורם ובני גאון. אמרגניתו של גאון, מרים עציוני, המפיקה את הצגתו בנים חורגים לאלוהים, קיבלה טלפון מבעל בית־הקולנוע שבו עמדה להתקיים ההצגה. הוא שאל אם ההצגה מתבטלת. גם קול ישראל נפל קורבן לטעות ובתוכנית בחצי היום פורסמה ידיעה על מותה של שרה גאון.

ואילו שרה גאון הגישה קפה ועוגות, וקראה לקפה „קפה דאלגריה" (קפה של שימחה). „אני רגילה לתרגילים כאלה שבאים בגלל יהורם, אבל מהצד של בני לא ציפיתי לדבר כזה," אמרה בחיוך שובה לב.

מותי," היא אמרה בחיוך. כמינהג הספרדים ראתה שרה גאון במודעה סגולה לאריכות ימים.

לא כך ראה את העניין בני גאון, מי שהיה נציג כור באירופה, הקים את התשתית של כור במצריים, והמועסק מזה כמה חודשים בחברת קו־אופ דן השרון.

סיפר בני:

ביום השישי בבוקר טילפן אלי שמש, מחברת מ־ל־ל, שהיא

פירוק ההתנחלויות, שי שמירה על הדמוקרטיה מול פני מיעוט זעיר של קנאים מטורפים.

■ ■ ■

אך השבוע התגלו גם סכנות, שאסור להעלים מהן עין.

הרס ימית מסמל אחת מהן. אי־אפשר לבצע אקט בארבארי כזה, מבלי להחיש את תהליך הברוטאליזציה של העם כולו. הריסת בתים, כריתת עצים בני מאות ב־שנים, קבורת מטעים — אלה הם מחזות הנחרתים בזיכרון, ושיש להם השפעה פסיכולוגית אפלה.

עידוד הקנאים מסמל סכנה שניה, חמו־רה שיבעתיים.

„הרב" מאיר כהנא הוכא לארץ ע"ידי הממשלה, את שתדוי נגדו צו־מעצר. הוא הוטס לימית כ־מסוק של צה"ל, כאורח מכובד של שר־הביטחון. שם הוא נתן פקודות לצה"ל, ופקודות אלה בוצעו ב־שימחה ובציתנות.

זהו האיש המטיף בגלוי לגירושם של

הביזיון של לטרון

(המשך מעמוד 38)

זה נפלו כמה מהגיבורים של צה"ל, שלא זכו בשום ציון־לשבח. לולא היה זה הקרב על לטרון, היו זוכים באות־הגבורה על חלקם בקרב. אבל מכיוון שעל קרב זה הורד מסך של שתיקה — גם מעשי־גבורתם הועלמו.

הקרב הזה לא היה, כפי שנוטים להאמין, הקרב של גדוד 72 — גדוד „העולים החדשים", שביצעו רק משימה שולית. במרכזו עמדו מעשי־הגבורה העילאים של חיילי גדוד 32. המחדל העיקרי בקרב זה היה מחדל פיקודי, עליו מעיר מחבר הספר: „הצרה היא שהפיקוד היה כושל. לא רק התיכנון וקידום הכוח לקרב היו גרועים, אלא שגם השליטה של הפיקוד במהלך הקרב היו אפסיים. בוצעו כאן דברים איומים, שבספר אני חושף אותם לראשונה, כמו למשל ההזנחה של נושא דרכי־הנסיגה, פינוי בית־ג'יז שהיה צריך להיות תחנת־איסוף־פצועים. פצועים על אלונקות נגטשו לחסדי הערבים, כולל מ"פ אחת הפלוגות (משה דובדבני). גם עתודת החטיבה לא חילצה את הכוחות כאשר נדרשה.

„היה שם כוח משוריין של זח"למים, בפיקודו של חיים לסקוב שלא יצא לשטח בצורה רצינית. אני חושב שהחיזוק של לסקוב היה גרוע ביותר. אנשים הותרו לגורלם.

„ידוע סיפורו של משה זנבר (מאוחר יותר, נגיד בנק ישראל) שהושאר פצוע קשה בשטח, וזחל שתי יממות עד שהגיע לכוחותינו. זה דבר חמור. לסקוב עם זח"למיו לא עשו הכל כדי להציל ולחלץ את הנפגעים. והמיקרה האישי המעיד על כל מהלכי הקרב הוא מיקרהו של המ"כ אריק שרון."

הנער שהציל את אריק

אריק שרון, שהיה המ"מ המוביל בפלוגה המובילה בגדוד 32, היה גם הראשון שנתקל בכוח של הלגיון הערבי. הסמ"מ שלו נהרג מיד בהתקלות, כאשר ניסה לחבוש פצוע. החובשים שלו נהרגו, בעוד הוא ואנשיו נלכדו בנחל נחשון (ואדי סחונה) בשטח נחות ביותר, כאשר אנשיו משמשים מטרות דמות ללגיונרים.

מחלקתו של שרון נותרה מבודדת לחלוטין, בעוד שהקשר נותק, למעט קשר באמצעות רצים. מחלקתו של שרון היתה מבודדת מתוך הפלוגה המבודדת. מתוך 34 לוחמים, נותר אריק עם 15 לוחמים, פצועים בחלקם. הפצועים לא נחבשו והמשיכו להילחם בגבורה.

מחלקתו של אריק שרון נותרה עד מהרה יבדה כיב תופת־האש, כשאין זה מושג על המתרחש סביבה.

חייליו המשיכו לפעול כלפי לחץ הזאויב, כאשר אריק מקיים קשר בצעקות עם הקבוצה המפעילה את מקלע השאטו. במהלך הקרב היה גם מצב אבסורדי, כאשר הוחלט לסגת מן השטח. קדם לכך מצב אומלל, שבו הארטילריה של החטיבה, שני תותחי ה„נאפוליאונצ'יק", ירו את מה שהיה להם על המיתחם של האוייב בלטרון. שרון פירש ירי זה לא כהרעשה לשם פינוי השטח, אלא כהכנה להסתערות. אריק קם עם שרידי מחלקתו, כולל הפצועים, והחל להסתער על תל לטרון.

ברגע שאריק וחייליו הגיעו בהסתערותם על גדת הוואדי, הם גילו את מפתי הקרב ואת העובדה שהם האחרונים בשטח. ומכותרים לחלוטין. אריק נתן באותו רגע פקודה קשה „להשאיר את הפצועים!" ולסגת, למרות שהוא עצמו היה פצוע. אריק, אשר ידו היתה נתונה בתחבושת־גבס מתאונה קודמת, נפצע בביטנו וברגלו והוסח ארצה. למזלו הרב חדר הכדור לשוקו, ויצא מביטנו, מבלי שייפגע שום איבר פנימי. אריק הורה להשאירו בשטח עם שאר הפצועים קשה. לפתע הרגיש שמישהו דוחפו מאחור ומסייע לו להתקדם. היה זה יעקוב בוגין, חייל צעיר בן 16, מכרכור, שצורף למחלקה ביום־הפעולה, ואריק אף לא ידע את שמו. בוגין, שבעצמו היה פצוע קשה בלסת ובצוואר, תמך באריק בשארית כוחותיו, ודחף אותו בדומייה על־פני הטראסות.

ממחלקתו של שרון שרדו שבעה לוחמים, פצועים ברובם, שהצליחו לשוב מן התופת של לטרון, ואריק עצמו העיד במשך שנים, מאז ועד עצם היום הזה, כי קרב זה טבע את חותמו על חייו ועל השקפת־עולמו.

(המשך בשבוע הבא)

פרשת אבו־חצירא

„ד ה נם," קבע אלי רונן וזקף עיניו למרומים, כאשר שמע את גזר־הדין שהטילה השופטת ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן על השר אהרון אבו־חצירא. עיתונאים שעמדו לידו חייכו. הם היו ציניים יותר, וחשבו כי היה מי שטרח לעזור לשמיים. העונש של 30 חודשי־מאסר על־תנאי ו־3000 שקל קנס על עבירת גניבה על־ידי מנהל, 18 חודשי־מאסר על־תנאי ו־3000 שקל קנס בעבירה של הפרת־אמונים על־ידי מנהל, וחצי שנה מאסר על־תנאי בעבירה של הפרת־אמונים על־ידי איש ציבור, היו עונש בלתי־צפוי לחלוטין.

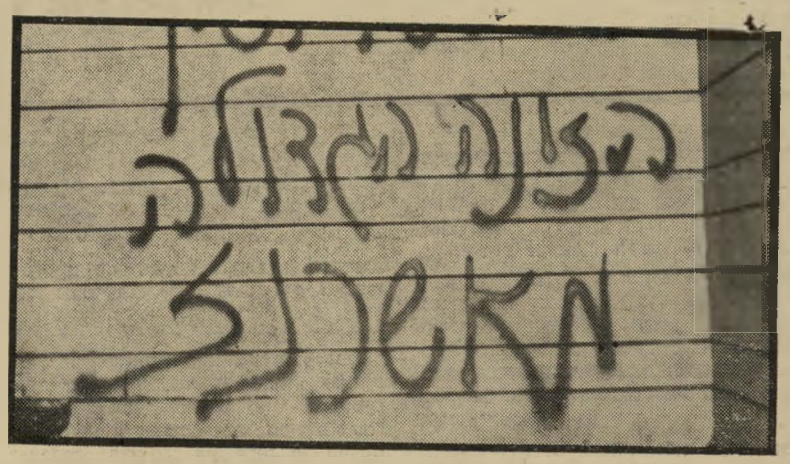
מישאל בזק, שנערך בין כותלי בית־המישפט דקות ספורות לפני גזר־הדין, העלה ניחושים על עונש מאסר בפועל, מחצי שנה עד שנתיים. איש לא העלה על דעתו עונש של מאסר על־תנאי — „אולי לגבאי," אמרו אחדים. אך הכל היו בטוחים כי השופטת, שכתבה דברים נוקבים כל־כך בפסק־דינה על מעשיו של השר ועוזרו לשעבר, תתן להם ביטוי גם בגזר־הדין. לא היה ספק כי העונש יהיה מאסר ממושך.

תעז או לא תעז?

א כך בין יום פסק־הדין ויום מתן גזר־הדין עברו שלוש יממות, שהביאו חידושים בסיגנון הביקורת על המישפט הישראלי, גם בעבר נהגו מישפחות נאשמים שהורשעו בדין להתפרץ בכלי־מרורים בבית־המישפט, לפעמים אפילו קיללו את השופט ואת הצדק הישראלי. אבל מה שקרה הפעם, חרג מכל תקדימי העבר.

אין אדם נתפס על צערו, ואפשר היה אולי להתייחס להפגנה הספונטאנית אחרי

האם נבהלה השופטת?

ההרשעה בבית־המישפט כאל תופעה חדפעמית — וכהתפרצות של אנשים שכאבו על הרשעת רבם ומנהיגם. אך אי־אפשר היה להתעלם מהכתובות שזעקו על הקירות למחרת בבוקר, מסיסמות חריפות בגנות המישפט הישראלי והצדק ה„אשכנאצי", ובגנות השופטת, שכונתה בכינויים שאינם ראויים לדפוס.

פועלים עסקו במחיקת כתובות אלה כבר בשעות הבוקר המוקדמות. כאשר הגיעו הקהל והעיתונאים לבית־המישפט, מצאו רק כתמים אפורים מתמשכים לאורך קירות בית־המישפט ומוסיאון תל־אביב. הכתובות עצמן כבר כוסו בצבע טרי. אבל צעקות הנאצה, שצעקו אחיותיו של השר וקרובים אחרים בגנות השופטת בבית־המישפט, הידהדו עדיין במיסדרונות האדרוכים.

„את ויקי אי־אפשר להפחיד," העידו מכריה של השופטת, והביאו לדוגמה את חומר־הנפץ שנמצא על בלוני הגז של ביתה, בתקופה שבה ביקשו הסניגורים את פסילתה.

מכריה כולם יודעים, כי היא אמיצה ובעלת רצון נחוש. אבל אנשים ברחוב שאלו כבר מתחילת המישפט: „תעז או לא תעז?" האם תרשיע בפעם הראשונה שר בישראל, או תמצא דרך אלגנטית לזכותו? מאז נקבע, כי השופטת אוסטרובסקי־כהן תכהן כדן יחיד במישפט השני של השר, התמקדה סקרנות הקהל בשופטת.

כאשר עמד השר לדין בפעם הראשונה, בבית־המישפט המחוזי בירושלים, ביקשו סניגוריו כי המישפט יידון לפני שלושה שופטים. לשופטים אלה, שפעלו כצוות, היה קל יותר. אולם אוסטרובסקי־כהן עמדה בודדה לפני ציבור אוהדיו הגדול של השר.

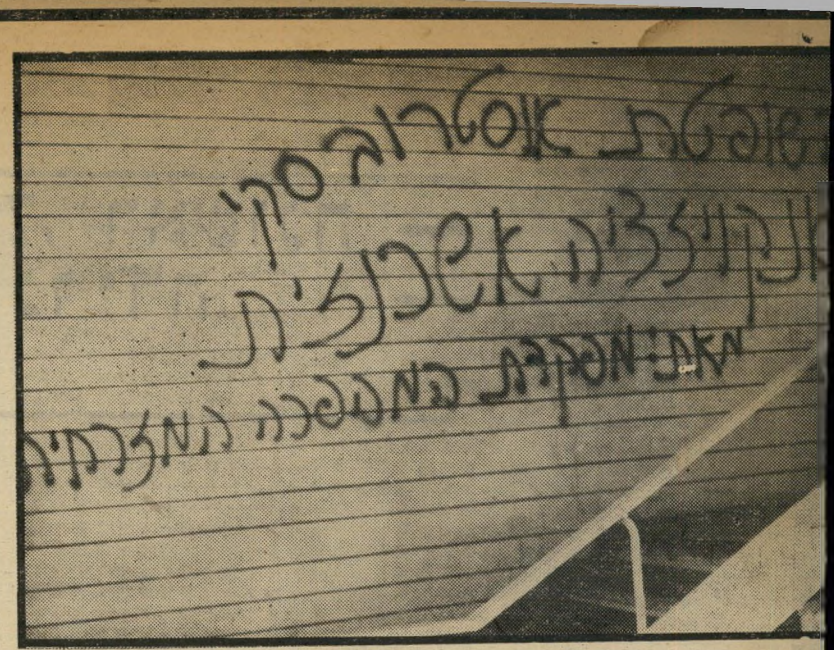
סיכסוך עם שר־המישפטים

ע ובדת היותה של השופט אשה, אשכנזיה, ויוצאת פולין, לא הקלה על מצבה מול הציבור שהעלה את השר

השמצה פרועה

שהופנתה אישית נגד השופטת נרשמה על קירות בית־המשפט, בית־העיתונאים ובניני ציבור אחרים בעיר. פועלים נשלחו למחוק כתובות אלה עם שחר כדי למנוע מהקהל לראותן.

לשילטון, על גל הסערה העדתית הגדולה ביותר שהתחוללה בארץ מאז ואדי־סאליב.

בפני כל הסערות האלה עמדה השופטת בת ה־59 באומץ. רוב חייה הבוגרים עברו עליה כמישפטנית וכתובעת בשירות מדינת־ישראל. היא עלתה מפולין כילדה בת 10, בשנת 1933, סיימה את לימודיה בגימנסיה הרצליה. בשנת 1947 הוסמכה כעורכת־דין והתחילה לעבוד במישרד עורך־דין פרטי. במילחמת העצמאות שירתה בצה"ל כסגן התובע באכ"א. אז עברה למישרדו של האפוטרופוס הכללי ומשם לפרקליטות המדינה. משנת 1951 היא מכהנת בפרקליטות, תמיד כתובעת.

בקאריירה הארוכה שלה הופיעה במישפטו של יחזקאל סהר, והסתכסכה עם מי שהיה פרקליטו, יעקב שימשון שפירא. בחוגי הפרקליטות טוענים כי מאז נטר לה יש"ש והפריע לקידומה כשופטת, עת היה שר־המישפטים. היא גם חתמה על כיתבי־האישום נגד מרדכי פרידמן, מיכאל צור, אשר ידלין ויהושע בן־ציון.

את הבקשה הראשונה להתמנות כשופטת הגישה כבר ב־1957, אז עוד היתה פרקליטה צעירה ושאפתנית, אשר הוכיחה את חריפותה והבנתה בדקויות המישפט, ואת כוח הניתוח וההחלטה שלה. כושרה „לחתוך עניין" זכור עד היום לטוב בפרקליטות. מה שהיה בעוכריה הוא עוצמת הריגוש הגדולה שלה. „היא קריזיונרית", אומרים בפרקליטות. בליבו של איש לא נותר מעולם הספק באשר לרגשותיה כלפיו. את אשר אהבה, פינקה והעלתה בדרגות ללא קושי, ואת אשר תיעבה, הטעימה מנחת לשונה השנונה.

ב־1962 מונתה פרקליטת מחוז־המרכז. היא ניהלה את הפרקליטות ביעילות רבה והמשיכה להופיע במישפטים בעצמה. אנשים שעבדו תחתיה זוכרים אותה בדרך־כלל בחיבה. היא נתנה גיבוי מלא לעובדיה, ותיבלה את דבריה בחוש־הומור דקיק.

למרות תנועותיה הפיסיות החדות וה־נמרצות במקצת, יש בה נשיות רבה. היא מודעת לנשיותה והדגישה אותה תמיד. היא אוהבת בגדים יפים, מתלבשת ומתאפרת בטעם. יש המספרים כי היא גאה מאוד ברגליה היפות, וכי לפני כל מישפט חשוב היא מקפידה לבקר במספרה. היא נודעה גם כאשת־חברה תרבותית ונעימה. היא ידעה לבלות וליהנות מהחיים. היתה מבקרת בקונצרטים, נוסעת לחוץ־לארץ, והירבתה לרקוד במסיבות.

נשיותה היתה עניין קבוע לרכילות בין מכריה. סיפרו רבות על הצלחתה עם גברים בתקופת נעורותה, לפני שנישאה לעורך־הדין עמנואל כהן. חיי־המישפחה שלה הם תחום עלום עד היום. מכריה מסרבים לספר עליהם. בתה היחידה, מאיה, נולדה ב־1960, והיא הקדישה לה הרבה אהבה. בעל נפטר לפני שנים אחדות.

האכזבה הגדולה של חייה היו הדחיות הרבות, החוזרות ונישנות בוועדת־המינויים לשופטים.

כדי לפצותה במיקצת על שנותיה הארוכות בפרקליטות, מונתה ב־1975 כפרקליטת מחוז תל־אביב, הנחשב למחוז החשוב ביותר במדינה. בתפקידה זה הופיעה ב־מישפט נגד לאה רבין.

ב־1978 מונתה סוף־סוף לשופטת מחוזית ושאיפתה התגשמה. מישפט אבו־חצירא נפל אליה במיקרה, כיוון שהארתיות אלף עד דלת בשמות הנאשמים שמורות לה בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב.

היא שבעה מרורים כבר מתחילת המישפט, כאשר הסניגורים ביקשו את פסילתה בגלל המילים „הטיפוס הזה", שאמרה בלישכתה לעורך־הדין רם כספי. אנשים שנכחו באולם, כאשר ביקשו הסניגורים את פסילתה, טוענים כי היא הוכתה בתדהמה, החווירה, ורק בכוחות נפשיים חזקים הצליחה להתגבר על רגשותיה, להמשיך בדיון ולדחות את בקשת־הפסילה. גם נשיא בית־המישפט העליון, שאליו עירערו הסניגורים, תמך בה.

אחרי בקשת־הפסילה דאגה יד נעלמה להניח בפתח־ביתה מטען חומר־נפץ.

„אחרי בקשת־הפסילה היא תהיה זהירה הרבה יותר, היא תשקול כל מילה בפסק־הדין פעמיים," אמרו מישפטנים. אחרים ניבאו כי התעלולים המישפטים רק הרגיזו את השופטת וחיזקו את ידיה להרשיע. אך הכל היו בטוחים כי היא תכתוב פסק־דין שיהיה עמיד בפני עירעור.

כאשר נתנה את החלטתה וההתפרעויות ההמוניות בבית־המישפט שקטו קצת, אמר אלי רונן: „היא סגרה בפסק־הדין את הדלתות, סגרה את החלונות וגם את פיתחי־האיוורור, אבל אנחנו נערער!"

היועץ והאשה

אלי רונן יעץ לאשת־השר כי כאשר התברר שהשופטת עומדת להרשיע, היה השר חייב לקום ולהודות באשמתו. אם השר היה מודה הוא היה מונע מהשופטת להקריא את פסק־הדין הנוקב.

שעות אחדות נותרה השופטת בלשכתה והשקיפה על ההמון המתגודד למרגלות בית־המישפט וצווח: „אהרון מלך ישראל! מדינה ספרדית!" וניאוצים נגדה. המישטרה הערימה על ההמון וחילצה את השופטת דרך הכניסה הראשית דווקא, שהיתה כמעט פנויה מאדם. היא הוכנסה למכונית מישטרה בליווי כמה שוטרים צמודים, שהביאוה לביתה.

במשך שלוש יממות תמימות ראתה השופטת בטלוויזיה את מה שקרה במיסדרון בית־המישפט, קראה בעיתונים תגובות של אנשי־ציבור ומאמרים, שהדגישו את החששות החמורים לאחדות־המדינה, ואת הפחד מסערת־היצרים שסופה מי ינבא.

„הוא לא יישב בבית־סוהר," הדגישו אוהדי השר. הם לא רצו להסביר כיצד ימנעו את הדבר; אחדים דיברו על עירעור לבית־המישפט העליון, אשר יזכה את השר כליל ויבטל את העונש, אחרים הזכירו את מאורעות ואדי־סאליב ולא יספו.

האחריות שנשאה השופטת על כתפיה הפכה לפתע לנטל עצום. לא רק חייה ובריאותה שלה עמדו על כפות־המאזניים, גם עתיד המדינה ואחדותה.

ביום השישי בבוקר, כאשר הקהל באולם עוצר את נשימתו, התחילה השופטת את דבריה במילים: „...במסגרת שיקולי לעונש אני רשאית להשתחרר ממגבלות החוק ולבדוק את המציאות ששימשה כרקע... החלטתי להקל בעונשם... איני רואה חובה להטיל עונשים חמורים להרתעתם, כי אין להניח כי יחזרו אי־פעם על מעשיהם..." העונש שגזרה השופטת התקבל בצהלה ובצריחות שימחה של ההמון.

אילנה אלון

הולכים לעליון

מרגע ההרשעה הכריזו השר וסניגוריו רם כספי ותוסיה־כהן, כי הם יערערו לעליון. האוהדים המשולהבים טענו כי אם בית־המישפט העליון לא יזכה את השר לחלוטין יהיה במדינה ואדי סאליב שני ומרחץ־דמים. כל האוהדים הסכימו: „הוא לא ישב יום אחד בכלא!". אך לא הסבירו כיצד ימנעו זאת.

פיאסטה אל. 79, ראשונה — 39,000 ק"מ. נדירה. — 052-84256.

"הטלפון לא הפסיק לצלצל"

כשפרסמנו את המודעה ב"לוח החדש" לא תיארנו לעצמנו מה הולך לקרות.
קיבלנו כל כך הרבה טלפונים!
ההענות למודעה היתה ממש פנטסטית.
אין מה להגיד: אנחנו מאד שבעי רצון.
למכור או לקנות מכונית?
רק ב"לוח החדש"

טובה כהן
טשרניחובסקי 24
הרצליה

קשר בראל & שות'

הלוח החדש

מודעה אחת שלך מגיעה לכל אדם במדינה

מעריב הארץ THE JERUSALEM POST העיר כל העיר המחשב

מסירת מודעות ישירות באמצעות הטלפון: 3-331222 • 611001 • 439380

זוהר ארגוב זכה במקום הראשון בפסטיבל - ושון: „אין בחורה שלא נותנת. זהו הנסיון שלי!"

פילוסופיה זו הביאה אותו לבית־הסוהר

ה מזך ששיחק לזוהר ארגוב כאשר זכה בימים אלה במקום הראשון בפס־טיבל דרור, לא עמד לו במישטרה. בד בבד עם הזכיה הסתבך הזמר השחרחר שוב עם נציגי החוק. על הפרשה הנוכחית הוטל איפול, אך עברו הקרוב של הזמר הפופולרי מגלה, כי בשנת 1979 הורשע על־ידי בית־המישפט המחוזי בתל־אביב באשמת אונס, ובילה שנה בבית־הסוהר.

קשה להאמין כי זמר נערץ, גבר צעיר ויפה־תואר, שנערות רודפות אחריו, זקוק לדרכים אלימות כדי להשיג חסדי אשה. אך מסתבר כי למרות הכל נזקק זוהר לאונס.

סיפור המעשה החל בחגיגת בר־מיצווה בשנת 1978. היה זה סמוך לראש־השנה, וריבקה (שם בדוי, השם האמיתי נאסר לפירסום) הוזמנה על־ידי ידיד לחגיגת הבר־מיצווה. זוהר ארגוב (עורקבי), שהיה עדיין זמר חתונות ושמחות, הופיע במקום עם להקתו.

אני אנס
★ אינטליגנט!"

ה זמר שם עינו בריבקה, וביקש לשבת לידה. הוא הציע לה לבלות את שארית הערב בחברתו. ריבקה התרחקה ממנו והסבירה לו כי יש לה חבר, והיא מאורסת לו. במשך זמן־מה היפנה זוהר את תשומת־ליבו לחברתה של ריבקה, ש־ישבה לידה. הוא שלח לעברה ידיים והח־מיא לה.

המלווה של ריבקה באותו ערב הזהיר אותה לבל תלך עם ארגוב. אולם כאשר הסתיימה השימחה וכל הארבעה יצאו החוצה, משך הזמר את ריבקה לפתח חנות קרובה והחל מדבר על ליבה שתצ־טרף אליו.

חצי שעה עמדו השניים בפתח החנות, כשהם מתגפפים ומתנשקים, אך ריבקה סירבה ללכת אתו. היא רק הצהירה, ספק בצחוק ספק ברצינות, כי „מהמותניים ומעלה הכל מותר." כאשר חזרו לבסוף למקום שבו השאירו את זוג חבריהם, כבר לא היו אלה במקום, וריבקה נעתרה לבקשת הזמר לנסוע במכוניתו לביתה.

המכונית עצרה ליד בית זר. זוהר ארגוב הסביר לה כי הוא מתגורר עם הוריו, הם נמצאים בדירה, והוא רוצה להציגם לפניה. למרות שהשעה היתה שעת חצות, עלתה ריבקה לדירה בקומה הרביעית, וכאשר נפתחה דלת הדירה גיל־תה, כמובן, כי הדירה ריקה מאדם, ווזהר מתגורר בה לבדו. תחת לענות לשאלתה היכן בני־מישפחתו, הציג לפניה תמונה של בנו, והתפשט. הוא הוריד את חול־צתו ומכנסיו ונשאר בתחתונים. כשריבקה מיחתה ושאלה „איך אתה לא מתבייש? כך אתה עושה לפני כל בחורה?" הוא רק צחק בזילזול, ומשך אותה על ברכיו.

בין השניים החלה תיגרת־אהבה, שהס־תיימה שעתיים וחצי אחר־כך באינוסה של הנערה. הגבר נשק, חיבק והוריד את חולצתה של ריבקה, והיא התנגדה. הוא חשב כי היא מתביישת למראה גופה הח־שוף, וכיבה את האור. הוא השכיב אותה על המיטה וכבל את הנערה התוכחה יותר, הכאיב לה יותר. הוא משך בחזה, משך בשערותיה, ונתן לה סטירות. כל אותה עת המשיך לדבר אליה. „אנסתי אותה בדיבורים," אמר אחר־כך במישטרה.

ריבקה טענה את הטענה הניצחית, כי היא בתולה, וביקשה רחמים. אך הוא צחק ואמר לה: „את לא תצאי מכאן אם אני לא אגמור!" הוא התברבר וסיפר לה: „זיון זה הדבר הכי קל בשבילי. הכי קל לי להשיג אותן." ואז ביקש ממנה יפה: „אני יודע שאת לא בתולה, את לא ילדה קטנה, תתנהגי כעת כמו מבו־גרת!"

כאשר הצליח לבצע את החדירה צעקה ריבקה כי הוא מגעיל אותה, אך גם זה לא הרתיע את הזמר. הוא החזיק אותה בכוח והמשיך. „ריקי, שום דבר לא ילך בכוח," ניסה שוב לשכנע, אך הצעירה הנעלבת ענתה: „אתה עדיין לא מכיר אותי מספיק כדי שתקרא לי בשמי!"

הוא התנצל ואמר: „אני יודע שאני לא בסדר, אבל אני חם." כאשר הצליחה להתחמק לרגע ממנו, הוא ביצע בה מעשה־סדום והיא זעקה מכאב.

„הרגליים שלי היו פתוחות, כי לא הצלחתי לסגור אותן עוד. לא היה לי כוח, הרגשתי כמו מתה," העידה ריבקה, כאשר לפתע נשמע צופר מכונית מה־רחוב. זוהר קם מהמיטה והוציא את ראשו מהחלון, הוא אמר למישהו להסתלק, וחזר אל ריבקה: „זו היתה ידידה שלי, אבל אני לא רוצה אותה, אני רוצה אותך!" הפעם הצליח לחדור ואמר לה: „אם אני לא גומר עכשיו, את לא יוצאת מכאן עד הבוקר!"

„הרגשתי מין גועל־נפש כזה וחולשה, וכל הזמן צעקתי ,קום מעליי!" סיפרה ריבקה.

הסיוט הסתיים, הגבר קם ממקומו והלך להתרחץ. כאשר חזר מהמיקלחת מצא את ריבקה שוכבת על המיטה ומ־רירת בבכי. הוא ביקש כי תכין לו קפה, אך היא לא הפסיקה מבכיה ואמרה לו כי אינה משרתת. הם ירדו והוא הביא את ריבקה לביתה, בדרך אמר לה: „אני אנס אינטליגנט," וקבע איתה פגישה ל־מחרת בערב. אבל ריבקה לא באה.

למחרת בבוקר התלבטה הנערה מה לעשות, והחליטה לגמור את העניין בחוג המישפחה. היא פנתה לאחיה וביקשה ממנו לחסל את החשבון עם הזמר, אבל האח היסס. כאשר ראתה כי המישפחה לא תת־ערב, החליטה הצעירה לפנות למישטרה ולהתלונן. אפילו לחוקרת־המישטרה הת־ביישה לספר את כל הסיפור, ולכן לא גילתה לה על מעשה־הסדום שנעשה בה. רק כאשר בדקה אותה רופאה, לפי בקשת המישטרה, הראתה לה את האברים הפגו־עים. בדו"ח הרפואי נרשם כי ריבקה היתה שרוטה בסנטרה, פצועה באמות ידיה, וכתם כהה נמצא בירכה הימני. בפי־הטב־עת נמצאו שני קרעים טריים.

זוהר לא הודה באשמה. הוא טען כי היה זה מעשה־אהבה רגיל, בהסכמתה של הנערה. „לקחתי אותה לחדר אלי על הידיים, ספונטאני, טבעי־טבעי, והיא לא התנגדה ולא צעקה." אך אחרי שנחקר, פירש את דבריו ואמר: „זה לא כמו שאמרתי קודם, טבעי־טבעי, שיכנעתי או־תה, דיברתי אליה, היא בחורה עם כבוד עצמי." אך הוא המשיך לדבוק בגירסתו כי לא הרים יד על ריבקה.

„אני באמת
★ מגעיל"

ל שאלות סניגורו, אריה רפאל, הס־ביר הזמר: „אני פירשתי את ה.לא' שלה כמישחק. ה.לא' שלה זה היה .לא' שביקש שאמשיך הלאה. כן, אני ממשיך לנסות עם בחורות גם אם הן אומרות לי שאני מגעיל. אני באמת מגעיל," ציין ארגוב בכנות.

השופטים השתכנעו כי לא היה בכוונת הזמר לעשות בנערה מעשה־סדום. הם האמינו לו כי היה זה מיקרה שקרה ביגלל תנוחתה של הנערה על המיטה, ללא רצונו של ארגוב והוא זוכה מאשמה זו. לעומת זאת התרשמו השופטים לרעה מדיעותיו של הזמר על נשים. הוא סיפר לבית־המישפט: „אני רגיל, ואני אומר שאין בחורה שלא נותנת! זה נסיון־החיים שלי. צריך לדעת לקחת בחורה. צריך לדעת לשכנע. יש בחורה שצריך לשכנע אותה קצת, ויש שצריך לשכנע הרבה."

השופטים היו ערים למצב שבו נמצא ארגוב בליל המיקרה. „קשה להבין את הסכמתה לעלות לביתו אם לא רצתה בכילוי. גם נוסח דיבורה והתנהגותה היה בהם כדי לעורר את הנאשם ולנסתו בו תיקוות של בילוי ,מושלם'. גם לשונה הגסה בזמן מישחק־האהבה אומרת דרשני," ציינו השופטים.

אך על אף ביקורת זו האמינו כל השופטים כי הצעירה הבהירה לנאשם בצורה ברורה ומפורשת כי לבעילה של ממש אין היא מסכימה. „היתה זו השקפת עולמו המסולפת של הנאשם ביחסי גבר ואשה, שגרמה לו להשיג את מטרתו, ויהי מה," קבע בית־המישפט. „השקפת־עולם זו גורמת לו שעד היום לא הבין כי עשה מעשה שלא ייעשה," ציין אב בית־הדין.

פסיכולוג שניסה לנתח את התנהגו־תו של ארגוב הסביר, כי הזמר פיתח בלבו רגשי־אלימות נגד נשים. הוא היה נשוי והרגיש שאשתו עולה עליו, וחשב כי היא דוחה אותו בגלל נחיתותו. בזמן המיקרה כבר היה זוהר בהליכי־גירושין מאשתו, אך לא יכול היה להשלים עם דחייה מצד אשה כלשהי. לתוקפנותו זו נפלה ריבקה קורבן.

„כאשר המתלוננת עצמה נוטעת בליבו של הנאשם את התחושה כי היא ממש הולכת לקראתו בכל מישחק־האהבה, מן הצדק שהעונש יהיה מתון," אמר בית־המישפט, ודן את ארגוב לשלוש שנות מאסר, מהן שנתיים על תנאי ושנה אחת בפועל.

אילנה אדון ■

כדורסלן זייבוביץ ובתו
קפוא במשך שלוש שנים

כדורסל

כמעט מנצח

בארי לייבוביץ (36) הגשים בחייו חלו־מו של כל כדורסלן בעולם: לשחק במדי נבחרת הליגה המיקצוענית A-B-N* ה־אמריקאית. היה זה כבוד גדול לכל קבוצה ישראלית לצרף לשורותיה שחקן ברמתו. הפועל תל־אביב היא שזכתה בו. הדבר

* מאז אוחדה ליגה זו עם הליגה ה־מיקצוענית השנייה בארצות־הברית, ו־שתיהן הפכו ל־N-B-A.

היה ב־1968, והוא היה בן 21 בלבד. די היה בשיתופו בקבוצה כדי למלא אול־מות. אלפים באו לראות מקרוב רמת כדורסל בינלאומי. לא עברו חודשיים מאז עלה לייבוביץ ארצה, התחיל המזל בוגד בו.

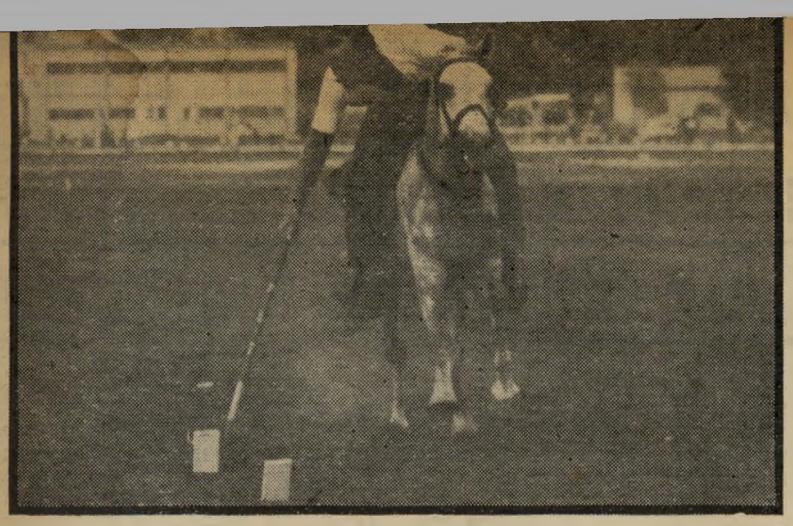
מכבי תל־אביב היתה אז בחיתוליה, ו־ההישגים הבינלאומיים היו עדיין ממנה והלאה. מלשינים של מכבי רצו לפי־ב־א ודיווחו על עברו המיקצועני. שעתיים לפני תחילת מישחק־דרבי מכריע מול מכבי תל־אביב, נגזרה על לייבוביץ הקפ־אה, שנמשכה 3 שנים רצופות.

בשיא פריחתו אולץ המיקצוען לשבת בצד ולהסתפק בצפייה. מאז קפאו גם הישגי קבוצתו. כשחזר, לא התחיל בארי לשחק פחות טוב, להיפך. להטוטיו על המיגרש הביאו לו את השם: „כדורסלן מעולם אחר". הוא נחשב אז לרכז הטוב באירופה, ותרם בצורה מכריעה לנבחרת הלאומית של ישראל במישחקיה מול ה־אירופים.

מפסידן. אך במשך 12 העונות ששיחק בארי בהפועל תל־אביב, לא ניתנה לו הזדמנות להניף את גביע המדינה, גם לא לייצג את קבוצתו בטקס הכתרת אלופת הליגה.

הודבק לו הכינוי „לוזר", מפסידן, ש־פירושו — ספורטאי טוב, המתאמץ עד גבול יכולתו, כמעט מנצח, אך תמיד ב־שניה האחרונה משתבש משהו. הדבר קרה לא פעם לבארי ולקבוצתו. בכל עת שנדמה היה כי המזל מאיר לו פנים וכי הוא עומד לאחוז בכנף ביגדו, היה זה חומק ממנו בהפרש נקודות קטן.

בארי התרגל לכינוי שהודבק לו, כמו שהתרגל לניחומים הקבועים של מכבי תל־אביב, בתום כל מישחק. גם את מישח־קו האחרון כ„לוזר" סיים בארי בחיוך. כי השבוע פרש לייבוביץ מהפועל תל־אביב ומהליגה הלאומית. הוא סיים את תפקיד המפסידן, שרדף אחריו, והחליט להסתער על הפועל קריית־גת כמאמן־שחקן.

רוכב פיודיק בדרום־אפריקה
להשחיל טבעות

בארי, שהוא גרוש פעמיים, עובר להת־גורר בעיירה הדרומית יחד עם בתו, בת ה־3 וחצי. שם גם ידריך בני־נוער. כאשר נשאל השבוע, עם תום המשחק, במה היה בוחר לוא ניתן לו להחזיר את הגלגל אחורה, השיב: „הייתי בוחר להמשיך ל־שחק בליגה המיקצוענית האמריקאית עוד כמה שנים, שהרי להיות שם זהו חלומו של כל כדורסלן. אחר־כך הייתי בא הגה."

לדעת משקיפים בארי הוא השחקן ה־גדול ביותר ששיחק בארץ אי־פעם. הוא גם היהודי היחיד ששיחק במדי הנבחרת המיקצוענית בארצות־הברית. אפילו בספרי ההיסטוריה של הכדורסל כבר נרשם שמו.

הפועל תל־אביב

מחמוטטת ?

בארי לייבוביץ קיבל שיחרור מקבוצתו, הפועל תל־אביב, וכמה מחבריו מתקנאים בו בשל עובדה זו. כי בימים אלה של סיום מישחקי הליגה הלאומית, מתהדהדות להן שמועות על רצונם וכוונותיהם של שחקנים רבים לעזוב את הקבוצה.

הסיבה אינה נעוצה בכישלונותיה החוז־רים של הפועל, אלא בעיקר בגלל ה־אווירה העכורה השוררת בקבוצה. אווירה שלמנהליה תפקיד מכריע ביצירתה.

„זה פרדוכס," אמר שחקן הפועל ל־שעבר, אילן זוהר, „אך אם הפועל שוב נכשלה, אולי זה יהא לטובתה לטווח ארוך. הגיע הזמן שאנשי בית־ברנר יזדעזעו מ־העובדות בשטח, ושאלה העוסקים במי־נויים יידעו שצריך סוף־סוף להביא אנ־שים בעלי כישורים לנהל אגודה ספורטי־בית. אני אומר זאת כמי שדורש את טובת הפועל."

בהפועל תל־אביב יש שחקנים טובים, מוכשרים ובעלי ידע — גם מקומיים וגם זרים. אלא שהם אינם באים לידי ביטוי. „מה שדופק את העסק זה המורל," הוסיף זוהר, אשר שיחק שנים רבות בקבוצה ועוקב אחרי המתרחש בה. „גם הכסף לא יענה על דרישות הנפש, בהפועל לא נות־נים יחס."

„הכל שטויות!" תגובתו של מנהל הקבוצה, חיים פלדה, לשמע התלונות: „הכל שטויות. בינתיים לא יודעים שום דבר. רק בחודש הבא נגבש תוכניות ל־המשך. מה הדהרה ?"

רומח

נצחון על הבריטים

למרות שספורט הרכיבה עדיין לא נפוץ בישראל, הצליחו השבוע ארבעה צעירים לזכות בהישג בינלאומי נכבד בספורט נעיצת הרומח, המתבצע תוך כדי דהירה שואטת על גב סוס.

הנבחרת המצומצמת — מיכה פיודיק, אודי בן־אליהו, יגאל לשם ויקי שרף — יצאה לתחרות פרטית בדרום־אפריקה, ו־צברה די נקודות כדי לתפוס את המקום הראשון בין הנבחרות המוזמנות — לפני הבריטים ולפני האוסטרלים.

אין לזלזל בהישג זה, בהתחשב בעובדה שמולדת ספורט הרכיבה היא אנגליה.

פיטמת לימון. רמת הספורט בדרום־אפריקה היא מהגבוהות בעולם. אלא ש־המדיניות הגזענית הרישמית, שנוקטת ה־מדינה נגד השחורים והציבעוניים בה, הביאה עליה חרם במישחקים האולימפיים. אוהדי ספורט בארץ העשירה אינם מוות־רים, ומזמינים על חשבונם מדי שש שנים ספורטאים רוכבים מכל רחבי העולם, כדי לערוך את מישחקי התחרות הפופולאריים בארצם.

התחרות אינה מסתיימת בנעיצת רומח בלבד, אלא בסידרה ארוכה של מיבצעים מורכבים יותר, הכל תוך כדי דהירה — השחלת טבעות בקוטר של 2.5 ס"מ לתוך הרומח; ביתור פיטמת לימון וירי אקדח בבלון.

סיקור

„אחיזת עיניים"

מאבקים בלתי־פוסקים מתנהלים מזה כמה שנים בין שדר הספורט של קול השלום, שאול אייזנברג ובין מעבידו ה־מפורסם, ספן השלום, אייבי נתן.

אייבי, שעיקר שידוריו מוסיקה, התלונן על מלל־יתר בתוכנית הספורט השבועית

שדר אייזנברג
לאכול, לנשום ולחיות ספורט

שאייזנברג מגיש מדי שבת. „אם פיטפו־טים", פסק אייבי, „אז פיטפוטי שלי בלבד."

השדר־עיתונאי הוותיק, שהוא גם מזכ"ל תא עיתונאי־הספורט מזה שש שנים, מחה דווקא על עודף המוסיקה בתוכנית.

הסביר אייזנברג: „תופסים אותי במגר־שים ומתלוננים על עודף המוסיקה בתוכ־נית ומיעוט המלל. אוהבי־הספורט צמאים לסיפורים שמאחרי הכותרות, וחבל שאין באפשרותי להגיש להם מנת ספורט גדו־שה, בלי מוסיקה מפריעה, כמו שהם אוה־בים."

ספורט יומי. בינתיים, מתברר כי אייבי אינו היחיד שמחכה לרישיון שידורים מ־החוף. גם אייזנברג מחכה לרשיון. השדר קיבל ממעבידו הבטחה חד־משמעית, כי ברגע שיאושר הרשיון המיוחל לאייבי, יוכו אוהבי הספורט במנת ספורט יומית גדושה, כיד המלך. כך יוכל אייזנברג (35), שהוא עיתונאי ספורט כבר 18 שנה, ה־אוכל, מבלה, נושם וחי ספורט כל דקה משעות היממה, לשתף את מאזיניו בסי־פורי הספורט שאותם הוא חי.

אוהד־ספורט שנשאל מדוע מפריעה ה־מוסיקה בתוכנית, השיב:

„אם התוכנית מתיימרת להיות תוכנית ספורט, למה אני צריך לשמוע יותר מוסי־קה מספורט? זוהי אחיזת־עיניים."

תחזית המאמן

מאמן הפועל פתח־תקווה, בועז קאופמן, חוזה השבוע את תוצאות מישחקי הליגה בשבת. קבוצתו לא צברה די נקודות העונה, וכנראה שתרד לליגה הארצית.

מאמן קאופמן

1 1. **שימשון ת"א — הפועל ת"א:** שימשון תנצח. הפועל גמרה עם ה־ליגה ורק הגביע עדיין מעניין אותה.

1 2. **בני־יהודה ת"א — הפועל כפ"ס:** בני־יהודה ינצחו. מבחינה תיאורטית, לא הפסידו עדיין את האליפות. יש להם אפשרות לצמצם הפערים, ואולי אף לנצח.

X 3. **הפועל פ"ת — מכבי חיפה:** תיקו. (תחזיתו של יעקב גרונדמן).

1 4. **מכבי נתניה — הפועל ירושלים:** נתניה תנצח. קשה לנצח אותה בבית.

1 5. **מכבי יפו — בית"ר תל־אביב:** מכבי יפו ינצחו.

X 6. **בית"ר ירושלים — הפו' ראשל"צ:** יהיה תיקו. בית"ר טובים יותר, ראשל"צ תרד כנראה לליגה הארצית.

1 7. **הפועל באר־שבע — מכבי פתח־תקווה:** באר־שבע יינצחו. מכבי פתח תקוה סיימו את העונה.

X 8. **מכבי תל־אביב — הפועל יהוד:** יהיה תיקו. שתיהן תהיינה מרוצות מהתוצאה.

X 9. **הפועל עכו — הפו' קרית־שמונה:** תיקו. שתי הקבוצות בתנופה ותהיינה מרוצות כל אחת מנקודה.

1 10. **הפועל נצרת — הפועל לוד:** נצרת עילית תנצח. לוד כבר הבטיחה את עלייתה ללאומית, וזה כבר לא משנה באם תפסיד.

X 11. **הכח מכבי ר"ג — הפועל רמת־גן:** דרבי אשר יסתיים בתיקו. הכח אבדו סיכויים לעלות ללאומית.

X 12. **הפועל חיפה — הפועל תל־חנן:** הייתי מהמר על הפתעה של תיקו. תל־חנן חייבים להוציא נקודה, כדי להשאר בליגה הארצית.

1 13. **הפו' בית־שאן — בית"ר רמלה:** בית־שאן ינצחו בזכות הביתיות. בית"ר רמלה לא מצליחה לנצח בחוץ.

המאמן אחרון קפיטולניק ניחש בשבוע שעבר תוצאות שישה מישחקים.

קניתי עם ויזה- הרווחתי.

הרווחתי לא רק שמלה יפה
אלא גם אשראי טוב;
אני קונה עכשיו
ומשלמת עד חודש ימים מאוחר יותר.
גם מי שמבין רק באופנה,
יודע שהיום להרוויח זמן פרושו להרוויח כסף.
בנוסף, הנוחות שבתשלום עם ויזה,
ללא כל צורך בנשיאת מזומנים
או כתיבת שיקים,
היא לגבי רווח נקי.

VISA

יש לך ויזה? הרווחת!

ויזה - יותר טוב מכסף

ויזה – כרטיס האשראי והמחאות הנוסעים של קבוצות בנק לאומי בנק דיסקונט

ג' אייר תשמ"ב 26.4.1982 מספר 2330 80 עמודים
שנה 46 המחיר: 25 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

פרשת האונס של אלי הזהר

זוהר ארז